

**Culegerea de decizii ale Curții Constituționale
privind controlul de constituționalitate a
Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și
exercitarea profesiei de avocat**

București, 08 aprilie 2015

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

Controlul de constituționalitate a Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (decizii ale Curții Constituționale)

SUMAR:

Nr.	Obiect	Pag.
I.	Controlul anterior promulgării Legii nr. 51/1995	1 – 5
II.	Soluționarea excepțiilor de neconstituționalitate:	5
A.	Decizii privind însușirea fără drept a titlului profesional de avocat și exercitarea ilegală a profesiei	5-67
B.	Decizii privind interdicția exercitării profesiei pentru motive de rudenie sau afinitate	67 – 92
C.	Decizii privind suspendarea din profesie pentru neplata taxelor	92 – 98
D.	Decizii privind primirea în profesie fără examen	98 – 107
E.	Decizii privind protecția avocatului prin mijloacele dreptului penal	107 – 110
F.	Decizii privind jurisdicția profesiei	110 – 116
G.	Decizii privind rezolvarea stării de incompatibilitate în termen de 2 luni de la primirea în profesie	116 – 123
H.	Decizii privind limitarea dreptului avocatului de a pune concluzii	123 – 125
I.	Decizii privind legalitatea exercitării dreptului de a adopta Statutul profesiei de avocat	125 – 127
J.	Decizii privind excluderea din profesie a avocaților stagiaari	127 – 131
K.	Decizie privind exercitarea profesiei de către avocații străini	131 – 133
L.	Diverse	133 – 137

Controlul de constituționalitate a Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (decizii ale Curții Constituționale)

I. Controlul anterior promulgării Legii nr. 51/1995

Decizia nr. 45 din 2 mai 1995 cu privire la constituționalitatea unor prevederi din Legea pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicată în Monitorul Oficial cu nr. 90/12 mai 1995

Obiectul

Curtea Constituțională a fost sesizată la 4 aprilie 1995 de către:

a) 52 de deputați, asupra neconstituționalității următoarelor dispoziții din Legea pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat:

- art. 12 lit. d), care prevede că exercitarea profesiei de avocat este incompatibilă cu "calitatea de pensionar pentru limită de vârstă, în condițiile legii";

- art. 12 alin. 2, care dispune că "Pensionarul Casei de Asigurări a Avocaților care solicită suspendarea plății pensiei nu este incompatibil";

- art. 68 lit. c), care stabilește ca sancțiune disciplinară "amenda de la 10.000 la 100.000 lei, care se face venit la bugetul baroului", precizând apoi că "Plata amenzii se va face în termen de 30 de zile de la data rămânerii definitive a hotărârii disciplinare. Neachitarea în acest termen atrage suspendarea de drept din exercițiul profesiei până la achitarea sumei";

- art. 68 lit. d), care prevede ca sancțiune disciplinară "interdicția de a exercita profesia pe o perioadă de la o lună la un an";

- art. 76 alin. 3, care stabilește că "Actualele birouri de avocați, prevăzute de Decretul-lege nr. 90/1990 privind unele măsuri pentru organizarea și exercitarea avocaturii în România, își pot continua activitatea, în aceleași condiții, pe o perioadă de 3 ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi";

- corelat cu acest text se invocă și neconstituționalitatea art. 5, datorită faptului că a fost eliminată din cuprinsul său forma birourilor de asistență juridică.

b) de către Curtea Supremă de Justiție asupra neconstituționalității următoarelor texte din Legea pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat:

- art. 9 lit. b), care stabilește condiția ca avocatul să fie "licențiat al unei facultăți de drept, specialitatea drept sau doctor în drept", corelat cu art. 14 alin. 2 lit. b) care folosește expresia, "licențiatul unei facultăți de drept, secția juridică...", deoarece din combinarea lor rezultă că nu are dreptul de a exercita profesia de avocat licențiatul în drept economic și administrativ, ceea ce ar contraveni următoarelor texte din Constituție: art. 1 alin. (3) (libera dezvoltare a personalității umane), art. 16 alin. (1) (egalitatea în drepturi), art. 38 alin. (1) (dreptul la muncă, fără îngrădiri, libera alegere a profesiei), art. 49 alin. (1) (restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți);

- art. 12 alin. 1 lit. a), care prevede că exercitarea profesiei de avocat este incompatibilă cu activitatea salarizată în cadrul altor profesii";

- art. 12 alin. 1 lit. d), care stabilește incompatibilitatea cu "calitatea de pensionar pentru limită de vârstă, în condițiile legii";

- art. 23 lit. c), prin care s-a prevăzut că încetează calitatea de avocat prin dobândirea calității de pensionar, cu excepția cazului prevăzut la art. 12 alineatul ultim" și anume dacă pensionarul Casei de Asigurări a Avocaților solicită suspendarea plății pensiei, întru-cât aceste texte contravin dispozițiilor art. 1 alin. (3), art. 16 alin. (1) și art. 38 alin. (1) din Constituție, instituind o discriminare vădită în comparație cu toate persoanele care pot cumula salariile, pentru orice alte funcții, cu pensiile;

- art. 12 alin. 1 lit. c), care stabilește că exercitarea profesiei de avocat este incompatibilă "exercitarea nemijlocită de fapte materiale de comerț" deoarece, ca și în cazurile precedente, restrângerea nu se justifică în sensul art. 49 din Constituție;
- art. 14 lit. c), care reglementează posibilitatea primirii în profesia de avocat fără examen numai a aceluia care a profesat timp de cel puțin 4 ani ca judecător, procuror sau notar, iar nu și aceluia care au funcționat în alte importante funcții juridice (consilier de conturi, magistrat-asistent la Curtea Supremă de Justiție și la Curtea Constituțională, deputat, senator, consilier juridic ș.a.), ceea ce constituie o discriminare neconstituțională;
- art. 17, care stabilește că profesia de avocat nu poate fi exercitată la instanța de judecată, la parchetul și instanțele Curții de Conturi unde soțul avocatului sau ruda ori afinul său, până la gradul al treilea inclusiv, îndeplinește funcția de judecător, procuror, judecător financiar, consilier de conturi sau procuror financiar, deoarece constituie o restrângere neconstituțională în raport cu prevederile art. 49; se apreciază că în asemenea cazuri operează incompatibilitatea judecătorului, procurorului și a celorlalte persoane vizate de art. 24 și următoarele din Codul de procedură civilă și de art. 46 și următoarele din Codul de procedură penală și că, cel mult, se putea prevedea în lege interdicția avocatului de a pleda în cauzele în care instrumentează soțul, rudele și afinii sus-menționați;
- art. 34 alin. 2, care stabilește că avocatul este răspunzător față de client numai pentru prejudiciul adus prin acte sau fapte săvârșite cu intenție", întrucât răspunderea ar trebui angajată și pentru culpa gravă, potrivit principiului egalității cetățenilor în fața legii;
- art. 6, art. 51 și cap. VI, care reglementează procedurile jurisdicționale specifice, deoarece nu prevăd dreptul persoanei interesate de a se adresa instanței de contencios administrativ în situațiile avute în vedere de aceste texte, contravenind astfel art. 21 din Constituție.

Motivarea și Soluția

1. În legătură cu *neconstituționalitatea dispozițiilor art. 9 lit. b) și ale art. 14 alin. 2 lit. b)*, formulată de Curtea Supremă de Justiție, pe motivul că instituie o discriminare nejustificată a licențiaților Facultății de Drept, specializați în "drept economic și administrativ", întrucât nu li se permite exercitarea profesiei de avocat, se constată că obiecția este fundamentată.

Așa cum rezultă din dispozițiile legale în materie, profilul pregătirii celor specializați în cele două secții ale facultății de drept este același. De aceea vocația lor pentru exercitarea profesiei de avocat nu poate fi diferită. Ca atare, excluderea absolvenților specializați în drept economic și administrativ de la statutul de avocat, deși au o pregătire juridică universitară, constituie o discriminare. Evident că, în situații diferite, norma juridică nu poate fi aceeași. În cazul de față, însă, pregătirea pentru materiile de bază de care depinde exercitarea profesiei de avocat fiind în esență aceeași, nu se poate justifica o diferență de tratament care ar avea semnificația unei măsuri juridice diferite pentru situații identice. Absolventul unei specializări de drept economic și administrativ, potrivit practicilor actuale, poate îndeplini funcții de consilier juridic, notar în administrația publică, în arbitraj etc., profesii care toate implică vocația sa de a soluționa, în interesul structurilor în care este încadrat, cât și al cetățenilor, probleme juridice similare și, câteodată, chiar identice cu cele cu care se confruntă un avocat. Nu poate fi acceptat ca un jurist care apără, de exemplu, interesele patrimoniale și nepatrimoniale ale unei societăți comerciale sau regii autonome în fața instanțelor judecătorești, a altor jurisdicții naționale, străine sau internaționale, să fie, ope legis, eliminat de la posibilitatea de a apăra aceleași interese sau interese similare ale cetățenilor ori ale persoanelor juridice, ca avocat, mai ales că, în concepția noii reglementări, avocatura cuprinde și activitatea de consultanță juridică, nu numai de reprezentare. Aceasta cu atât mai mult cu cât avocatul poate selecta cauzele, pe câtă vreme consilierul juridic este obligat să dea asistență juridică și să pledeze în orice fel de cauză cu care este confruntat.

Deci discriminarea prevăzută în art. 9 lit. b) și în art. 14 alin. 2 lit. b), potrivit căreia numai licențiații Facultății de Drept, specializarea "drept", pot fi avocați, este nejustificată, atât în funcție de faptul că licențiații acestei facultăți, specializarea "drept economic și administrativ", au același profil de pregătire juridică superioară, cât și în funcție de activitățile similare sau identice cu ale profesiei de avocat pe care acești din urmă absolvenți le pot îndeplini, îndeosebi în calitate de consilieri juridici, notari sau arbitri. De principiu, specializarea nu poate înlătura profilul pregătirii, iar vocația comună a licențiaților celor două specializări de a îndeplini anumite activități, ce se regăsesc și în problematica generală a profesiei de avocat, impune același regim juridic.

În consecință, dispozițiile art. 9 lit. b) și ale art. 14 alin. 2 lit. b) din Legea pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat contravin prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora cetățenii sunt egali în fața legii, fără discriminări.

2. Cu privire la **art. 12 alin. 1 lit. a)**, Curtea Supremă de Justiție apreciază că, stabilind incompatibilitatea exercitării profesiei de avocat cu activitatea salarizată în cadrul altor profesii, textul contravine prevederilor art. 1 alin. (3), art. 16 alin. (1), art. 38 alin. (1) și art. 49 alin. (1) din Constituție. Obiecția de neconstituționalitate nu este întemeiată, întrucât existența anumitor incompatibilități se impune în unele cazuri, față de specificul profesiei, cum este în cazul magistraților. Potrivit art. 1 din lege, profesia de avocat este liberă și independentă, astfel încât sunt necesare și garanții ale acestor principii. Incompatibilitatea exercitării profesiei de avocat cu activitatea salarizată în cadrul altor profesii constituie o asemenea garanție, independența avocatului presupunând ca acesta să nu exercite nici o altă activitate care l-ar plasa într-o stare de subordonare juridică ori i-ar impune reguli diferite ce ar putea constitui obstacole în îndeplinirea profesiei sale. Această incompatibilitate reprezintă în același timp și o garanție pentru cetățenii care recurg la serviciile unui avocat în virtutea dreptului lor constituțional la apărare.

Pentru aceleași considerente este neîntemeiată și obiecția de neconstituționalitate a Curții Supreme de Justiție, care vizează art. 12 alin. 1 lit. c), text care interzice exercitarea nemijlocită de fapte materiale de comerț.

3. În legătură cu **art. 12 alin. 1 lit. d) și art. 12 alin. 2**, care stabilesc o incompatibilitate între exercitarea profesiei de avocat și calitatea de pensionar pentru limită de vârstă, grupul de deputați, cât și Curtea Supremă de Justiție apreciază că ele cuprind o interdicție absolută, ce instituie o discriminare vădită a avocaților pensionari, comparativ cu toți ceilalți pensionari reîncadrați care pot cumula salariile, pentru orice alte funcții, cu pensiile, în sensul Legii nr. [2/1991](#) privind cumulul de funcții, precum și că sunt în contradicție cu principiul neîngrădirii dreptului la muncă, prevăzut de art. 38 din Constituție.

Obiecția de neconstituționalitate este întemeiată.

Regula instituită prin Legea nr. [2/1991](#) este aceea că pensionarii se pot reîncadra, caz în care cumulează pensia cu salariul. De aceea reprezintă o discriminare în defavoarea pensionarului pentru limită de vârstă incompatibilitatea, prevăzută în art. 12 alin. 1 lit. d) din lege, de a fi avocat, precum și obligația avocatului pensionar de a cere suspendarea plății pensiei prevăzute de art. 12 alin. 2. Prevederile ce fac obiectul sesizării nu țin seama de faptul că pensia se primește pentru munca depusă anterior, astfel încât nu poate impieta asupra continuării muncii și în profesia de avocat, atât timp cât libertatea muncii, cât și dreptul la pensie au fost instituite, ca drepturi fundamentale, prin art. 38 alin. (1) și art. 43 alin. (2) din Constituție. Deci admiterea fără restricții a cumulului pensiei cu salariul, ca regulă generală, exclude posibilitatea interzicerii acestui cumul pentru avocați, neexistând nici un motiv întemeiat și special care să justifice o asemenea derogare. În acest sens este și Decizia Curții Constituționale nr. [32 din 13 aprilie 1994](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 15 septembrie 1994.

În consecință, prevederile art. 12 alin. 1 lit. d) și ale art. 12 alin. 2 din lege sunt neconstituționale.

4. În temeiul art. 20 alin. (1) din Legea nr. [47/1992](#), și pentru identitate de rațiune, și **prevederile art. 23 lit.c)** din aceeași lege sunt neconstituționale.

5. Referitor la **art. 14 alin. 2 lit. c)**, potrivit căruia pot fi primiți în avocatură fără examen numai cei care au profesat timp de cel puțin 4 ani ca judecător, procuror sau notar, obiecția de neconstituționalitate a Curții Supreme de Justiție, în sensul că textul este discriminator din moment ce nu dă acest drept și acelor care au funcționat în alte importante funcții juridice, nu este întemeiată, deoarece, pe de o parte, nu se regăsesc criteriile nediscriminării stabilite în art. 4 alin. (2) din Constituție, iar, pe de altă parte, nu se poate invoca nici încălcarea principiului egalității, fiind vorba de persoane care se află în situații deosebite. Această obiecție fiind de omisiune, întrucât admiterea ce ar implica completarea dispoziției legale criticate este și inadmisibilă, ținând seama de statutul Curții Constituționale, care nu se poate substitui legiuitorului, potrivit art. 144 din Constituție, pentru adăugarea unor noi prevederi celor instituite. În acest sens, Curtea Constituțională s-a mai pronunțat prin Decizia nr. [93 din 20 octombrie 1994](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 326 din 25 noiembrie 1994.

6. Cu privire la **art. 17**, Curtea Supremă de Justiție consideră că textul instituie o restrângere neconstituțională în raport cu art. 49 din Constituție, interzicând exercitarea profesiei de avocat la instanța de judecată, la parchetul și instanțele Curții de Conturi unde soțul avocatului sau ruda ori afinul

său până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de judecător, procuror, judecător financiar, consilier de conturi sau procuror financiar. Se apreciază în sesizare că în asemenea cazuri operează incompatibilitatea judecătorului, procurorului și a celorlalte persoane vizate în art. 24 și următoarele din Codul de procedură civilă și în art. 46 și următoarele din Codul de procedură penală.

Prevederile art. 17 nu instituie însă restrângeri ale exercitării dreptului de a profesa avocatura, ci incompatibilități care constituie măsuri de protecție pentru părți și împotriva unor suspiciuni ce ar putea altera actul de justiție. Textul legal privește direct avocatul și nu judecătorul, procurorul etc., astfel cum se prevede în codurile de procedură. Referitor la invocarea, în sesizare, a art. 24 din Codul de procedură civilă, este de menționat că în procesul civil, spre deosebire de cel penal, incompatibilitatea, care se aplică exclusiv judecătorilor, privește situații ce nu au nici o legătură cu prevederile art. 17 din lege. Sesizarea se referă, în realitate, la instituțiile abținerii și recuzării, reglementate de art. 25-35 din Codul de procedură civilă, care, cu excepția art. 27 pct. 7, se aplică și procurorilor, magistraților-asistenți și grefierilor.

7. În legătură cu **art. 34 alin. 2**, care prevede că avocatul este răspunzător față de client numai pentru prejudiciul adus prin acte sau fapte săvârșite cu intenție, Curtea Supremă de Justiție apreciază că el restrânge neconstituțional dreptul clientului de a obține daune și pentru culpa gravă a avocatului.

Limitarea prin lege a răspunderii avocatului față de client numai la prejudiciul adus prin acte sau fapte săvârșite cu intenție creează pentru avocați un privilegiu, contrar principiului egalității înscris în art. 16 alin. (1) din Constituție, în condițiile în care regula generală, aplicabilă tuturor cetățenilor, este aceea a răspunderii și pentru pagubele produse din culpă.

Împrejurarea că avocatul își asumă obligații "de mijloace" și nu "de rezultat" nu are relevanță decât în ce privește proba culpei. În cazul obligațiilor "de rezultat", culpa debitorului este prezumată, în timp ce în cazul obligațiilor "de mijloace", această culpă trebuie dovedită, neexistând o asemenea prezumție. De aceea, specificul activității de avocat nu justifică în nici un fel limitarea răspunderii pe care o instituie art. 34 alin. 2 din lege, cu atât mai mult cu cât, pe plan civil, răspunderea avocatului este aceea a unui specialist care, prin definiție, nu poate conduce la înlăturarea răspunderii pentru culpă.

8. Cu privire la **art. 68 lit. c) și d)**, grupul de deputați a invocat neconstituționalitatea acestor prevederi, pe motiv că sancțiunile ar fi incompatibile cu natura juridică liberă a profesiei.

Într-adevăr, profesia de avocat este o profesie liberală și independentă. Acest principiu este fundamental. Dar libertatea indispensabilă exercitării profesiei de avocat nu exclude anumite reguli, a căror respectare presupune și stabilirea unor sancțiuni. În consecință, instituirea, ca sancțiune a plății unei amenzi, și suspendarea din funcție în caz de neplată a acesteia, deci pentru o faptă subsecventă, precum și interdicția de a exercita profesia pe o perioadă determinată, care este o altă sancțiune, nu contravin în nici un fel dispozițiilor Constituției.

9. Referitor la **art. 76 alin. 3**, care conține o dispoziție tranzitorie în legătură cu actualele birouri de avocați, este de observat că el reprezintă o consecință a art. 5 din lege, care prevede modalitățile organizatorice de exercitare a profesiei: cabinete individuale, cabinete asociate și societăți civile profesionale. Ambele texte sunt considerate neconstituționale în sesizarea grupului de deputați, apreciindu-se că nesocotesc dreptul de asociere consacrat de Constituție.

10. Cu privire la **art. 5** este de reținut că, în realitate, se critică faptul că în ultima formă a legii, adoptată de către Parlament, acest text nu a mai reținut ca modalitate organizatorică birourile de asistență juridică cu caracter asociativ. Deci obiecția de neconstituționalitate este una de omisiune, or Curtea Constituțională nu poate exercita controlul decât asupra legilor adoptate, după cum s-a arătat mai sus.

Prevederile art. 76 alin. 3 instituie o dispoziție tranzitorie, destinată a facilita trecerea la noile modalități organizatorice stabilite în art. 5 din lege, fără a contraveni nici unei dispoziții constituționale.

11. În legătură cu **art. 6, art. 51 și cap. VI din lege**, Curtea Supremă de Justiție apreciază că acestea sunt neconstituționale în raport cu art. 21 din Constituție, deoarece legiuitorul a omis să reglementeze dreptul persoanelor interesate de a se adresa instanței de contencios administrativ. Este de reținut că, în fond, prin lege s-au reglementat doar căile de atac în cadrul jurisdicțiilor specifice profesiei de avocat, ceea ce nu poate avea semnificația excluderii celor interesați de la liberul acces la justiție, reglementat prin art. 21 din Constituție. Pentru identitate de rațiune, aceeași este soluția și în ce privește **art. 27 alin. 2** din lege.

În consecință, se decide următoarele:

1. Dispozițiile art. 5, art. 12 alin. 1 lit. a) și c), art. 17, art. 68 alin. 1 lit. c) și d) și art. 76 alin. 3 sunt constituționale.
2. Dispozițiile art. 6, art. 27 alin. 2, art. 51 și cele cuprinse în cap. VI sunt constituționale în măsura în care se interpretează în sensul că cei interesați au acces la justiție în condițiile legii. Dispozițiile art. 9 lit. b), cât privește precizarea "specializarea în drept", și ale art. 14 alin. 2 lit. b), cât privește precizarea "secția juridică", sunt neconstituționale.
4. Dispozițiile art. 12 alin. 1 lit. d), art. 12 alin. 2 și art. 23 lit. c), în ce privește precizarea "cu excepția cazului prevăzut la art. 12 alineatul ultim din prezenta lege", sunt neconstituționale.
5. Dispozițiile art. 34 alin. 2 sunt neconstituționale.

II. Soluționarea excepțiilor de neconstituționalitate

A. Decizii privind însușirea fără drept a titlului profesional de avocat și exercitarea ilegală a profesiei

1. DECIZIA nr. 66*) din 21 mai 1996 privind excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5, art. 22 și art. 78 din Legea nr. [51/1995](#) pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat- publicată în Monitorul Oficial nr. 325 din data de 5 decembrie 1996

Obiectul

Excepția a fost invocată de Societatea Comercială "Veritas Nova" - S.R.L. Suceava în Dosarul nr. 3.227/1995 al Tribunalului Arad. În motivarea excepției se susține că dispozițiile art. 5 și 22 din Legea nr. 51/1995 sunt neconstituționale, întrucât prin ele se încalcă dreptul la apărare al cetățenilor, care se văd nevoiți să apeleze numai la serviciile juriștilor înscriși în barourile de avocați, neputând apela la restul juriștilor - consilieri juridici -, care nu sunt înscriși în barouri și care ar putea presta asistență juridică.

De asemenea, se susține că sunt neconstituționale și dispozițiile art. 78 din lege, potrivit cărora persoanele fizice și juridice care au fost autorizate în baza altor legi să acorde consultanță juridică își încetează această activitate la data intrării în vigoare a acestei legi.

Sunt invocate dispozițiile art. 15 alin. (2), ale art. 37, 39, 41, 51 și 54 din Constituție, care ar fi fost încălcate prin Legea nr. 51/1995, consacrandu-se astfel, după opinia autoarei excepției, ideea anulării diplomei de licențiat în drept. ***Tribunalul Arad și-a exprimat opinia în sensul că excepția nu este întemeiată.***

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o respinge***, reținând următoarele:

Art. 5

Profesia de avocat se exercită, la alegere, în cabinete individuale, cabinete asociate sau societăți civile profesionale.

În cabinetul individual își exercită profesia un avocat definitiv, singur sau împreună cu alți avocați colaboratori.

Cabinetele individuale se pot asocia în scopul exercitării în comun a profesiei, drepturile avocaților titulari ai unor cabinete asociate păstrându-și caracterul personal și neputând fi cedate.

Cabinetele individuale se pot grupa pentru a-și crea facilități economice comune, păstrându-și individualitatea în relațiile cu clienții.

Societatea civilă profesională este constituită din doi sau mai mulți avocați definitivi asociați, care pot angaja avocați colaboratori. Societatea civilă profesională și avocații săi nu pot acorda asistență juridică persoanelor cu interese contrare.

Condițiile asocierii și colaborării sunt convenite între părți, potrivit legii civile. Raportul civil se naște între client și societatea civilă profesională, indiferent care dintre membrii acesteia îndeplinește serviciul profesional.

Cabinetele grupate, cabinetele asociate și societățile civile profesionale pot avea și patrimoniu comun. Avocatul poate schimba, oricând, forma de exercitare a profesiei, cu înștiințarea baroului din care face parte.

Art. 22

Exercitarea oricărei activități de asistență juridică specifică profesiei de avocat, de către persoana care nu este înscrisă în tabloul avocaților, constituie infracțiune și se sancționează potrivit legii penale.

Prin Decizia nr. 45 din 2 mai 1995 cu privire la constituționalitatea unor prevederi din Legea pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 12 mai 1995, Curtea Constituțională a statuat că dispozițiile din Legea pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat sunt constituționale.

Prin decizie s-a reținut că textul art. 5 din lege nu mai prevede ca modalitate organizatorică birourile de asistență juridică cu caracter asociativ și deci nu poate fi cenzurat sub aspectul constituționalității, deoarece Curtea nu poate soluționa obiecții de omisiune, ci numai pe cele referitoare la dispozițiile adoptate. Prin excepția formulată se repune în discuție tocmai conținutul art. 5, evidențându-se omisiunea reglementării funcționării unor societăți comerciale de tipul Societății Comerciale "Veritas Nova" - S.R.L. Suceava, constituite din juriști care nu sunt membri ai barourilor de avocați.

Critica privește, așadar, o omisiune care, pentru motivele arătate în Decizia Curții Constituționale nr. 45 din 2 mai 1995, nu poate fi primită, iar potrivit art. 145 alin. (2) din Constituție, această decizie are caracter obligatoriu.

În esență, Legea nr. 51/1995 este criticată, deoarece lipsește de dreptul de a practica avocatura pe juriștii care nu sunt membri ai barourilor de avocați. Această critică nu este însă întemeiată, deoarece nici un considerent privind libertatea individuală, implicit cea de asociere, nu poate fi reținut pentru înlăturarea art. 1 alin. 2 din lege, care dispune că profesia de avocat se exercită numai de către membrii barourilor. De altfel, în art. 49 alin. (1) din Constituție se prevede că exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns prin lege, dacă aceasta se impune, între altele, pentru apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor. Tocmai de aceea, garantând dreptul la apărare, Constituția prevede în art. 24 alin. (2) că în timpul procesului părțile au dreptul la asistența unui avocat, înțelegând prin aceasta o persoană care are calitatea de avocat, dobândită în condițiile prevăzute prin lege. Aceasta este o puternică garanție care previne desfășurarea unor activități de asistență juridică de către persoane necalificate și care scapă controlului profesional al barourilor de avocați.

În această lumină, incriminarea faptelor de exercitare nelegală a profesiei de avocat prevăzută în art. 22 din Legea nr. 51/1995 nu este decât consecința logică a reglementării legale.

De asemenea, nu se poate reține că textele invocate ca neconstituționale ar încălca dreptul la libera asociere, prevăzut în art. 37 alin. (1) din Constituție. Astfel, așa cum s-a statuat prin Decizia Curții Constituționale nr. 2/1993, "dreptul la asociere se poate exercita numai cu respectarea legii și nu împotriva ei".

În ceea ce privește susținerea potrivit căreia dispozițiile art. 78 din Legea nr. 51/1995, care prevăd că persoanele fizice și juridice care au fost autorizate în baza altor legi și decrete să acorde consultanță juridică își încetează activitatea, ar avea un caracter retroactiv, contravenind astfel dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Constituție, nu poate fi, de asemenea, primită. Noua lege dispune doar pentru viitor, iar activitatea desfășurată de aceste persoane, până la apariția legii, a fost legală și nu este afectată cu nimic prin noul text.

2. DECIZIE Nr. 391 din 14 octombrie 1997 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1, art. 3, art. 14, art. 22 și ale art. 78 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - pronunțată în ședința publică din 14 octombrie 1997.

Obiectul

Curtea de Apel Alba Iulia, prin Incheierea din 19 februarie 1997, pronunțată în Dosarul nr. 4/1997 al acestei instanțe, a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1, art. 3, art. 14, art. 22 și ale art. 78 din Legea nr. 51/1995, invocată de Croitoru Ioan.

In motivarea exceptiei se arata ca dispozitiile atacate sunt "total neconstitutionale", incalcand "in mod vadit" urmatoarele articole din Constitutie: art. 15 alin. (2), art. 37, art. 38, art. 39, art. 41, art. 49, art. 51 si art. 54, intrucat profesia de avocat ar trebui sa se poata exercita in multiple forme de organizare si la ea ar trebui sa aiba acces orice licentiat in drept, fara nici o discriminare sau conditie, examenele fiind necesare numai "pentru obtinerea de grade profesionale".

Curtea de Apel Iulia arata ca aceasta este intemeiata cu privire la art. 14 din Legea nr. 51/1995, care prevede ca dreptul de primire in profesia de avocat se obtine pe baza unui examen, organizat conform prevederilor legii si statutului profesiei, cu exceptia cazurilor prevazute la alin. 2 lit. a)-c) - cand primirea in profesie se poate face fara examen -, prin aceasta prevedere fiind limitat dreptul de exercitare libera a unei profesii, garantat de art. 38 din Constitutie.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, *Curtea o respinge*, reținând următoarele:

Art. 1

Profesia de avocat este liberă și independentă, cu organizare și funcționare autonome, în condițiile prezentei legi și ale statutului profesiei.

Profesia de avocat se exercită numai de membrii barourilor.

Art. 3

Activitatea avocatului se realizează prin:

- *consultații și cereri cu caracter juridic, asistență și reprezentare juridică în fața organelor de jurisdicție, de urmărire penală și de notariat;*
- *apărarea cu mijloace juridice specifice a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice în raporturile cu autoritățile publice, instituțiile și orice persoană română sau străină;*
- *redactarea de acte juridice, cu posibilitatea atestării identității părților, a conținutului și a datei actelor;*
- *orice alte mijloace și căi proprii exercitării dreptului de apărare, în condițiile legii.*

Art. 14

(1) Dreptul de primire în profesie se obține pe baza unui examen, organizat conform prevederilor prezentei legi și statutului profesiei.

(2) Poate fi primit în profesie cu scutire de examen:

- a) titularul diplomei de doctor în drept;*
- b) licențiatul unei facultăți de drept, dacă în cel mult 6 luni de la promovarea examenului de licență solicită înscrierea ca avocat stagiar;*
- c) cel care înainte de solicitarea înscrierii în profesia de avocat a fost judecător, procuror sau notar timp de cel puțin 4 ani.*

Art. 22

Exercitarea oricărei activități de asistență juridică specifică profesiei de avocat, de către persoana care nu este înscrisă în tabloul avocaților, constituie infracțiune și se sancționează potrivit legii penale.

Art. 78

La data intrării în vigoare a prezentei legi, persoanele fizice sau juridice, care au fost autorizate în baza altor legi să acorde consultanță juridică, își încetează această activitate.

Desi se refera in special la anumite articole din Legea nr. 51/1995, autorul exceptiei de neconstituționalitate vizeaza, in realitate, legea in intregul ei, pe care o considera, in realitate, legea in intregul ei, pe care o considera in totala contradictie cu principiile Constitutiei.

Critica adusa dispozitiilor art. 1 si 3 din Legea nr. 51/1995, care sunt considerate ca neconstitutionale, deoarece aduc atingere unor drepturi fundamentale garantate de Constitutie, cum ar fi dreptul de asociere sau dreptul la munca, este neintemeiata.

In conceptia autorului exceptiei se considera ca activitatea avocatului trebuie privita ca o activitate comerciala care se desfasoara potrivit normelor din Codul comercial. In conceptia legiuitorului insa avocatura este un serviciu public, care este organizat si functioneaza pe baza unei legi speciale, iar profesia de avocat poate fi exercitata de un corp profesional selectat si functionand dupa reguli stabilite de lege. Aceasta optiune a legiuitorului nu poate fi considerata ca neconstitutionala, avand in vedere ca scopul ei este asigurarea unei asistente juridice calificate, iar normele in baza carora functioneaza nu

contravin principiilor constitutionale. Faptul ca accesul la profesia de avocat este conditionat de satisfacerea anumitor cerinte, in special de pregatire profesionala si de moralitate, nu poate fi privit ca neconstitucional, toate legile de organizare a profesiei de avocat cuprinzand asemenea conditii.

Referitor la prevederile art. 14 din Legea nr. 51/1996\5, prin care se conditioneaza obtinerea dreptului de sustinere a unui examen organizat conform prevederilor legii si ale statutului profesiei, se constata ca acestea au constituit in principal obiectul criticilor autorului exceptiei, iar instanta, in fata careia a fost ridicata exceptia, Curtea de Apel Alba Iulia, considera exceptia ca intemeiata, afirmand ca, prin aceasta conditie ceruta de lege, se limiteaza dreptul de exercitare libera a unei profesii, garantat de art. 38 din Constitutie.

Art. 14 din Legea nr. 51/1995 prevede, intr-adevar, prin dispozitia din alin. 1, ca "Dreptul de primire in profesie se obtine pe baza unui examen, organizat conform prevederilor prezentei legi si statutului profesiei", iar la alin. 2 lit. a)-c) sunt prevazute cazurile in care o persoana poate fi primita in profesie cu scutire de examen.

In ceea ce priveste dispozitia alin. 1 al art. 14, aceasta nu poate fi considerata, asa cum se sustine, ca o ingradire a dreptului la munca, ci ca un mijloc de selectare, pr criterii profesionale, a specialistilor care urmeaza sa exercite profesia de avocat. Aceasta conditie era prevazuta si in legislatia romaneasca interbelica. Astfel Legea avocaturii din 1923 prevede, la art. 1, printre conditiile de admitere in corpul avocaturii si de exercitare a profesiei de avocat, "Trecerea unui examen de admitere in corpul avocaturii", iar Legea pentru organizarea corpului de avocati din 18 decembrie 1931 prevedea, la art. 34, ca "Dupa terminarea stagiului, stagiarul va trece un examen de libera practica avocatala".

Cat priveste dispozitiile din alin. 2 lit. a)-c) ale art. 14 din Legea nr. 51/1995, care prevad cazurile de primire in profesie fara examen, acestea, de asemenea, nu pot fi considerate ca neconstitucionale. In dispozitia de la lit. a) este mentionat titularul diplomei de doctor in drept. Exceptia este justificata prin calificarea superioara pe care o presupune titlul stiintific de doctor in drept si nu poate fi inteleasa ca o incalcare a egalitatii in drepturi. De asemenea, este justificata exceptia cuprinsa in dispozitiile de la lit. b), care se refera la primirea ca stagiar a absolventilor facultatilor de drept, daca solicita inscrierea ca vocati stagiar in cel mult 6 luni de la trecerea examenului de licenta, deoarece, potrivit art. 15, la inceputul exercitarii profesiei, avocatul efectueaza in mod obligatoriu un stagi de pregatire profesionala cu durata de 2 ani, dupa care va sustine examenul de definitivare.

Cu privire la constitutionalitatea dispozitiei de la lit. c), Curtea Constitutionala s-a pronuntat prin Decizia nr. 45 din 2 mai 1995, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 90 din 12 mai 1995, retinand ca aceasta este constitutionala, deoarece, pe de o parte, nu se regasesc criteriile nediscriminatorii stabilite la art. 4 alin. (2) din Constitutie, iar pe de alta parte, nu se poate invoca nici incalcare a principiului egalitatii, fiind vorba de persoane care se afla in situatii deosebite.

Autorul exceptiei critica, de asemenea, dispozitiile art. 22 din Legea nr. 51/1995, care prevad ca exercitarea profesiei de avocat de catre o persoana care nu este inscrisa in Tabloul avocaturii constituie infractiune si se sanctioneaza potrivit legii penale.

Garantand dreptul la aparare, Constitutia prevede la art. 24 alin. (2) ca, in timpul procesului, aprtile cu dreptul la asistenta unui avocat, intelegand prin aceasta o persoana care are calitatea de avocat dobandita in conditiile prevazute de lege, astfel ca incriminarea faptelor de exercitare nelegala a profesiei de avocat nu este decat consecinta logica a reglementarii legale.

Autorul exceptiei critica, de asemenea, dispozitiile art. 78 din aceeaasi lege, care prevad ca "la data intrarii in vigoare a prezentei legi, persoanele fizice sau juridice, care au fost autorizate in baza altor legi sa acorde consultanta juridica, isi inceteaza aceasta activitate", sustinand ca aceasta dispozitie contravine prevederilor art. 15 alin. (2) din Constitutie privind neretroactivitatea legii.

Afirmatia este insa neintemeiata, deoarece Legea nr. 51/1995 dispune pentru viitor, iar actiivitatea desfasurata de aceste persoane, pana la data intrarii in vigoare a legii, este legala.

Cu privire la constitutionalitatea dispozitiilor art. 22 si 78, Curtea s-a pronuntat prin Decizia nr. 66 din 21 mai 1996, definitiva prin Decizia nr. 124 din 22 octombrie 1996, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 325 din 5 decembrie 1996, stabilind ca aceste dispozitii sunt constitutionale si, intrucat nu au intervenit elemente noi care sa justifice schimbarea solutiei, urmeaza ca exceptia privind dispozitiile acestor articole sa fie respinsa.

În fine, cu privire la susținerea ca dispozițiile atacate contravin prevederilor art. 49 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora exercitiul unor drepturi sau cel al unor libertăți poate fi respins prin lege, dacă aceasta se impune, între altele, pentru apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor, Curtea constată ca acestea nu au legătură cu prevederile legale a căror neconstituționalitate a fost invocată.

3. DECIZIA nr. 136 din 23 aprilie 2002 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (2), art. 2 alin. (3), art. 3, 5 și art. 48 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 461 din data de 28 iunie 2002

Obiectul

Prin Încheierea din 5 septembrie 2001, pronunțată în Dosarul nr. 404/2000, Curtea de Apel Târgu Mureș - Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (2), art. 2 alin. (3), art. 3, 5 și ale art. 48 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, excepție ridicată de Andronic Dorin într-o cauză penală.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că dispozițiile art. 1 alin. (2), art. 2 alin. (3), art. 3, 5 și art. 48 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, modificată prin Legea nr. 231/2000, sunt neconstituționale pentru următoarele motive:

- art. 1 alin. (2), potrivit căruia "Profesia de avocat se exercită numai de membrii baroului", cuprinde o formulare exclusivistă și care operează o restrângere neconstituțională a exercițiului unor drepturi (dreptul la muncă, dreptul la asociere etc.) și o restrângere a exercitării activității profesionale de asistență și reprezentare juridică pentru o anumită categorie de avocați, respectiv pentru categoria "avocaților juriconsulți";

- art. 1 alin. (2), coroborat cu art. 2 alin. (3) care permite avocatului să asiste și să reprezinte persoanele fizice și juridice, cu art. 3 care reglementează modalitățile de exercitare a profesiei de avocat, cu art. 5 care se referă la formele de exercitare a profesiei de avocat și cu art. 48 care stabilește componența și statutul juridic al baroului, contravine prevederilor constituționale prin faptul că "avocații juriconsulți" au fost excluși de la exercițiul liber al activităților de avocatură, de la activitatea lor profesională curentă, concretizată în asistența și reprezentarea persoanelor juridice. În felul acesta se creează o discriminare vădit neconstituțională între avocați și juriconsulți, aceștia din urmă fiind considerați de către legiuitor o categorie inferioară de avocați.

Curtea de Apel Târgu Mureș - Secția penală apreciază că "prevederile art. 1 alin. (2), art. 2 alin. (3), art. 3, art. 5 alin. (1) și ale art. 48 alin. (1) din Legea nr. 51/1995, modificată prin Legea nr. 231/2000, nu contravin Constituției României".

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele:

Art. 1

(2) Profesia de avocat se exercită numai de membrii barourilor.

Art. 2

(3) Avocatul are dreptul să asiste și să reprezinte persoanele fizice și juridice în fața tuturor instanțelor, autorităților și instituțiilor, precum și a altor persoane, care au obligația să permită și să asigure desfășurarea nestîngerită a activității avocatului, în condițiile legii.

Art. 3

Activitatea avocatului se realizează prin:

- consultații și cereri cu caracter juridic, asistență și reprezentare juridică în fața organelor de jurisdicție, de urmărire penală și de notariat;

- apărarea cu mijloace juridice specifice a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice în raporturile cu autoritățile publice, instituțiile și orice persoană română sau străină;

- redactarea de acte juridice, cu posibilitatea atestării identității părților, a conținutului și a datei actelor;

- orice alte mijloace și căi proprii exercitării dreptului de apărare, în condițiile legii.

Art. 5

Profesia de avocat se exercită, la alegere, în cabinete individuale, cabinete asociate sau societăți civile profesionale.

În cabinetul individual își exercită profesia un avocat definitiv, singur sau împreună cu alți avocați colaboratori.

Cabinetele individuale se pot asocia în scopul exercitării în comun a profesiei, drepturile avocaților titulari ai unor cabinete asociate păstrându-și caracterul personal și neputând fi cedate.

Cabinetele individuale se pot grupa pentru a-și crea facilități economice comune, păstrându-și individualitatea în relațiile cu clienții.

Societatea civilă profesională este constituită din doi sau mai mulți avocați definitivi asociați, care pot angaja avocați colaboratori. Societatea civilă profesională și avocații săi nu pot acorda asistență juridică persoanelor cu interese contrare.

Condițiile asocierii și colaborării sunt convenite între părți, potrivit legii civile. Raportul civil se naște între client și societatea civilă profesională, indiferent care dintre membrii acesteia îndeplinește serviciul profesional.

Cabinetele grupate, cabinetele asociate și societățile civile profesionale pot avea și patrimoniu comun. Avocatul poate schimba, oricând, forma de exercitare a profesiei, cu înștiințarea baroului din care face parte.

Art. 48

(1) Consiliul baroului este format din 5 până la 15 membri, aleși pe o perioadă de 4 ani. Decanul și prodecanul se includ în acest număr.

I. Cu privire la constituționalitatea prevederilor art. 1 și 3 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, Curtea Constituțională s-a mai pronunțat prin Decizia nr. 146 din 7 octombrie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 628 din 23 decembrie 1999, cu prilejul soluționării excepției ridicate de același autor într-o cauză penală în care s-a invocat, ca și în prezentul dosar, încălcarea art. 37, 38 și 49 din Constituție. Prin decizia menționată Curtea Constituțională a reținut, în esență, pe de o parte, că "excepția de neconstituționalitate ce vizează dispozițiile Legii nr. 51/1995 are un scop abuziv, anume acela de a împiedica aplicarea prevederilor legale care interzic juriștilor care nu au calitatea de avocat practicarea avocaturii", iar, pe de altă parte, că textele constituționale invocate ca fiind încălcate nu au "nici o concludență în demonstrarea neconstituționalității legii".

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, de exemplu, Decizia nr. 44 din 14 martie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 328 din 14 iulie 2000, partea care a invocat excepția nu o poate reitera, deoarece, fiind contrară puterii lucrului judecat, ea este inadmisibilă. Decizia anterioară de respingere a excepției este obligatorie potrivit art. 145 alin. (2) din Constituție, deoarece motivele care au justificat-o sunt aceleași.

Ca atare, deși în cauză excepția de neconstituționalitate privește dispozițiile art. 1 și 3 din Legea nr. 51/1995, modificată prin Legea nr. 231/2000, Curtea constată că soluția legislativă, în noua redactare a textelor, nu este alta decât cea inițială, astfel că excepția urmează să fie respinsă ca inadmisibilă, întrucât Decizia Curții Constituționale nr. 146 din 7 octombrie 1999 are autoritate de lucru judecat, obiectul, cauza și părțile fiind aceleași.

II. În legătură cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 din Legea nr. 51/1995, republicată, Curtea constată, de asemenea, că prin mai multe decizii, de exemplu, prin Decizia nr. 97 din 29 iunie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 505 din 19 octombrie 1999, s-a statuat în sensul constituționalității acestora. Deși dispozițiile art. 5 au fost modificate prin Legea nr. 231/2000 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, soluția de principiu din redactarea anterioară a textului se menține, astfel încât și soluția pronunțată prin deciziile anterioare ale Curții își menține valabilitatea în prezenta cauză, excepția urmând să fie respinsă ca neîntemeiată.

III. În sfârșit, o altă critică de neconstituționalitate a Legii nr. 51/1995 privește dispozițiile art. 2 alin. (3), referitoare la drepturile avocatului în exercitarea profesiei, precum și cele ale art. 48 alin. (1) care prevăd modul de constituire a baroului, prin raportare la aceleași texte din Constituție și din documentele internaționale menționate anterior. Analizând susținerile autorului excepției, Curtea nu reține contrarietatea dintre prevederile de lege ce fac obiectul controlului de constituționalitate și prevederile invocate ca fiind încălcate.

4. DECIZIE nr. 486 din 11 decembrie 2003 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 15 din Decretul nr. 143/1955 privitor la organizarea și funcționarea oficiilor juridice și ale art. 25 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 43 din data de 19 ianuarie 2004

Obiectul

Prin Încheierea din 16 septembrie 2003, pronunțată în Dosarul nr. 1.362/C/2003, Tribunalul Galați - Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 15 din Decretul nr. 143/1955 privitor la organizarea și funcționarea oficiilor juridice și ale art. 25 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată. În fapt, astfel cum rezultă din dosarul cauzei, prin Hotărârea nr. 8 din 20 mai 2003, pronunțată de Arbitrajul Camerei de Comerț, Industrie și Agricultură Galați, s-a respins acțiunea formulată de Alecu Petrea, autorul excepției, în contradictoriu cu intimata Societatea Comercială "Metex" - S.A. din Galați, prin care el solicitase suma de 61.941.126 lei reprezentând contravaloarea prestației de reprezentare a intimatei într-un proces civil. Instanța de arbitraj a reținut că autorul excepției nu a reprezentat intimata în baza unui contract de muncă, ci în baza unei convenții civile, deși nu avea calitatea de avocat în sensul art. 20 și art. 22 din Legea nr. 51/1995, republicată. Hotărârea a fost atacată cu acțiune în anulare, în fața Secției civile a Tribunalului Galați, iar în cadrul acestei acțiuni contestatorul Alecu Petrea a ridicat excepția de neconstituționalitate în discuție.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, se arată că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 1 alin. (3) referitoare la România ca stat de drept, ale art. 16 referitoare la egalitatea în drepturi, ale art. 37 alin. (1) referitoare la dreptul de asociere [devenit art. 40 alin. (1) din Constituția revizuită], ale art. 38 alin. (1) referitoare la dreptul la muncă și la alegerea profesiei [devenit art. 41 alin. (1) din Constituția revizuită], ale art. 49 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți (devenit art. 53 din Constituția revizuită) și ale art. 134 alin. (1) referitor la economia de piață [devenit art. 135 alin. (1) din Constituția revizuită]. În argumentarea excepției, se arată că dispozițiile criticate sunt anacronice, nu se corelează cu legislația în vigoare, fiind astfel contrare principiilor și drepturilor consacrate de Constituție și tratatele internaționale privitoare la drepturile omului. Se susține că prin art. 25 din Legea nr. 51/1995, republicată, li se interzice consilierilor juridici acordarea de asistență juridică, sub sancțiunea legii penale, punându-i astfel în imposibilitate de a-și practica profesia aleasă, profesie prin excelență liberală.

Exprimându-și opinia asupra excepției, Tribunalul Galați - Secția civilă arată că toți absolvenții Facultății de drept au posibilitatea de a opta pentru exercitarea anumitor funcții și profesii, dobândind drepturi a căror exercitare este limitată de această opțiune. Autorul excepției și-a ales profesia și locul de muncă în mod liber, fără ca drepturile constituționale să-i fie încălcate, iar exercitarea acestei profesii se face în condițiile Decretului nr. 145/1955. Caracterul eventual anacronic al acestui decret nu poate fi înlăturat decât prin intervenția legiuitorului. De asemenea, instanța de judecată arată că art. 25 din Legea nr. 51/1995, republicată, nu încalcă prevederile Constituției, deoarece existența sa este justificată de specificul exercitării profesiei de avocat: raporturile care se stabilesc între client și avocat, natura mandatului special dat avocatului, răspunderea avocatului pentru exercitarea defectuoasă a mandatului primit, natura liberală a acestei profesii.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, *Curtea o respinge*, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie, pe de o parte, dispozițiile **art. 15 din Decretul nr. 143/1955 privitor la organizarea și funcționarea oficiilor juridice**, care prevăd că **"Jurisconșulții, ca angajați ai unităților la care activează, sunt supuși prevederilor Codului muncii"**, iar pe de altă parte, dispozițiile **art. 25 din Legea nr. 51/1995, republicată**, pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, dispoziții conform cărora **"Exercitarea oricărei activități de asistență juridică specifică profesiei de avocat, de către persoana care nu este înscrisă în tabloul avocaților, constituie infracțiune și se sancționează potrivit legii penale"**.

Autorul excepției susține că aceste dispoziții sunt contrare prevederilor constituționale ale art. 16 referitoare la egalitatea în drepturi, ale art. 38 alin. (1) referitoare la dreptul la muncă și la alegerea profesiei [devenit art. 41 alin. (1) din Constituția revizuită], ale art. 49 (devenit art. 53 din Constituția

revizuită) privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți și ale art. 134 alin. (1) [devenit art. 135 alin. (1) din Constituția revizuită] referitor la economia de piață. În motivarea excepției, se arată că este încălcat principiul egalității în drepturi, deoarece jurisconsultii, deși au aceeași pregătire ca avocații, nu-și pot exercita profesia decât în cadrul unui contract de muncă și în condiții prevăzute de Codul muncii. Dispozițiile art. 25 din Legea nr. 51/1995 interzic jurisconsultilor dreptul de a exercita profesia de avocat, deci dreptul de a exercita o profesie pentru care s-au pregătit. Se mai arată că dispozițiile art. 15 din Decretul nr. 143/1955 sunt contrare principiilor economiei de piață și inechitabile pentru o mare categorie de juriști, contravenind astfel prevederilor constituționale.

Examinând textele de lege ce fac obiectul excepției de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele:

I. Referitor la dispozițiile Decretului nr. 143/1955, ulterior sesizării Curții Constituționale, acestea au fost abrogate în temeiul prevederilor art. 27 din Legea nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 867 din 5 decembrie 2003. Potrivit noii reglementări, consilierii juridici pot să fie numiți în funcție sau angajați în muncă, în condițiile legii (art. 2); cei numiți în funcție au statutul de funcționar, potrivit funcției și categoriei acesteia [art. 3 alin. (1)j], iar cei angajați în muncă au statutul de salariat [art. 3 alin. (2)]. De asemenea, conform dispozițiilor art. 10 lit. a) și c) din Legea nr. 514/2003, exercitarea profesiei de consilier juridic este incompatibilă cu calitatea de avocat și cu orice altă profesie autorizată sau salarizată în țară sau în străinătate.

Cu privire la excepția ridicată, este de observat că absolvenții facultăților de drept au acces și pot exercita diferitele profesii juridice numai în condițiile stabilite prin legile de organizare și exercitare a acelor profesii, ceea ce exclude ipoteza inegalității în drepturi a juriștilor care exercită o profesie, în raport cu cei care exercită o altă profesie, ori îngrădirea dreptului la muncă al acestora.

Curtea constată că nu sunt întemeiate criticile de neconstituționalitate, deoarece nici reglementările legale ce configurează statutul juridic al consilierului juridic și nici acelea privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat nu pot fi considerate neconstituționale. Pretinsa inegalitate a statutului celor două categorii profesionale are la bază deosebiri ce decurg din specificul atribuțiilor și al temeiurilor juridice ale fiecăreia dintre aceste categorii, inclusiv în ceea ce privește faptul că într-un caz ne aflăm în prezența unui contract de muncă, în timp ce în celălalt caz activitatea se desfășoară în baza unui contract de mandat ce împrumută elemente ale contractului de antrepriză. În acest sens este și jurisprudența Curții Constituționale, de exemplu Decizia nr. 81 din 25 mai 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 325 din 8 iulie 1999.

Cu privire la susținerea că dispozițiile criticate încalcă prevederile art. 53 din Constituție, republicată, potrivit cărora exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns prin lege, dacă aceasta se impune, între altele, pentru apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor, precum și pe cele ale art. 135 alin. (1) din Legea fundamentală, republicată, referitoare la economia de piață, Curtea constată că acestea nu au legătură cu prevederile legale a căror neconstituționalitate a fost invocată.

II. Cea de a doua critică de neconstituționalitate privește raportarea de către autorul excepției a dispozițiilor art. 15 din Decretul nr. 143/1955 la prevederile art. 25 din Legea nr. 51/1995, republicată. Curtea constată că examinarea constituționalității unui text de lege are în vedere compatibilitatea acestui text cu dispozițiile constituționale pretins violate, iar nu compararea prevederilor mai multor legi între ele și raportarea concluziei ce ar rezulta din această comparație la dispoziții ori principii ale Constituției. Procedându-se altfel, s-ar ajunge, inevitabil, la concluzia că, deși fiecare dintre dispozițiile legale este constituțională, numai coexistența lor ar pune în discuție constituționalitatea uneia dintre ele. Rezultă deci că nu ne aflăm în prezența unei chestiuni privind constituționalitatea unor texte de lege.

În ceea ce privește dispozițiile art. 22 din Legea nr. 51/1995 (devenit art. 25 în urma republicării legii), Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra constituționalității acestora prin Decizia nr. 66/1996, definitivă prin Decizia nr. 124/1996, ambele publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 325 din 5 decembrie 1996, precum și prin Decizia nr. 391/1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 143 din 8 aprilie 1998. Curtea a precizat că incriminarea exercitării ilegale a profesiei de avocat este consecința logică a garantării constituționale a dreptului la apărare prin asistarea de către un avocat, adică de o persoană având această calitate dobândită în condițiile legii.

5. DECIZIE nr. 233 din 25 mai 2004 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 48 alin. (1) teza întâi și ale art. 57 alin. (1) și (3) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și a dispozițiilor art. 26 alin. 1 și 2 și ale art. 27 din Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, cu modificările și completările ulterioare - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 603 din data de 5 iulie 2004

Obiectul

Prin Încheierea din 21 octombrie 2003, pronunțată în Dosarul nr. 5.325/2002, Curtea Supremă de Justiție - Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 48 alin. (1) teza întâi și ale art. 57 alin. (1) și (3) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și a dispozițiilor art. 26 alin. 1 și 2 și ale art. 27 din Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, cu modificările și completările ulterioare, excepție ridicată de Asociația "Figaro Potra" din Alba Iulia în cadrul soluționării unui recurs în anulare introdus de procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, prin care se solicită casarea încheierii Judecătoriei Alba Iulia prin care s-a acordat personalitate juridică Asociației "Figaro Potra".

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că dispozițiile legale criticate îngăduiesc exercițiul dreptului la muncă, precum și libertatea alegerii profesiei și a locului de muncă, consacrate de Constituție și prevăzute de Declarația Universală a Drepturilor Omului și de Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice. Această îngăduire, în opinia autorului excepției, se realizează "prin obligarea tuturor avocaților din România de a se asocia într-o unică formă de asociere - Uniunea Avocaților din România", precum și "prin obligarea tuturor notarilor din circumscripția fiecărei curți de apel de a se asocia într-o unică formă de asociere - Camera Notarilor Publici".

Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția civilă apreciază că dispozițiile legale criticate nu îngăduiesc dreptul la muncă și dreptul la asociere, ci, dimpotrivă, "prin reglementarea exercitării profesiilor de avocat și notar public, aceste dispoziții sunt de natură a asigura apărarea, exercitarea și dezvoltarea în interes general și particular, subsumat ordinii publice, a drepturilor fundamentale ale cetățenilor". În acest sens arată că dispozițiile art. 48 alin. (1) teza întâi și cele ale art. 57 alin. (1) și (3) din Legea nr. 51/1995, republicată, asigură apărarea, exercitarea și dezvoltarea în interes general și particular a acestor drepturi fundamentale. În susținerea acestor argumente, instanța invocă jurisprudența Curții Constituționale în materie.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 48 alin. (1) teza întâi și ale art. 57 alin. (1) și (3) din **Legea nr. 51/1995** pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, cu modificările și completările ulterioare, dispoziții care au următorul conținut:

- Art. 48 alin. (1) teza întâi: "Baroul este constituit din toți avocații dintr-un județ sau din municipiul București. [...]"

- Art. 57 alin. (1) și (3): "(1) Uniunea Avocaților din România este formată din toți avocații înscriși în barouri și are sediul în municipiul București. [...]"

3. Nici un barou nu poate funcționa în afara uniunii."

De asemenea, obiect al excepției de neconstituționalitate îl mai constituie și prevederile art. 26 alin. 1 și 2 și ale art. 27 **din Legea nr. 36/1995** a notarilor publici și a activității notariale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 92 din 16 mai 1995, cu modificările și completările ulterioare, dispoziții care au următorul cuprins:

- Art. 26 alin. 1 și 2: "în circumscripția fiecărei Curți de apel funcționează câte o Cameră a Notarilor Publici, cu personalitate juridică.

Din Cameră fac parte toți notarii publici care funcționează în circumscripția Curții de apel";

- Art. 27: "Notarii publici din România se constituie în Uniunea Națională a Notarilor Publici, organizație profesională cu personalitate juridică, care își alege un consiliu de conducere și alte organe stabilite prin statutul propriu."

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia arată că dispozițiile legale criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 37 alin. (1) și ale art. 38 alin. (1), care, în urma revizuirii și republicării Constituției în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 767 din 31 octombrie 2003, au devenit art. 40 alin. (1) și art. 41 alin. (1), având următorul conținut:

- Art. 40 alin. (1): "Cetățenii se pot asocia liber în partide politice, în sindicate, în patronate și în alte forme de asociere";

- Art. 41 alin. (1): "Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă."

Autorul excepției consideră că textele legale criticate contravin și reglementărilor internaționale prevăzute de art. 20 pct. 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 22 pct. 1 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, precum și celor ale art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, al căror conținut este următorul:

- Art. 20 pct. 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului: "Nimeni nu poate fi obligat să facă parte dintr-o asociație."

- Art. 22 pct. 1 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice: "Orice persoană are dreptul de a se asocia în mod liber cu altele, inclusiv dreptul de a constitui sindicate și de a adera la ele, pentru ocrotirea intereselor sale."

- Art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale: "1. Orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire pașnică și la libertatea de asociere, inclusiv dreptul de a constitui cu alții sindicate și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.

2. Exercițarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protejarea sănătății sau a moralei ori pentru protecția drepturilor și libertăților altora. Prezentul articol nu interzice ca restrângeri legale să fie impuse exercitării acestor drepturi de către membrii forțelor armate, ai poliției sau ai administrației de stat."

Analizând excepția de neconstituționalitate ridicată, Curtea reține următoarele:

Libertatea de asociere, consacrată de art. 40 din Legea fundamentală, nu înseamnă că orice persoană, indiferent de statutul său civil și profesional, poate face parte din orice tip de asociație. Legiuitorul are libertatea de a reglementa condițiile în care pot fi constituite, organizate și în care funcționează diferite tipuri și forme de asociație, inclusiv să dispună constituirea obligatorie a unor asociații pentru exercitarea unor profesii ori îndeplinirea unor atribuții de interes public. Această libertate se întemeiază pe prevederile art. 9 teza întâi din Constituție, republicată, potrivit căroră: "Sindicatele, patronatele și asociațiile profesionale se constituie și își desfășoară activitatea potrivit statutelor lor, în condițiile legii." Barourile și Uniunea Avocaților, precum și camerele notarilor publici sunt asociații profesionale cu un specific deosebit. Întreaga activitate desfășurată de aceste asociații și de membrii lor este una de interes public, ceea ce impune o reglementare legală mai cuprinzătoare, chiar și în ceea ce privește calitățile membrilor, condițiile de organizare și funcționare, nedemnitățile, incompatibilitățile, răspunderea disciplinară și altele. În acest sens, Legea nr. 51/1995, republicată, prevede la art. 2 alin. (2) că avocatul "promovează și apără drepturile și libertățile omului", iar conform art. 3 și art. 4 din Legea nr. 36/1995 "Notarul public este investit să îndeplinească un serviciu de interes public și are statutul unei funcții autonome", respectiv "Actul îndeplinit de notarul public, purtând sigiliul și semnătura acestuia, este de autoritate publică și are forța probantă prevăzută de lege". Importanța acestor activități necesită o organizare și funcționare unitară a asociațiilor respective, cu respectarea unor reguli de disciplină și deontologie stricte.

Curtea constată că textele de lege examinate nu obligă nici o persoană să facă parte, contrar voinței sale, dintr-o asociație. Înscrierea în barourile avocaților sau în camerele notarilor publici constituie o condiție legală pentru a putea exercita profesia de avocat ori pe cea de notar public. Așadar, nu avocatul sau notarul public practicant este obligat să adere la asociație, ci calitatea de membru al asociației condiționează practicarea profesiei.

În ceea ce privește pretinsa încălcare a prevederilor constituționale ale art. 41, Curtea constată că interdicția îngrădirii dreptului la muncă este o garanție constituțională în sensul că orice persoană are dreptul să desfășoare o activitate. Libertatea alegerii profesiei, a meseriei și a locului de muncă nu înseamnă că orice persoană, oricând și în orice condiții, poate exercita profesia sau meseria pe care o

dorește. Alegerea profesiei și a meseriei presupune, înainte de toate, pregătirea și calificarea corespunzătoare în vederea exercitării acestora. Această libertate este condiționată sau limitată și de alte criterii legale, justificate constituțional, cum ar fi, de exemplu: starea sănătății, aptitudinea și altele, determinate de specificul profesiei, meseriei ori al locului de muncă.

Cu privire la constituționalitatea dispozițiilor art. 48 alin. (1) din Legea nr. 51/1995, republicată, Curtea Constituțională s-a mai pronunțat prin Decizia nr. 136 din 23 aprilie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 461 din 28 iunie 2002, respingând excepția de neconstituționalitate ce viza acest text de lege. Soluția și considerentele acelei decizii sunt valabile și în prezenta cauză.

6. DECIZIE nr. 234 din 25 mai 2004 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 48 alin. (1) teza întâi și ale art. 57 alin. (1) și (3) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 532 din data de 14 iunie 2004

Obiectul

Prin încheierea din 21 octombrie 2003, pronunțată în Dosarul nr. 5.324/2002, Curtea Supremă de Justiție - Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 48 alin. (1) teza întâi și ale art. 57 alin. (1) și (3) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Excepția a fost ridicată de Asociația de Binefacere "Bonis Potra" din Deva în dosarul cu numărul de mai sus având ca obiect soluționarea unui recurs în anulare promovat de Procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, prin care se solicită casarea încheierii nr. 31/A din 5 august 2002, pronunțată de Judecătoria Deva, încheiere prin care s-a recunoscut, în condițiile Ordonanței Guvernului nr. 26/2000, personalitatea juridică a Asociației de Binefacere "Bonis Potra".

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține, în esență, că dispozițiile art. 48 alin. (1) teza întâi și ale art. 57 alin. (1) și (3) din Legea nr. 51/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare, sunt neconstituționale, deoarece, prin obligarea tuturor avocaților dintr-un județ sau din municipiul București de a se asocia într-un barou unic și prin obligarea tuturor avocaților din România de a se asocia într-o unică formă de asociere - Uniunea Avocaților din România, se încalcă prevederile constituționale care consacră dreptul de asociere și dreptul la muncă, prevăzute în art. 37 alin. (1) și art. 38 alin. (1).

Curtea Supremă de Justiție - Secția civilă opinează că textele legale criticate nu îngrădesc dreptul la muncă și dreptul de asociere, drepturi recunoscute constituțional și prin reglementările internaționale. În acest sens, arată că, dimpotrivă, dispozițiile art. 48 alin. (1) teza întâi și ale art. 57 alin. (1) și (3) din Legea nr. 51/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare, asigură apărarea, exercitarea și dezvoltarea în interes general și particular a acestor drepturi fundamentale. În susținerea acestor argumente, instanța invocă jurisprudența Curții Constituționale în materie.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 48 alin. (1) teza întâi și ale art. 57 alin. (1) și (3) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, cu modificările și completările ulterioare.

Dispozițiile legale criticate de autorul excepției au următorul conținut:

- **Art. 48 alin. (1) teza întâi: "Baroul este constituit din toți avocații dintr-un județ sau din municipiul București [...]";**

- **Art. 57: "(1) Uniunea Avocaților din România este formată din toți avocații înscriși în barouri și are sediul în municipiul București [...]**

(3) Nici un barou nu poate funcționa în afara uniunii."

Autorul excepției susține că textele legale menționate încalcă prevederile constituționale ale art. 37 alin. (1) și ale art. 38 alin. (1). După aprobarea Legii de revizuire a Constituției României nr. 429/2003, prevederile invocate sunt cuprinse în art. 40 alin. (1) și art. 41 alin. (1), cu următorul conținut:

- Art. 40 alin. (1): "Cetățenii se pot asocia liber în partide politice, în sindicate, în patronate și în alte forme de asociere.";

- Art. 41 alin. (1): "Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă."

Autorul excepției consideră că textele legale criticate contravin și reglementărilor internaționale prevăzute de art. 20 pct. 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 22 pct. 1 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, precum și celor ale art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale, al căror conținut este următorul:

- Art. 20 pct. 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului: "Nimeni nu poate fi obligat să facă parte dintr-o asociație.";

- Art. 22 pct. 1 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice: "Orice persoană are dreptul de a se asocia în mod liber cu altele, inclusiv dreptul de a constitui sindicate și de a adera la ele, pentru ocrotirea intereselor sale.";

- Art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale:

" 1. Orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire pașnică și la libertatea de asociere, inclusiv dreptul de a constitui cu alții sindicate și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.

2. Exercițarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protejarea sănătății sau a moralei ori pentru protecția drepturilor și libertăților altora. Prezentul articol nu interzice ca restrângeri legale să fie impuse exercitării acestor drepturi de către membrii forțelor armate, ai poliției sau ai administrației de stat."

Examinând excepția, Curtea constată că organizarea avocaților în barouri și a barourilor în Uniunea Avocaților din România nu contravine nici uneia dintre dispozițiile constituționale invocate în susținerea excepției. Organizarea exercitării prin lege a profesiei de avocat, ca de altfel a oricărei alte activități ce prezintă interes pentru societate, este firească și necesară, în vederea stabilirii competenței, a mijloacelor și a modului în care se poate exercita această profesie, precum și a limitelor dincolo de care s-ar încălca drepturile altor persoane sau categorii profesionale.

Prin dispozițiile legale atacate nu se încalcă în nici un fel dreptul la muncă, dreptul la asociere și, cu atât mai puțin, dreptul la întrunire pașnică, așa cum fără temei susține autorul sesizării, nimeni nefiind obligat să profeseze avocatura și nici împiedicat să se asocieze, în condițiile legii, ori să își aleagă locul de muncă.

Ca și în cazul reglementărilor specifice altor profesii, cum ar fi cele ale notarilor, medicilor sau experților, legea menționată, în întregul ei, și, în particular, dispozițiile legale care fac obiectul excepției sunt menite să apere libera exercitare a profesiei de avocat de concurența nelegitimă din partea unor persoane sau structuri situate în afara cadrului legal și, pe de altă parte, să asigure dreptul la apărare al persoanelor care apelează la serviciul avocațial și pe calea garanțiilor oferite de organizarea și exercitarea acestei profesii în limitele stabilite de lege.

În sfârșit, Curtea constată că s-a mai pronunțat asupra constituționalității dispozițiilor art. 48 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, prin Decizia nr. 136 din 23 aprilie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 461 din 28 iunie 2002. În considerarea aceluiași raționament, Curtea a respins excepția ca neîntemeiată.

Deoarece nu au intervenit elemente noi care să determine schimbarea jurisprudenței Curții

Constituționale, soluția și considerentele Deciziei nr. 136/2002 își păstrează valabilitatea și în acest caz, astfel încât excepția de neconstituționalitate invocată urmează a fi respinsă.

7. DECIZIE nr. 321 din 14 septembrie 2004 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 48 alin. (1) teza întâi și ale art. 57 alin. (1) și (4) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 1144 din data de 3 decembrie 2004

Obiectul

Prin încheierea din 3 mai 2004, pronunțată în Dosarul nr. 9PJ/2004, Judecătoria Târgu-Jiu a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 48 alin. (1) teza întâi și ale art. 57 alin. (1) și (3) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată. Excepția a fost ridicată de Filiala Bălești - Gorj a Asociației "Figaro Potra" Alba Iulia în dosarul cu numărul de mai sus, având ca obiect cererea de dizolvare a respectivei filiale, introdusă de Baroul Cluj.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține, în esență, că textele criticate sunt neconstituționale, deoarece prin obligarea tuturor avocaților dintr-un județ sau din municipiul București de a se asocia într-un barou unic și prin obligarea tuturor avocaților din România de a se asocia într-o unică formă de asociere - Uniunea Avocaților din România, se încalcă prevederile constituționale care consacră dreptul de asociere și dreptul la muncă. Obligarea tuturor barourilor din România de a se asocia într-o singură uniune se face cu violarea prevederilor art. 20 pct. 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, ale art. 22 pct. 1 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, precum și celor ale art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Judecătoria Târgu-Jiu opinează în sensul că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât existența unei legi-cadru care să reglementeze exercitarea profesiei de avocat este necesară pentru organizarea și funcționarea sistemului judiciar, fără ca aceasta să constituie o încălcare a dreptului la liberă asociere.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, *Curtea o respinge*, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 48 alin. (1) teza întâi și ale art. 57 alin. (1) și (3) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, cu modificările și completările ulterioare, având următorul conținut:

- Art. 48 alin. (1) teza întâi: "Baroul este constituit din toți avocații dintr-un județ sau din municipiul București. [...]";

- Art. 57 alin. (1) și (3): "(1) Uniunea Avocaților din România este formată din toți avocații înscriși în barouri și are sediul în municipiul București. [...]

(3) Nici un barou nu poate funcționa în afara uniunii. "

Ulterior sesizării Curții Constituționale, dispozițiile art. 57 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, au fost modificate prin art. I punctul 49 din Legea nr. 255/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004.

În urma modificării, textele criticate au fost cuprinse în alin. (1) și (4) ale art. 57, având următorul cuprins:

- Art. 57 alin. (1) și (4): "(1) Uniunea Națională a Barourilor din România - U.N.B.R. este formată din toate barourile din România și are sediul în capitala țării, municipiul București. [...]

(4) Baroul de avocați se constituie și funcționează numai în cadrul U.N.B.R., potrivit prezentei legi și statutului profesiei. "

În raport cu această evoluție legislativă și având în vedere că dispozițiile legale criticate de autorul excepției s-au păstrat în substanța lor, Curtea Constituțională se va pronunța asupra art. 48 alin. (1) teza întâi și art. 57 alin. (1) și (4) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, în forma modificată prin Legea nr. 255/2004.

Aceste dispoziții sunt considerate de autorul excepției ca fiind neconstituționale, în raport cu prevederile art. 40 alin. (1) din Constituție, privitor la dreptul de asociere, și cu prevederile art. 41 alin. (1) referitor la dreptul la muncă. Se încalcă totodată art. 20 pct. 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului privind libertatea de întrunire și de asociere pașnică, art. 22 pct. 1 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice privind dreptul de asociere, precum și art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale referitor la libertatea de întrunire și de asociere.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că organizarea avocaților în barouri și a barourilor în Uniunea Națională a Barourilor din România nu contravine nici uneia dintre dispozițiile constituționale invocate în susținerea excepției. Organizarea exercitării prin lege a profesiei de avocat, ca de altfel a oricărei alte activități ce prezintă interes pentru societate, este firească și necesară, în vederea stabilirii competenței, a mijloacelor și a modului în care se poate exercita această profesie, precum și a limitelor dincolo de care s-ar încălca drepturile altor persoane sau categorii profesionale.

Prin dispozițiile legale atacate nu se încalcă în nici un fel dreptul la muncă și dreptul de asociere, așa cum fără temei susține autorul sesizării, absolventul unei facultăți de drept nefiind obligat să profeseze avocatura și nici împiedicat să se asocieze ori să-și aleagă locul de muncă, în condițiile legii.

Ca și în cazul reglementărilor specifice altor profesii, cum ar fi cele ale notarilor, medicilor sau experților, legea menționată, în întregul ei și, în particular, dispozițiile legale care fac obiectul excepției, sunt menite să apere libera exercitare a profesiei de avocat de concurența nelegitimă din partea unor persoane sau structuri situate în afara cadrului legal și, pe de altă parte, să asigure dreptul la apărare al persoanelor care apelează la serviciul avocațial pe calea garanțiilor oferite de organizarea și exercitarea acestei profesii, în limitele stabilite de lege.

Referitor la prevederile art. 40 alin. (1) din Constituție, invocate de autorul excepției, Curtea constată că acestea se corelează cu dispozițiile art. 9 teza întâi din Legea fundamentală, în conformitate cu care "Sindicatul, patronatele și asociațiile profesionale se constituie și își desfășoară activitatea potrivit statutelor lor, în condițiile legii". Rezultă că legiuitorul are libertatea de a reglementa condițiile în care pot fi constituite, organizate și în care funcționează asociațiile menționate, fără ca prin aceasta să se aducă o atingere dreptului de asociere.

Curtea constată, de asemenea, că textele de lege criticate nu încalcă dispozițiile art. 41 alin. (1) din Constituție privitor la dreptul la muncă, deoarece libertatea alegerii profesiei, a meseriei și a locului de muncă nu este incompatibilă cu stabilirea condițiilor în care poate fi exercitată o profesie, pentru ca aceasta să corespundă naturii și finalității sale. Astfel, reglementarea prin lege a obligativității examenului de admitere și a examenului de definitivare în profesia de avocat, a posibilității de a urma Institutul Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților, ca și stabilirea unei anumite experiențe profesionale pentru a putea pune concluzii la instanțele superioare, constituie garanțiile exercitării corespunzătoare a acestei activități de interes public.

Interpretarea și aplicarea dispozițiilor constituționale invocate sunt în concordanță cu dispozițiile actelor internaționale la care autorul face referire.

De altfel, dispozițiile legale criticate au mai fost supuse controlului de constituționalitate prin raportare la aceleași prevederi constituționale. Astfel, prin Decizia nr. 233 din 25 mai 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 603 din 5 iulie 2004, precum și prin Decizia nr. 234 din 25 mai 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 532 din 14 iunie 2004, Curtea Constituțională a statuat că textul de lege criticat este constituțional.

Întrucât nu au intervenit elemente noi care să determine schimbarea jurisprudenței Curții Constituționale, soluțiile și considerentele cuprinse în deciziile menționate își mențin valabilitatea și în cauza de față, așa încât excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 48 alin. (1) teza întâi și ale art. 57 alin. (1) și (4) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, urmează a fi respinsă.

8. DECIZIE nr. 88 din 10 februarie 2005 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 82 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și funcționarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 163 din data de 23 februarie 2005

Obiectul

Prin încheierea din 29 septembrie 2004, pronunțată în Dosarul nr. 589/2004, Judecătoria Salonta a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 82 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și funcționarea profesiei de avocat, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 255/2004. Excepția a fost ridicată de Iuliana Șipoș într-o cauză civilă având ca obiect rezoluțiunea contractului de închiriere.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se arată că dispozițiile criticate încalcă prevederile art. 37 alin. (1) din Constituție [devenit art. 40 alin. (1) din Constituția republicată], potrivit cărora "Cetățenii se pot asocia liber în partide politice, în sindicate, în patronate și în alte forme de asociere".

Judecătoria Salonta nu și-a exprimat punctul de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 82 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și funcționarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 255/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004, dispoziții care au următorul conținut: "(1) **La data intrării în vigoare a prezentei legi persoanele fizice sau juridice care au fost autorizate în baza altor acte normative ori au fost încuviințate prin hotărâri judecătorești să desfășoare activități de**

consultanță, reprezentare sau asistență juridică, în orice domenii, își încetează de drept activitatea. Continuarea unor asemenea activități constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale.

(2) De asemenea, la data intrării în vigoare a prezentei legi încetează de drept efectele oricărui act normativ, administrativ sau jurisdicțional prin care au fost recunoscute ori încuviințate activități de consultanță, reprezentare și asistență juridică contrare dispozițiilor prezentei legi.

(3) Prevederile alin. (1) și (2) nu se aplică profesiei de consilier juridic, care va fi exercitată potrivit dispozițiilor Legii nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic.

(4) Consiliile și decanii barourilor au obligația și autorizarea să urmărească ducerea la îndeplinire a prevederilor alin. (1) și (2) și să ia măsurile legale în acest sens."

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, Curtea reține următoarele:

În esență, se contestă neconstituționalitatea prevederilor art. 82 din Legea nr. 51/1995 prin aceea că sunt încălcate dispozițiile constituționale ale art. 37 alin. (1) din Constituție [devenit art. 40 alin. (1) din Constituția republicată] referitoare la "Dreptul de asociere", deoarece "înființarea unei asociații are loc cu respectarea actelor normative în vigoare și prin acordul asociațiilor din respectivele entități juridice, ca urmare și desființarea sau dizolvarea acestora se poate face ulterior tot prin acordul lor, iar nu prin alte acte sau dispoziții care nu au nimic comun cu respectivele entități juridice".

Analizând aceste susțineri, Curtea observă că art. 1 din Legea nr. 51/1995 prevede caracterul liberal și independent al profesiei de avocat, iar în ceea ce privește dreptul de asociere, art. 5 din aceasta dispune în legătură cu formele de organizare a activității, avocatul având opțiunea de a alege varianta în care își exercită profesia. Sub aspectele criticate, prin Decizia nr. 44 din 4 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 161 din 13 martie 2003, Curtea Constituțională a statuat că, "în concepția legiuitorului, avocatura este un serviciu public, care este organizat și funcționează pe baza unei legi speciale, iar profesia de avocat poate fi exercitată de un corp profesional selectat și funcționând după reguli stabilite de lege. [...] Această opțiune a legiuitorului nu poate fi considerată ca neconstituțională, având în vedere că scopul ei este asigurarea unei asistențe juridice calificate, iar normele în baza cărora funcționează nu contravin principiilor constituționale", cei care doresc să practice această profesie fiind datori să respecte legea și să accepte regulile impuse de aceasta. Astfel se explică de ce condițiile de organizare și exercitare a profesiei de avocat sunt prevăzute într-o lege specială și nu se supun normei generale cuprinse în Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările ulterioare. Curtea Constituțională a statuat constant în jurisprudența sa că dreptul de asociere se poate exercita numai cu respectarea legii, și nu împotriva ei, astfel că nici acest drept, specific prin natura lui profesiilor liberale, nici dispozițiile cuprinse în art. 40 din Constituție nu sunt nesocotite prin art. 82 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și funcționarea profesiei de avocat, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 255/2004.

De altfel, prevederile Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat au mai fost supuse controlului de constituționalitate și, prin numeroase decizii, Curtea a constatat că ele nu contravin Constituției.

9. DECIZIE nr. 260 din 12 mai 2005 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 82 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 548 din data de 28 iunie 2005

Obiectul

Prin Încheierea din 2 noiembrie 2004, pronunțată în Dosarul nr. 680/2004, Judecătoria Salonta a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 82 din Legea nr. 255/2004 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Silviu Mihoc.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că dispozițiile art. 82 din Legea nr. 51/1995, astfel cum au fost modificate și completate prin Legea nr. 255/2004, contravin prevederilor constituționale ale art. 40 privind dreptul de asociere, precum și instrumentelor juridice internaționale care consfințesc acest drept, și anume Convenția europeană a drepturilor omului și Declarația Universală a Drepturilor Omului. Totodată arată că prin dispozițiile legale criticate este încălcat și principiul separației puterilor în stat, printr-o imixtiune inadmisibilă a legislativului în activitatea judecătorească, constând în instituirea interdicției de exercitare a oricăror activități juridice în afara structurilor organizate ale avocaturii, deși asemenea activități fuseseră autorizate anterior de către

autoritățile competente. În opinia autorului excepției, măsura astfel dispusă este de natură să îi prejudicieze moral pe cei în cauză.

Judecătoria Salonta apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece este normal ca anumite profesii să fie riguros și unitar reglementate, în vederea asigurării unor servicii de cea mai bună calitate, responsabile și eficiente, în beneficiul tuturor cetățenilor. Instanța observă totodată că dreptul de asociere nu este încălcat prin dispozițiile Legii nr. 255/2004, întrucât acestea reglementează doar accesul în profesia de avocat și modul de exercitare a acesteia.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 82 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și funcționarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 68 din Legea nr. 255/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004, dispoziții care au următorul conținut:

- Art. 82: "(1) La data intrării în vigoare a prezentei legi persoanele fizice sau juridice care au fost autorizate în baza altor acte normative ori au fost încuviințate prin hotărâri judecătorești să desfășoare activități de consultanță, reprezentare sau asistență juridică, în orice domenii, își încetează de drept activitatea. Continuarea unor asemenea activități constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale.

(2) De asemenea, la data intrării în vigoare a prezentei legi încetează de drept efectele oricărui act normativ, administrativ sau jurisdicțional prin care au fost recunoscute ori încuviințate activități de consultanță, reprezentare și asistență juridică contrare dispozițiilor prezentei legi.

(3) Prevederile alin. (1) și (2) nu se aplică profesiei de consilier juridic, care va fi exercitată potrivit dispozițiilor Legii nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic.

(4) Consiliile și decanii barourilor lor au obligația și autorizarea să urmărească ducerea la îndeplinire a prevederilor alin. (1) și (2) și să ia măsurile legale în acest sens."

Autorul excepției susține că dispozițiile legale criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 40, precum și principiului separației puterilor în stat, consacrat de art. 1 alin. (4) din Constituție, prevederi care au următorul conținut:

- Art. 1 alin. (4): "Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale.";

- Art. 40: "(1) Cetățenii se pot asocia liber în partide politice, în sindicate, în patronate și în alte forme de asociere.

(2) Partidele sau organizațiile care, prin scopurile ori prin activitatea lor, militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept ori a suveranității, a integrității sau a independenței României sunt neconstituționale.

(3) Nu pot face parte din partide politice judecătorii Curții Constituționale, avocații poporului, magistrații, membrii activi ai armatei, polițiștii și alte categorii de funcționari publici stabilite prin lege organică.

(4) Asociațiile cu caracter secret sunt interzise."

De asemenea, autorul excepției apreciază că prevederile art. 82 din Legea nr. 51/1995 încalcă și dispozițiile Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și pe cele ale Declarației Universale a Drepturilor Omului.

Examinând excepția, Curtea constată că dispozițiile legale criticate au mai fost supuse controlului de constituționalitate, prin raportare la prevederile constituționale ale art. 40.

Astfel, prin Decizia nr. 88 din 10 februarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 163 din 23 februarie 2005, Curtea a reținut că art. 1 din Legea nr. 51/1995 prevede caracterul liberal și independent al profesiei de avocat, iar în ceea ce privește dreptul de asociere, art. 5 din acest act normativ dispune în legătură cu formele de organizare a activității, avocatul având opțiunea de a alege varianta în care își exercită profesia. De asemenea, prin Decizia nr. 44 din 4 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 161 din 13 martie 2003, Curtea a statuat că, în concepția legiuitorului, avocatura este un serviciu public care este organizat și funcționează pe baza unei legi speciale, iar profesia de avocat poate fi exercitată de un corp profesional selectat și funcționând după

reguli stabilite de lege. Această opțiune a legiuitorului nu poate fi considerată ca neconstituțională, având în vedere că scopul ei este asigurarea unei asistențe juridice calificate, iar normele în baza cărora funcționează nu contravin principiilor constituționale, cei care doresc să practice această profesie fiind datori să respecte legea și să accepte regulile impuse de aceasta. Astfel se explică de ce condițiile de organizare și exercitare a profesiei de avocat sunt prevăzute într-o lege specială și nu se supun normei generale cuprinse în Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările ulterioare.

De altfel, Curtea Constituțională a statuat constant în jurisprudența sa că dreptul de asociere se poate exercita numai cu respectarea legii, și nu împotriva ei, astfel că nici acest drept, specific prin natura lui profesiilor liberale, nici dispozițiile cuprinse în art. 40 din Constituție nu sunt nesocotite prin art. 82 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și funcționarea profesiei de avocat, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 255/2004.

Întrucât nu au intervenit elemente noi de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale, atât soluția, cât și considerentele cuprinse în aceste decizii își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

Curtea reține totodată că, deși avocatura este o profesie liberală și independentă, exercitarea sa trebuie să se desfășoare într-un cadru organizat, în conformitate cu reguli prestabilite, a căror respectare trebuie asigurată inclusiv prin aplicarea unor măsuri coercitive, rațiuni care au impus constituirea unor structuri organizatorice unitare și prohibirea constituirii în paralel a altor structuri destinate practicării aceleiași activități, fără suport legal. O atare soluție legislativă nu poate fi calificată însă ca venind în contradicție cu dreptul de asociere.

Referitor la critica privind înfrângerea art. 1 alin. (4) din Constituție, Curtea constată că, în condițiile în care avocatura este un serviciu public și nu o autoritate publică, aceasta nu se circumscrie puterii judecătorești, așa cum în mod greșit consideră autorul excepției și, drept urmare, reglementarea legală a acesteia, potrivit opțiunii legiuitorului, nu poate fi calificată ca o încălcare a principiului separației puterilor. De altfel, chiar dacă teza autorului excepției, în sensul că avocatura face parte din puterea judecătorească, ar fi adevărată, ceea ce nu este cazul, atâta vreme cât, potrivit art. 126 alin. (2) din Constituție, competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege, reglementarea dedusă controlului nu are cum să contravină principiului separației puterilor. A admite o atare susținere ar însemna a refuza legiuitorului posibilitatea de a reglementa în această materie, ceea ce, evident, contravine Constituției.

Curtea observă că în realitate autorul excepției face o confuzie, extinzând interdicția imixtiunii în actul de justiție, constând în interpretarea și aplicarea unei norme legale la o situație de fapt concretă, și cu privire la posibilitatea reglementării normative a infrastructurii justiției, ca și asupra procedurii pe care aceasta este ținută să o respecte în derularea activității proprii, de îndeplinire a justiției.

Așa fiind, critica adusă reglementării legale în cauză privind încălcarea art. 1 alin. (4) din Constituție este neîntemeiată.

10. DECIZIE nr. 688 din 20 decembrie 2005 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 7 alin. (3) și (4) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații și ale art. 48 alin. (1) teza întâi și art. 57 alin. (1) și (4) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 114 din data de 7 februarie 2006

Obiectul

Prin Încheierea din 14 iunie 2005 Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 pct. 4 din Ordonanța Guvernului nr. 37/2003 și ale art. 48 alin. (1) teza întâi și ale art. 57 alin. (1) și (3) din Legea nr. 51/1995, excepție ridicată de Pompiliu Bota într-o cauză având ca obiect soluționarea recursului împotriva unei sentințe civile prin care s-a respins o acțiune în contencios administrativ privind constatarea nelegalității și anularea unor adrese emise de Ministerul Justiției, prin care se refuză acordarea disponibilității unor denumiri, precum și eliberarea dovezilor disponibilității unor denumiri.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că dispozițiile art. 1 pct. 4 din Ordonanța Guvernului nr. 37/2003 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr.

26/2000 cu privire la asociații și fundații încalcă dreptul de asociere consacrat de prevederile art. 9 și ale art. 40 alin. (1) din Constituție, precum și libertatea de întrunire și asociere consacrată de art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

De asemenea, arată autorul excepției, dispozițiile art. 48 alin. (1) teza întâi și ale art. 57 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat aduc atingere prevederilor art. 40 alin. (1) și art. 41 alin. (1) din Constituție, precum și ale art. 20 pct. 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, ale art. 22 pct. 1 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și ale art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. În acest sens arată că prin obligarea tuturor avocaților dintr-un județ sau din municipiul București de a se asocia într-un barou unic și prin obligarea tuturor avocaților din România de a se asocia într-o unică formă de asociere - Uniunea Avocaților din România se realizează "îngrădirea dreptului la muncă", încălcându-se prevederile constituționale privind dreptul de asociere și dreptul la muncă.

Totodată autorul excepției apreciază că dispozițiile art. 57 alin. (3) din Legea nr. 51/1995 aduc atingere și prevederilor art. 20 pct. 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, ale art. 22 pct. 1 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și ale art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, întrucât instituie obligația ca toate barourile din România să se asocieze într-o singură uniune - Uniunea Avocaților din România.

Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția de contencios administrativ și fiscal apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o respinge***, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum a fost formulat de către autorul acesteia, îl constituie dispozițiile art. I pct. 4 din Ordonanța Guvernului nr. 37/2003 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații și ale art. 48 alin. (1) teza întâi și ale art. 57 alin. (1) și (3) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată.

În legătură cu obiectul excepției, trebuie precizat că prin dispozițiile art. I pct. 4 din Ordonanța Guvernului nr. 37/2003 au fost introduse două noi alineate [(5) și (6)] la art. 6 al Ordonanței Guvernului nr. 26/2000, având următorul conținut:

"(5) Este interzisă utilizarea în denumirea asociațiilor a unor sintagme sau cuvinte specifice autorităților și instituțiilor publice ori unor profesii liberale sau altor activități cu reglementări proprii.

(6) În cazul nerespectării dispozițiilor alin. (5), Ministerul Justiției va refuza eliberarea dovezii disponibilității denumirii."

Ulterior sesizării Curții Constituționale, prin Legea nr. 213/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 597 din 11 iulie 2005, Ordonanța Guvernului nr. 37/2003 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații a fost respinsă, iar prin art. III al Legii nr. 246/2005 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 656 din 25 iulie 2005, Ordonanța Guvernului nr. 37/2003 a fost și abrogată expres.

Prin aceeași Lege nr. 246/2005 a fost modificat art. 7 al Ordonanței Guvernului nr. 26/2000, adăugându-se două noi alineate [(3) și (4)], cu următorul cuprins:

"(3) Este interzisă utilizarea în denumirea asociației a denumirilor specifice autorităților și instituțiilor publice.

(4) În cazul nerespectării dispozițiilor alin. (3), Ministerul Justiției va refuza motivat eliberarea dovezii disponibilității denumirii."

Întrucât, așa cum se poate observa, textul art. 7 alin. (3) și (4) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 246/2005, reia, în principiu, dispozițiile art. 6 alin. (5) și (6) din aceeași ordonanță, introduse prin Ordonanța Guvernului nr. 37/2003, respinsă și abrogată, Curtea, conform jurisprudenței sale, urmează să examineze constituționalitatea dispozițiilor în vigoare.

Dispozițiile art. 48 alin. (1) teza întâi din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, criticate, de asemenea, de către autorul excepției, au următorul cuprins: "Baroul este constituit din toți avocații dintr-un județ sau din municipiul București. [...]"

Prin excepția de neconstituționalitate, autorul acesteia a criticat, de asemenea, două alineate ale art. 57 din Legea nr. 51/1995, indicând însă greșit textele alin. (1) și (3), datorită neluării în considerare a modificării aduse acestora prin Legea nr. 255/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004.

În realitate, dispozițiile criticate de autorul excepției sunt cuprinse în alin. (1) și (4) ale art. 57 din Legea nr. 51/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare, texte care au următorul cuprins: "**(1) Uniunea Națională a Barourilor din România - U.N.B.R. este formată din toate barourile din România și are sediul în capitala țării, municipiul București.[...]**

(4) Baroul de avocați se constituie și funcționează numai în cadrul U.N.B.R., potrivit prezentei legi și statutului profesiei." în consecință, prin prezenta decizie, Curtea urmează să se pronunțe asupra dispozițiilor art. 7 alin. (3) și (4) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată prin Legea nr. 246/2005, precum și a dispozițiilor art. 48 alin. (1) teza întâi și ale art. 57 alin. (1) și (4) din Legea nr. 51/1995, republicată, cu modificările și completările în vigoare.

Critica de neconstituționalitate formulată de autorul excepției cu privire la dispozițiile legale ce formează obiectul excepției constă, în esență, în susținerea că acestea încalcă dispozițiile constituționale ale art. 9, privind Sindicatele, patronatele și asociațiile profesionale, ale art. 40 alin. (1), privind Dreptul de asociere, și ale art. 41 alin. (1), privind Libertatea alegerii profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă.

Autorul excepției consideră, de asemenea, că textele legale criticate contravin prevederilor art. 20 pct. 2, privind interzicerea obligării de a face parte dintr-o asociație, din

Declarația Universală a Drepturilor Omului, ale art. 22 pct. 1, privind libertatea de asociere și dreptul de a constitui sindicate, din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, și ale art. 11, privind Libertatea de întrunire și de asociere, din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține următoarele:

I. Prevederile art. 48 alin. (1) teza întâi și ale art. 57 alin. (1) și (4) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat au mai format obiectul controlului de constituționalitate în cauze cu o motivare identică și prin raportare la aceleași dispoziții constituționale și convenționale invocate și în prezentul dosar. Astfel, de exemplu, prin Decizia nr. 321 din 14 septembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.144 din 3 decembrie 2004, Curtea Constituțională a respins excepția ca neîntemeiată, reținându-se că aceste dispoziții, care se referă la organizarea avocaților în barouri și a barourilor în Uniunea Națională a Barourilor din România, nu încalcă dreptul de asociere și nici dreptul la muncă și la alegerea profesiei prevăzute de art. 40 alin. (1) și art. 41 din Constituție, fiind în concordanță cu dispozițiile actelor internaționale.

Cele statuate prin decizia menționată își mențin valabilitatea și în cauza de față, întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine reconsiderarea soluției pronunțate cu acel prilej.

II. În ceea ce privește dispozițiile art. 7 alin. (3) și (4) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, Curtea reține că acestea sunt aplicabile acelor asociații care conțin în denumirea lor cuvinte sau sintagme de natură să creeze confuzie cu denumirile specifice autorităților și instituțiilor publice. Printr-o normă imperativă legiuitorul poate da prioritate interesului public, așa cum Curtea a statuat prin Decizia nr. 325 din 14 iunie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 756 din 19 august 2005.

Sub acest aspect, cele stabilite, cu valoare de principiu, prin decizia menționată, își mențin valabilitatea și în prezenta cauză, astfel că și această critică urmează a fi înlăturată.

Excepția de neconstituționalitate referitoare la aceste texte din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 se mai întemeiază și pe susținerea că ar fi încălcate dispozițiile art. 9 și ale art. 40 alin. (1) din Constituție, precum și ale art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Analizând această susținere, Curtea constată că art. 9, privind Sindicatele, patronatele și asociațiile profesionale, art. 40 alin. (1), privind Dreptul de asociere, din Constituție, și art. 11, privind Libertatea de întrunire și de asociere, din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, nu sunt incidente în cauză, întrucât textele criticate nu afectează drepturile respective, ci prevăd anumite restricții privind stabilirea denumirilor asociațiilor și fundațiilor. Așa fiind, aceste susțineri sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse.

11. DECIZIE nr. 61 din 2 februarie 2006 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 176 din data de 23 februarie 2006

Obiectul

Prin Încheierea din 1 iunie 2005, pronunțată în Dosarul nr. 2.950/2005, Tribunalul Iași a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, cu modificările ulterioare. Excepția a fost ridicată de către Carmen Elena Comănescu cu prilejul soluționării unui recurs civil.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține, în esență, că textele legale criticate încalcă principiul separației și echilibrului puterilor în stat, prevăzut de art. 1 alin. (4) din Constituție, deoarece dispun încetarea efectelor unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile, prin care se înființaseră, anterior modificării Legii nr. 51/1995, mai multe asociații de consultanță și reprezentare juridică.

Tribunalul Iași apreciază că excepția de neconstituționalitate nu este întemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o respinge***, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, cu modificările aduse prin Legea nr. 255/2004 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004. Textele de lege criticate au următoarea redactare:

- Art. 82 alin. (1) și (2): "(1) La data intrării în vigoare a prezentei legi persoanele fizice sau juridice care au fost autorizate în baza altor acte normative ori au fost încuviințate prin hotărâri judecătorești să desfășoare activități de consultanță, reprezentare sau asistență juridică, în orice domenii, își încetează de drept activitatea. Continuarea unor asemenea activități constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale.

(2) De asemenea, la data intrării în vigoare a prezentei legi încetează de drept efectele oricărui act normativ, administrativ sau jurisdicțional prin care au fost recunoscute ori încuviințate activități de consultanță, reprezentare și asistență juridică contrare dispozițiilor prezentei legi."

În susținerea neconstituționalității acestor texte de lege autorul excepției invocă încălcarea prevederilor art. 1 alin. (4) din Constituție, referitor la principiul separației și echilibrului puterilor în cadrul democrației constituționale.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că textele legale criticate, raportate la aceleași prevederi din Legea fundamentală, au mai făcut obiect al controlului de constituționalitate, iar prin Decizia nr. 260 din 12 mai 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 548 din 28 iunie 2005, și Decizia nr. 88 din 10 februarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 163 din 23 februarie 2005, Curtea Constituțională a respins critici le referitoare la aceste texte de lege.

Întrucât nu au intervenit elemente noi de natură a determina reconsiderarea jurisprudenței în materie a Curții Constituționale, argumentarea și soluția reținute în deciziile de mai sus își mențin valabilitatea și în prezenta cauză.

De altfel, în același sens s-a pronunțat și Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, în cauza Bota contra României, 2003, care viza o asociație de consultanță juridică similară, Curtea a decis, cu privire la admisibilitatea cererii, că dizolvarea asociației respective, care funcționa cu încălcarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, este proporțională cu scopul vizat și că motivele invocate de jurisdicțiile interne se dovedesc pertinente și suficiente. De aceea, Curtea a conchis că ingerința era "necesară într-o societate democratică".

12. DECIZIE nr. 200 din 2 martie 2006 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (1) lit. d) și e), art. 25, art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, precum și a dispozițiilor art. 52 alin. 5 din Codul de procedură penală - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 299 din data de 3 aprilie 2006

Obiectul

Prin Încheierea din 11 octombrie 2005, pronunțată în Dosarul nr. 5.621/2004, Curtea de Apel Bacău - Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (1) lit. d) și e), art. 25 și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, ridicată de Dorin Andronic în dosarul menționat, precum și a dispozițiilor art. 52 alin. 5 din Codul de procedură penală, ridicată de Societatea Comercială "Elador" - S.R.L. din Suceava și Societatea Comercială "Veritas Nova" - S.R.L. din Suceava în același dosar.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că dispozițiile art. 3 alin. (1) lit. d) și e), art. 25 și ale art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 contravin prevederilor constituționale invocate prin aceea că interzic consilierilor juridici "exercitarea propriilor activități profesionale - consultanță, asistență și reprezentare juridică", în viziunea legiuitorului român asistența juridică a persoanelor fizice fiind atributul exclusiv al avocatului. Se arată totodată că art. 3 alin. (1) lit. d) și e) din Legea nr. 51/1995 este "în vădită contradicție cu prevederile imperative din art. 1 din Legea nr. 514/2003 [...], suprapunând activitatea avocatului peste activitatea consilierului juridic". Or, faptul că atât avocatul, cât și consilierul juridic sunt îndreptățiți să asiste și să reprezinte persoanele juridice, creează o "plenitudine de activitate profesională" a avocatului în detrimentul consilierului juridic și, prin urmare, o discriminare între cele două categorii profesionale. Referitor la art. 82 din Legea nr. 51/1995, se arată, în plus, că încalcă principiul separației puterilor în stat, întrucât permite legiuitorului desființarea persoanelor juridice autorizate prin hotărâri judecătorești, prin acte administrative sau jurisdicționale, în condițiile în care hotărârile judecătorești pot fi desființate sau modificate numai în cadrul căilor de atac prevăzute de lege. Cu privire la textele criticate din Legea nr. 51/1995 se conchide în sensul că "sunt neconstituționale, raportate la toate prevederile constituționale invocate, acestea având menirea de a îngredi în mod discriminatoriu exercitarea profesiei de consilier juridic prin forme proprii de organizare a profesiei, adoptate de corpul profesional al consilierilor juridici." Se solicită Curții Constituționale "a decela faptul că cele două profesii juridice au obiecte de activitate distincte", în sensul că "avocații au exclusivitatea doar a atributului asistenței juridice a persoanelor fizice, consilierii juridici au exclusivitatea doar a reprezentării juridice a persoanelor juridice, iar în ceea ce privește reprezentarea persoanelor fizice, aceasta poate fi realizată de ambele categorii profesionale în virtutea mandatului convențional reglementat de prevederile art. 68 alin. 4 din Codul de procedură civilă și ale art. 174 din Codul de procedură penală, prin forme proprii de organizare a exercițiului celor două profesii."

În ceea ce privește art. 52 alin. 5 din Codul de procedură penală, se susține că încalcă dreptul la apărare prin aceea că obligă partea la indicarea concretă a cazului de incompatibilitate în care se află fiecare judecător din cadrul instanței respective. Or, în practică, această obligație este imposibil de realizat în condițiile în care nu există un tablou public al judecătorilor instanțelor judecătorești - așa cum există pentru celelalte profesii juridice - care să îi permită părții să cunoască numele judecătorilor din componența unei instanțe.

Curtea de Apel Bacău - Secția penală apreciază că textele de lege criticate "sunt în concordanță cu dispozițiile constituționale, prin acestea neafectându-se drepturile și libertățile cetățenilor", și, în consecință, excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o respinge***, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art. 3 alin. (1) lit. d) și e), ale art. 25 și ale art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, precum și dispozițiile art. 52 alin. 5 din Codul de procedură penală.

Textele din ***Legea nr. 51/1995*** criticate ca neconstituționale au următorul cuprins:

- ***Art. 3 alin. (1) lit. d) și e): "(1) Activitatea avocatului se realizează prin: [...] d) asistarea și reprezentarea persoanelor fizice sau juridice interesate în fața altor autorități publice cu posibilitatea atestării identității părților, a conținutului și a datei actelor încheiate;***

e) apărarea și reprezentarea cu mijloace juridice specifice a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice în raporturile acestora cu autoritățile publice, cu instituțiile și cu orice persoană română sau străină";

- ***Art. 25: "Exercitarea oricărei activități de asistență juridică specifică profesiei de avocat și prevăzută la art. 3 de către o persoană fizică sau juridică ce nu are calitatea de avocat înscris într-un***

barou și pe tabloul avocaților acelui barou constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale.";

- Art. 82 alin. (1) și (2): "(1) La data intrării în vigoare a prezentei legi persoanele fizice sau juridice care au fost autorizate în baza altor acte normative ori au fost încuviințate prin hotărâri judecătorești să desfășoare activități de consultanță, reprezentare sau asistență juridică, în orice domenii, își încetează de drept activitatea. Continuarea unor asemenea activități constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale.

(2) De asemenea, la data intrării în vigoare a prezentei legi încetează de drept efectele oricărui act normativ, administrativ sau jurisdicțional prin care au fost recunoscute ori încuviințate activități de consultanță, reprezentare și asistență juridică contrare dispozițiilor prezentei legi."

Prevederile din Codul de procedură penală criticate au următorul cuprins:

- Art. 52 (Procedura de soluționare în cursul judecării) alin. 5: "Abținerea sau recuzarea care privește întreaga instanță trebuie să cuprindă indicarea concretă a cazului de incompatibilitate în care se află fiecare judecător și se soluționează de instanța ierarhic superioară. Aceasta, în cazul când găsește întemeiată abținerea sau recuzarea, desemnează pentru judecarea cauzei o instanță egală în grad cu instanța în fața căreia s-a produs abținerea sau recuzarea."

În motivarea criticii de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (1) lit. d) și e), art. 25 și ale art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995, se invocă prevederile constituționale ale art. 1 alin. (4) privind separația puterilor în stat, art. 9 privind sindicatele, patronatele și asociațiile profesionale, art. 40 alin. (1) privind dreptul de asociere, art. 41 alin. (1) privind munca și protecția socială a muncii, art. 45 care consacră libertatea economică, art. 53 referitoare la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți și ale art. 135 alin. (2) lit. a) privind obligația statului de a asigura libertatea comerțului, protecția concurenței loiale, crearea cadrului favorabil pentru valorificarea tuturor factorilor de producție.

Se invocă, de asemenea, încălcarea art. 11 și 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale privind libertatea de întrunire și de asociere, respectiv interzicerea discriminării.

Art. 52 alin. 5 din Codul de procedură penală este criticat în raport cu art. 24 din Constituție, privind dreptul la apărare.

Examinând excepția astfel cum a fost formulată, Curtea reține următoarele:

I. În ceea ce privește critica de neconstituționalitate a art. 3 alin. (1) lit. d) și e), art. 25 și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995, din examinarea susținerilor autorului excepției se constată că acesta invocă, în realitate, existența unei contradicții între dispozițiile Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat și cele ale Legii nr. 514/2003 pentru organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic, contradicție dedusă de autorul excepției dintr-o pretinsă "suprapunere" a activităților desfășurate de avocat, respectiv de consilierul juridic. Or, așa cum a statuat Curtea Constituțională în jurisprudența sa, de exemplu în Decizia nr. 495 din 16 noiembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 63 din 19 ianuarie 2005, examinarea constituționalității unui text de lege are în vedere compatibilitatea acestui text cu dispozițiile constituționale pretins violate, iar nu compararea mai multor prevederi legale între ele și raportarea concluziei ce ar rezulta din această comparație la dispoziții ori principii ale Constituției. Așa fiind, pretinsa contradicție relevantă, ca și interpretarea dispozițiilor actelor normative arătate, în sensul "decelării" obiectului de activitate al celor două profesii - de avocat, respectiv de consilier juridic -, nu intră în competența de soluționare a Curții Constituționale, care, potrivit dispozițiilor art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, [...] se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată [...]".

De altfel, Curtea constată că s-a mai pronunțat în jurisprudența sa atât cu privire la constituționalitatea textelor de lege criticate în prezenta cauză, cât și asupra constituționalității Legii nr. 51/1995, în integralitatea sa. Astfel, referindu-se și la jurisprudența sa anterioară în materie, Curtea Constituțională a statuat în Decizia nr. 195 din 27 aprilie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 532 din 14 iunie 2004, că Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat nu contravine dispozițiilor constituționale ale art. 9 privind sindicatele, patronatele și asociațiile profesionale și ale art. 40 alin. (1) privind dreptul de asociere. Curtea a reținut în acest sens că avocatura constituie, în concepția legiuitorului, un serviciu public, care este organizat și funcționează pe baza unei

legi speciale, iar profesia de avocat poate fi exercitată de un corp profesional selectat și funcționând după reguli stabilite de lege. Această opțiune a legiuitorului nu poate fi considerată ca neconstituțională, având în vedere că scopul ei este asigurarea unei asistențe juridice calificate, iar normele în baza cărora funcționează nu contravin principiilor constituționale, cei care doresc să practice această profesie fiind datori să respecte condițiile legii.

De asemenea, Curtea a statuat, prin Decizia nr. 66 din 21 mai 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 325 din 5 decembrie 1996, că nici un considerent privind libertatea individuală, implicit cea de asociere, nu poate fi reținut pentru înlăturarea art. 1 alin. (2) din Legea nr. 51/1995, care dispune că profesia de avocat se exercită numai de către membrii barourilor. Art. 53 din Constituție prevede că exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns prin lege, dacă aceasta se impune, între altele, pentru apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor. Tocmai de aceea, garantând dreptul la apărare, Constituția prevede în art. 24 alin. (2) că în timpul procesului părțile au dreptul la asistența unui avocat, înțelegând prin aceasta o persoană care are calitatea de avocat, dobândită în condițiile prevăzute prin lege. Aceasta este o puternică garanție care previne desfășurarea unor activități de asistență juridică de către persoane necalificate și care scapă controlului profesional al barourilor de avocați. În această lumină, incriminarea faptelor de exercitare nelegală a profesiei de avocat prevăzută în art. 25 din Legea nr. 51/1995 nu este decât consecința logică a reglementării legale, nefiind prin urmare de natură să aducă atingere prevederilor din Legea fundamentală cuprinse în art. 41 alin. (1) privind munca și protecția socială a muncii, respectiv în art. 45 care consacră libertatea economică.

În sfârșit, prin Decizia nr. 260 din 12 mai 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 548 din 28 iunie 2005, Curtea Constituțională a respins excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 82 din Legea nr. 51/1995, statuând că acestea nu încalcă dreptul de asociere și nici principiul separației puterilor în stat. De altfel, alin. (3) al art. 82 din Legea nr. 51/1995 stabilește că "Prevederile alin. (1) și (2) nu se aplică profesiei de consilier juridic, care va fi exercitată potrivit dispozițiilor Legii nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic", astfel încât nu se poate reține vreo îngrădire, prin textele de lege criticate, a exercitării profesiei de consilier juridic.

Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea jurisprudenței Curții, atât soluția pronunțată de Curte prin deciziile menționate, cât și considerentele care au fundamentat-o, sunt valabile și în prezenta cauză.

În plus, contrar susținerilor autorului excepției, reglementarea de către legiuitor, prin norme speciale, a organizării și exercitării profesiei de avocat nu are semnificația unei interdicții pentru o altă categorie profesională, respectiv cea a consilierilor juridici, de a desfășura activitățile profesionale specifice, prevăzute, de asemenea, într-o lege specială - Legea nr. 514/2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 867 din 5 decembrie 2003, și, totodată, nu este de natură să creeze o discriminare sau o concurență neloială între persoanele care exercită cele două profesii.

II. Nu poate fi reținută nici critica dispozițiilor art. 52 alin. 5 din Codul de procedură penală, în sensul că acestea ar încalcă dreptul la apărare prin aceea că obligă partea la indicarea concretă a cazului de incompatibilitate în care se află fiecare judecător din cadrul instanței respective. Astfel, legiuitorul, în temeiul competenței sale constituționale, a prevăzut, în mod expres și limitativ, în art. 46-48 din Codul de procedură penală, cazurile de incompatibilitate a judecătorului, cererea de recuzare putând fi formulată, potrivit art. 51 din același act normativ, în situația în care persoana care se află în unul dintre aceste cazuri de incompatibilitate nu a făcut cerere de abținere. Obligația impusă de dispozițiile legale criticate, de indicare concretă a cazului de incompatibilitate în care se află fiecare judecător, în situația în care cererea de recuzare privește întreaga instanță, nu este decât consecința firească a acestei reglementări, vizând chiar fundamentarea cererii de recuzare, și nu este de natură să aducă atingere în vreun fel dreptului la apărare al părții care poate uza, fără nici o îngrădire, de toate garanțiile procesuale prevăzute de lege.

13. DECIZIE nr. 495 din 8 iunie 2006 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat și ale art. II alin. (2) din Legea nr. 219/2005 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 138/2000 pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 544 din data de 23 iunie 2006

Obiectul

Prin încheierea din 15 decembrie 2006, pronunțată în Dosarul nr. 3.368/2005, Tribunalul Gorj - Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 68 din Legea nr. 255/2004, prin care au fost modificate dispozițiile art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, și ale art. II alin. (2) din Legea nr. 219/2005 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 138/2000 pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă.

Excepția a fost ridicată de Filiala Băilești - Gorj a Asociației "Figaro Potra" Alba Iulia cu ocazia soluționării apelului declarat împotriva Sentinței civile nr. 51 din 20 decembrie 2004, pronunțată de Judecătoria Târgu Jiu în Dosarul nr. 9/PJ/2004.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține, în esență, că dispozițiile art. I pct. 68 din Legea nr. 255/2004 încalcă principiul separației și echilibrului puterilor în stat, prevăzut de art. 1 alin. (4) din Constituție, deoarece dispun încetarea efectelor unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile, prin care se înființaseră, anterior modificării Legii nr. 51/1995, mai multe asociații de consultanță și reprezentare juridică. În ceea ce privește art. II alin. (2) din Legea nr. 219/2005, autorul excepției consideră că aplicarea acestor dispoziții este retroactivă, ceea ce încalcă prevederile constituționale ale art. 15 alin. (2).

Instanța de judecată apreciază că excepția de neconstituționalitate nu este întemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o respinge***, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie următoarele dispoziții de lege:

- Art. I pct. 68 din Legea nr. 255/2004 pentru modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004. Prin acest text de lege au fost modificate dispozițiile art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995, după cum urmează:

"Art. 82

(1) La data intrării în vigoare a prezentei legi persoanele fizice sau juridice care au fost autorizate în baza altor acte normative ori au fost încuviințate prin hotărâri judecătorești să desfășoare activități de consultanță, reprezentare sau asistență juridică, în orice domenii, își încetează de drept activitatea. Continuarea unor asemenea activități constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale.

(2) De asemenea, la data intrării în vigoare a prezentei legi încetează de drept efectele oricărui act normativ, administrativ sau jurisdicțional prin care au fost recunoscute ori încuviințate activități de consultanță, reprezentare și asistență juridică contrare dispozițiilor prezentei legi."

- Art. II alin. (2) din Legea nr. 219/2005 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 138/2000 pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 609 din 14 iulie 2005, potrivit căroră "Apelurile aflate pe rolul curților de apel la data intrării în vigoare a prezentei legi și care, potrivit prezentei legi, sunt de competența tribunalului se trimit la tribunale".

În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții legale autorul excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (4) privind principiul separației și echilibrului puterilor în stat și ale art. 15 alin. (2) referitoare la neretroactivitatea legii civile.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că niciuna dintre dispozițiile de lege criticate prin excepția de neconstituționalitate nu contravine prevederilor constituționale invocate.

Astfel, critica adusă reglementării prevăzute de art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 privind încălcarea art. 1 alin. (4) din Constituție nu poate fi reținută, deoarece, motivând-o, autorul excepției extinde interdicția imixtiunii în actul de justiție, constând în interpretarea și aplicarea unei norme legale la o situație de fapt concretă, și la posibilitatea reglementării normative a infrastructurii justiției, ca și asupra procedurii pe care aceasta este ținută să o respecte în derularea activității proprii, de înfăptuire a justiției.

De altfel, acest text de lege a mai făcut obiectul controlului de constituționalitate prin raportare la aceleași prevederi din Legea fundamentală. În acest sens, este, de exemplu, Decizia nr. 61 din 2 februarie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 176 din 23 februarie 2006.

Cu acel prilej Curtea Constituțională a invocat în argumentarea soluției jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Astfel, în Cauza Bota contra României, 2003, care viza o asociație de consultanță juridică similară, Curtea a decis, cu privire la admisibilitatea cererii, că dizolvarea asociației respective, care funcționa cu încălcarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, este proporțională cu scopul vizat și că motivele invocate de jurisdicțiile interne se dovedesc pertinente și suficiente. De aceea, Curtea a conchis că ingerința era "necesară într-o societate democratică".

Potrivit art. II alin. (2) din Legea nr. 219/2005, apelurile aflate pe rolul curților de apel la data intrării în vigoare a legii și care, potrivit acesteia, sunt de competența tribunalului se trimit la tribunale. În toate aceste cazuri trimiterea dosarelor la instanța competentă, potrivit legii noi, se face pe cale administrativă, fără a se mai pronunța o hotărâre de declinare a competenței. Se constată că nu poate fi primită critica privind retroactivitatea legii, dat fiind că dispozițiile de lege criticate sunt norme de procedură, de imediată aplicare, cu efecte pentru viitor și nu pentru trecut.

În acest sens este Decizia nr. 90 din 7 februarie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 193 din 1 martie 2006.

14. DECIZIE nr. 553 din 6 iulie 2006 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (2), art. 3, art. 9 alin. (1) și (2), art. 28 alin. (1) și (2), art. 57 alin. (4) și art. 68 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 673 din data de 4 august 2006

Obiectul

Prin încheierea din 26 ianuarie 2006, pronunțată în Dosarul nr. 16.135/1/2005, Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (2), art. 3, art. 9 alin. (1) și (2), art. 28 alin. (1) și (2), art. 57 alin. (4) și art. 68 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Cornel Gheorghe Ardelean într-o cauză ce are ca obiect o contestație la executarea unei pedepse.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că dispozițiile de lege criticate sunt în vădită contradicție cu prevederile constituționale referitoare la dreptul de liberă asociere și la dreptul la apărare, întrucât limitează dreptul de a exercita profesia de avocat și de a asigura asistență judiciară numai la membrii barourilor aparținând Uniunii Naționale a Barourilor din România.

Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția penală apreciază că excepția este neîntemeiată, întrucât "între textele invocate ca neconstituționale și prevederile constituționale la care se face referire nu există nicio incompatibilitate și nici nu se încalcă dreptul la apărare sau cel la asociere liberă".

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 1 alin. (2), art. 3, art. 9 alin. (1) și (2), art. 28 alin. (1) și (2), art. 57 alin. (4) și art. 68 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, modificată și completată prin Legea nr. 255/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004.

Textele de lege criticate au următorul conținut:

- **Art. 1 alin. (2): "Profesia de avocat se exercită numai de avocații înscriși în tabloul baroului din care fac parte, barou component al Uniunii Naționale a Barourilor din România, denumită în continuare U.N.B.R. ";**

- **Art. 3: "(1) Activitatea avocatului se realizează prin:**

a) consultații și cereri cu caracter juridic;

b) asistență și reprezentare juridică în fața instanțelor judecătorești, a organelor de urmărire penală, a autorităților cu atribuții jurisdicționale, a notarilor publici și a executorilor judecătorești, a organelor administrației publice și a instituțiilor, precum și a altor persoane juridice, în condițiile legii;

c) redactarea de acte juridice, atestarea identității părților, a conținutului și a datei actelor prezentate spre autentificare;

d) asistarea și reprezentarea persoanelor fizice sau juridice interesate în fața altor autorități publice cu posibilitatea atestării identității părților, a conținutului și a datei actelor încheiate;

e) apărarea și reprezentarea cu mijloace juridice specifice a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice în raporturile acestora cu autoritățile publice, cu instituțiile și cu orice persoană română sau străină;

f) activități de mediere;

g) activități fiduciare constând în primirea în depozit, în numele și pe seama clientului, de fonduri financiare și bunuri, rezultate din valorificarea sau executarea de titluri executorii, după încheierea procedurii succesoriale sau a lichidării, precum și plasarea și valorificarea acestora, în numele și pe seama clientului, activități de administrare a fondurilor sau a valorilor în care acestea au fost plasate;

h) stabilirea temporară a sediului pentru societăți comerciale la sediul profesional al avocatului și înregistrarea acestora, în numele și pe seama clientului, a părților de interes, a părților sociale sau a acțiunilor societăților astfel înregistrate;

i) activitățile prevăzute la Ut. g) și h) se pot desfășura în temeiul unui nou contract de asistență juridică;

j) orice mijloace și căi proprii exercitării dreptului de apărare, în condițiile legii.

(2) Activitățile prevăzute la alin. (1) se exercită numai de avocat, dacă legea nu prevede altfel. ";

- Art. 9 alin. (1) și (2): "(1) Barourile și U.N.B.R. asigură exercitarea calificată a dreptului de apărare, competența și disciplina profesională, protecția demnității și onoarei avocaților membri.

(2) În fiecare județ există și funcționează un singur barou membru al U.N.B.R., cu sediul în localitatea de reședință a județului. ";

- Art. 28 alin. (1) și (2): "(1) Avocatul înscris în tabloul baroului are dreptul să asiste și să reprezinte orice persoană fizică sau juridică, în temeiul unui contract încheiat în formă scrisă, care dobândește dată certă prin înregistrarea în registrul oficial de evidență.

(2) Avocatul, precum și clientul au dreptul să renunțe la contractul de asistență juridică sau să îl modifice de comun

acord, în condițiile prevăzute de statutul profesiei. Renunțarea unilaterală a clientului nu constituie cauză de exonerare pentru plata onorariului convenit, pentru serviciile avocațiale prestate, precum și pentru acoperirea cheltuielilor efectuate de avocat în interesul procesual al clientului. ";

- Art. 57 alin. (4): "(4) Baroul de avocați se constituie și funcționează numai în cadrul U.N.B.R., potrivit prezentei legi și statutului profesiei. ";

- Art. 68 alin. (1): "Baroul asigură asistența judiciară în toate cazurile în care apărarea este obligatorie potrivit legii, precum și la cererea instanțelor de judecată, a organelor de urmărire penală sau a organelor administrației publice locale în cazurile în care acestea apreciază că persoanele se găsesc în imposibilitate vădită de a plăti onorariul. "

Autorul excepției susține că dispozițiile de lege criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 24 și art. 40, referitoare la dreptul la apărare și dreptul de asociere.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că obiectul cauzei îl constituie o contestație la executarea pedepsei, formulată de autorul excepției în cadrul unui proces penal, contestație motivată pe nelegalitatea mandatului de arestare preventivă, emis de procuror.

Ca atare, invocarea, pe cale de excepție, a neconstituționalității dispozițiilor legale referitoare la organizarea și funcționarea profesiei de avocat nu are legătură cu soluționarea cauzei, în accepțiunea art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale. Faptul că autorul excepției a refuzat să aleagă un apărător din cadrul unui barou component al Uniunii Naționale a Barourilor din România, precum și asistența judiciară din partea avocatului desemnat din oficiu nu este de natură să creeze vreo legătură între textele de lege criticate și soluționarea cauzei.

15. DECIZIE nr. 618 din 3 octombrie 2006 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (2) și (3), art. 3, art. 9 alin. (1) și (2), art. 28 alin. (1) și (2), art. 57 alin. (1) și (4) și art. 68 alin. (1) și (3) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 873 din data de 25 octombrie 2006

Obiectul

Prin Încheierea din 26 ianuarie 2006, pronunțată în Dosarul nr. 20.562/1/2004, Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (2), art. 3, art. 9 alin. (1) și (2), art. 28 alin. (1) și (2), art. 57 alin. (4) și art. 68

alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Cornel Gheorghe Ardelean într-o cauză ce are ca obiect contestația în anulare formulată împotriva Deciziei penale nr. 4.416 din 8 septembrie 2004, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în Dosarul nr. 2.409/2003.

Prin Încheierea din 21 aprilie 2006, pronunțată în Dosarul nr. 10.793/2005, Judecătoria Sectorului 4 București a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (2) și (3), art. 9 alin. (1) și (2), art. 57 alin. (1) și (4) și art. 68 alin. (1) și (3) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Cornel Gheorghe Ardelean într-o cauză penală ce are ca obiect "o plângere condamnat" formulată de acesta. Obiectul acestei plângeri nu "este determinat.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că dispozițiile de lege criticate sunt în vădită contradicție cu prevederile constituționale referitoare la dreptul de liberă asociere și la dreptul la apărare, precum și cu cele ale art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, întrucât limitează dreptul de a exercita profesia de avocat și de a asigura asistență judiciară numai la membrii barourilor aparținând Uniunii Naționale a Barourilor din România.

Instanțele de judecată apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o respinge***, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 1 alin. (2), art. 3, art. 9 alin. (1) și (2), art. 28 alin. (1) și (2), art. 57 alin. (1) și (4) și art. 68 alin. (1) și (3) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, modificată și completată prin Legea nr. 255/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004.

- ***Art. 1 alin. (2): "Profesia de avocat se exercită numai de avocații înscriși în tabloul baroului din care fac parte, barou component al Uniunii Naționale a Barourilor din România, denumită în continuare U.N.B.R. "***

- ***Art. 3: "(1) Activitatea avocatului se realizează prin:***

a) consultații și cereri cu caracter juridic;

b) asistență și reprezentare juridică în fața instanțelor judecătorești, a organelor de urmărire penală, a autorităților cu atribuții jurisdicționale, a notarilor publici și a executorilor judecătorești, a organelor administrației publice și a instituțiilor, precum și a altor persoane juridice, în condițiile legii;

c) redactarea de acte juridice, atestarea identității părților, a conținutului și a datei actelor prezentate spre autentificare;

d) asistarea și reprezentarea persoanelor fizice sau juridice interesate în fața altor autorități publice cu posibilitatea atestării identității părților, a conținutului și a datei actelor încheiate;

e) apărarea și reprezentarea cu mijloace juridice specifice a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice în raporturile acestora cu autoritățile publice, cu instituțiile și cu orice persoană română sau străină;

f) activități de mediere;

g) activități fiduciare constând în primirea în depozit, în numele și pe seama clientului, de fonduri financiare și bunuri, rezultate din valorificarea sau executarea de titluri executorii, după încheierea procedurii succesoriale sau a lichidării, precum și plasarea și valorificarea acestora, în numele și pe seama clientului, activități de administrare a fondurilor sau a valorilor în care acestea au fost plasate;

h) stabilirea temporară a sediului pentru societăți comerciale la sediul profesional al avocatului și înregistrarea acestora, în numele și pe seama clientului, a părților de interes, a părților sociale sau a acțiunilor societăților astfel înregistrate;

i) activitățile prevăzute la Ut. g) și h) se pot desfășura în temeiul unui nou contract de asistență juridică;

j) orice mijloace și căi proprii exercitării dreptului de apărare, în condițiile legii.

(2) Activitățile prevăzute la alin. (1) se exercită numai de avocat, dacă legea nu prevede altfel. "

- Art. 9 alin. (1) și (2): "(1) Barourile și U.N.B.R. asigură exercitarea calificată a dreptului de apărare, competența și disciplina profesională, protecția demnității și onoarei avocaților membri.
(2) În fiecare județ există și funcționează un singur barou membru al U.N.B.R., cu sediul în localitatea de reședință a județului. ";

- Art. 28 alin. (1) și (2): "(1) Avocatul înscris în tabloul baroului are dreptul să asiste și să reprezinte orice persoană fizică sau juridică, în temeiul unui contract încheiat în formă scrisă, care dobândește dată certă prin înregistrarea în registrul oficial de evidență.

(2) Avocatul, precum și clientul au dreptul să renunțe la contractul de asistență juridică sau să îl modifice de comun

acord, în condițiile prevăzute de statutul profesiei. Renunțarea unilaterală a clientului nu constituie cauză de exonerare pentru plata onorariului cuvenit, pentru serviciile avocațiale prestate, precum și pentru acoperirea cheltuielilor efectuate de avocat în interesul procesual al clientului. ";

- Art. 57 alin. (1) și (4): "(1) Uniunea Națională a Barourilor din România - U.N.B.R. este formată din toate barourile din România și are sediul în capitala țării, municipiul București.

(4) Baroul de avocați se constituie și funcționează numai în cadrul U.N.B.R., potrivit prezentei legi și statutului profesiei. ";

- Art. 68 alin. (1): "Baroul asigură asistența judiciară în toate cazurile în care apărarea este obligatorie potrivit legii, precum și la cererea instanțelor de judecată, a organelor de urmărire penală sau a organelor administrației publice locale în cazurile în care acestea apreciază că persoanele se găsesc în imposibilitate vădită de a plăti onorariul. "

Autorul excepției susține că dispozițiile de lege criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 24 și 40, referitoare la dreptul la apărare și dreptul de asociere, precum și celor ale art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că obiectele cauzelor în care aceasta a fost formulată le constituie o contestație în anulare formulată de autorul excepției în cadrul unui proces penal, contestație întemeiată pe dispozițiile art. 386 alin. 1 lit. c) din Codul de procedură penală, și o plângere formulată de acesta al cărei obiect nu este precizat.

Invocarea, pe cale de excepție, a neconstituționalității dispozițiilor legale referitoare la organizarea și funcționarea profesiei de avocat nu are legătură cu soluționarea cauzei, în accepțiunea art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

Faptul că autorul excepției a refuzat să aleagă un apărător din cadrul unui barou component al Uniunii Naționale a Barourilor din România, precum și asistența judiciară din partea avocatului desemnat din oficiu nu este de natură să creeze vreo legătură între textele de lege criticate și soluționarea cauzelor.

De altfel, Curtea Constituțională a soluționat, prin Decizia nr. 553 din 6 iulie 2006, o excepție de neconstituționalitate identică ridicată de același autor în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție - Secția penală.

16. DECIZIE nr. 806 din 9 noiembrie 2006 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (2), art. 3, art. 9 alin. (1) și (2), art. 28 alin. (1) și (2), art. 57 alin. (4) și art. 68 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 29 din data de 17 ianuarie 2007

Obiectul

Prin Încheierea din 12 iunie 2006, pronunțată în Dosarul nr. 15.518/302/2005, Judecătoria Sectorului 5 București a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (2), art. 3, art. 9 alin. (1) și (2), art. 28 alin. (1) și (2), art. 57 alin. (4) și ale art. 68 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Nicolae Militaru.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că dispozițiile art. 1 alin. (2), art. 3, art. 9 alin. (1) și (2), art. 28 alin. (1) și (2), art. 57 alin. (4) contravin art. 40 din Constituție, deoarece, potrivit acestor texte, profesia de avocat se exercită numai de avocații înscriși în tabloul barourilor componente ale Uniunii Naționale a Barourilor din România. Astfel, autorul excepției susține că, acționând în judecată Baroul București, el nu mai poate fi apărat de un avocat membru al acestui barou, în ceea ce privește dispozițiile art. 68 alin. (1) din Legea nr. 51/1995, se susține că acestea contravin dreptului la apărare reglementat în art. 24 din Constituție, arătându-se că, în cauza în care excepția de

neconstituționalitate a fost ridicată, autorul acesteia nu a fost reprezentat corespunzător de către avocatul desemnat din oficiu.

Judecătoria Sectorului 5 București apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 1 alin. (2), art. 3, art. 9 alin. (1) și (2), art. 28 alin. (1) și (2), art. 57 alin. (4) și ale art. 68 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 255/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004.

Textele de lege criticate au următorul cuprins:

- **Art. 1 alin. (2): "Profesia de avocat se exercită numai de avocații înscriși în tabloul baroului din care fac parte, barou component al Uniunii Naționale a Barourilor din România, denumită în continuare U.N.B.R. ";**

- **Art. 3: "(1) Activitatea avocatului se realizează prin:**

a) consultații și cereri cu caracter juridic;

b) asistență și reprezentare juridică în fața instanțelor judecătorești, a organelor de urmărire penală, a autorităților cu atribuții jurisdicționale, a notarilor publici și a executorilor judecătorești, a organelor administrației publice și a instituțiilor, precum și a altor persoane juridice, în condițiile legii;

c) redactarea de acte juridice, atestarea identității părților, a conținutului și a datei actelor prezentate spre autentificare;

d) asistarea și reprezentarea persoanelor fizice sau juridice interesate în fața altor autorități publice cu posibilitatea atestării identității părților, a conținutului și a datei actelor încheiate;

e) apărarea și reprezentarea cu mijloace juridice specifice a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice în raporturile acestora cu autoritățile publice, cu instituțiile și cu orice persoană română sau străină;

f) activități de mediere;

g) activități fiduciare constând în primirea în depozit, în numele și pe seama clientului, de fonduri financiare și bunuri, rezultate din valorificarea sau executarea de titluri executorii, după încheierea procedurii succesoriale sau a lichidării, precum și plasarea și valorificarea acestora, în numele și pe seama clientului, activități de administrare a fondurilor sau a valorilor în care acestea au fost plasate;

h) stabilirea temporară a sediului pentru societăți comerciale la sediul profesional al avocatului și înregistrarea acestora, în numele și pe seama clientului, a părților de interes, a părților sociale sau a acțiunilor societăților astfel înregistrate;

i) activitățile prevăzute la lit. g) și h) se pot desfășura în temeiul unui nou contract de asistență juridică;

j) orice mijloace și căi proprii exercitării dreptului de apărare, în condițiile legii.

(2) Activitățile prevăzute la alin. (1) se exercită numai de avocat, dacă legea nu prevede altfel."

- **Art. 9 alin. (1) și (2): "(1) Barourile și U.N.B.R. asigură exercitarea calificată a dreptului de apărare, competența și disciplina profesională, protecția demnității și onoarei avocaților membri.**

(2) În fiecare județ există și funcționează un singur barou membru al U.N.B.R., cu sediul în localitatea de reședință a județului. ";

- **Art. 28 alin. (1) și (2): "(1) Avocatul înscris în tabloul baroului are dreptul să asiste și să reprezinte orice persoană fizică sau juridică, în temeiul unui contract încheiat în formă scrisă, care dobândește dată certă prin înregistrarea în registrul oficial de evidență.**

(2) Avocatul, precum și clientul au dreptul să renunțe la contractul de asistență juridică sau să îl modifice de comun acord, în condițiile prevăzute de statutul profesiei. Renunțarea unilaterală a clientului nu constituie cauză de exonerare pentru plata onorariului convenit, pentru serviciile avocațiale prestate, precum și pentru acoperirea cheltuielilor efectuate de avocat în interesul procesual al clientului. ";

- Art. 57 alin. (4): "*Baroul de avocați se constituie și funcționează numai în cadrul U.N.B.R., potrivit prezentei legi și statutului profesiei.* ";

- Art. 68 alin. (1): "*Baroul asigură asistența judiciară în toate cazurile în care apărarea este obligatorie potrivit legii, precum și la cererea instanțelor de judecată, a organelor de urmărire penală sau a organelor administrației publice locale în cazurile în care acestea apreciază că persoanele se găsesc în imposibilitate vădită de a plăti onorariul.*"

În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții legale, autorul excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 24, referitoare la dreptul la apărare, și ale art. 40, referitoare la dreptul de asociere.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că nu poate fi reținută critica potrivit căreia dispozițiile art. 68 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 contravin dreptului la apărare reglementat în art. 24 din Constituție, deoarece aprecierea modului în care autorul excepției a fost reprezentat de către avocatul desemnat din oficiu nu intră în competența Curții Constituționale, nemulțumirea autorului excepției în ceea ce privește munca depusă de către avocatul său din oficiu putând face obiectul unei eventuale plângeri îndreptate împotriva respectivului avocat, iar nu al unei excepții de neconstituționalitate.

În ceea ce privește invocarea dispozițiilor art. 40 din Constituție, Curtea constată că prin Decizia nr. 260 din 12 mai 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 548 din data de 28 iunie 2005, a statuat că, în concepția legiuitorului, avocatura este un serviciu public care este organizat și funcționează pe baza unei legi speciale, iar profesia de avocat poate fi exercitată de un corp profesional selectat și funcționând după reguli stabilite de lege. Această opțiune a legiuitorului nu poate fi considerată ca neconstituțională, având în vedere că scopul ei este asigurarea unei asistențe juridice calificate, iar normele în baza cărora funcționează nu contravin principiilor constituționale, cei care doresc să practice această profesie fiind datori să respecte legea și să accepte regulile impuse de aceasta. Tot cu acel prilej, Curtea Constituțională a statuat că dreptul de asociere se poate exercita numai cu respectarea legii, și nu împotriva ei, astfel că nici acest drept, specific prin natura lui profesiilor liberale, nici dispozițiile cuprinse în art. 40 din Constituție nu sunt nesocotite. Curtea a reținut totodată că, deși avocatura este o profesie liberală și independentă, exercitarea sa trebuie să se desfășoare într-un cadru organizat, în conformitate cu reguli prestabilite, a căror respectare trebuie asigurată inclusiv prin aplicarea unor măsuri coercitive, rațiuni care au impus constituirea unor structuri organizatorice unitare și prohibirea constituirii în paralel a altor structuri destinate practicării aceleiași activități, fără suport legal. O atare soluție legislativă nu poate fi calificată însă ca venind în contradicție cu dreptul de asociere.

Întrucât nu au intervenit elemente noi de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale, atât soluția, cât și considerentele cuprinse în aceste decizii își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

17. DECIZIE nr. 879 din 30 noiembrie 2006 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 82 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - Publicat în Monitorul Oficial cu numărul 40 din data de 19 ianuarie 2007

Obiectul

Prin Încheierea din 6 iulie 2006, pronunțată în Dosarul nr. 432/2006, Judecătoria Babadag a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 82 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Virgil Matroz, în calitate de apărător ales al inculpatului Dumitru Tănăsioiu.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că dispozițiile legale criticate încalcă principiul separației și echilibrului puterilor în stat, prevăzut de art. 1 alin. (4) din Constituție, deoarece, "prin modificarea adusă Legii nr. 51/1995 prin Legea nr. 255/2004, puterea legislativă desființează o hotărâre irevocabilă a puterii judecătorești, fapt ce contravine statului de drept". De asemenea, autorul excepției susține că dispozițiile art. 82 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 sunt contrare și prevederilor art. 41 alin. (1) din Constituție, întrucât "îngrădesc dreptul cetățenilor la muncă".

Judecătoria Babadag apreciază că "excepția de neconstituționalitate este premergătoare excepției nelegalei asistări ridicate de apărătorul inculpatului, motiv pentru care va proceda la sesizarea Curții Constituționale" fără a-și exprima opinia asupra excepției de neconstituționalitate.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 82 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, cu modificările aduse prin Legea nr. 255/2004 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004, care au următorul cuprins: "**La data intrării în vigoare a prezentei legi persoanele fizice sau juridice care au fost autorizate în baza altor acte normative ori au fost încuviințate prin hotărâri judecătorești să desfășoare activități de consultanță, reprezentare sau asistență juridică, în orice domenii, își încetează de drept activitatea. Continuarea unor asemenea activități constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale.**"

Autorul excepției susține că dispozițiile de lege criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (4) și art. 41, referitoare la principiul separației și echilibrului puterilor în stat și la dreptul la muncă.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că obiectul cauzei îl constituie dispozițiile art. 180 alin. 2 din Codul penal - Lovirea sau alte violențe - privind pe inculpații Dumitru Tănăsioiu și Marius Poenaru.

Ca atare, invocarea, pe cale de excepție, a neconstituționalității dispozițiilor legale referitoare la organizarea și funcționarea profesiei de avocat nu are legătură cu soluționarea cauzei, în accepțiunea art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale. Faptul că autorul excepției nu a ales un apărător din cadrul unui barou component al Uniunii Naționale a Barourilor din România, precum și asistența judiciară din partea avocatului ales nu este de natură să creeze vreo legătură între textele de lege criticate și soluționarea cauzei.

18. DECIZIE nr. 6 din 9 ianuarie 2007 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (2) și (3), art. 9 alin. (1) și (2), art. 28 alin. (1) și (2) și art. 68 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, precum și a dispozițiilor art. 453 alin. 1 lit. c) raportate la art. 455 din Codul de procedură penală - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 79 din data de 1 februarie 2007

Obiectul

Prin Încheierea din 9 mai 2006, pronunțată în Dosarul nr. 23.649/1/2005, Înalta Curte de Casație și Justiție-Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (2) și (3), art. 9 alin. (1) și (2), art. 28 alin. (1) și (2) și art. 68 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, precum și a dispozițiilor art. 453 alin. 1 lit. c) raportate la art. 455 din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Cornel Gheorghe Ardelean.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că dispozițiile criticate din Legea nr. 51/1995 sunt în vădită contradicție cu prevederile constituționale referitoare la dreptul de liberă asociere, întrucât limitează dreptul de a exercita profesia de avocat și de a asigura asistență judiciară numai la membrii barourilor aparținând Uniunii Naționale a Barourilor din România. Prevederile art. 453 alin. 1 lit. c) raportat la art. 455 din Codul de procedură penală încalcă dreptul la libertate și învățătură, întrucât limitează cazurile de întrerupere a executării pedepsei la anumite împrejurări speciale și nu oferă posibilitatea condamnatului de a urma cursurile unei forme de învățământ.

Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția penală apreciază că excepția este neîntemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 1 alin. (2) și (3), art. 9 alin. (1) și (2), art. 28 alin. (1) și (2) și art. 68 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, modificată și completată prin Legea nr. 255/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004. Textele de lege criticate au următorul conținut:

- **Art. 1 alin. (2) și (3): "(2) Profesia de avocat se exercită numai de avocații înscriși în tabloul baroului din care fac parte, barou component al Uniunii Naționale a Barourilor din România, denumită în continuare U.N.B.R.**

(3) Constituirea și funcționarea de barouri în afara U.N.B.R. sunt interzise. Actele de constituire și de înregistrare ale acestora sunt nule de drept."

- Art. 9 alin. (1) și (2): "(1) Barourile și U.N.B.R. asigură exercitarea calificată a dreptului de apărare, competența și disciplina profesională, protecția demnității și onoarei avocaților membri.

(2) În fiecare județ există și funcționează un singur barou membru al U.N.B.R., cu sediul în localitatea de reședință a județului."

- Art. 28 alin. (1) și (2): "(1) Avocatul înscris în tabloul baroului are dreptul să asiste și să reprezinte orice persoană fizică sau juridică, în temeiul unui contract încheiat în formă scrisă, care dobândește dată certă prin înregistrarea în registrul oficial de evidență.

(2) Avocatul, precum și clientul au dreptul să renunțe la contractul de asistență juridică sau să îl modifice de comun acord, în condițiile prevăzute de statutul profesiei. Renunțarea unilaterală a clientului nu constituie cauză de exonerare pentru plata onorariului convenit, pentru serviciile avocațiale prestate, precum și pentru acoperirea cheltuielilor efectuate de avocat în interesul procesual al clientului."

- Art. 68 alin. (1): "Baroul asigură asistența judiciară în toate cazurile în care apărarea este obligatorie potrivit legii, precum și la cererea instanțelor de judecată, a organelor de urmărire penală sau a organelor administrației publice locale în cazurile în care acestea apreciază că persoanele se găsesc în imposibilitate vădită de a plăti onorariul."

De asemenea, autorul excepției mai critică și dispozițiile art. 453 alin. 1 lit. c) raportate la art. 455 din Codul de procedură penală, care prevăd:

- Art. 453 alin. 1 lit. c): "Executarea pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață poate fi amânată în următoarele cazuri:

c) când din cauza unor împrejurări speciale executarea imediată a pedepsei ar avea consecințe grave pentru condamnat, familie sau unitatea la care lucrează. În acest caz, executarea poate fi amânată cel mult 3 luni și numai o singură dată."

- Art. 455: "Executarea pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață poate fi întreruptă în cazurile și în condițiile prevăzute în art. 453, la cererea persoanelor arătate în alin. 2 al aceluiași articol."

Autorul excepției susține că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 20 referitoare la tratatele internaționale privind drepturile omului, ale art. 32 care consacră dreptul la învățătură și ale art. 40 cu privire la dreptul de asociere, precum și prevederile art. 2 din Protocolul adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și cele ale art. 20 din Declarația Universală a Drepturilor Omului.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că obiectul cauzei îl constituie recursul formulat de autorul excepției, în calitate de condamnat, împotriva unei hotărâri prin care s-a respins cererea acestuia de întrerupere a executării pedepsei închisorii.

Ca atare, invocarea, pe cale de excepție, a neconstituționalității dispozițiilor legale referitoare la organizarea și funcționarea profesiei de avocat nu are legătură cu soluționarea cauzei, în accepțiunea art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale. Faptul că autorul excepției a refuzat să aleagă un apărător din cadrul unui barou component al Uniunii Naționale a Barourilor din România, precum și asistența judiciară din partea avocatului desemnat din oficiu, nu este de natură să creeze vreo legătură între textele de lege criticate și soluționarea cauzei. Așa fiind, excepția de neconstituționalitate referitoare la dispozițiile art. 1 alin. (2) și (3), art. 9 alin. (1) și (2), art. 28 alin. (1) și (2) și art. 68 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 urmează a fi respinsă ca inadmisibilă, în temeiul art. 29 alin. (1) și (6) din Legea nr. 47/1992.

În ceea ce privește dispozițiile art. 453 alin. 1 lit. c) raportate la art. 455 din Codul de procedură penală, Curtea constată că textele de lege criticate au mai făcut obiectul controlului de constituționalitate. Astfel, prin Decizia nr. 49 din 14 februarie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 185 din 18 martie 2002, Curtea a reținut că "întreruperea executării pedepsei se poate acorda pentru o perioadă de cel mult 3 luni și numai o singură dată, atunci când din cauza unor împrejurări speciale executarea pedepsei ar avea consecințe grave pentru condamnat, familie sau unitatea în care lucrează. Prevederile legale menționate stabilesc, pentru instanța de judecată competentă, facultatea de a acorda, la cererea condamnatului, întreruperea executării pedepsei, în cazul în care constată că sunt întrunite condițiile menționate mai sus."

Așa fiind, prevederile criticate limitează posibilitatea condamnatului de a obține întreruperea executării pedepsei, pe de o parte, numai în acele împrejurări care sunt de natură a crea grave prejudicii, iar pe de altă parte, la o singură întrerupere având ca temei art. 453 alin. 1 lit. c) din Codul de procedură penală. Or, dată fiind situația specială în care se află condamnatul, respectiv starea de detenție, este firesc ca acesta să nu poată exercita drepturile constituționale, deci inclusiv dreptul la învățatură, decât în condițiile legii. Sub acest aspect, Curtea reține că, potrivit art. 53 din Constituție, exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns dacă se impune în situațiile prevăzute de alin. (1) al articolului, printre care și perioada desfășurării instrucției penale, respectiv a executării pedepsei cu închisoarea pentru care persoana a fost condamnată.

În considerarea acestor argumente, critica formulată de autorul excepției apare ca fiind lipsită de temei. Astfel, dorința condamnatului de a urma cursurile unei instituții de învățământ superior, oricât de importantă și necesară ar fi pentru acesta, nu poate fi calificată ca o împrejurare specială, susceptibilă de a da naștere unor grave consecințe, care să determine întreruperea executării pedepsei închisorii.

Curtea mai observă că, dincolo de rațiunile înfățișate, întrucât neconstituționalitatea nu este dedusă din contrarietatea art. 453 alin. 1 lit. c) raportat la art. 455 din Codul de procedură penală cu prevederile Legii fundamentale, ci dintr-o pretinsă lacună a celui dintâi, iar restabilirea concordanței dintre Constituție și lege, într-o atare situație, ar presupune înlăturarea acesteia prin completarea reglementării, critica cu un atare obiect excedează competenței Curții Constituționale, care, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, "se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului".

19. DECIZIE nr. 164 din 27 februarie 2007 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 203 din data de 26 martie 2007

Obiectul

Prin Încheierea din 6 octombrie 2006, pronunțată în Dosarul nr. 27.705/2/2005, Curtea de Apel București - Secția a V-a comercială a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995, excepție ridicată de Societatea Comercială "Amparo Extreme" - S.R.L. din București.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține, în esență, că textele de lege criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 45, art. 53 alin. (1) și art. 135 alin. (1), deoarece restrâng, în mod nejustificat, dreptul la exercitarea unei activități economice și la liberă inițiativă.

Curtea de Apel București - Secția a V-a comercială apreciază că excepția ridicată este neîntemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, care au următorul conținut: "**(1) La data intrării în vigoare a prezentei legi persoanele fizice sau juridice care au fost autorizate în baza altor acte normative ori au fost încuviințate prin hotărâri judecătorești să desfășoare activități de consultanță, reprezentare sau asistență juridică, în orice domenii, își încetează de drept activitatea. Continuarea unor asemenea activități constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale.**

(2) De asemenea, la data intrării în vigoare a prezentei legi încetează de drept efectele oricărui act normativ, administrativ sau jurisdicțional prin care au fost recunoscute ori încuviințate activități de consultanță, reprezentare și asistență juridică contrare dispozițiilor prezentei legi."

În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții legale, autorul excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 45 privind libertatea economică, ale art. 53 alin. (1) privind restrângerea exercițiului unor drepturi și al unor libertăți și ale art. 135 alin. (1) privind economia.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că s-a mai pronunțat în jurisprudența sa atât cu privire la constituționalitatea textelor de lege criticate în prezenta cauză, cât și asupra constituționalității Legii nr. 51/1995, în integralitatea sa. Astfel, referindu-se și la jurisprudența sa anterioară în materie, Curtea Constituțională a statuat, în Decizia nr. 260 din 12 mai 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 548 din 28 iunie 2005, că, "deși avocatura este o profesie liberală și independentă, exercitarea sa trebuie să se desfășoare într-un cadru organizat, în conformitate

cu reguli prestabilite, a căror respectare trebuie asigurată inclusiv prin aplicarea unor măsuri coercitive, rațiuni care au impus constituirea unor structuri organizatorice unitare și prohibirea constituirii în paralel a altor structuri destinate practicării aceleiași activități, fără suport legal".

O atare soluție legislativă nu poate fi calificată însă ca venind în contradicție cu prevederile constituționale ale art. 45 privind libertatea economică, ale art. 53 alin. (1) privind restrângerea exercițiului unor drepturi și al unor libertăți și ale art. 135 alin. (1) privind economia.

Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură a determina reconsiderarea jurisprudenței în materie a Curții Constituționale, argumentarea și soluția reținute în decizia de mai sus își mențin valabilitatea și în prezenta cauză.

De altfel, în același sens s-a pronunțat și Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, în cauza Bota contra României, 2003, care viza o asociație de consultanță juridică, Curtea a decis, cu privire la admisibilitatea cererii, că dizolvarea asociației respective, care funcționa cu încălcarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, este proporțională cu scopul vizat și că motivele invocate de jurisdicțiile interne se dovedesc pertinente și suficiente. De aceea, Curtea a conchis că ingerința era "necesară într-o societate democratică".

20. DECIZIE nr. 236 din 4 martie 2008 privind excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 48 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 243 din data de 28 martie 2008

Obiectul

Prin Încheierea din 29 octombrie 2007, pronunțată în Dosarul nr. 1.765/62/2007, Tribunalul Brașov - Secția comercială și de contencios administrativ a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 48 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, excepție ridicată de Societatea Comercială "Gonea & Gonea" - S.R.L. din Brașov într-o cauză având ca obiect o acțiune în constatarea nulității.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că prevederile art. 48 alin. (2) din Legea nr. 51/1995, potrivit cărora "baroul are personalitate juridică", încalcă dispozițiile art. 9 din Constituție, care prevăd că asociațiile profesionale se constituie și își desfășoară activitatea în baza statutului propriu și în condițiile legii. Legea care reglementează modul de constituire, autorizare și funcționare a asociațiilor profesionale este Legea nr. 21/1924 privind asociațiile și fundațiile, modificată ulterior prin Ordonanța Guvernului nr. 26/2000. Conform art. 1 alin. (2) și art. 3, coroborat cu art. 4 din Legea nr. 21/1924, asociațiile profesionale fără scop lucrativ pot dobândi personalitate juridică numai "pe temeiul unei decizii motivate a tribunalului" și numai de la data înscrierii acesteia în registrul special al asociațiilor, potrivit art. 11 din aceeași lege. Prevederile criticate sunt contrare și dispozițiilor constituționale ale art. 40, deoarece însăși Constituția "impune unele limite în legătură cu modul de constituire, membrii asociați și cu scopul acesteia".

Tribunalul Brașov - Secția comercială apreciază că prevederile criticate nu contravin dispozițiilor art. 9 din Constituție, deoarece faptul de a acorda baroului personalitate juridică, prin efectul legii, are semnificația respectării dispozițiilor constituționale menționate.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o respinge***, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 48 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, care au următorul cuprins: "***Baroul are personalitate juridică, patrimoniu și buget propriu.***"

Autoarea excepției consideră că textul criticat încalcă dispozițiile constituționale prevăzute de art. 9, privind sindicatele, patronatele și asociațiile profesionale, și de art. 40 privind dreptul de asociere.

Examinând excepția, Curtea reține că reglementarea prin lege a exercitării profesiei de avocat și organizarea avocaților în barouri - asociații profesionale cu un specific deosebit - sunt o garanție legală pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Așadar, întrucât instituția avocaturii îndeplinește o funcție de interes public, aceea a promovării și apărării drepturilor persoanelor fizice și juridice, Curtea reține că se impune cerința de reglementare prin lege a tuturor aspectelor ce țin de organizarea și exercitarea profesiei de avocat, deci implicit a modului de organizare a avocaților în asociații profesionale - barouri -, precum și a modului de dobândire a personalității juridice.

Pentru cele arătate, Curtea Constituțională constată că dispozițiile legale criticate sunt în concordanță cu dispozițiile art. 9 din Legea fundamentală, care prevăd că "asociațiile profesionale se constituie și își desfășoară activitatea [...] în condițiile legii". Or, legea specială în temeiul căreia barourile dobândesc personalitate juridică este tocmai Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

De asemenea, Curtea constată că dispozițiile criticate sunt constituționale, fiind în concordanță și cu dispozițiile art. 40 din Constituție, care reglementează dreptul de liberă asociere a cetățenilor în partide politice, în sindicate și în alte forme de asociere. Acest drept constituțional de liberă asociere este aplicabil cetățenilor pentru exercitarea drepturilor cetățenești, iar nu celor care exercită o profesie.

Curtea mai reține că legiuitorul a reglementat prin legi speciale toate activitățile private care contribuie la realizarea interesului public, organizându-le în asociații profesionale, ce dobândesc personalitate juridică în temeiul acelor legi speciale. De exemplu: Uniunea Națională a Notarilor Publici, Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești și Colegiul Național al Medicilor din România sunt organizate în temeiul Legii nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, al Legii nr. 188/2000 privind executorii judecătorești și al Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 92 din 16 mai 1995, nr. 559 din 10 noiembrie 2000 și, respectiv, nr. 372 din 28 aprilie 2006.

21. DECIZIE nr. 392 din 25 martie 2008 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 lit. c), art. 58 și art. 227 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, precum și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 309 din data de 21 aprilie 2008

Obiectul

Prin Încheierea din 16 noiembrie 2007, pronunțată în Dosarul nr. 1.337/121/2007, Tribunalul Galați - Secția comercială a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 lit. c), art. 58 și art. 227 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat. Excepția a fost ridicată de Asociația Profesională Colegiul Consilierilor Juridici Galați într-o cauză comercială având ca obiect o acțiune în nulitate formulată de Baroul Galați.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că dispozițiile de lege criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3), art. 16, art. 20, art. 44 alin. (1) și (2), art. 45, art. 53, art. 124, art. 129, art. 135 alin. (1) și (2), art. 136 alin. (5) și art. 148, precum și art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Regulamentului Comisiei Europene nr. 29/2002 și Regulamentului Comunității Economice Europene nr. 3.037/1990. În acest sens, arată că textele de lege criticate sunt contrare art. 1 alin. (3) din Constituție, "deoarece într-un stat de drept și democratic nu este posibilă imixtiunea autorității legislative în activitatea autorității judecătorești, prin anularea unor acte irevocabile de autoritate emise de către o instanță judecătorească competentă". Astfel, prin dispozițiile art. 56 lit. c), art. 58 și art. 227 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 31/1990 "se creează posibilitatea anulării unor acte emise de către un judecător, acte definitive și irevocabile, prin care acesta a dispus înmatricularea unei societăți comerciale în urma verificărilor privind legalitatea înmatriculării, de către un alt judecător, prin aceasta creându-se o instabilitate juridică, încălcându-se principiile constituționale prevăzute în art. 124 din Constituție". Aceleași texte de lege contravin prevederilor constituționale ale art. 44 și 53, deoarece prin reglementarea posibilității introducerii unei acțiuni în anularea societății comerciale, legal înființată, "este îngădit dreptul de proprietate al persoanei juridice asupra bunurilor aflate în patrimoniul său", fiindu-i totodată afectate "atât imaginea, cât și onorabilitatea". În ceea ce privește art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995, autorul excepției consideră că prin acest text de lege sunt înfrânte prevederile constituționale ale art. 45 și 135. Astfel, apreciază că în activitățile de prestări servicii juridice, astfel cum acestea sunt definite prin directivele europene, "este îngădită libera inițiativă prin practici neconcurențiale". În fine, se arată că aceste dispoziții de lege contravin art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Regulamentului Comisiei Europene nr. 29/2002 și Regulamentului Comunității Economice Europene nr. 3.037/1990 "prin care sunt stabilite activitățile economice ce pot

face obiectul activității de prestări servicii, printre acestea numărându-se și prestarea de servicii juridice".

Tribunalul Galați - Secția comercială apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece textele de lege criticate nu contravin prevederilor constituționale sau reglementărilor internaționale invocate.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o respinge***, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 56 lit. c), art. 58 și art. 227 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.066 din 17 noiembrie 2004, și dispozițiile art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, modificată și completată prin Legea nr. 255/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004, dispoziții care au următorul cuprins:

- Art. 56 lit. c) din Legea nr. 31/1990: "Nulitatea unei societăți înmatriculate în registrul comerțului poate fi declarată de tribunal numai atunci când:[...]

c) obiectul de activitate al societății este ilicit sau contrar ordinii publice;"

- Art. 58 din Legea nr. 31/1990: "(1) Pe data la care hotărârea judecătorească de declarare a nulității a devenit irevocabilă, societatea încetează fără efect retroactiv și intră în lichidare. Dispozițiile legale privind lichidarea societăților ca urmare a dizolvării se aplică în mod corespunzător.

(2) Prin hotărârea judecătorească de declarare a nulității se vor numi și lichidatorii societății.

(3) Tribunalul va comunica hotărârea judecătorească oficiului registrului comerțului, care, după menționare, o va trimite Monitorului Oficial al României spre publicare în Partea a IV-a, în extras.

(4) Asociații răspund pentru obligațiile sociale până la acoperirea acestora în conformitate cu prevederile art. 3.";

- Art. 227 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 31/1990: "(1) Societatea se dizolvă prin:[...]

c) declararea nulității societății;"

- Art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995: "(1) La data intrării în vigoare a prezentei legi persoanele fizice sau juridice care au fost autorizate în baza altor acte normative ori au fost încuviințate prin hotărâri judecătorești să desfășoare activități de consultanță, reprezentare sau asistență juridică, în orice domenii, își încetează de drept activitatea. Continuarea unor asemenea activități constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale.

(2) De asemenea, la data intrării în vigoare a prezentei legi încetează de drept efectele oricărui act normativ, administrativ sau jurisdicțional prin care au fost recunoscute ori încuviințate activități de consultanță, reprezentare și asistență juridică contrare dispozițiilor prezentei legi."

În susținerea neconstituționalității acestor texte de lege, autorul excepției arată că, deoarece acestea dispun încetarea efectelor unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile, prin care se înființaseră, anterior modificării Legii nr. 51/1995, mai multe asociații de consultanță și reprezentare juridică, contravin prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3) - Statul român, art. 16 - Egalitatea în drepturi, art. 20 - Tratatul internațional privind drepturile omului, art. 44 alin. (1) și (2) - Dreptul de proprietate privată, art. 45 - Libertatea economică, art. 53 - Restrângerea unor drepturi sau al unor libertăți, art. 124 - înfăptuirea justiției, art. 129 - Folosirea căilor de atac, art. 135 alin. (1) și (2) - Economia, art. 136 alin. (5) - Proprietatea și art. 148 - integrarea în Uniunea Europeană, precum și art. 11 - Libertatea de întrunire și de asociere din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Regulamentului Comunității Economice Europene nr. 3.037/1990 privind clasificarea statistică a activităților economice în Comunitatea Europeană și Regulamentului Comisiei Europene nr. 29/2002 de modificare a Regulamentului Comunității Economice Europene nr. 3.037/1990.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că legiuitorul, în temeiul competenței sale constituționale, a prevăzut că nulitatea societății comerciale înmatriculate în registrul comerțului poate fi declarată numai pentru neregularitățile expres prevăzute de lege, respectiv dacă obiectul de activitate al societății este ilicit sau contrar ordinii publice. Societatea comercială încetează fără efect retroactiv și intră în lichidare la data în care hotărârea judecătorească de declarare a nulității a devenit irevocabilă.

O atare soluție legislativă nu poate fi calificată însă ca venind în contradicție cu niciuna dintre normele constituționale invocate.

În aceste condiții, criticile aduse reglementărilor supuse controlului privind încălcarea prevederilor constituționale și reglementărilor internaționale invocate nu pot fi reținute, deoarece, motivându-le, autorul excepției extinde interdicția imixtiunii în actul de justiție, constând în interpretarea și aplicarea unei norme legale la o situație de fapt concretă și la posibilitatea reglementării normative a infrastructurii justiției, ca și asupra procedurii pe care aceasta este ținută să o respecte în derularea activității proprii, de înfăptuire a justiției.

În plus, reglementarea de către legiuitor, prin norme speciale, a organizării și exercitării profesiei de avocat nu are semnificația unei interdicții pentru o altă categorie profesională, respectiv cea a consilierilor juridici, de a desfășura activitățile profesionale specifice, prevăzute, de asemenea, într-o lege specială - Legea nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 867 din 5 decembrie 2003, și, totodată, nu este de natură să creeze o discriminare sau o concurență neloială între persoanele care exercită cele două profesii.

Astfel, în cauza Bota contra României, 2003, care viza o asociație de consultanță juridică, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a decis cu privire la admisibilitatea cererii că dizolvarea asociației respective, care funcționa cu încălcarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, este proporțională cu scopul vizat și că motivele invocate de jurisdicțiile interne se dovedesc pertinente și suficiente. De aceea, Curtea a conchis că ingerința era "necesară într-o societate democratică".

În fine, toate celelalte aspecte criticate de autorul excepției nu sunt veritabile probleme de constituționalitate, ci sunt probleme de aplicare a legii, atributul exclusiv al instanței judecătorești

22. DECIZIE nr. 394 din 25 martie 2008 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 lit. c), art. 57 și art. 58 din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, art. 2 alin. (3), art. 3 alin. (1) lit. d), e) și h) și art. 48 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, precum și art. 329 alin. 3 din Codul de procedură civilă - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 309 din data de 21 aprilie 2008

Obiectul

Prin Încheierea din 4 decembrie 2007, pronunțată în Dosarul nr. 6.593/83/2006, Curtea de Apel Brașov - Secția comercială a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 lit. c), art. 57 și art. 58 din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, art. 2 alin. (3), art. 3 alin. (1) lit. d), e) și h) și art. 48 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, precum și art. 329 alin. 3 din Codul de procedură civilă. Excepția a fost ridicată de Societatea Comercială "Libellus Lex" din Satu Mare și Societatea Comercială "Eurolex" - S.R.L. din Satu Mare cu ocazia soluționării apelurilor declarate împotriva Sentinței civile nr. 2.388/C din 16 mai 2007, pronunțate de Tribunalul Brașov - Secția comercială și de contencios administrativ.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, Societatea Comercială "Libellus Lex" din Satu Mare susține că dispozițiile art. 56 lit. c), art. 57 și art. 58 din Legea nr. 31/1990 contravin prevederilor constituționale ale art. 44 alin. (2), art. 45, art. 124, art. 135 și art. 136 alin. (5), precum și art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. În acest sens, arată, în esență, că, potrivit textelor de lege criticate, nulitatea unei societăți înmatriculate poate fi declarată de aceeași instanță care a judecat în fond cererea de înființare, autorizare și înmatriculare a societății, oricând, pe motivul că obiectul de activitate este ilicit sau contrar ordinii publice, la solicitarea oricărei persoane. Acest fapt face imposibilă asigurarea imparțialității instanței respective, lezând totodată stabilitatea raporturilor juridice.

Societatea Comercială "Eurolex" - S.R.L. din Satu Mare consideră că art. 2 alin. (3), art. 3 alin. (1) lit. d), e) și h) și art. 48 din Legea nr. 51/1995 înfrâng prevederile constituționale ale art. 9 și 16. De asemenea, apreciază că art. 329 alin. 3 din Codul de procedură civilă încalcă art. 124 alin. (3) din Constituție. Autorul excepției nu arată însă modul în care aceste texte de lege contravin prevederilor constituționale invocate.

Curtea de Apel Braşov - Secţia comercială apreciază că excepţia de neconstituţionalitate este neîntemeiată, deoarece textele de lege criticate nu contravin prevederilor constituţionale sau reglementărilor internaţionale invocate.

Motivarea şi Soluţia

Examinând excepţia de neconstituţionalitate ridicată, *Curtea o respinge*, reţinând următoarele:

Obiectul excepţiei de neconstituţionalitate îl constituie dispoziţiile art. 56 lit. c), art. 57 şi art. 58 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 31/1990 privind societăţile comerciale, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.066 din 17 noiembrie 2004, dispoziţiile art. 2 alin. (3), art. 3 alin. (1) lit. d), e) şi h) şi art. 48 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea şi exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, modificată şi completată prin Legea nr. 255/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004, precum şi dispoziţiile art. 329 alin. 3 din Codul de procedură civilă, dispoziţii care au următorul cuprins:

- **Art. 56 lit. c) din Legea nr. 31/1990:** "**Nulitatea unei societăţi înmatriculate în registrul comerţului poate fi declarată de tribunal numai atunci când: [...]**

c) obiectul de activitate al societăţii este ilicit sau contrar ordinii publice;";

- **Art. 57 din Legea nr. 31/1990:** "**Nulitatea nu poate fi declarată în cazul în care cauza ei, invocată în cererea de anulare, a fost înlăturată înainte de a se pune concluzii în fond la tribunal."**;

- **Art. 58 din Legea nr. 31/1990:** "**(1) Pe data la care hotărârea judecătorească de declarare a nulităţii a devenit irevocabilă, societatea încetează fără efect retroactiv şi intră în lichidare. Dispoziţiile legale privind lichidarea societăţilor ca urmare a dizolvării se aplică în mod corespunzător.**

(2) Prin hotărârea judecătorească de declarare a nulităţii se vor numi şi lichidatorii societăţii.

(3) Tribunalul va comunica hotărârea judecătorească oficiului registrului comerţului, care, după menţionare, o va trimite Monitorului Oficial al României spre publicare în Partea a IV-a, în extras.

(4) Asociaţii răspund pentru obligaţiile sociale până la acoperirea acestora în conformitate cu prevederile art. 3.";

- **Art. 2 alin. (3) din Legea nr. 51/1995:** "**Avocatul are dreptul să asiste şi să reprezinte persoanele fizice şi juridice în faţa instanţelor autorităţii judecătoreşti şi a altor organe de jurisdicţie, a organelor de urmărire penală, a autorităţilor şi instituţiilor publice, precum şi în faţa altor persoane fizice sau juridice, care au obligaţia să permită şi să asigure avocatului desfăşurarea nestingherită a activităţii sale, în condiţiile legii."**;

- **Art. 3 alin. (1) lit. d), e) şi h) din Legea nr. 51/1995:** "**Activitatea avocatului se realizează prin: [...] d) asistarea şi reprezentarea persoanelor fizice şi juridice interesate în faţa altor autorităţi publice cu posibilitatea atestării identităţii părţilor, a conţinutului şi a datei actelor încheiate;**

e) apărarea şi reprezentarea cu mijloace juridice specifice a drepturilor şi intereselor legitime ale persoanelor fizice şi juridice în raporturile acestora cu autorităţile publice, cu instituţiile şi cu orice persoană română sau străină; [...]

h) stabilirea temporară a sediului pentru societăţi comerciale la sediul profesional al avocatului şi înregistrarea acestora, în numele şi pe seama clientului, a părţilor de interes, a părţilor sociale sau a acţiunilor societăţilor astfel înregistrate;";

- **Art. 48 din Legea nr. 51/1995:** "**(1) Baroul este constituit din toţi avocaţii dintr-un judeţ sau din municipiul Bucureşti. Sediul baroului este în oraşul de reşedinţă al judeţului, respectiv în municipiul Bucureşti.**

(2) Baroul are personalitate juridică, patrimoniu şi buget propriu.

(3) Contribuţia avocaţilor la realizarea bugetului este stabilită de consiliul baroului.

(4) Patrimoniul baroului poate fi folosit în activităţi producătoare de venituri, în condiţiile legii.";

- **Art. 329 alin. 3 din Codul de procedură civilă:** "**Soluţiile se pronunţă numai în interesul legii, nu au efect asupra hotărârilor judecătoreşti examinate şi nici cu privire la situaţia părţilor din acele procese. Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanţe."**

În susţinerea neconstituţionalităţii acestor texte de lege, autorii excepţiei invocă prevederile constituţionale ale art. 9 - Sindicatele, patronatele şi asociaţiile profesionale, art. 16 - Egalitatea în drepturi, art. 44 alin. (2) - Dreptul de proprietate privată, art. 45 - Libertatea economică, art. 124 - Înfăptuirea justiţiei, art. 135 - Economia şi art. 136 alin. (5) - Proprietatea. De asemenea, este invocat

art. 6 - Dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Examinând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 lit. c), art. 57 și art. 58 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 31/1990, Curtea reține că legiuitorul, în temeiul competenței sale constituționale, a prevăzut că nulitatea societății comerciale înmatriculate în registrul comerțului poate fi declarată numai pentru neregularitățile expres prevăzute de lege, respectiv dacă obiectul de activitate al societății este ilicit sau contrar ordinii publice. Societatea comercială încetează fără efect retroactiv și intră în lichidare la data în care hotărârea judecătorească de declarare a nulității a devenit irevocabilă.

O atare soluție legislativă nu poate fi calificată însă ca venind în contradicție cu niciuna dintre normele constituționale și reglementările internaționale invocate.

În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (1) lit. d), e) și h) din Legea nr. 51/1995 și art. 329 alin. 3 din Codul de procedură civilă, Curtea observă că autorul acesteia, chiar dacă indică texte constituționale, nu arată în ce mod sau sub ce aspect acestea sunt înfrânte. În aceste condiții, excepția nu este motivată, nefiind respectate dispozițiile art. 10 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

23. DECIZIE nr. 1177 din 6 noiembrie 2008 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 lit. c), art. 58 și art. 227 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, precum și ale art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 866 din data de 22 decembrie 2008

Obiectul

Prin Încheierea din 23 mai 2008, pronunțată în Dosarul nr. 793/121/2006, Tribunalul Galați - Secția comercială, maritimă și fluvială și de contencios administrativ a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 lit. c), art. 58 și art. 227 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 31/1990, precum și ale art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995, excepție ridicată de Societatea Comercială "Legal Services" - S.R.L., Societatea Comercială "Nicol Lex" - S.R.L. și Societatea Comercială "Legal Adviser" - S.R.L. în cauza ce are ca obiect judecarea acțiunii de constatare a nulității societății.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorii acesteia susțin că dispozițiile art. 56 lit. c), art. 58 și art. 227 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 31/1990, precum și ale art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 sunt neconstituționale în raport cu dispozițiile art. 1 alin. (3), art. 16, art. 20, art. 44 alin. (1) și (2), art. 45, 53, 124, 129, art. 135 alin. (1) și (2), art. 136 alin. (5), precum și art. 148 din Constituție. Totodată sunt considerate a fi încălcate și prevederile art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Regulamentul Comisiei Europene nr. 29/2002 și Regulamentul Comunității Economice Europene nr. 3.037/1990.

Se arată că textele de lege criticate sunt contrare art. 1 alin. (3) din Constituție, "deoarece într-un stat de drept și democratic nu este posibilă imixtiunea autorității legislative în activitatea autorității judecătorești, prin anularea unor acte irevocabile de autoritate emise de către o instanță judecătorească competentă". Astfel, prin dispozițiile art. 56 lit. c), art. 58 și art. 227 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 31/1990 "se creează posibilitatea anulării unor acte emise de către un judecător, acte definitive și irevocabile, prin care acesta a dispus înmatricularea unei societăți comerciale în urma verificărilor privind legalitatea înmatriculării, de către un alt judecător, prin aceasta creându-se o instabilitate juridică, încălcându-se principiile constituționale prevăzute în art. 124 din Constituție". Aceleași texte de lege contravin prevederilor constituționale ale art. 44 și 53, deoarece prin reglementarea posibilității introducerii unei acțiuni în anularea societății comerciale, legal înființată, "este îngădit dreptul de proprietate al persoanei juridice asupra bunurilor aflate în patrimoniul său", fiindu-i totodată afectate "atât imaginea, cât și onorabilitatea". În ceea ce privește art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995, autorul excepției consideră că prin acest text de lege sunt înfrânte prevederile constituționale ale art. 45 și 135. Astfel, apreciază că în activitățile de prestări servicii juridice, astfel cum acestea sunt definite prin directivele europene, "este îngădită libera inițiativă prin practici neconcurențiale". În fine, se arată că aceste dispoziții de lege contravin art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Regulamentului Comisiei Europene nr. 29/2002 și Regulamentului Comunității Economice Europene nr. 3.037/1990 "prin care sunt stabilite activitățile economice ce pot

face obiectul activității de prestări servicii, printre acestea numărându-se și prestarea de servicii juridice".

Tribunalul Galați - Secția comercială, maritimă și fluvială și de contencios administrativ consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece textele de lege criticate nu contravin prevederilor constituționale și reglementărilor internaționale invocate.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției îi constituie dispozițiile art. 56 lit. c), art. 58 și art. 227 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.066 din 17 noiembrie 2004, și dispozițiile art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, modificată și completată prin Legea nr. 255/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004, dispoziții care au următorul cuprins:

- Art. 56 din Legea nr. 31/1990: "Nulitatea unei societăți înmatriculate în registrul comerțului poate fi declarată de tribunal numai atunci când: [...]

c) obiectul de activitate al societății este ilicit sau contrar ordinii publice;";

- Art. 58 din Legea nr. 31/1990: "(1) Pe data la care hotărârea judecătorească de declarare a nulității a devenit irevocabilă, societatea încetează fără efect retroactiv și intră în lichidare. Dispozițiile legale privind lichidarea societăților ca urmare a dizolvării se aplică în mod corespunzător.

(2) Prin hotărârea judecătorească de declarare a nulității se vor numi și lichidatorii societății.

(3) Tribunalul va comunica hotărârea judecătorească oficiului registrului comerțului, care, după menționare, o va trimite Monitorului Oficial al României spre publicare în Partea a IV-a, în extras.

(4) Asociații răspund pentru obligațiile sociale până la acoperirea acestora în conformitate cu prevederile art. 3.";

- Art. 227 din Legea nr. 31/1990: "(1) Societatea se dizolvă prin:[...]

c) declararea nulității societății;";

- Art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995: "(1) La data intrării în vigoare a prezentei legi persoanele fizice sau juridice care au fost autorizate în baza altor acte normative ori au fost încuviințate prin hotărâri judecătorești să desfășoare activități de consultanță, reprezentare sau asistență juridică, în orice domenii, își încetează de drept activitatea. Continuarea unor asemenea activități constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale.

(2) De asemenea, la data intrării în vigoare a prezentei legi încetează de drept efectele oricărui act normativ, administrativ sau jurisdicțional prin care au fost recunoscute ori încuviințate activități de consultanță, reprezentare și asistență juridică contrare dispozițiilor prezentei legi."

Textele constituționale invocate în susținerea excepției sunt cele ale art. 1 privind "Statul român", art. 16 referitor la egalitatea în drepturi, art. 21 relativ la accesul liber la justiție, art. 44 alin. (2) privind garantarea și ocrotirea în mod egal a proprietății private, art. 45 relativ la libertatea economică, art. 124 privind înfăptuirea justiției, art. 135 privind "Economia" și ale art. 136 alin. (5) privind inviolabilitatea proprietății private. Totodată, autorii invocă încălcarea dispozițiilor art. 6 privind dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Regulamentului Comisiei Europene nr. 29/2002 și Regulamentului Comunității Economice Europene nr. 3.037/1990.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele:

Prin Decizia nr. 392 din 25 martie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 309 din 21 aprilie 2008, Curtea Constituțională s-a mai pronunțat asupra excepției de neconstituționalitate având același obiect, prin raportare la aceleași prevederi din Constituție și din Tratatul internațional, în sensul netemeinicii acesteia. Cu acel prilej, Curtea a constatat că legiuitorul, în temeiul competenței sale constituționale, a prevăzut că nulitatea societății comerciale înmatriculate în registrul comerțului poate fi declarată numai pentru neregularitățile expres prevăzute de lege, respectiv dacă obiectul de activitate al societății este ilicit sau contrar ordinii publice. Societatea comercială încetează fără efect retroactiv și intră în lichidare la data în care hotărârea judecătorească de declarare a nulității a devenit irevocabilă.

O atare soluție legislativă nu poate fi calificată însă ca venind în contradicție cu niciuna dintre normele constituționale invocate.

Prin aceeași decizie, Curtea a mai reținut: "Criticile aduse reglementărilor supuse controlului privind încălcarea prevederilor constituționale și reglementărilor internaționale invocate nu pot fi reținute, deoarece, motivându-le, autorul excepției extinde interdicția imixtiunii în actul de justiție, constând în interpretarea și aplicarea unei norme legale la o situație de fapt concretă și la posibilitatea reglementării normative a infrastructurii justiției, ca și asupra procedurii pe care aceasta este ținută să o respecte în derularea activității proprii, de înfăptuire a justiției.

În plus, reglementarea de către legiuitor, prin norme speciale, a organizării și exercitării profesiei de avocat nu are semnificația unei interdicții pentru o altă categorie profesională, respectiv cea a consilierilor juridici, de a desfășura activitățile profesionale specifice, prevăzute, de asemenea, într-o lege specială - Legea nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 867 din 5 decembrie 2003, și, totodată, nu este de natură să creeze o discriminare sau o concurență neloială între persoanele care exercită cele două profesii.

Astfel, în cauza Bota contra României, 2003, care viza o asociație de consultanță juridică, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a decis cu privire la admisibilitatea cererii că dizolvarea asociației respective, care funcționa cu încălcarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, este proporțională cu scopul vizat și că motivele invocate de jurisdicțiile interne se dovedesc pertinente și suficiente. De aceea, Curtea a conchis că ingerința era «necesară într-o societate democratică».

În fine, toate celelalte aspecte criticate de autorul excepției nu sunt veritabile probleme de constituționalitate, ci sunt probleme de aplicare a legii, atributul exclusiv al instanței judecătorești."

Întrucât în prezenta cauză nu au intervenit elemente noi, de natură a modifica această jurisprudență, soluția și considerentele deciziei menționate sunt valabile și în prezenta cauză.

24. DECIZIE nr. 1371 din 16 decembrie 2008 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 215 alin. 1 și art. 240 din Codul penal și art. 25 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 47 din data de 27 ianuarie 2009

Obiectul

Prin Încheierea din 22 aprilie 2008, pronunțată în Dosarul nr. 18.180/245/2005 (număr în format vechi 18.180/2005), Judecătoria Iași a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 215 alin. (1) și art. 240 din Codul penal și art. 25 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Traian Ioan Halip și Florentina Dungă într-o cauză penală având ca obiect judecarea acestora pentru săvârșirea infracțiunii de înșelăciune.

În motivarea excepției, autorii excepției susțin că dispozițiile de lege criticate încalcă prevederile art. 6 din Constituție, potrivit cărora statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase, iar măsurile de protecție luate în acest sens trebuie să fie conforme cu principiile de egalitate și de nediscriminare în raport cu ceilalți cetățeni români.

Judecătoria Iași apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 215 alin. 1 și art. 240 din Codul penal și art. 25 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, modificată prin Legea nr. 255/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004. Textele de lege criticate au următorul conținut:

- **Art. 215 alin. 1 din Codul penal: "Înșelăciunea**

Inducerea în eroare a unei persoane, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în scopul de a obține pentru sine sau pentru altul un folos material injust și dacă s-a pricinuit o pagubă, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 12 ani.;"

- **Art. 240 din Codul penal: "Uzurparea de calități oficiale**

Folosirea fără drept a unei calități oficiale, însoțită sau urmată de îndeplinirea vreunui act legat de acea calitate, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.";

- **Art. 25 din Legea nr. 51/1995: "Exercitarea oricărei activități de asistență juridică specifică profesiei de avocat și prevăzută la art. 3 de către o persoană fizică sau juridică ce nu are calitatea de avocat înscris într-un barou și pe tabloul avocaților aceluși barou constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale."**

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că aceasta are caracter inadmisibil, întrucât invocarea aleatorie a unei prevederi din Legea fundamentală nu poate fi considerată o veritabilă critică de neconstituționalitate. În lipsa unei autentice motivări, Curtea nu se poate substitui autorului excepției pentru a descoperi eventuale motive de neconstituționalitate. Un astfel de demers ar reprezenta o sesizare din oficiu a instanței de contencios constituțional, inadmisibilă prin prisma dispozițiilor art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, potrivit cărora Curtea

Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial.

De altfel, cu diferite prilejuri, Curtea Constituțională a statuat că textele criticate sunt constituționale, prin raportare, desigur, la alte temeuri constituționale.

25. DECIZIE nr. 150 din 10 februarie 2009 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (3) și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 152 din data de 11 martie 2009

Obiectul

Prin Încheierea din 29 mai 2008, pronunțată în Dosarul nr. 7211.1/55/2007, Tribunalul Arad - Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (3) și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

Excepția a fost ridicată de Marinela Maier cu ocazia soluționării recursului formulat împotriva Sentinței penale nr. 231 din 28 ianuarie 2008, pronunțată de Judecătoria Arad.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că dispozițiile de lege criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (4) și (5), art. 15 alin. (2) și art. 16, precum și celor ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Tribunalul Arad - Secția penală apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece textele de lege criticate nu contravin prevederilor constituționale sau reglementărilor internaționale invocate.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 1 alin. (3) și ale art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, modificată și completată prin Legea nr. 255/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004, dispoziții care au următorul cuprins:

- **Art. 1 alin. (3): "Constituirea și funcționarea de barouri în afara U.N.B.R, sunt interzise. Actele de constituire și de înregistrare ale acestora sunt nule de drept.";**

- **Art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995:**

"(1) La data intrării în vigoare a prezentei legi persoanele fizice sau juridice care au fost autorizate în baza altor acte normative ori au fost încuviințate prin hotărâri judecătorești să desfășoare activități de consultanță, reprezentare sau asistență juridică, în orice domenii, își încetează de drept activitatea. Continuarea unor asemenea activități constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale.

(2) De asemenea, la data intrării în vigoare a prezentei legi încetează de drept efectele oricărui act normativ, administrativ sau jurisdicțional prin care au fost recunoscute ori încuviințate activități de consultanță, reprezentare și asistență juridică contrare dispozițiilor prezentei legi."

În susținerea neconstituționalității acestor texte de lege, autorul excepției arată că aceste texte de lege contravin prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (4) și (5) - Statul român, art. 15 alin. (2) - Ne

retroactivitatea legii și art. 16 - Egalitatea în drepturi, precum și ale art. 6 - Dreptul la un proces echitabil - din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Analizând aceste susțineri, Curtea observă că art. 1 din Legea nr. 51/1995 prevede caracterul liberal și independent al profesiei de avocat, iar art. 5 din aceasta dispune în legătură cu formele de organizare a activității, avocatul având opțiunea de a alege varianta în care își exercită profesia. Sub aspectele criticate, prin numeroase decizii, Curtea Constituțională a statuat că, "În concepția legiuitorului, avocatura este un serviciu public, care este organizat și funcționează pe baza unei legi speciale, iar profesia de avocat poate fi exercitată de un corp profesional selectat și funcționând după reguli stabilite de lege. [...] Această opțiune a legiuitorului nu poate fi considerată ca neconstituțională, având în vedere că scopul ei este asigurarea unei asistențe juridice calificate, iar normele în baza cărora funcționează nu contravin principiilor constituționale", cei care doresc să practice această profesie fiind datori să respecte legea și să accepte regulile impuse de aceasta. Astfel se explică de ce condițiile de organizare și exercitare a profesiei de avocat sunt prevăzute într-o lege specială.

Curtea Constituțională a statuat constant în jurisprudența sa că profesia de avocat se poate exercita numai cu respectarea legii, și nu împotriva ei, astfel că niciuna dintre prevederile constituționale și convenționale invocate nu sunt nesocotite prin dispozițiile de lege criticate.

În fine, toate celelalte aspecte criticate de autorul excepției nu sunt veritabile probleme de constituționalitate, astfel că excedează competenței instanței constituționale.

26. DECIZIE nr. 736 din 12 mai 2009 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 281 din Codul penal, ale art. 278¹ alin. 8 lit. b) din Codul de procedură penală, precum și ale art. 1 alin. (3) și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 461 din data de 3 iulie 2009

Obiectul

Prin Încheierea din 11 noiembrie 2008, pronunțată în Dosarul nr. 8.508/55/2008, Judecătoria Arad - Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 281 din Codul penal, ale art. 278¹ alin. 8 lit. b) din Codul de procedură penală, precum și ale art. 1 alin. (3) și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat. Excepția a fost ridicată de Marinela Maier cu ocazia soluționării plângerii împotriva unei ordonanțe a procurorului de scoatere de sub urmărire penală pentru săvârșirea infracțiunii de exercitare fără drept a profesiei de avocat, infracțiune prevăzută de art. 281 din Codul penal raportat la art. 25 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

Prin Încheierea din 18 noiembrie 2008, pronunțată în Dosarul nr. 6231.999/55/2008, Judecătoria Piatra-Neamț a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 281 din Codul penal, ale art. 278¹ din Codul de procedură penală, precum și ale art. 1 alin. (3) și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 255/2004 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat. Excepția a fost ridicată de Cosmin Ban cu ocazia soluționării plângerii împotriva unei ordonanțe a procurorului de scoatere de sub urmărire penală pentru săvârșirea infracțiunii de exercitare fără drept a profesiei de avocat, infracțiune prevăzută de art. 281 din Codul penal raportat la art. 25 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorii acesteia susțin, în esență, că sintagma "legea specială" din art. 281 din Codul penal este neconstituțională prin raportare la dispozițiile Legii fundamentale cuprinse în art. 73 alin. (1) privind categoriile de legi și în art. 115 alin. (1) referitor la delegarea legislativă. Consideră că "Parlamentul nu poate adopta decât o singură lege specială - legea prin care Guvernul este abilitat pentru a emite ordonanțe în domenii care nu fac obiectul legilor organice". Prin urmare, legea specială la care face trimitere art. 281 din Codul penal nu poate fi Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, întrucât "legea avocaturii este lege organică, nu specială".

Arată că prevederile art. 278¹ alin. 8 lit. b) din Codul de procedură penală aduc atingere dreptului la un proces echitabil, prin ignorarea principiului de generală aplicabilitate în dreptul penal "non reformatio in pejus", atât timp cât există posibilitatea ca persoana față de care procurorul a dat o soluție de scoatere de sub urmărire penală, prin propria cale de atac, să-și agraveze situația, redobândind calitatea de învinuit sau, chiar mai rău, dobândind calitatea de inculpat.

În fine, consideră că dispozițiile art. 1 alin. (3) și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 încalcă separația și echilibrul puterilor în stat, neretroactivitatea legii, egalitatea în drepturi a cetățenilor, accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, întrucât puterea legiuitoare desființează hotărârile judecătorești de încuviințare a activităților de consultanță, reprezentare sau asistență juridică contrare prevederilor Legii nr. 51/1995, precum și actele de constituire și de înregistrare ale barourilor care funcționează în afara Uniunii Naționale a Barourilor din România, acționând astfel în favoarea "barourilor tradiționale și neînființate".

Judecătoria Arad - Secția penală apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât dispozițiile art. 281 din Codul penal, art. 278^l alin. 8 lit. b) din Codul de procedură penală, precum și ale art. 1 alin. (3) și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 nu încalcă prevederile constituționale invocate.

Judecătoria Piatra-Neamț nu și-a exprimat opinia asupra excepției de neconstituționalitate.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 281 din Codul penal, ale art. 278^l din Codul de procedură penală, precum și ale art. 1 alin. (3) și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 255/2004 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat. Din considerentele încheierii de sesizare și din notele scrise ale autorului excepției Cosmin Ban reiese însă că acesta critică prevederile art. 281 din Codul penal, ale art. 278^l alin. 8 lit. b) din Codul de procedură penală, modificate prin Legea nr. 356/2006 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, precum și pentru modificarea altor legi, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 677 din 7 august 2006, precum și dispozițiile art. 1 alin. (3) și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, modificate prin Legea nr. 255/2004 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004. Prin urmare, Curtea se va pronunța asupra constituționalității acestor texte de lege, care au următorul cuprins:

- **Art. 281 din Codul penal:**

"Exercitarea fără drept a unei profesii sau a oricărei alte activități pentru care legea cere autorizație, ori exercitarea acestora în alte condiții decât cele legale, dacă legea specială prevede că săvârșirea unor astfel de fapte se sancționează potrivit legii penale, se pedepsește cu închisoare de la o lună la 1 an sau cu amendă.";

- **Art. 278^l alin. 8 lit. b) din Codul de procedură penală:**

"Judecătorul pronunță una dintre următoarele soluții:

[...]

b) admite plângerea, prin sentință, desfășurează rezoluția sau ordonanța atacată și trimite cauza procurorului, în vederea începerii sau redeschiderii urmăririi penale, după caz. Judecătorul este obligat să arate motivele pentru care a trimis cauza procurorului, indicând totodată faptele și împrejurările ce urmează a fi constatate și prin care anume mijloace de probă;"

- **Art. 1 alin. (3) din Legea nr. 51/1995:**

"(3) Constituirea și funcționarea de barouri în afara U.N.B.R. sunt interzise. Actele de constituire și de înregistrare ale acestora sunt nule de drept.";

- **Art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995:**

"(1) La data intrării în vigoare a prezentei legi persoanele fizice sau juridice care au fost autorizate în baza altor acte normative ori au fost încuviințate prin hotărâri judecătorești să desfășoare activități de consultanță, reprezentare sau asistență juridică, în orice domenii, își încetează de drept activitatea. Continuarea unor asemenea activități constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale.

(2) De asemenea, la data intrării în vigoare a prezentei legi încetează de drept efectele oricărui act normativ, administrativ sau jurisdicțional prin care au fost recunoscute ori încuviințate activități de consultanță, reprezentare și asistență juridică contrare dispozițiilor prezentei legi."

În susținerea neconstituționalității acestor prevederi de lege, autorii excepției invocă încălcarea dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (4) și (5) referitoare la separarea și echilibrul puterilor în stat și la respectarea Constituției și a legilor, ale art. 15 alin. (2) privind neretroactivitatea legii, ale art. 16

referitoare la egalitatea în drepturi a cetățenilor, ale art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil, ale art. 73 alin. (1) referitoare la categoriile de legi, ale art. 115 alin. (1) privind delegarea legislativă, precum și ale art. 20 referitoare la tratatele internaționale privind drepturile omului, raportate la prevederile art. 6 referitoare la dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele:

I. Autorii excepției nu formulează veritabile critici de neconstituționalitate cu privire la dispozițiile art. 281 din Codul penal, ci sunt nemulțumiți, în realitate, de modul de aplicare de către organele de urmărire penală și instanța de judecată a respectivului text de lege, care face distincție între legi penale generale și speciale. Or, acest aspect nu intră sub incidența controlului de constituționalitate exercitat de Curte, ci este de competența instanțelor judecătorești, în cadrul căilor de atac prevăzute de lege.

Prin urmare, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 281 din Codul penal urmează a fi respinsă ca fiind inadmisibilă.

II. Referitor la critica de neconstituționalitate a art. 2781 alin. 8 lit. b) din Codul de procedură penală, aceste prevederi de lege au mai fost supuse controlului instanței de contencios constituțional prin raportare la dispozițiile art. 21 alin. (3) din Legea fundamentală, invocate și în prezenta cauză, și față de critici similare, Curtea statuând, în mod constant, că prevederile de lege menționate nu încalcă dreptul la un proces echitabil. În acest sens este, de exemplu, Decizia nr. 574 din 7 iunie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 534 din 7 august 2007.

În ceea ce privește dispozițiile art. 1 alin. (3) și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995, prin Decizia nr. 150 din 10 februarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 152 din 11 martie 2009, Curtea a respins o excepție de neconstituționalitate identică, ridicată de autorul Marinela Maier, pentru motivele acolo arătate.

Întrucât nu au apărut elemente noi, de natură a determina reconsiderarea jurisprudenței Curții, atât soluția, cât și considerentele deciziilor menționate își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

27. DECIZIE nr. 1354 din 22 octombrie 2009 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (3), art. 9 alin. (2), art. 25 și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 844 din data de 7 decembrie 2009

Obiectul

Prin Încheierea din 7 mai 2009, pronunțată în Dosarul nr. 9.678/302/2007, Curtea de Apel București - Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (3), art. 9 alin. (2), art. 25 și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Corneliu Alexandru Tanco într-o cauză având ca obiect soluționarea unei acțiuni în constatare.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține, în esență, că dispozițiile de lege criticate sunt neconstituționale, deoarece interzic exercitarea dreptului la apărare printr-un apărător care nu are calitatea de avocat.

Curtea de Apel București - Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie și-a exprimat opinia în sensul că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 1 alin. (3), art. 9 alin. (2), art. 25 și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, cu modificările și completările ulterioare.

Dispozițiile de lege criticate au următorul cuprins:

- **Art. 1 alin. (3): "Constituirea și funcționarea de barouri în afara U.N.B.R, sunt interzise. Actele de constituire și de înregistrare ale acestora sunt nule de drept.";**

- **Art. 9 alin. (2): "În fiecare județ există și funcționează un singur barou membru al U.N.B.R., cu sediul în localitatea de reședință a județului.";**

- Art. 25: "(1) *Exercitarea oricărei activități de asistență juridică specifică profesiei de avocat și prevăzută la art. 3 de către o persoană fizică sau juridică ce nu are calitatea de avocat înscris într-un barou și pe tabloul avocaților aceluși barou constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale.*

(2) *Actele specifice profesiei de avocat, efectuate în mod public de o persoană care nu a dobândit calitatea de avocat în condițiile prezentei legi, sunt nule dacă s-a produs o vătămare ce nu poate fi remediată în alt mod, în afară de cazul în care modul de îndeplinire a acestora a fost de natură să producă o eroare comună cu privire la calitatea celui care le-a săvârșit.*

(3) *În cazurile prevăzute de prezentul articol, baroul are dreptul la acțiune în despăgubiri împotriva persoanei fizice sau juridice care exercită fără drept profesia de avocat.*

(4) *Sumele obținute cu titlu de despăgubiri potrivit alin. (3) vor fi cuprinse în bugetele hamurilor și vor fi folosite în mod exclusiv pentru organizarea activității de pregătire profesională a avocaților, în condițiile legii."*

- Art. 82 alin. (1) și (2): "*La data intrării în vigoare a prezentei legi persoanele fizice sau juridice care au fost autorizate în baza altor acte normative ori au fost încuviințate prin hotărâri judecătorești să desfășoare activități de consultanță, reprezentare sau asistență juridică, în orice domenii, își încetează de drept activitatea. Continuarea unor asemenea activități constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale.*

(2) *De asemenea, la data intrării în vigoare a prezentei legi încetează de drept efectele oricărui act normativ, administrativ sau jurisdicțional prin care au fost recunoscute ori încuviințate activități de consultanță, reprezentare și asistență juridică contrare dispozițiilor prezentei legi."*

Autorul excepției de neconstituționalitate susține că prevederile de lege criticate încalcă dispozițiile constituționale cuprinse în art. 1 alin. (3) și (5), art. 11, 20, 24, 29, 41 și 53 și dispozițiile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că s-a mai pronunțat atât cu privire la constituționalitatea textelor de lege criticate în prezenta cauză, cât și asupra constituționalității Legii nr. 51/1995, în integralitatea sa. Astfel, Curtea Constituțională a statuat prin Decizia nr. 150/2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 152 din 11 martie 2009, că niciun considerent privind libertatea individuală, implicit cea de asociere, nu poate fi reținut pentru înlăturarea art. 1 alin. (2) din Legea nr. 51/1995, care dispune că profesia de avocat se exercită numai de către membrii barourilor. Art. 53 din Constituție prevede că exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns prin lege, dacă aceasta se impune, între altele, pentru apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor. Tocmai de aceea, garantând dreptul la apărare, Constituția prevede în art. 24 alin. (2) că în timpul procesului părțile au dreptul la asistența unui avocat, înțelegând prin aceasta o persoană care are calitatea de avocat, dobândită în condițiile prevăzute prin lege. Aceasta este o puternică garanție care previne desfășurarea unor activități de asistență juridică de către persoane necalificate și care scapă controlului profesional al barourilor de avocați. În această lumină, incriminarea faptelor de exercitare nelegală a profesiei de avocat, prevăzută în art. 25 din Legea nr. 51/1995, nu este decât consecința logică a reglementării legale, nefiind prin urmare de natură să aducă atingere prevederilor din Legea fundamentală cuprinse în art. 41 alin. (1) privind munca și protecția socială a muncii.

Totodată, prin Decizia nr. 150/2009, Curtea Constituțională a statuat că, în concepția legiuitorului, avocatura este un serviciu public, care este organizat și funcționează pe baza unei legi speciale, iar profesia de avocat poate fi exercitată de un corp profesional selectat și funcționând după reguli stabilite de lege. Această opțiune a legiuitorului nu poate fi considerată ca neconstituțională, având în vedere că scopul ei este asigurarea unei asistențe juridice calificate, iar normele în baza cărora funcționează nu contravin principiilor constituționale, cei care doresc să practice această profesie fiind datori să respecte legea și să accepte regulile impuse de aceasta. Astfel se explică de ce condițiile de organizare și exercitare a profesiei de avocat sunt prevăzute într-o lege specială.

Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea jurisprudenței Curții, atât soluția pronunțată de Curte prin deciziile menționate, cât și considerentele care au fundamentat-o sunt valabile și în prezenta cauză.

28. DECIZIE nr. 1401 din 3 noiembrie 2009 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (3) și art. 83 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, art. 3 alin. (4) și art. 5 alin. (4) din Statutul profesiei de avocat din 2004, art.

171 alin. 2, art. 183 alin. 1 și 2, art. 262 pct. 1 lit. a) și art. 278¹ alin. 8 lit. a)-c) din Codul de procedură penală și art. 281 din Codul penal - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 855 din data de 9 decembrie 2009

Obiectul

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie următoarele dispoziții:

- **Art. 1 alin. (3) și art. 83 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, modificată și completată prin Legea nr. 255/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004, precum și art. 3 alin. (4) și art. 5 alin. (4) din Statutul profesiei de avocat din 2004, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 45 din 13 ianuarie 2005, dispoziții care au următorul cuprins:**

- **Art. 1 alin. (3) din Legea nr. 51/1995: "Constituirea și funcționarea de barouri în afara U.N.B.R. sunt interzise. Actele de constituire și de înregistrare ale acestora sunt nule de drept.";**

- **Art. 83 din Legea nr. 51/1995: "La data intrării în vigoare a prezentei legi, denumirea Uniunea Avocaților din România se înlocuiește cu denumirea Uniunea Națională a Barourilor din România, în toate actele normative.";**

- **Art. 3 alin. (4) din Statutul profesiei de avocat din 2004: "Este interzisă, sub sancțiunile prevăzute de lege, exercitarea oricărei activități specifice profesiei de avocat de către o persoană fizică ce nu are calitatea de avocat înscris într-un barou și pe Tabloul avocaților sau de către o altă persoană juridică, cu excepția societății civile profesionale de avocați cu răspundere limitată.";**

- **Art. 5 alin. (4) din Statutul profesiei de avocat din 2004: "Constituirea și funcționarea de barouri în afara U.N.B.R. sunt interzise. Actele de constituire și de înregistrare ale barourilor în afara U.N.B.R. sunt nule de drept. Nulitatea poate fi oricând constatată la cererea U.N.B.R., a barourilor membre, a Ministerului Public și poate fi constatată de instanță din oficiu.";**

- Dispozițiile art. 171 alin. 2, art. 183 alin. 1 și 2, art. 262 pct. 1 lit. a) și art. 278¹ alin. 8 lit. a)-c) din Codul de procedură penală, precum și prevederile art. 281 din Codul penal, texte de lege care au următorul cuprins:

- **Art. 171 alin. 2 din Codul de procedură penală: "Asistența juridică este obligatorie când învinuitul sau inculpatul este minor, internat într-un centru de reeducare sau într-un institut medical educativ, când este reținut sau arestat chiar în altă cauză, când față de acesta a fost dispusă măsura de siguranță a internării medicale sau obligarea la tratament medical chiar în altă cauză ori când organul de urmărire penală sau instanța apreciază că învinuitul ori inculpatul nu și-ar putea face singur apărarea, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.";**

- **Art. 183 alin. 1 și 2 din Codul de procedură penală: "O persoană poate fi adusă în fața organului de urmărire penală sau a instanței de judecată pe baza unui mandat de aducere, întocmit potrivit dispozițiilor art. 176, dacă fiind anterior citată nu s-a prezentat, iar ascultarea ori prezența ei este necesară.**

Învinuitul sau inculpatul poate fi adus cu mandat chiar înainte de a fi fost chemat prin citație, dacă organul de urmărire penală sau instanța constată motivat că în interesul rezolvării cauzei se impune această măsură.";

- **Art. 262 pct. 1 lit. a) din Codul de procedură penală: "Dacă procurorul constată că au fost respectate dispozițiile legale care garantează aflarea adevărului, că urmărirea penală este completă, existând probele necesare și legal administrate, procedează, după caz, astfel:**

1. Când din materialul de urmărire penală rezultă că fapta există, că a fost săvârșită de învinuit sau de inculpat și că acesta răspunde penal:

a) dacă acțiunea penală nu a fost pusă în mișcare în cursul urmăririi penale, dă rechizitoriu prin care pune în mișcare acțiunea penală și dispune trimiterea în judecată;"

- **Art. 278¹ alin. 8 lit. a)-c) din Codul de procedură penală: "Judecătorul pronunță una dintre următoarele soluții:**

a) respinge plângerea, prin sentință, ca tardivă sau inadmisibilă ori, după caz, ca nefondată, menținând rezoluția sau ordonanța atacată;

b) admite plângerea, prin sentință, desființează rezoluția sau ordonanța atacată și trimite cauza procurorului, în vederea începerii sau redeschiderii urmăririi penale, după caz. Judecătorul este

obligat să arate motivele pentru care a trimis cauza procurorului, indicând totodată faptele și împrejurările ce urmează a fi constatate și prin care anume mijloace de probă;

c) admite plângerea, prin încheiere, desființează rezoluția sau ordonanța atacată și, când probele existente la dosar sunt suficiente, reține cauza spre judecare, în complet legal constituit, dispozițiile privind judecata în primă instanță și căile de atac aplicându-se în mod corespunzător."

- Art. 281 din Codul penal: "Exercitarea fără drept a unei profesii sau a oricărei alte activități pentru care legea cere autorizație, ori exercitarea acestora în alte condiții decât cele legale, dacă legea specială prevede că săvârșirea unor astfel de fapte se sancționează potrivit legii penale, se pedepsește cu închisoare de la o lună la 1 an sau cu amendă".

Autorul excepției susține că aceste dispoziții de lege sunt neconstituționale, astfel:

- art. 1 alin. (3) și art. 83 din Legea nr. 51/1995, precum și art. 3 alin. (4) și art. 5 alin. (4) din Statutul profesiei de avocat din 2004 contravin prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (1)-(5), art. 4 alin. (1), art. 15 alin. (2), art. 16 alin. (1) și art. 20 alin. (1) și (2), precum și art. 6 paragraful 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale;

- art. 171 alin. 2 din Codul de procedură penală contravine prevederilor art. 24 alin. (1) și (2) din Constituție referitoare la dreptul la apărare;

- art. 183 alin. 1 și 2 din Codul de procedură penală încalcă dispozițiile constituționale ale art. 23 alin. (1) și (2) referitoare la libertatea individuală, precum și prevederile art. 5 paragrafele 1 și 4 privind dreptul la libertate și la siguranță din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ale art. 9 cu privire la dreptul persoanei de a nu fi arestată, deținută sau exilată în mod arbitrar din Declarația Universală a Drepturilor Omului, ale art. 9 paragraful 1 privind dreptul la libertatea și la securitatea persoanei și ale art. 14 paragraful 3 lit. g) referitoare la dreptul acuzatului de a păstra tăcerea și de a nu se autoincrimina din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice;

- art. 262 pct. 1 lit. a) din Codul de procedură penală înfrânge dispozițiile art. 24 alin. (1) din Constituție privind dreptul la apărare;

- art. 278¹ alin. 8 lit. a)-c) din Codul de procedură penală încalcă prevederile constituționale ale art. 21 alin. (3) privind liberul acces la justiție și art. 126 alin. (1) referitoare la înfăptuirea justiției, precum și art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale;

- art. 281 din Codul penal contravine dispozițiilor constituționale ale art. 73 alin. (1) referitoare la categoriile de legi și ale art. 115 alin. (1) privind delegarea legislativă.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele:

I. Având în vedere prevederile art. 146 lit. d) din Constituție și dispozițiile art. 29 din Legea nr. 47/1992, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (4) și art. 5 alin. (4) din Statutul profesiei de avocat din 2004 este inadmisibilă.

II. Referitor la dispozițiile art. 1 alin. (3) și art. 83 din Legea nr. 51/1995, se observă că, sub aspectele criticate, prin numeroase decizii, precum Decizia nr. 150 din 10 februarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 152 din 11 martie 2009, Curtea Constituțională a statuat că, "În concepția legiuitorului, avocatura este un serviciu public, care este organizat și funcționează pe baza unei legi speciale, iar profesia de avocat poate fi exercitată de un corp profesional selectat și funcționând după reguli stabilite de lege. [...] Această opțiune a legiuitorului nu poate fi considerată ca neconstituțională, având în vedere că scopul ei este asigurarea unei asistențe juridice calificate, iar normele în baza cărora funcționează nu contravin principiilor constituționale", cei care doresc să practice această profesie fiind datori să respecte legea și să accepte regulile impuse de aceasta. Astfel se explică de ce condițiile de organizare și exercitare a profesiei de avocat sunt prevăzute într-o lege specială.

Curtea Constituțională a statuat constant în jurisprudența sa că profesia de avocat se poate exercita numai cu respectarea legii, și nu împotriva ei, astfel că niciuna dintre prevederile constituționale și convenționale invocate nu sunt nesocotite prin dispozițiile de lege criticate.

III. Autorul excepției nu formulează veritabile critici de neconstituționalitate cu privire la dispozițiile art. 171 alin. 2 și ale art. 262 pct. 1 lit. a) din Codul de procedură penală, respectiv ale art. 281 din Codul penal. Astfel, emite supoziții legate de posibila nerespectare a legii de către avocații desemnați în baza

art. 171 alin. 2 din Codul de procedură penală să asigure asistența juridică din oficiu în cauzele în care organul de urmărire penală sau instanța apreciază că învinuitul sau inculpatul nu și-ar putea face singur apărarea, în condițiile în care Uniunea Națională a Barourilor din România este și ea parte în respectivele procese penale. Totodată, autorul excepției critică modul de aplicare a prevederilor art. 262 pct. 1 lit. a) din Codul de procedură penală, respectiv a dispozițiilor art. 281 din Codul penal de către organele de urmărire penală și de către instanța de judecată. Or, aceste aspecte nu intră sub incidența controlului de constituționalitate exercitat de Curte, ci sunt de competența instanței investite cu soluționarea litigiului. În aceste condiții, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 171 alin. 2 și art. 262 pct. 1 lit. a) din Codul de procedură penală, precum și ale art. 281 din Codul penal este inadmisibilă.

IV. În ceea ce privește critica de neconstituționalitate a art. 183 alin. 1 și 2 din Codul de procedură penală, Curtea s-a pronunțat asupra art. 183 din Codul de procedură penală, în integralitatea sa, prin raportare la o serie de texte din Constituție și din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale invocate și în prezenta cauză și față de critici similare. Astfel, prin Decizia nr. 885 din 16 octombrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 750 din 5 noiembrie 2007, Curtea a reținut că regulile procedurale instituite prin dispozițiile art. 183 din Codul de procedură penală sunt menite să asigure buna desfășurare a procesului penal, fără întârzieri determinate de absența sau refuzul persoanelor a căror ascultare sau prezență este apreciată ca fiind necesară de către instanța de judecată. Prin dispozițiile criticate nu se încalcă libertatea individuală, întrucât instituția mandatului de aducere nu este echivalentă cu cea a sancțiunilor privative de libertate. De altfel, potrivit art. 53 din Constituție, exercițiul unor drepturi sau libertăți poate fi restrâns pentru desfășurarea instrucției penale, astfel încât constrângerea unei persoane de a se prezenta în fața instanței de judecată, atunci când aceasta din urmă apreciază că se impune acest lucru, nu aduce nicio atingere principiilor statului de drept. Cu același prilej, Curtea a statuat că, prin prevederile art. 183 din Codul de procedură penală, nu este încălcat nici dreptul la un proces echitabil, având în vedere că persoanele aduse cu mandat nu pot rămâne la dispoziția organului judiciar decât timpul strict necesar pentru audierea lor, în afară de cazul când s-a dispus reținerea ori arestarea preventivă a acestora. De asemenea, textul de lege criticat nu aduce atingere dreptului acuzatului de a păstra tăcerea și de a nu contribui la propria incriminare, întrucât acesta nu este constrâns în niciun fel să facă vreo declarație în acest sens. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să justifice schimbarea jurisprudenței Curții, atât soluția, cât și considerentele de principiu ale deciziilor menționate mai sus își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

Pentru considerentele arătate, prevederile art. 183 alin. 1 și 2 din Codul de procedură penală sunt în concordanță cu dispozițiile art. 23 alin. (1) și (2) din Constituție, ale art. 5 paragrafele 1 și 4 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ale art. 9 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, precum și cu prevederile art. 9 paragraful 1 și ale art. 14 paragraful 3 lit. g) din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice.

V. În fine, nu poate fi caracterizată ca o încălcare a dreptului la un proces echitabil nici reglementarea soluției pe care o pronunță instanța în temeiul art. 2781 alin. 8 lit. b) din Codul de procedură penală, întrucât împotriva încheierii astfel pronunțate persoana nemulțumită are posibilitatea exercitării căilor de atac prevăzute de lege, având deplina libertate de a demonstra nelegalitatea acesteia, folosind toate mijloacele procedurale ce caracterizează un proces echitabil. De asemenea, soluționarea fondului cauzei, în situația în care instanța, în temeiul art. 2781 alin. 8 lit. c) din Codul de procedură penală, admite plângerea, prin încheiere, desființează rezoluția sau ordonanța atacată, reținând cauza spre judecare, constituie o etapă procesuală distinctă, guvernată de regulile procedurale aplicabile judecării în primă instanță și în căile de atac, reguli cu privire la care textele criticate stabilesc în mod expres că se aplică "în mod corespunzător". Statuând în sensul celor arătate, dispozițiile art. 2781 alin. 8 lit. c) din Codul de procedură penală asigură posibilitatea părților de a formula apărări, de a propune probe și de a recurge la căile de atac prevăzute de lege, așadar de a se prevala de toate garanțiile procesuale care condiționează un proces echitabil, în deplină concordanță cu prevederile art. 21 alin. (3) din Constituție.

Aceleași considerente și aceeași soluție au fost reținute și prin Decizia Curții Constituționale nr. 859 din 28 noiembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 31 din 17 ianuarie 2007.

Neexistând elemente noi de natură a determina schimbarea jurisprudenței Curții, cele stabilite prin deciziile menționate își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

În sfârșit, se constată că invocarea de către autorul excepției a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, respectiv a Cauzei Golder împotriva Marii Britanii (1975), nu are relevanță în aprecierea neconstituționalității prevederilor cuprinse în art. 2781 din Codul de procedură penală, întrucât în speța respectivă Curtea Europeană a Drepturilor Omului a decis încălcarea prevederilor art. 6 paragraful 1 și art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, constatându-se refuzul de a se permite consultarea unui avocat pentru acționarea în justiție, astfel persoana în cauză a fost împiedicată să se adreseze unui tribunal. Or, textul art. 2781 din Codul de procedură penală recunoaște expres dreptul persoanei ale cărei interese legitime au fost vătămăte (inclusiv persoana față de care s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală) de a se adresa justiției.

29. DECIZIE nr. 1070 din 16 septembrie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 281 din Codul penal și ale art. 1 alin. (3) și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 732 din data de 3 noiembrie 2010

Obiectul

Prin Încheierea din 10 decembrie 2009, pronunțată în Dosarul nr. 6.709.999/55/2008, Judecătoria Piatra-Neamț a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 281 din Codul penal și ale art. 1 alin. (3) și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 255/2004 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

Excepția a fost ridicată de Mircea-Nicolae Sîmtion cu ocazia rejudecării plângerii împotriva unei ordonanțe a procurorului de scoatere de sub urmărire penală pentru săvârșirea infracțiunii de exercitare fără drept a profesiei de avocat, infracțiune prevăzută de art. 281 din Codul penal raportat la art. 25 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că sintagma "legea specială" din art. 281 al Codului penal este neconstituțională prin raportare la dispozițiile Legii fundamentale cuprinse în art. 73 alin. (1) privind categoriile de legi și în art. 115 alin. (1) referitor la delegarea legislativă. Consideră că "Parlamentul nu poate adopta decât o singură lege specială - legea prin care Guvernul este abilitat pentru a emite ordonanțe în domenii care nu fac obiectul legilor organice". Prin urmare, legea specială la care face trimitere art. 281 din Codul penal nu poate fi Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, întrucât "legea avocaturii este lege organică, nu specială".

De asemenea, arată că prevederile art. 1 alin. (3) și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 încalcă dispozițiile constituționale ale art. 1 alin. (4) și (5) referitoare la separarea și echilibrul puterilor în stat și la respectarea Constituției și a legilor, ale art. 15 alin. (2) privind neretroactivitatea legii, ale art. 16 referitoare la egalitatea în drepturi a cetățenilor, ale art. 73 alin. (1) referitoare la categoriile de legi și ale art. 115 alin. (1) privind delegarea legislativă, precum și ale art. 20 referitoare la tratatele internaționale privind drepturile omului raportate la prevederile art. 6 referitoare la dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, întrucât puterea legiuitoare desființează hotărârile judecătorești de încuviințare a activităților de consultanță, reprezentare sau asistență juridică contrare prevederilor Legii nr. 51/1995, precum și actele de constituire și de înregistrare ale barourilor care funcționează în afara Uniunii Naționale a Barourilor din România, acționând astfel în favoarea "barourilor tradiționale și neînființate".

Judecătoria Piatra-Neamț apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece prevederile de lege criticate nu aduc nicio atingere dispozițiilor din Constituție și din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale invocate de autor.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 281 din Codul penal și ale art. 1 alin. (3) și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 255/2004 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat. Din notele scrise ale autorului excepției reiese însă că acesta critică prevederile art. 281 din Codul penal și ale art. 1 alin. (3) și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, modificate prin Legea nr. 255/2004 privind

modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004. Prin urmare, Curtea se va pronunța asupra constituționalității acestor texte de lege, care au următorul cuprins:

- **Art. 281 din Codul penal:**

"Exercitarea fără drept a unei profesii sau a oricărei alte activități pentru care legea cere autorizație ori exercitarea acestora în alte condiții decât cele legale, dacă legea specială prevede că săvârșirea unor astfel de fapte se sancționează potrivit legii penale, se pedepsește cu închisoare de la o lună la 1 an sau cu amendă.";

- **Art. 1 alin. (3) din Legea nr. 51/1995:**

"(3) Constituirea și funcționarea de barouri în afara U.N.B.R. sunt interzise. Actele de constituire și de înregistrare ale acestora sunt nule de drept.";

- **Art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995:**

"(1) La data intrării în vigoare a prezentei legi persoanele fizice sau juridice care au fost autorizate în baza altor acte normative ori au fost încuviințate prin hotărâri judecătorești să desfășoare activități de consultanță, reprezentare sau asistență juridică, în orice domenii, își încetează de drept activitatea. Continuarea unor asemenea activități constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale.

(2) De asemenea, la data intrării în vigoare a prezentei legi încetează de drept efectele oricărui act normativ, administrativ sau jurisdicțional prin care au fost recunoscute ori încuviințate activități de consultanță, reprezentare și asistență juridică contrare dispozițiilor prezentei legi."

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele:

I. Autorul excepției nu formulează veritabile critici de neconstituționalitate cu privire la dispozițiile art. 281 din Codul penal, ci este nemulțumit, în realitate, de modul de aplicare de către organele de urmărire penală și instanța de judecată a respectivelor prevederi legale, care fac distincție între legi penale generale și speciale. Or, acest aspect nu intră sub incidența controlului de constituționalitate exercitat de Curte, fiind de competența instanței de judecată învestite cu soluționarea litigiului, respectiv a celor ierarhic superioare în cadrul căilor de atac prevăzute de lege.

Prin urmare, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 281 din Codul penal va fi respinsă ca inadmisibilă.

II. În ceea ce privește dispozițiile art. 1 alin. (3) și art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995, prin Decizia nr. 736 din 12 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 461 din 3 iulie 2009, Curtea a respins o excepție de neconstituționalitate identică atât sub aspectul criticilor formulate, cât și al prevederilor din Constituție și din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale invocate, pentru motivele acolo arătate.

Întrucât nu au apărut elemente noi, de natură a determina reconsiderarea jurisprudenței Curții, atât soluția, cât și considerentele deciziei menționate își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

30. DECIZIE nr. 1134 din 13 septembrie 2011 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 113 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - Publicat în Monitorul Oficial cu numărul 710 din data de 7 octombrie 2011

Obiectul

Prin Încheierea din 31 august 2010, pronunțată în Dosarul nr. 2.288/211/2010, Judecătoria Cluj-Napoca a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

Într-o cauză penală având ca obiect săvârșirea infracțiunii de exercitare fără drept a profesiei de avocat, prevăzută de art. 281 din Codul penal, raportat la art. 25 din Legea nr. 51/1995, republicată, inculpatul Tiberiu Kovacs a invocat "excepția nelegalității incriminării pe temeiul Legii nr. 255/2004 ca urmare a vidului legislativ creat de Decizia Curții Constituționale nr. 109/2010". Această excepție a fost calificată de către instanța de judecată "ca fiind o excepție de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995, republicată, așa cum au fost modificate prin Legea nr. 255/2004".

Instanța de judecată arată că textele de lege criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (4) și art. 129, deoarece "printr-un act normativ nu se pot reglementa consecințele unei hotărâri judecătorești irevocabile, care conferă un drept sau creează cel puțin o speranță legitimă unei părți".

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, *Curtea o respinge*, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate, așa cum rezultă din încheierea de sesizare, îl constituie dispozițiile art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, modificată și completată prin Legea nr. 255/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004, dispoziții care au următorul cuprins:

"(1) La data intrării în vigoare a prezentei legi persoanele fizice sau juridice care au fost autorizate în baza altor acte normative ori au fost încuviințate prin hotărâri judecătorești să desfășoare activități de consultanță, reprezentare sau asistență juridică, în orice domenii, își încetează de drept activitatea. Continuarea unor asemenea activități constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale.

(2) De asemenea, la data intrării în vigoare a prezentei legi încetează de drept efectele oricărui act normativ, administrativ sau jurisdicțional prin care au fost recunoscute ori încuviințate activități de consultanță, reprezentare și asistență juridică contrare dispozițiilor prezentei legi."

Ulterior sesizării Curții Constituționale, Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 7 februarie 2011, soluția legislativă criticată regăsindu-se în dispozițiile art. 113 alin. (1) și (2), astfel că instanța constituțională urmează să se pronunțe asupra acestor dispoziții de lege.

În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții legale sunt invocate prevederile constituționale ale art. 1 alin. (4) care consacră principiul separației și echilibrului puterilor în cadrul democrației constituționale și ale art. 129 privind folosirea căilor de atac.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că asupra constituționalității dispozițiilor art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 s-a pronunțat prin mai multe decizii, spre exemplu, Decizia nr. 150 din 10 februarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 152 din 11 martie 2009.

Cu acel prilej, Curtea a constatat că "în concepția legiuitorului, avocatura este un serviciu public, care este organizat și funcționează pe baza unei legi speciale, iar profesia de avocat poate fi exercitată de un corp profesional selectat și funcționând după reguli stabilite de lege. [...] Această opțiune a legiuitorului nu poate fi considerată ca neconstituțională, având în vedere că scopul ei este asigurarea unei asistențe juridice calificate, iar normele în baza cărora funcționează nu contravin principiilor constituționale, cei care doresc să practice această profesie fiind datori să respecte legea și să accepte regulile impuse de aceasta. Astfel se explică de ce condițiile de organizare și exercitare a profesiei de avocat sunt prevăzute într-o lege specială.

Curtea Constituțională a statuat constant în jurisprudența sa că profesia de avocat se poate exercita numai cu respectarea legii, și nu împotriva ei".

În speță însă nu sunt formulate veritabile critici de neconstituționalitate, ci, în realitate, este pus în discuție modul de aplicare și interpretare a legii de către organele de urmărire penală și instanța de judecată. Or, acest aspect nu intră sub incidența controlului de constituționalitate exercitat de Curte, astfel că excedează competenței acesteia.

În aceste condiții, excepția de neconstituționalitate urmează a fi respinsă ca fiind inadmisibilă.

31. DECIZIE nr. 379 din 24 septembrie 2013 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (2) și (3) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 731 din data de 27 noiembrie 2013

Obiectul

Prin Încheierea din 17 aprilie 2013, pronunțată în Dosarul nr. 1.558/119/2010, Curtea de Apel Brașov - Secția contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. (2) și (3) din Legea nr. [51/1995](#) pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Gheorghina Chirilaș, prin mandatarii Ioana Isbănescu și Gheorghe Marin, în dosarul cu numărul de mai sus, având ca obiect "anularea unui act emis de autorități publice locale", în recurs.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorii acesteia susțin că prevederile legale menționate sunt neconstituționale, deoarece, în urma adoptării Legii nr. 3/1947, Barourile și Uniunea Barourilor Avocaților din România s-au desființat, urmând a se înființa Colegiul de Avocați și Uniunea Colegiilor. De la data publicării acestei legi și până în prezent structurile desființate nu s-au mai constituit legal.

Prin urmare, dispozițiile contestate afectează dreptul fundamental la liberă asociere și libertatea alegerii locului de muncă.

Curtea de Apel Brașov - Secția contencios administrativ și fiscal opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 1 alin. (2) și (3) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 7 februarie 2011, care au următorul conținut: "**(2) Profesia de avocat se exercită numai de avocații înscriși în tabloul baroului din care fac parte, barou component al Uniunii Naționale a Barourilor din România, denumită în continuare U.N.B.R.**

(3) Constituirea și funcționarea de barouri în afara U.N.B.R. sunt interzise. Actele de constituire și de înregistrare ale acestora sunt nule de drept. Nulitatea poate fi constatată și din oficiu."

Autorii excepției de neconstituționalitate susțin că prevederile legale menționate încalcă dispozițiile constituționale ale art. 16 alin. (2) potrivit cărora nimeni nu este mai presus de lege, art. 40 alin. (1) referitor la libertatea cetățenilor de a se asocia liber în orice forme de asociere și art. 41 alin. (1) referitor la libertatea alegerii locului de muncă.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile legale criticate au mai fost supuse controlului său din perspectiva unor critici similare. Astfel, cu prilejul pronunțării Deciziei nr. 301 din 12 noiembrie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 105 din 19 februarie 2003, instanța de contencios constituțional a constatat că soluția legislativă adoptată nu contravine prevederilor constituționale cuprinse în art. 16 alin. (1) referitoare la egalitatea în drepturi a cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, întrucât "nu creează discriminări între cetățeni pe criterii de rasă, naționalitate, origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială, criterii ale egalității în drepturi prevăzute atât la art. 4 alin. (2) din Constituție, cât și la art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale." De asemenea, prin Decizia nr. 44 din 4 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 161 din 13 martie 2003, s-a statuat că, în concepția legiuitorului, avocatura este un serviciu public, care este organizat și funcționează pe baza unei legi speciale, iar profesia de avocat poate fi exercitată de un corp profesional selectat și funcționând după reguli stabilite de lege. Statutul profesiei de avocat a fost adoptat de Consiliul Uniunii Naționale a Barourilor din România, fără ca aceasta să contravină prevederilor constituționale invocate. Această opțiune a legiuitorului nu poate fi considerată ca neconstituțională, având în vedere că scopul ei este asigurarea unei asistențe juridice calificate, iar normele în baza cărora funcționează nu contravin principiilor constituționale. Faptul că accesul la profesia de avocat este condiționat de satisfacerea anumitor cerințe nu poate fi privit ca o îngrădire a dreptului la muncă sau a alegerii libere a profesiei. Totodată prin Decizia nr. 806 din 9 noiembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 29 din 17 ianuarie 2007, s-a mai statuat că, normele în baza cărora funcționează Uniunea Națională a Barourilor din România "nu contravin principiilor constituționale, cei care doresc să practice această profesie fiind datori să respecte legea și să accepte regulile impuse de aceasta. Tot cu acel prilej, Curtea Constituțională a statuat că dreptul de asociere se poate exercita numai cu respectarea legii, și nu împotriva ei, astfel că nici acest drept, specific prin natura lui profesiilor liberale, nici dispozițiile cuprinse în art. 40 din Constituție nu sunt nesocotite. Curtea a reținut totodată că, deși avocatura este o profesie liberală și independentă, exercitarea sa trebuie să se desfășoare într-un cadru organizat, în conformitate cu reguli prestabilite, a căror respectare trebuie asigurată inclusiv prin aplicarea unor măsuri coercitive, rațiuni care au impus constituirea unor structuri organizatorice unitare și prohibirea constituirii în paralel a altor structuri destinate practicării aceleiași activități, fără suport legal. O atare soluție legislativă nu poate fi calificată însă ca venind în contradicție cu dreptul de asociere."

Deoarece până în prezent nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe, considerentele și soluția deciziilor mai sus menționate își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

32. DECIZIE nr. 412 din 8 octombrie 2013 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (3) și art. 113 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și

exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 712 din data de 20 noiembrie 2013

Obiectul

Prin Încheierea din 17 iunie 2013, pronunțată în Dosarul nr. 6.663/311/2012, Judecătoria Slatina a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. (3) și art. 113 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Constantin Criveanu într-o cauză având ca obiect soluționarea plângerii formulate împotriva unei ordonanțe prin care s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a autorului excepției cu privire la săvârșirea infracțiunii de exercitare fără drept a unei profesii, prevăzută la art. 281 din Codul penal.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține, în esență, că textele criticate au ca efect restrângerea exercițiului dreptului de asociere, al dreptului la muncă și al dreptului de proprietate ale persoanelor fizice și persoanelor juridice cu obiect de activitate în domeniul serviciilor de consultanță, care au fost înființate, în mod legal, înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 255/2004 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat. Se arată că, în prezent, funcționează la nivel național două structuri paralele ale Uniunii Naționale a Barourilor din România, situație creată ca urmare a unui gol legislativ în ceea ce privește cadrul organizatoric al exercitării profesiei de avocat. Se arată că avocații care au aderat la structurile de organizare a acestei profesii paralele Uniunii Naționale a Barourilor din România au fost înscrși în liste corespunzătoare, în acord cu dispozițiile Legii nr. 51/1995, și și-au desfășurat activitatea în mod legal, până la data intrării în vigoare a textelor criticate, motiv pentru care, prin dispozițiile Legii nr. 255/2004, ar fi trebuit să le fie oferită posibilitatea de a-și continua activitatea în cadrul Uniunii Naționale a Barourilor din România. Se susține că, în caz contrar, acești avocați sunt discriminați în raport cu cei înscrși pe listele Uniunii Naționale a Barourilor din România și care au dobândit calitatea de avocat în condiții identice. Se mai arată că dispozițiile art. 1 alin. (3) și art. 113 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 îngădesc dreptul de proprietate al persoanelor juridice a căror desființare o prevăd asupra bunurilor dobândite în decursul activității desfășurate, contravenind, totodată, prevederilor constituționale ale art. 78.

Judecătoria Slatina opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, arătând că art. 1 alin. (3) și art. 113 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 nu încalcă niciuna dintre prevederile constituționale invocate de către autorul excepției.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îi constituie, potrivit încheierii de sesizare, dispozițiile art. 1 alin. (3) și art. 113 din Legea nr. 51/1995. Din analiza excepției de neconstituționalitate, Curtea reține, însă, că autorul excepției critică, în realitate, prevederile art. 1 alin. (3) și art. 113 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 7 februarie 2011, care au următorul cuprins:

- **Art. 1 alin. (3):**

"(3) Constituirea și funcționarea de barouri în afara U.N.B.R. sunt interzise. Actele de constituire și de înregistrare ale acestora sunt nule de drept. Nulitatea poate fi constatată și din oficiu."

- **Art. 113 alin. (1) și (2):**

"(1) La data intrării în vigoare a prezentei legi persoanele fizice sau juridice care au fost autorizate în baza altor acte normative ori au fost încuviințate prin hotărâri judecătorești să desfășoare activități de consultanță, reprezentare sau asistență juridică, în orice domenii, își încetează de drept activitatea. Continuarea unor asemenea activități constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale.

(2) De asemenea, la data intrării în vigoare a prezentei legi încetează de drept efectele oricărui act normativ, administrativ sau jurisdicțional prin care au fost recunoscute ori încuviințate activități de consultanță, reprezentare și asistență juridică contrare dispozițiilor prezentei legi."

Se susține, în esență, că textele criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 16 privind egalitatea în drepturi, ale art. 40 referitor la dreptul de asociere, ale art. 41 cu privire la muncă și protecția socială a muncii, ale art. 44 privind dreptul de proprietate privată, ale art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți și ale art. 78 referitor la intrarea în vigoare a legii.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că s-a mai pronunțat asupra constituționalității soluției legislative prevăzute în prezent de art. 1 alin. (3) și art. 113 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 prin Decizia nr. 150 din 10 februarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 152 din 11 martie 2009, prin care a respins ca neîntemeiată excepția invocată și a reținut că, în concepția legiuitorului, avocatura este un serviciu public, care este organizat și funcționează pe baza unei legi speciale, iar profesia de avocat poate fi exercitată de un corp profesional selectat și funcționând după reguli stabilite de lege. S-a mai reținut că această opțiune a legiuitorului nu poate fi considerată ca neconstituțională, având în vedere că scopul ei este asigurarea unei asistențe juridice calificate, iar normele în baza cărora funcționează nu contravin principiilor constituționale, cei care doresc să practice această profesie fiind datori să respecte legea și să accepte regulile impuse de aceasta. Curtea a constatat, de asemenea, că astfel se explică de ce condițiile de organizare și exercitare a profesiei de avocat sunt prevăzute într-o lege specială. De altfel, Curtea a statuat că profesia de avocat se poate exercita numai cu respectarea legii, și nu împotriva ei, iar faptul că accesul la profesia de avocat este condiționat de satisfacerea anumitor cerințe nu poate fi privit ca o îngărare a dreptului la muncă sau a alegerii libere a profesiei.

Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale, atât soluția, cât și considerentele cuprinse în decizia menționată își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

Distinct de cele arătate, Curtea constată că nu poate fi reținută încălcarea prin dispozițiile criticate a prevederilor art. 44 din Constituție, întrucât nulitatea actelor de constituire și de înregistrare de barouri în afara Uniunii Naționale a Barourilor din România, prevăzută la art. 1 alin. (3) din Legea nr. 51/1995, și încetarea de drept a efectelor oricărui act normativ, administrativ sau jurisdicțional prin care au fost recunoscute ori încuviințate activități de consultanță, reprezentare și asistență juridică contrare prevederilor legale, potrivit art. 113 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995, nu presupun pierderea patrimoniului persoanelor juridice în cauză, acestea urmând a fi dizolvate, iar apoi lichidate, potrivit art. 245-249 din Codul civil, precum și dispozițiilor speciale în materie.

De asemenea, Curtea reține că dispozițiile art. 1 alin. (3) și art. 113 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 nu contravin nici prevederilor art. 78 din Constituție, întrucât acestea prevăd intrarea în vigoare a legii la 3 zile de la data publicării sau la o dată ulterioară prevăzută în textul ei, iar Legea nr. 255/2004 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004, prin care textele legale analizate au fost modificate în sensul criticat de autorul excepției de neconstituționalitate, a intrat în vigoare, potrivit regulii reglementate prin articolul constituțional anterior enunțat, la 3 zile de la publicare.

33. DECIZIE nr. 129 din 13 martie 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (2) și (3) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 291 din data de 22 aprilie 2014

Obiectul

Prin Încheierea din 5 iunie 2013, pronunțată în Dosarul nr. 5.741/311/2012, Judecătoria Slatina a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (2) și (3) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

Excepția a fost ridicată de Marin Țuluș cu ocazia soluționării unei cauze penale privind trimiterea în judecată pentru săvârșirea, printre altele, a infracțiunii de exercitare fără drept a profesiei de avocat.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că dispozițiile art. 1 alin. (2) și (3) din Legea nr. 51/1995, care reglementează asocierea în Uniunea Națională a Barourilor din România ca formă exclusivă de exercitare a profesiei de avocat, încalcă dreptul de asociere, dreptul la muncă, condițiile restrângerii exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți și îndatorirea de a exercita cu bună-credință drepturile și libertățile constituționale, întrucât îngărăsc dreptul de exercitare a profesiei libere și independente de avocat.

Judecătoria Slatina apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, *Curtea o respinge*, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 1 alin. (2) și (3) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 7 februarie 2011, care au următorul cuprins:

"(2) Profesia de avocat se exercită numai de avocații înscriși în tabloul baroului din care fac parte, barou component al Uniunii Naționale a Barourilor din România, denumită în continuare U.N.B.R.

(3) Constituirea și funcționarea de barouri în afara U.N.B.R. sunt interzise. Actele de constituire și de înregistrare ale acestora sunt nule de drept Nulitatea poate fi constatată și din oficiu

În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții de lege, autorul excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 40 referitor la dreptul de asociere, ale art. 41 privind dreptul la muncă și protecția socială a muncii, ale art. 53 alin. (1) referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți și ale art. 57 privind exercitarea cu bună-credință a drepturilor și a libertăților constituționale.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile art. 1 alin. (2) și (3) din Legea nr. 51/1995 au mai fost supuse controlului de constituționalitate prin raportare la prevederile art. 40 și ale art. 41 din Constituție, invocate și în prezenta cauză, și față de critici similare. Astfel, prin Decizia nr. 379 din 24 septembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 731 din 27 noiembrie 2013, respingând excepția de neconstituționalitate ca neîntemeiată, Curtea a reținut că avocatura este un serviciu public, care este organizat și funcționează pe baza unei legi speciale, iar profesia de avocat poate fi exercitată de un corp profesional selectat și funcționând după reguli stabilite de lege. Statutul profesiei de avocat a fost adoptat de Consiliul Uniunii Naționale a Barourilor din România, fără ca aceasta să contravină prevederilor constituționale invocate. Această opțiune a legiuitorului nu poate fi considerată ca neconstituțională, având în vedere că scopul ei este asigurarea unei asistențe juridice calificate, iar normele în baza cărora funcționează nu contravin principiilor constituționale. Faptul că accesul la profesia de avocat este condiționat de satisfacerea anumitor cerințe nu poate fi privit ca o îngrădire a dreptului la muncă sau a alegerii libere a profesiei. Normele în baza cărora funcționează Uniunea Națională a Barourilor din România nu contravin principiilor constituționale, cei care doresc să practice această profesie fiind datori să respecte legea și să accepte regulile impuse de aceasta.

Cu același prilej, Curtea a mai reținut că dreptul de asociere se poate exercita numai cu respectarea legii, și nu împotriva ei, astfel că nici acest drept, specific prin natura lui profesiilor liberale, nici dispozițiile cuprinse în art. 40 din Constituție nu sunt nesocotite. Curtea a reținut totodată că, deși avocatura este o profesie liberală și independentă, exercitarea sa trebuie să se desfășoare într-un cadru organizat, în conformitate cu reguli prestabilite, a căror respectare trebuie asigurată inclusiv prin aplicarea unor măsuri coercitive, rațiuni care au impus constituirea unor structuri organizatorice unitare și prohibirea constituirii în paralel a altor structuri destinate practicării aceleiași activități, fără suport legal. O atare soluție legislativă nu poate fi calificată însă ca venind în contradicție cu dreptul de asociere.

În ceea ce privește pretinsa încălcare, prin dispozițiile de lege ce fac obiectul excepției, a art. 53 din Legea fundamentală, aceasta nu poate fi reținută, prevederile constituționale invocate fiind aplicabile numai în ipoteza în care există o restrângere a exercitării drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, restrângere care, însă, nu s-a constatat.

Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe, soluția de respingere a excepției de neconstituționalitate pronunțată de Curte prin decizia mai sus menționată, precum și considerentele care au fundamentat-o își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

34. DECIZIE nr. 135 din 13 martie 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 278¹ alin. 10 din Codul de procedură penală din 1968 și ale art. 1 alin. (2) și (3), art. 9 alin. (2) și art. 10 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 321 din data de 5 mai 2014

Obiectul

Prin Sentința penală nr. 1.259 din 3 iulie 2013, pronunțată în Dosarul 22.899/233/2012, Judecătoria Galați a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 278¹ alin. 10 din Codul de procedură penală din 1968 și ale art. 1 alin. (2) și (3), art. 9 alin. (2) și art. 10 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

Excepția a fost ridicată de Nicușor Teodorescu cu ocazia soluționării plângerii împotriva unei rezoluții a procurorului prin care s-a dispus neînceperea urmăririi penale pentru săvârșirea infracțiunii de exercitare fără drept a profesiei de avocat.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că dispozițiile art. 2781 alin. 10 din Codul de procedură penală, care prevăd că soluțiile pronunțate de judecător în procedura plângerii împotriva rezoluțiilor sau ordonanțelor procurorului de netrimiteră în judecată nu sunt supuse niciunei căi de atac, aduc atingere prevederilor constituționale ale art. 21 alin. (3) privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, ale art. 24 alin. (1) referitor la dreptul la apărare, ale art. 53 alin. (2) cu privire la condițiile restrângerii exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, ale art. 124 alin. (2) privind unicitatea, imparțialitatea și egalitatea justiției și ale art. 129 referitor la folosirea căilor de atac, precum și ale art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului raportate la prevederile art. 6 paragraful 1 referitor la dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și ale art. 2 paragraful 1 privind dreptul la două grade de jurisdicție în materie penală din Protocolul nr. 7 la Convenție. Consideră că în situația în care judecătorul dispune trimiterea cauzei la procuror în vederea începerii urmăririi penale avem de-a face cu o "declarație de vinovăție" în sensul art. 2 paragraful 1 din Protocolul nr. 7 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, text care instituie necesitatea existenței unui dublu grad de jurisdicție nu numai atunci când este dată o hotărâre de condamnare, ci și în situația pronunțării unei hotărâri ce conține o "declarație de vinovăție". Autorul excepției opinează că, mai mult, judecătorul poate să rețină cauza spre judecare și să pronunțe o condamnare, iar hotărârea este definitivă, neexistând nicio cale de atac. Mai arată că garantarea dublului grad de jurisdicție trebuie să fie efectivă, astfel că cel de-al doilea grad de jurisdicție trebuie să satisfacă exigențele de imparțialitate ale unei instanțe, impunându-se ca remediul procesual să fie independent de orice putere discreționară a autorităților și să fie direct accesibil celor interesați. În acest sens, invocă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, și anume Hotărârea din 6 septembrie 2005, pronunțată în Cauza Gurepka împotriva Ucrainei, paragraful 59, și Hotărârea din 4 mai 1999, pronunțată în Cauza Kucherenko împotriva Ucrainei. De asemenea, face trimitere la Decizia nr. 500/2012, prin care Curtea Constituțională a constatat că dispozițiile art. 118 alin. (31) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice sunt neconstituționale.

În ceea ce privește art. 1 alin. (2) și (3), art. 9 alin. (2) și art. 10 alin. (2) din Legea nr. 51/1995, care reglementează asocierea în Uniunea Națională a Barourilor din România ca formă exclusivă de exercitare a profesiei de avocat, autorul excepției susține că aceste dispoziții de lege încalcă prevederile constituționale ale art. 40 alin. (1) referitor la dreptul de asociere, ale art. 41 alin. (1) privind dreptul la muncă și ale art. 53 referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, precum și ale art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului raportate la prevederile art. 14 referitor la interzicerea discriminării din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și ale art. 20 privind libertatea de asociere din Declarația Universală a Drepturilor Omului, întrucât îngreșesc dreptul de exercitare a profesiei de avocat, care, potrivit Legii nr. 51/1995, este liberă și independentă. Arată că textele de lege criticate, pe de o parte, creează discriminare între profesiile juridice, și anume între avocați și consilierii juridici, aceștia din urmă putând să înregistreze oricâte asociații profesionale doresc, și, pe de altă parte, instituie un monopol asupra profesiei liberale de avocat în favoarea unei singure asociații profesionale - denumită U.N.B.R. - și a barourilor componente, împiedicând concurența profesională și libertatea de asociere.

Judecătoria Galați apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Face trimitere, în acest sens, la Decizia Curții Constituționale nr. 181/2013.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, *Curtea o respinge*, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 2781 alin. 10 din Codul de procedură penală din 1968 și ale art. 1 alin. (2) și (3), art. 9 alin. (2) și art. 10 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 7 februarie 2011.

Codul de procedură penală din 1968 a fost abrogat la 1 februarie 2014 prin Legea nr. 255 din 19 iulie 2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru

modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 515 din 14 august 2013. Dispozițiile art. 2781 alin. 10 din **Codul de procedură penală** din 1968, modificate de art. XVIII pct. 39 din Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 714 din 26 octombrie 2010, au următoarea redactare: "**Hotărârea judecătorului pronunțată potrivit alin. 8 este definitivă.**"

Dispozițiile art. 1 alin. (2) și (3), art. 9 alin. (2) și art. 10 alin. (2) din **Legea nr. 51/1995** au următorul cuprins;

- **Art. 1 alin. (2) și (3): "(2) Profesia de avocat se exercită numai de avocații înscriși în tabloul baroului din care fac parte, barou component al Uniunii Naționale a Barourilor din România, denumită în continuare U.N.B.R.**

(3) Constituirea și funcționarea de barouri în afara U.N.B.R. sunt interzise. Actele de constituire și de înregistrare ale acestora sunt nule de drept Nulitatea poate fi constatată și din oficiu."

- **Art. 9 alin. (2); "Consiliul baroului sesizat verifică îndeplinirea condițiilor legale și, constatând îndeplinirea lor, dispune înregistrarea convenției în termen de o lună de la înregistrarea cererii."**

- **Art. 10 alin. (2): "În fiecare județ există și funcționează un singur barou membru al U.N.B.R., cu sediul în localitatea de reședință a județului."**

În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții de lege, autorul excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 21 alin. (3) privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, ale art. 24 alin. (1) referitor la dreptul la apărare, ale art. 40 alin. (1) referitor la dreptul de asociere, ale art. 41 alin. (1) privind dreptul la muncă, ale art. 53 referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, ale art. 124 alin. (2) privind unicitatea, imparțialitatea și egalitatea justiției și ale art. 129 referitor la folosirea căilor de atac, precum și ale art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului raportate la prevederile art. 6 paragraful 1 referitor la dreptul la un proces echitabil și ale art. 14 privind interzicerea discriminării din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ale art. 2 paragraful 1 privind dreptul la două grade de jurisdicție în materie penală din Protocolul nr. 7 la Convenție și ale art. 20 privind libertatea de asociere din Declarația Universală a Drepturilor Omului.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 29 alin. (1)-(3) din Legea nr. 47/1992 cu privire la dispozițiile art. 2781 alin. 10 din Codul de procedură penală din 1968, având în vedere Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, prin care Curtea a statuat că sintagma "în vigoare" din cuprinsul dispozițiilor art. 29 alin. (1) și ale art. 31 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 este constituțională în măsura în care se interpretează în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare. Prin urmare, dispozițiile art. 2781 alin. 10 din Codul de procedură penală din 1968, deși abrogate la momentul pronunțării Curții, sunt supuse controlului de constituționalitate, întrucât produc efecte juridice în cauză.

Dispozițiile de lege criticate au mai fost supuse controlului de constituționalitate prin raportare la aceleași prevederi din Constituție și din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, invocate și în prezenta cauză, și față de critici similare. Astfel, prin Decizia nr. 1.019 din 29 noiembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 22 din 10 ianuarie 2013, Curtea a respins ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate a art. 2781 alin. 10 din Codul de procedură penală din 1968, statuând că între dispozițiile de lege criticate, potrivit cărora hotărârea pronunțată de judecător în temeiul art. 2781 alin. 8 din Codul de procedură penală este definitivă, și prevederile din Constituție și din actele normative internaționale invocate de autorii excepției nu poate fi reținută nicio contradicție. Stabilirea competenței instanțelor judecătorești și instituirea regulilor de desfășurare a procesului, deci și reglementarea căilor de atac, constituie atributul exclusiv al legiuitorului. Astfel, Curtea a reținut, cu mai multe prilejuri, că acesta este sensul art. 129 din Constituție, text care face referire la "condițiile legii" atunci când reglementează exercitarea căilor de atac ("împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii"), ca de altfel și al art. 126 alin. (2) din Constituție, care, referindu-se la competența instanțelor judecătorești și la procedura de judecată, stabilește că acestea "sunt prevăzute

numai de lege" [a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 460 din 28 octombrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.153 din 7 decembrie 2004].

Dispozițiile art. 2781 alin. 10 din Codul de procedură penală nu aduc atingere dreptului la apărare prevăzut de art. 24 din Legea fundamentală și nici accesului liber la justiție și dreptului la un proces echitabil, consacrate de art. 21 din Constituție și art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, întrucât nu înlătură posibilitatea de a beneficia de drepturile și garanțiile procesuale instituite prin lege, în cadrul unui proces public, judecat de către o instanță independentă, imparțială și stabilită prin lege, într-un termen rezonabil. Nicio prevedere a Legii fundamentale și a actelor normative internaționale invocate de autorii excepției nu reglementează dreptul la exercitarea căilor de atac în orice cauză. Astfel, așa cum s-a arătat mai sus, art. 129 din Constituție stipulează că părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac numai în condițiile legii. Totodată, având în vedere natura cauzelor reglementate prin dispozițiile art. 2781 din Codul de procedură penală, în care nu se judecă infracțiunea care a format obiectul cercetării sau urmării penale, ci rezoluția sau ordonanța de netrimitere în judecată emisă de procuror, prevederile art. 2 privind dreptul la două grade de jurisdicție în materie penală din Protocolul nr. 7 la Convenție nu sunt aplicabile.

Curtea a mai reținut, cu același prilej, că eliminarea căilor de atac în această materie este justificată de caracterul special al procedurii instituite de prevederile art. 2781 din Codul de procedură penală, legiuitorul urmărind să asigure celeritatea procedurii și obținerea în mod rapid a unei hotărâri definitive prin care să fie exercitat controlul judiciar cu privire la soluția procurorului.

Pentru aceste motive, dispozițiile art. 2781 alin. 10 din Codul de procedură penală din 1968 nu aduc atingere nici principiului unicității, imparțialității și egalității justiției prevăzut de art. 124 alin. (2) din Legea fundamentală.

În același sens sunt și Decizia nr. 599 din 5 mai 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 507 din 18 iulie 2011, Decizia nr. 571 din 29 mai 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 513 din 25 iulie 2012, Decizia nr. 97 din 28 februarie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 206 din 11 aprilie 2013, și Decizia nr. 455 din 7 noiembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 45 din 20 ianuarie 2014.

În ceea ce privește dispozițiile art. 1 alin. (2) și (3) din Legea nr. 51/1995, acestea au mai fost supuse controlului de constituționalitate prin raportare la prevederile constituționale referitoare la dreptul de asociere și dreptul la muncă, invocate și în prezenta cauză, și față de critici similare. Astfel, prin Decizia nr. 379 din 24 septembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 731 din 27 noiembrie 2013, Curtea a respins ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate, reținând că avocatura este un serviciu public, care este organizat și funcționează pe baza unei legi speciale, iar profesia de avocat poate fi exercitată de un corp profesional selectat și funcționând după reguli stabilite de lege. Statutul profesiei de avocat a fost adoptat de Consiliul Uniunii Naționale a Barourilor din România, fără ca aceasta să contravină prevederilor constituționale invocate. Această opțiune a legiuitorului nu poate fi considerată ca neconstituțională, având în vedere că scopul ei este asigurarea unei asistențe juridice calificate, iar normele în baza cărora funcționează nu contravin principiilor constituționale. Faptul că accesul la profesia de avocat este condiționat de satisfacerea anumitor cerințe nu poate fi privit ca o îngrădire a dreptului la muncă sau a alegerii libere a profesiei. Normele în baza cărora funcționează Uniunea Națională a Barourilor din România nu contravin principiilor constituționale, cei care doresc să practice această profesie fiind datori să respecte legea și să accepte regulile impuse de aceasta.

De asemenea, Curtea a mai reținut că dreptul de asociere se poate exercita numai cu respectarea legii, și nu împotriva ei, astfel că nici acest drept, specific prin natura lui profesiilor liberale, nici dispozițiile cuprinse în art. 40 din Constituție nu sunt nesocotite. Curtea a reținut totodată că, deși avocatura este o profesie liberală și independentă, exercitarea sa trebuie să se desfășoare într-un cadru organizat, în conformitate cu reguli prestabilite, a căror respectare trebuie asigurată inclusiv prin aplicarea unor măsuri coercitive, rațiuni care au impus constituirea unor structuri organizatorice unitare și prohibirea constituirii în paralel a altor structuri destinate practicării aceleiași activități, fără suport legal. O atare soluție legislativă nu poate fi calificată însă ca venind în contradicție cu dreptul de asociere.

Pentru motivele mai sus arătate, dispozițiile art. 1 alin. (2) și (3) din Legea nr. 51/1995 nu aduc atingere nici prevederilor constituționale ale art. 20 raportate la prevederile art. 14 din Convenția pentru apărarea

drepturilor omului și a libertăților fundamentale și ale art. 20 din Declarația Universală a Drepturilor Omului. De asemenea, nici dispozițiile art. 9 alin. (2) și art. 10 alin. (2) din Legea nr. 51/1995, față de care nu au fost formulate critici distincte, nu aduc vreo atingere prevederilor din Constituție și din actele normative internaționale invocate de autorul excepției.

Totodată, nu poate fi reținută nici critica referitoare la pretinsa încălcare a prevederilor art. 53 din Legea fundamentală, acestea fiind aplicabile numai în ipoteza în care există o restrângere a exercitării drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, restrângere care, însă, nu s-a constatat.

Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe, soluția de respingere a excepției de neconstituționalitate pronunțată de Curte prin deciziile mai sus menționate, precum și considerentele care au fundamentat-o își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

35. DECIZIE nr. 144 din 18 martie 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 26 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 341 din data de 9 mai 2014

Obiectul

Prin Încheierea din 8 iulie 2013, pronunțată în Dosarul nr. 15.475/318/2011, Curtea de Apel Craiova - Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 26 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Cornelia Lupu într-o cauză civilă având ca obiect soluționarea recursului introdus împotriva sentinței prin care a fost respinsă cererea acesteia de obligare a statului român la plata de daune morale ca urmare a supunerii la tratamente inumane și degradante.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autoarea acesteia susține, în esență, că textul de lege criticat limitează dreptul la un proces echitabil, întrucât dă instanței civile posibilitatea să verifice aspecte ce revin instanței penale, aceasta din urmă având competența de a aprecia dacă exercitarea activităților specifice unei profesii, în speță cea de avocat, constituie infracțiune. Arată că dreptul la un proces echitabil presupune, printre altele, respectarea drepturilor fundamentale ale omului, soluționarea cauzei de instanța competentă, respectarea principiului securității raporturilor juridice, egalitatea armelor în proces. În baza textului criticat, instanța civilă analizează legalitatea și temeinicia probelor administrate în dovedirea calității de reprezentant a avocatului. Susține, totodată, că dreptul la un proces echitabil este limitat de dispozițiile textului de lege criticat prin faptul că instanța civilă nu respectă autoritatea de lucru judecat a hotărârilor pronunțate în materie penală cu privire la fapta de exercitare fără drept a profesiei de avocat de către avocații înscriși în barourile înființate "în baza Încheierii Judecătorei Târgu-Jiu din 30 iulie 2003", prin care a dobândit personalitate juridică și a fost înscrisă în registrul special al asociațiilor și fundațiilor Filiala Bălești Gorj a Asociației "Figaro Potra", constituită în temeiul Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, prin hotărârea adunării generale a Asociației "Figaro Potra" din Alba Iulia.

Curtea de Apel Craiova - Secția I civilă apreciază că textul de lege criticat nu contravine prevederilor art. 21 alin. (3) din Constituție.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art. 26 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 7 februarie 2011, care au următoarea redactare: **"Instanțele sunt obligate să verifice și să se pronunțe asupra calității de reprezentant al unei persoane care se prezintă ca avocat, exercitând acte specifice acestei profesii și folosind însemnele profesiei de avocat"**

În opinia autoarei excepției, textul de lege criticat contravine dispozițiilor art. 21 alin. (3) din Constituție care consacră dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține următoarele:

I. Cu privire la obiectul excepției, Curtea observă că, deși textul de lege criticat se referă la calitatea de reprezentant al unei persoane care se prezintă ca avocat, este evident că nu este vorba despre reprezentantul "unei persoane care se prezintă ca avocat", așa cum s-ar înțelege din folosirea greșită a acordului gramatical, ci, în mod logic, textul are în vedere "calitatea de reprezentant a unei persoane care se prezintă ca avocat". Aceasta este, însă, o eroare materială care nu afectează constituționalitatea conținutul normativ al textului de lege supus controlului de constituționalitate.

II. În continuare, Curtea reține că autoarea excepției de neconstituționalitate susține că textul de lege criticat limitează dreptul la un proces echitabil, deoarece ar da instanței civile posibilitatea să verifice aspecte ce revin competenței instanței penale, doar aceasta din urmă având dreptul să aprecieze dacă exercitarea activităților specifice unei profesii, în speță cea de avocat, constituie infracțiune.

Cu privire la această critică, Curtea reține că, în realitate, instanța care va face aplicarea art. 26 alin. (2) din Legea nr. 51/1995, indiferent de materia în care aceasta este specializată - fie că este civilă sau penală, de contencios administrativ sau fiscal, de litigii de muncă și asigurări sociale ori de dreptul familiei - nu se va pronunța cu privire la săvârșirea infracțiunii de exercitare fără drept a profesiei de avocat de către persoana care pretinde că ar avea calitatea de reprezentant al uneia dintre părțile dintr-un proces. Instanța nu va face altceva decât să se asigure că partea reprezentată beneficiază de o apărare adecvată, realizată de o persoană calificată în domeniu, a cărei calitate de avocat este obținută în condițiile legii și recunoscută ca atare, cu respectarea exigențelor impuse pentru accederea în profesia de avocat stabilite prin Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

Aspectele referitoare la existența infracțiunii, stabilirea faptului că aceasta a fost săvârșită de cel acuzat și aprecierea vinovăției acestuia pot forma, eventual, obiectul unui proces penal distinct, supus, la rândul său, exigențelor dreptului la un proces echitabil impuse de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. În consecință, nu se pune problema ca o instanță civilă să pronunțe o hotărâre prin care să stabilească dacă o persoană este vinovată sau nu de săvârșirea unei infracțiuni, astfel că nu se poate avea în vedere o eventuală încălcare a dreptului la un proces echitabil, în condițiile în care nu există nicio încălcare a regulilor procedurale referitoare la competența materială a instanțelor.

Dimpotrivă, textul de lege criticat oferă instanțelor de judecată cadrul legal pentru a veghea ca desfășurarea fiecărui proces, indiferent de ramura de drept în care acesta a fost declanșat, să aibă loc cu respectarea dreptului la apărare, garanție a dreptului la un proces echitabil. Prin aplicarea prevederilor de lege supuse controlului de constituționalitate în cauza de față, instanțele se asigură că dreptul menționat va fi materializat printr-un act profesional de calitate, apt să confere eficiență și efectivitate dreptului la apărare. Cu alte cuvinte, grație textului de lege criticat, instanța dispune de un cadru procedural optim care îi permite să depună diligentele necesare pentru ca persoana reprezentată, parte în proces, să aibă asigurat dreptul la apărare. Acesta este, așadar, unul dintre mecanismele prin care legiuitorul a înțeles să dea eficacitate - în cadrul oricărui proces - prevederilor art. 24 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora dreptul la apărare este garantat.

De altfel, ținând cont de prevederile art. 2 alin. (3) și art. 4 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 13 septembrie 2005, potrivit cărora "judecătorii și procurorii sunt obligați ca, prin întreaga lor activitate, să asigure supremația legii", chiar Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat că "se impune ca organele judiciare să ia nu numai măsurile necesare asigurării apărării învinuitului sau inculpatului în procesul penal, atunci când aceasta este obligatorie, potrivit legii, ci și să observe ca asistența juridică să fie acordată de o persoană care a dobândit calitatea de avocat în condițiile Legii nr. 51/1995, astfel cum a fost modificată și completată prin Legea nr. 255/2004, pentru că, altfel, asistența juridică acordată echivalează cu o lipsă de apărare" (a se vedea Decizia nr. XXVII din 16 aprilie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 772 din 14 noiembrie 2007, pronunțată în soluționarea recursului în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la efectele asistării sau reprezentării părților în cadrul procesului penal de persoane care nu au dobândit calitatea de avocat în condițiile Legii nr. 51/1995). Cu acel prilej, Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat că "asistența juridică acordată în procesul penal unui inculpat sau învinuit de o persoană care nu a dobândit calitatea de avocat în condițiile Legii nr. 51/1995, modificată și completată prin Legea nr. 255/2004, echivalează cu lipsa de apărare a acestuia". În motivarea acestei decizii, instanța supremă a reținut următoarele; "corelativ cu dispozițiile din Codul de procedură penală referitoare la asigurarea dreptului la apărare pentru învinuit sau inculpat, pe întreg parcursul procesului penal, precum și la caracterul absolut al nulității de care sunt lovite actele îndeplinite în lipsa apărătorului atunci când prezența și asistența juridică ce trebuie acordate de acesta sunt obligatorii, potrivit legii, prin Legea nr. 51/1995, astfel cum a fost modificată și completată prin Legea nr. 255/2004, sunt reglementate condițiile exercitării profesiei de avocat". Totodată, Înalta Curte a observat

că, de vreme ce dispozițiile Legii nr. 51/1995 - care are "caracter de lege specială cu privire la modul de exercitare a profesiei de avocat, conțin anumite cerințe imperative, este de la sine înțeles că nu este posibilă îndeplinirea unei asemenea profesii în afara cadrului instituționalizat de acea lege".

În același sens, Curtea Constituțională a reținut în jurisprudența sa, reprezentată de Decizia nr. 150 din 10 februarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 152 din 11 martie 2009, și Decizia nr. 195 din 27 aprilie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 532 din 14 iunie 2004, că atunci când, garantând dreptul la apărare, Constituția prevede, în art. 24 alin. (2), că în timpul procesului părțile au dreptul la asistența unui avocat, înțelege prin aceasta o persoană care a dobândit calitatea de avocat în condițiile prevăzute prin lege. Curtea a statuat că se instituie astfel "o puternică garanție care previne desfășurarea unor activități de asistență juridică de către persoane necalificate și care scapă controlului profesional al barourilor de avocați" (Decizia nr. 66 din 21 mai 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 325 din 5 decembrie 1996). Curtea Constituțională a remarcat că, în concepția legiuitorului, avocatura este un serviciu public, care este organizat și funcționează pe baza unei legi speciale, iar profesia de avocat poate fi exercitată de un corp profesional selectat și funcționând după reguli stabilite de lege. Scopul unei asemenea opțiuni a legiuitorului îl reprezintă asigurarea unei asistențe juridice calificate, cei care doresc să practice profesia de avocat fiind datori să respecte legea și să accepte regulile impuse de aceasta. În acest sens, Curtea a observat că astfel se explică de ce condițiile de organizare și exercitare a profesiei de avocat sunt prevăzute într-o lege specială.

Totodată, prin Decizia nr. 806 din 9 noiembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 29 din 17 ianuarie 2007, Curtea Constituțională a reținut că, "deși avocatura este o profesie liberală și independentă, exercitarea sa trebuie să se desfășoare într-un cadru organizat, în conformitate cu reguli prestabilite, a căror respectare trebuie asigurată inclusiv prin aplicarea unor măsuri coercitive, rațiuni care au impus constituirea unor structuri organizatorice unitare și prohibirea constituirii în paralel a altor structuri destinate practicării aceleiași activități, fără suport legal."

De asemenea, prin Decizia nr. 321 din 14 septembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.144 din 3 decembrie 2004, Curtea a observat că organizarea exercitării prin lege a profesiei de avocat, ca de altfel a oricărei altei activități ce prezintă interes pentru societate, este firească și necesară, în vederea stabilirii competenței, a mijloacelor și a modului în care se poate exercita această profesie, precum și a limitelor dincolo de care s-ar încălca drepturile altor persoane sau categorii profesionale. De asemenea, Curtea a reținut, prin aceeași decizie, că, la fel ca în cazul reglementărilor specifice altor profesii, cum ar fi cele ale notarilor, medicilor sau experților, legea menționată este menită "să apere libera exercitare a profesiei de avocat de concurența nelegitimă din partea unor persoane sau structuri situate în afara cadrului legal și, pe de altă parte, să asigure dreptul la apărare al persoanelor care apelează la serviciul avocațial pe calea garanțiilor oferite de organizarea și exercitarea acestei profesii, în limitele stabilite de lege". Curtea Constituțională a apreciat, în acest sens, că "reglementarea prin lege a obligativității examenului de admitere și a examenului de definitivare în profesia de avocat, a posibilității de a urma Institutul Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților, ca și stabilirea unei anumite experiențe profesionale pentru a putea pune concluzii la instanțele superioare, constituie garanțiile exercitării corespunzătoare a acestei activități de interes public".

III. În ce privește susținerile autoarei excepției în sensul că, în vederea îndeplinirii obligației instituite prin textul de lege criticat, analizarea de către instanțe a deciziilor de primire în profesie se realizează fără a se administra probe cu privire la legalitatea "Barourilor tradiționale", instanțele refuzând să emită o adresă către "Baroul autointitulat tradițional pentru a depune la dosarul cauzei în copie actele de înființare și în lipsa citării Baroului Gorj care a emis deciziile de primire în profesie supuse analizării", Curtea constată că reprezintă chestiuni de aplicare a prevederilor legale la speța concretă, care nu se pot constitui în veritabile critici de neconstituționalitate.

IV. De altfel, Curtea observă că este improprie invocarea încălcării dreptului la un proces echitabil din perspectiva învederată de autoarea excepției. Această constatare rezultă din împrejurările de fapt ale cauzei. Astfel, într-o serie de procese, autoarea excepției, membru al "Baroului Gorj" înființat de Filiala Bălești Gorj a Asociației "Figaro Potra", și-a asumat obligația de a reprezenta, în calitate de avocat, una dintre părți, în virtutea textului de lege criticat, instanțele au procedat la verificarea calității sale de

reprezentant. În urma acestei operațiuni, instanțele au constatat lipsa calității de avocat a acesteia, ținând seama de prevederile art. 1 alin. (2) din Legea nr. 51/1995, potrivit cărora "profesia de avocat se exercită numai de avocații înscriși în tabloul baroului din care fac parte, barou component al Uniunii Naționale a Barourilor din România", și de cele ale art. 1 alin. (3) din aceeași lege, care interzic constituirea și funcționarea de barouri în afara Uniunii Naționale a Barourilor din România.

În acest context, autoarea excepției a declanșat un proces - în cadrul căruia a ridicat, în calea de atac a recursului, prezenta excepție de neconstituționalitate - proces al cărui obiect l-a constituit soluționarea unei cereri de obligare a statului român la plata de daune morale în cuantum de 100.000 euro ca urmare a supunerii sale la tratamente inumane și degradante, care, în opinia sa, au constat, în esență, în șicanele generate de ridicarea de către alți avocați, apărători aleși ai părților adverse celor pe care autoarea excepției intenționa să le reprezinte, a excepției lipsei calității sale de reprezentant, potrivit art. 68 alin. (1) din Codul de procedură civilă din 1865. Autoarea excepției a pretins că, în acest mod, precum și prin insultele care i-au fost aduse de către aceștia în sălile de judecată i-a fost lezat dreptul la imagine și reputație.

Curtea reține că autoarea excepției nu invocă încălcarea dreptului la un proces echitabil cu referire la normele procedurale aplicabile soluționării procesului în cadrul căruia este în mod personal reclamantă, ci din perspectiva aplicării textului de lege criticat în alte procese, respectiv în cele în care i s-a opus excepția lipsei calității de reprezentant. Or, într-o asemenea situație, nu se poate reține existența interesului invocării, în susținerea excepției de neconstituționalitate, a prevederilor constituționale și convenționale referitoare la dreptul la un proces echitabil prin prisma interesului părții pe care intenționa să o reprezinte într-un alt proces.

B. Decizii privind interdicția exercitării profesiei pentru motive de rudenie sau afinitate

1. DECIZIA nr. 57*) din 14 mai 1996 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 17 din Legea nr. [51/1995](#) pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicată în Monitorul Oficial nr. 293 din data de 19 noiembrie 1996

Obiectul

Prin Încheierea din 11 decembrie 1995, pronunțată în Dosarul nr. 3.646/1995, Judecătoria Baia Mare a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 17 din Legea nr. [51/1995](#) pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, invocată de reclamanta Vancea Cecilia Cristina.

În motivarea excepției se susține că dispozițiile art. 17 din Legea nr. [51/1995](#) sunt contrare mai multor dispoziții din Constituția României privitoare la drepturi fundamentale, și anume: art. 24 privind dreptul de a fi asistat de avocat în tot cursul procesului, art. 38 alin. (1) privind dreptul la muncă, la alegerea profesiei și a locului de muncă, art. 44 alin. (1) privind garantarea libertății căsătoriei, art. 20 alin. (2) privind prioritatea convențiilor internaționale privitoare la drepturile fundamentale, art. 21 și art. 125 privind accesul liber la justiție și la realizarea acesteia de către instanțele judecătorești. ***Instanța apreciază că excepția de neconstituționalitate invocată de reclamanta Vancea Cecilia Cristina este întemeiată.***

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o respinge***, reținând următoarele:
Art. 17 din lege are următoarele prevederi:

(1) Profesia de avocat nu poate fi exercitată la instanța de judecată sau la parchetul unde soțul avocatului sau ruda ori afinul său până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de magistrat.
(2) Dispozițiile alineatului precedent se aplică în mod corespunzător și avocatului al cărui soț sau rudă ori afin până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de judecător financiar, consilier de conturi sau procuror financiar, la instanțele Curții de Conturi.

Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra constituționalității prevederilor art. 17 din Legea nr. 51/1995 prin Decizia nr. [45 din 2 mai 1995](#) cu privire la constituționalitatea unor prevederi din Legea pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, decizie publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 12 mai 1995. Constatând că dispozițiile art. 17 din Legea nr. [51/1995](#) sunt constituționale, Curtea Constituțională a reținut că acest articol nu instituie restrângeri ale dreptului de a profesa avocatura, ci incompatibilități care constituie măsuri de protecție pentru părți și împotriva suspiciunii ce ar putea altera actul de justiție. Textul de lege privește direct pe avocat și nu pe judecător, procuror etc., astfel cum se prevede în codurile de procedură. De la pronunțarea deciziei de către Plenul Curții Constituționale nu au intervenit elemente care să conducă la o altă soluție și, în consecință, se impune respingerea excepției de neconstituționalitate ca vădit nefondată.

2. DECIZIA nr. 190 din 10 octombrie 2000 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 17 din Legea nr. [51/1995](#) pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat și a dispozițiilor art. 71 și art. 69 alin. 1 din Statutul profesiei de avocat - pronunțată în ședința publică din data de 10 octombrie 2000.

Obiectul

Prin Încheierea din 29 octombrie 1999, pronunțată în Dosarul nr. 4.277/1999, Curtea de Apel Cluj - Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 17 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, precum și a dispozițiilor art. 71 și art. 69 alin. 1 din Statutul profesiei de avocat, excepție ridicată de contestatoarea-intimată Coldea Alexandrina.

În motivarea excepției autorul acesteia arată că prin dispozițiile criticate pentru neconstituționalitate sunt nesocotite prevederile art. 24 din Constituție, referitoare la dreptul părților dintr-un proces de a fi asistate de un avocat ales, drept care implică și dreptul oricărui justițiabil de a-și alege liber avocatul pe care îl dorește. De asemenea, se susține că textele criticate încalcă și prevederile art. 38 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora "Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei și alegerea locului de muncă sunt libere". Or, se arată în continuare, îndeplinirea de către avocatul aflat în situația prevăzută la art. 17 din Legea nr. 51/1995 a activităților specifice profesiei (așa cum acestea sunt înscrise în art. 1-3 din lege), în fața instanței, considerată ca instituție (unde soțul sau ruda sa este magistrat), înseamnă exercitarea dreptului său la muncă.

Totodată se invocă și încălcarea art. 49 din Constituție, considerându-se că "dispozițiile art. 17 din Legea nr. 51/1995 și ale art. 71, raportate la art. 69 alin. 1 din Statutul profesiei de avocat, au ca efect o restrângere a dreptului la muncă al avocatului aflat în situația vizată de aceste texte". Interdicția de exercitare a profesiei în fața unei instanțe, "considerată ca instituție în sine", așa cum este definită în Legea nr. 92/1992, reprezintă în opinia autorului excepției o restrângere care se încadrează în textul art. 49 din Constituție. Se mai arată că "substratul interdicției în cauză se relevă a fi acela al unei prezumții de necinste, atât în sarcina avocatului, cât și a tuturor magistraților unei instanțe (instanța unde soțul sau ruda avocatului este magistrat), precum și acela al unei prezumții de parțialitate al tuturor acestor magistrați". Prin conținutul lor "vădit infamant, ca și prin apriorismul lor", aceste prezumții sunt considerate de autorul excepției ca fiind "contrare moralei publice" și, în consecință, ele nu pot justifica restrângerea dreptului de exercitare a profesiei de avocat pentru avocații aflați în situația prevăzută la art. 17 din Legea nr. 51/1995. Pe de altă parte, analizând proporționalitatea restrângerii operate prin dispoziția legală criticată pentru neconstituționalitate, precum și limita restrângerii prevăzute la art. 49 din Constituție, de a nu se atinge însăși existența dreptului, se consideră că restrângerea dreptului de exercitare a profesiei ar putea fi circumscrisă numai în termenii unei incompatibilități restrânse la completul în care funcționează magistratul care este rudă cu avocatul în cauză (în genul celei prevăzute la art. 24 și următoarele din Codul de procedură civilă sau la art. 64 și următoarele din Codul de procedură penală).

Un alt motiv de neconstituționalitate a dispozițiilor criticate, invocat de autorul excepției, se bazează pe încălcarea prevederilor art. 44 din Constituție, întrucât "încheierea căsătoriei sau menținerea celei deja încheiate de către avocații vizati de aceste texte, respectiv de către magistrați, devine incompatibilă cu exercitarea dreptului la muncă, după cum exercitarea acestui drept capătă valența unui criteriu

obligatoriu de evitat pentru a putea întemeia sau menține o familie" (un veritabil impediment la căsătorie).

Instanța judecătorească, exprimându-și opinia asupra excepției de neconstituționalitate, consideră că aceasta "este fondată, atâta timp cât prin dispozițiile a căror neconstituționalitate este invocată se menține interdicția avocatului de a-și exercita profesia la instanța sau parchetul la care soțul avocatului sau ruda ori afinul său până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de magistrat și nu se are în vedere doar o incompatibilitate a unui anume magistrat, nu a instanței sau parchetului ca instituție, așa cum prevăd dispozițiile art. 24 și următoarele din Codul de procedură civilă și ale art. 46 și următoarele din Codul de procedură penală".

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele:

1. Excepția de neconstituționalitate se referă în primul rând la dispozițiile **art. 17** din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, care au următorul cuprins: "**Profesia de avocat nu poate fi exercitată la instanța de judecată sau la parchetul unde soțul avocatului sau ruda ori afinul său până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de magistrat.**

Dispozițiile alineatului precedent se aplică în mod corespunzător și avocatului al cărui soț sau rudă ori afin până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de judecător financiar, consilier de conturi sau procuror financiar, la instanțele Curții de Conturi."

Autorul excepției de neconstituționalitate consideră că acest text încalcă prevederile art. 24 din Constituție, referitoare la dreptul la apărare, pe cele ale art. 38 din Constituție, privind munca și protecția socială a muncii, pe cele ale art. 44 din Constituție, privind familia, precum și prevederile art. 49 din Constituție, privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.

Dispozițiile constituționale invocate în motivarea excepției de neconstituționalitate de către autorul acesteia au următorul conținut:

- Art. 24: "(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat ales sau numit din oficiu."

Curtea constată că deși autorul excepției se referă la încălcarea dispozițiilor art. 38 în întregime, în realitate dispozițiile pertinente ale art. 38 sunt cuprinse numai în alin. (1) al acestui articol, care are următorul cuprins:

"(1) Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei și alegerea locului de muncă sunt libere."

De asemenea, în legătură cu prevederile art. 44 din Constituție, invocate, de asemenea, în integralitate, Curtea observă că în realitate autorul excepției se referă în motivare doar la alin. (1) și la teza întâi a alin. (2), care au următorul cuprins: "(1) Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între soți, pe egalitatea acestora și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor.

(2) Condițiile de încheiere, de desfacere și de nulitate a căsătoriei se stabilesc prin lege."

- Art. 49: "(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea siguranței naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale ori ale unui sinistru deosebit de grav.

(2) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății."

Examinând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 17 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, Curtea reține că interdicția instituită prin art. 17 din Legea nr. 51/1995 vizează sfera dreptului de a exercita profesia de avocat de către membrii barourilor, iar nu restrângerea dreptului la apărare al cetățeanului, prevăzut la art. 24 din Constituție. Acest drept este garantat prin posibilitatea titularului de a alege orice avocat înscris în barourile din România în afara celor care au interdicție de a exercita acte specifice profesiei datorită unei situații personale (interdicție limitată la o anumită instanță).

Din această perspectivă incompatibilitatea stabilită prin textul de lege criticat nu contravine nici prevederilor art. 38 alin. (1) din Constituție, care prevăd că dreptul la muncă nu poate fi îngrădit, deoarece textul nu instituie o restrângere a exercitării dreptului de a profesa avocatura, ci o garanție legală prevăzută în scopul asigurării probității participanților la realizarea justiției.

Dispozițiile legale criticate nu încalcă nici prevederile art. 49 alin. (1) din Constituție, deoarece, pe de o parte, interdicția cuprinsă în art. 17 din Legea nr. 51/1995 este impusă de necesitatea apărării unor valori sociale importante, și anume ordinea și morala publică, iar pe de altă parte, nu atinge existența vreunui drept.

Referitor la pretinsa încălcare, prin dispozițiile legale amintite, a prevederilor art. 44 din Constituție, privind familia, Curtea observă că aceste prevederi ale Legii fundamentale nu au nici o incidență în cauză, întrucât se referă la încheierea căsătoriei, egalitatea în drepturi a soților, condițiile de încheiere a căsătoriei, care nu au nici o legătură cu textul de lege criticat.

Curtea constată, de asemenea, că acest text a mai format obiect al controlului de constituționalitate exercitat de Curte. Astfel, prin Decizia nr. 45 din 2 mai 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 12 mai 1995, Curtea Constituțională, pronunțându-se, în cadrul controlului prealabil prevăzut la art. 144 lit. a) din Constituție, asupra constituționalității dispozițiilor art. 17 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, a stabilit că acestea sunt constituționale. În considerentele acelei decizii Curtea a reținut că "Prevederile art. 17 nu instituie însă restrângeri ale exercitării dreptului de a profesa avocatura, ci incompatibilități care constituie măsuri de protecție pentru părți și împotriva unor suspiciuni ce ar putea altera actul de justiție. Textul legal privește direct avocatul și nu judecătorul, procurorul etc., astfel cum se prevede în codurile de procedură". În motivarea sesizării de neconstituționalitate formulate de Curtea Supremă de Justiție cu privire la acest text s-a invocat numai încălcarea dispozițiilor art. 49 din Constituție. Printr-o decizie ulterioară - nr. 57 din 14 mai 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 293 din 19 noiembrie 1996, Curtea Constituțională, în cadrul controlului posterior de constituționalitate, a respins "ca vădit nefondată excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 17 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat", cu motivarea că, referitor la aceste dispoziții legale, Curtea, prin Decizia nr. 45/1995 a plenului, a stabilit că sunt constituționale. În motivarea excepției de neconstituționalitate care a format obiectul Deciziei nr. 57/1996 s-a invocat încălcarea mai multor dispoziții constituționale privitoare la drepturi fundamentale, și anume: art. 24 alin. (2) privind dreptul la apărare, art. 38 alin. (1) privind dreptul la muncă, la alegerea profesiei și a locului de muncă, art. 44 alin. (1) privind garantarea libertății căsătoriei, art. 20 alin. (2) privind prioritatea convențiilor internaționale privitoare la drepturile fundamentale, art. 21 și art. 125 privind accesul liber la justiție și la realizarea justiției de către instanțele judecătorești.

Curtea Constituțională constată că, întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură a reconsidera această jurisprudență, atât considerentele acestor decizii, cât și soluția pronunțată își mențin valabilitatea și în prezenta cauză.

2. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 71 raportat la art. 69 din Statutul profesiei de avocat, aprobat de Consiliul Uniunii Avocaților din România, Curtea constată, în temeiul prevederilor art. 144 lit. c) din Constituție și ale art. 23 alin. (1) și (6) din Legea nr. 47/1992, republicată, conform căroră Curtea Constituțională decide numai asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau ordonanță, că excepția este inadmisibilă, deoarece statutul criticat nu se încadrează în aceste categorii de acte normative.

3. DECIZIE nr. 166 din 1 aprilie 2004 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 20 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 434 din data de 14 mai 2004

Obiectul

Prin încheierea din 19 noiembrie 2003, pronunțată în Dosarul nr. 9.399/2003, Judecătoria Cluj-Napoca a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 20 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Excepția a fost ridicată de Mihai Paul Neamț, în calitate de reprezentant al lui Răducu Alin Radu, în dosarul de mai sus, având drept obiect soluționarea unei acțiuni de divorț formulate de reclamanta Tania Claudia Radu.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că dispozițiile legale criticate aduc atingere principiilor constituționale referitoare la ocrotirea vieții intime, familiale și private și la neîngrădirea dreptului la muncă. În speță, pentru a ieși din starea de incompatibilitate prevăzută de normă atacată, reprezentantul autorului excepției se vede obligat să procedeze la încetarea relațiilor familiale stabilite legal sau să determine pe unul dintre membrii familiei sale să exercite limitat drepturile pentru prezervarea dreptului celuilalt.

Judecătoria Cluj-Napoca opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, dispozițiile legale criticate neîncălând drepturile reglementate prin textele constituționale invocate. În acest sens instanța invocă jurisprudența Curții Constituționale care a statuat că dispozițiile legale criticate sunt constituționale.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 20 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, cu modificările și completările ulterioare, cu următorul conținut:

- Art. 20 alin. (1): "Profesia de avocat nu poate fi exercitată la instanța de judecată sau la parchetul unde soțul avocatului sau ruda ori afینul său până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de magistrat."

Autorul excepției de neconstituționalitate susține că prin dispozițiile legale criticate sunt încălcate prevederile art. 26, 38 și 49 din Constituția României. După revizuirea Constituției și republicarea acesteia, dispozițiile invocate au fost cuprinse în art. 26, 41 și 53, având următorul conținut:

- Art. 26: "(1) Autoritățile publice respectă și ocrotesc viața intimă, familială și privată.
(2) Persoana fizică are dreptul să dispună de ea însăși, dacă nu încalcă drepturile și libertățile altora, ordinea publică sau bunele moravuri.";

- Art. 41: "(1) Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă.

(2) Salariații au dreptul la măsuri de protecție socială. Acestea privesc securitatea și sănătatea salariaților, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim brut pe țară, repausul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții deosebite sau speciale, formarea profesională, precum și alte situații specifice, stabilite prin lege.

(3) Durata normală a zilei de lucru este, în medie, de cel mult 8 ore.

(4) La muncă egală, femeile au salariu egal cu bărbații.

(5) Dreptul la negocieri colective în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sunt garantate.";

- Art. 53: "(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

(2) Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului și a libertății."

Curtea constată că art. 20 alin. (1) din legea susmenționată nu instituie restrângeri ale exercitării dreptului de a profesa avocatura, ci incompatibilități în exercitarea profesiei de avocat la instanța de judecată sau la parchetul unde soțul, ruda ori afینul până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de magistrat. Aceste incompatibilități constituie măsuri de protecție pentru părți împotriva suspiciunilor privind situații de natură să altereze actul de justiție.

Critica în sensul că textul atacat instituie o prezumție de corupție împotriva persoanei care își exercită profesia de avocat la instanța de judecată sau la parchetul unde soțul, ruda ori afینul până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de magistrat este nefondată. Interdicția stabilită în sarcina avocatului, care are rude la o anumită instanță de judecată, de a lua parte la soluționarea unui litigiu de către această instanță nu prezumă reaua-credință, ci exprimă grija legiuitorului pentru asigurarea

condițiilor de imparțialitate necesare în rezolvarea unui litigiu în deplin acord cu dispozițiile art. 124 alin. (2) din Constituție, republicată.

Incompatibilitatea reglementată de dispoziția criticată reprezintă o garanție și o măsură de protecție a justițiabililor care recurg la serviciile unui avocat, ale căror interese trebuie asigurate potrivit legii.

Curtea constată că nu poate fi primită nici susținerea în sensul că starea de incompatibilitate prevăzută de norma criticată încalcă dreptul la viața intimă, familială și privată, dat fiind că nu are nici o legătură cu acest domeniu de reglementare.

În ceea ce privește critica referitoare la încălcarea dreptului la muncă, Curtea reține că textul de lege criticat nu contravine principiului constituțional. Potrivit art. 41 din Constituție, republicată, și art. 6 pct. 1 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, dreptul la muncă constă în posibilitatea acordată unei persoane de a-și câștiga existența printr-o muncă liber aleasă sau acceptată. Or, limitarea prevăzută de art. 20 alin. (1) din Legea nr. 51/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nu exclude posibilitatea ca avocatul să-și exercite profesia în cauzele aflate pe rolul altor instanțe sau de a efectua alte activități specifice profesiei de avocat, dreptul la muncă al acestuia nefiind deci încălcat.

Având în vedere aceste considerente, Curtea constată că nu au fost încălcate nici prevederile art. 53 din Constituție, republicată.

În acest sens s-a pronunțat Curtea Constituțională și prin Decizia nr. 45 din 2 mai 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 12 mai 1995, și Decizia nr. 190 din 10 octombrie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 60 din 5 februarie 2001.

4. DECIZIE nr. 294 din 9 iunie 2005 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 20 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 614 din data de 15 iulie 2005

Obiectul

Prin încheierea din 6 ianuarie 2005, pronunțată în Dosarul nr. 12.909/2004, Judecătoria Cluj-Napoca a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 20 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat. Excepția a fost ridicată de pârâțul Ioan Rus în dosarul de mai sus, având drept obiect soluționarea unei acțiuni de partaj de bunuri comune, formulată de reclamanta Georgeta Seiche.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia arată că prin dispozițiile criticate pentru neconstituționalitate sunt nesocotite prevederile art. 24 alin. (2) din Constituție, referitoare la dreptul părților dintr-un proces de a fi asistate de un avocat ales, ceea ce implică și dreptul oricărui justițiabil de a-și alege liber avocatul pe care îl dorește. De asemenea, se susține că textele criticate încalcă și prevederile art. 41 alin. (1) din Constituție, deoarece îndeplinirea de către avocatul aflat în situația prevăzută de art. 20 din Legea nr. 51/1995 a activităților specifice profesiei, în fața instanței, considerată ca instituție (unde soțul sau ruda sa este magistrat), înseamnă exercitarea dreptului său la muncă. Totodată se invocă și încălcarea art. 53 alin. (1) din Constituție, considerându-se că dispozițiile art. 20 din Legea nr. 51/1995 au ca efect o restrângere a dreptului la muncă al avocatului aflat în situația vizată de acest text. Se mai arată că dispozițiile legale criticate aduc atingere principiilor constituționale referitoare la ocrotirea vieții intime, familiale și private, precum și la obligația autorităților publice de a respecta și ocroti viața intimă, familială și privată [art. 48 alin. (1) și teza întâi a alin. (2), respectiv art. 26 alin. (1)], astfel încât, pentru a ieși din starea de interdicție prevăzută de norma atacată, reprezentantul autorului excepției se vede obligat să procedeze la încetarea relațiilor familiale stabilite legal sau să determine pe unul dintre membrii familiei sale să exercite limitat drepturile pentru prezervarea dreptului celuilalt. Un alt motiv de neconstituționalitate a dispozițiilor criticate, invocat de autorul excepției, se bazează pe încălcarea prevederilor art. 57 din Constituție, întrucât "interdicția are un vădit caracter infamant față de profesia de avocat și instituie prezumția că avocatul este persoana care poate altera actul de justiție, care își exercită cu rea-credință profesia, poate prejudicia interesele justițiabilului și poate corupe magistrații care activează la nivelul unei instanțe judecătorești".

Judecătoria Cluj-Napoca și-a exprimat opinia în sensul respingerii excepției, întrucât incompatibilitatea prevăzută de dispozițiile legale criticate nu constituie "o măsură de restrângere a

dreptului de a exercita avocatura", ci de apărare "a unor valori importante, respectiv ordinea și morala publică".

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o respinge***, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile ***art. 20*** din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, dispoziții modificate și completate prin Legea nr. 255/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004, având următorul cuprins:

"(1) Profesia de avocat nu poate fi exercitată la judecătoriile, tribunalele, tribunalele specializate și curțile de apel, precum și la parchetele de pe lângă aceste instanțe, unde soțul avocatului sau ruda ori afinul său până la gradul al III-lea inclusiv îndeplinește funcția de judecător sau procuror.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și avocatului al cărui soț, rudă ori afin până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de judecător la Curtea Constituțională ori funcția de judecător financiar, consilier de conturi sau procuror financiar la instanțele Curții de Conturi.

(3) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și la Parchetul de pe lângă halta Curte de Casație și Justiție, precum și la Parchetul Național Anticorupție.

(4) Dispozițiile alin. (1)-(3) se aplică și avocatului titular, avocatului asociat, avocatului colaborator sau salarizat în cadrul profesiei, care se folosește de forma de organizare profesională ori de raporturile de conlucrare profesională stabilite în condițiile legii în scopul eludării acestor interdicții, sub sancțiunea săvârșirii unei abateri disciplinare grave."

Autorul excepției de neconstituționalitate consideră că acest text încalcă prevederile constituționale ale art. 24 din Constituție, referitoare la dreptul la apărare, pe cele ale art. 26, referitoare la viața intimă, familială și privată, pe cele ale art. 41, privind munca și protecția socială a muncii, pe cele ale art. 48, privind familia, pe cele ale art. 53, privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, precum și prevederile art. 57, privind exercitarea cu bună-credință a drepturilor și libertăților constituționale.

Se constată că, deși se invocă încălcarea dispozițiilor art. 24, 26, 41, 48 și 53 din Constituție, în integralitate, în realitate autorul excepției se referă în motivare doar la alin. (2) al art. 24, alin. (1) al art. 26, alin. (1) al art. 41, alin. (1) și teza întâi a alin. (2) ale art. 48, precum și la alin. (1) al art. 53 din Legea fundamentală.

Dispozițiile constituționale invocate în motivarea excepției de neconstituționalitate de către autorul acesteia au următorul conținut:

- Art. 24 alin. (2): "In tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.";

- Art. 26 alin. (1): "Autoritățile publice respectă și ocrotesc viața intimă, familială și privată.";

- Art. 41 alin. (1): "Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă.";

- Art. 48 alin. (1) și teza întâi a alin. (2): "(1) Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între soți, pe egalitatea acestora și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor.

(2) Condițiile de încheiere, de desfacere și de nulitate a căsătoriei se stabilesc prin lege.";

- Art. 53 alin. (1): "Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.";

- Art. 57: "Cetățenii români, cetățenii străini și apatrizii trebuie să-și exercite drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile celorlalți."

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că interdicția instituită prin art. 20 din Legea nr. 51/1995 vizează sfera dreptului de a exercita profesia de avocat de către membrii barourilor, iar nu restrângerea dreptului la apărare al cetățeanului, prevăzut la art. 24 alin. (1) din Constituție. Acest drept este garantat prin posibilitatea titularului de a alege orice avocat înscris în barourile din România, în afara celor care au interdicție de a exercita acte specifice profesiei datorită unei situații personale (interdicție limitată la o anumită instanță).

Din această perspectivă incompatibilitatea stabilită prin textul de lege criticat nu contravine nici prevederilor art. 41 alin. (1) din Constituție, care prevăd că dreptul la muncă nu poate fi îngrădit, deoarece textul nu instituie o restrângere a exercitării dreptului de a profesa avocatura, ci o garanție legală prevăzută în scopul asigurării probității participanților la realizarea justiției.

Se constată că nu poate fi primită nici susținerea în sensul că starea de incompatibilitate prevăzută de norma criticată încalcă dreptul la viața intimă, familială și privată, dat fiind că nu are nici o legătură cu acest domeniu de reglementare.

Referitor la pretinsa încălcare prin dispozițiile legale criticate a prevederilor art. 48 din Constituție privind familia, se observă că aceste prevederi ale Legii fundamentale nu au nici o incidență în cauză, întrucât se referă la încheierea căsătoriei, egalitatea în drepturi a soților, condițiile de încheiere a căsătoriei, care nu au nici o legătură cu textul de lege criticat.

Dispozițiile legale criticate nu încalcă nici prevederile art. 53 alin. (1) din Constituție, deoarece, pe de o parte, interdicția cuprinsă în art. 20 din Legea nr. 51/1995 este impusă de necesitatea apărării unor valori sociale importante, și anume ordinea și morala publică, iar pe de altă parte, nu atinge existența vreunui drept.

Având în vedere aceste considerente, se constată că prevederile art. 57 din Constituție, privind exercitarea cu bună-credință a drepturilor și libertăților constituționale, nu sunt incidente în cauză.

Se constată, de asemenea, că prevederile de lege criticate au mai format obiectul controlului de constituționalitate exercitat de Curte. Astfel, prin Decizia nr. 45 din 2 mai 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 12 mai 1995, Curtea Constituțională, pronunțându-se, în cadrul controlului prealabil, asupra constituționalității unor dispoziții din Legea pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, a stabilit că acestea sunt constituționale. În considerentele acelei decizii Curtea a reținut că prevederile de lege criticate "nu instituie restrângeri ale exercitării dreptului de a profesa avocatura, ci incompatibilități care constituie măsuri de protecție pentru părți și împotriva unor suspiciuni ce ar putea altera actul de justiție. Textul legal privește direct avocatul și nu judecătorul, procurorul etc., astfel cum se prevede în codurile de procedură". Prin decizii ulterioare - nr. 190 din 10 octombrie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 60 din 5 februarie 2001, precum și nr. 166 din 1 aprilie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 434 din 14 mai 2004 - Curtea Constituțională, în cadrul controlului posterior de constituționalitate, a respins ca nefondată excepția de neconstituționalitate. Întrucât nu au intervenit elemente noi de natură a reconsidera această jurisprudență, atât considerentele acestor decizii, cât și soluția pronunțată își mențin valabilitatea și în prezenta cauză.

5. DECIZIE nr. 816 din 27 septembrie 2007 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 20 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 715 din data de 23 octombrie 2007

Obiectul

Prin Încheierea din 7 mai 2007, pronunțată în Dosarul nr. 1.696/187/2006, Tribunalul Bihor - Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 20 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat. Excepția a fost ridicată de Anton Mădălin Burtan Pop.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că dispozițiile de lege criticate contravin prevederilor art. 4 alin. (2), art. 16 alin. (1), art. 24 și art. 41 alin. (1) din Constituție, fără a arăta în ce mod.

Tribunalul Bihor - Secția penală arată că dispozițiile de lege criticate vizează sfera dreptului de a exercita profesia de avocat de către membrii barourilor, iar nu restrângerea dreptului la apărare al cetățeanului, drept garantat prin posibilitatea titularului de a alege orice avocat înscris în barourile din România. Incompatibilitatea stabilită prin textul de lege criticat nu contravine nici dispozițiilor art. 41 alin. (1) din Legea fundamentală, deoarece nu se instituie o restrângere a exercitării dreptului de a profesa avocatura, ci o garanție legală prevăzută în scopul asigurării probității participanților la realizarea justiției, contribuind la asigurarea imparțialității în desfășurarea actului de judecată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o respinge***, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 20 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001. Alin. (1) al art. 20 a fost modificat prin art. I pct. 18 din Legea nr. 255/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004. Alin. (3) și (4) au fost introduse prin art. I pct. 19 din Legea nr. 255/2004.

Textul de lege criticat are următorul cuprins: *"(1) Profesia de avocat nu poate fi exercitată la judecătoriile, tribunalele, tribunalele specializate și curțile de apel, precum și la parchetele de pe lângă aceste instanțe, unde soțul avocatului sau ruda ori afinul său până la gradul al III-lea inclusiv îndeplinește funcția de judecător sau procuror.*

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și avocatului al cărui soț, rudă ori afin până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de judecător la Curtea Constituțională ori funcția de judecător financiar, consilier de conturi sau procuror financiar la instanțele Curții de Conturi.

(3) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, precum și la Parchetul Național Anticorupție.

(4) Dispozițiile alin. (1)-(3) se aplică și avocatului titular, avocatului asociat, avocatului colaborator sau salarizat în cadrul profesiei, care se folosește de forma de organizare profesională ori de raporturile de conlucrare profesională stabilite în condițiile legii în scopul eludării acestor interdicții, sub sancțiunea săvârșirii unei abateri disciplinare grave."

În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții legale, autorul excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 4 alin. (2) referitoare la unitatea poporului și egalitatea între cetățeni, art. 16 alin. (1) referitoare la egalitatea în drepturi a cetățenilor, art. 24 referitoare la dreptul la apărare și art. 41 alin. (1) referitoare la dreptul la muncă.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile de lege criticate au mai făcut obiectul controlului de constituționalitate. Astfel, prin Decizia nr. 294 din 9 iunie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 614 din 15 iulie 2005, Curtea a constatat că interdicția instituită prin art. 20 din Legea nr. 51/1995 vizează sfera dreptului de a exercita profesia de avocat de către membrii barourilor, iar nu restrângerea dreptului la apărare al cetățeanului, prevăzut la art. 24 alin. (1) din Constituție. Acest drept este garantat prin posibilitatea titularului de a alege orice avocat înscris în barourile din România, în afara celor care au interdicție de a exercita acte specifice profesiei datorită unei situații personale (interdicție limitată la o anumită instanță). Din această perspectivă, incompatibilitatea stabilită prin textul de lege criticat nu contravine nici prevederilor art. 41 alin. (1) din Constituție, care prevăd că dreptul la muncă nu poate fi îngrădit, deoarece textul nu instituie o restrângere a exercitării dreptului de a profesa avocatura, ci o garanție legală prevăzută în scopul asigurării probității participanților la realizarea justiției.

De asemenea, prin Decizia nr. 166 din 1 aprilie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 434 din 14 mai 2004, Curtea a constatat că art. 20 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 nu instituie restrângeri ale exercitării dreptului de a profesa avocatura, ci incompatibilități în exercitarea profesiei de avocat la instanța de judecată sau la parchetul unde soțul, ruda ori afinul până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de magistrat. Aceste incompatibilități constituie măsuri de protecție pentru părți împotriva suspiciunilor privind situații de natură să altereze actul de justiție.

Incompatibilitatea reglementată de dispoziția criticată reprezintă o garanție și o măsură de protecție a justițiabililor care recurg la serviciile unui avocat, ale căror interese trebuie asigurate potrivit legii.

Rațiunile care au stat la baza adoptării soluției anterioare își păstrează valabilitatea și în prezent, astfel încât aceasta se impune a fi menținută.

6. DECIZIE nr. 223 din 17 februarie 2009 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 20 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 161 din data de 16 martie 2009

Obiectul

Prin Încheierea din 8 octombrie 2008, pronunțată în Dosarul nr. 2.319/111/2007, Tribunalul Bihor - Secția comercială a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 20 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție invocată de Ionel Măduța.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că textul de lege criticat este neconstituțional, deoarece stabilește că profesia de avocat nu poate fi exercitată la instanța de judecată, la parchet și la instanțele Curții de Conturi, unde soțul avocatului sau ruda sau afinul până la gradul al treilea îndeplinește funcția de judecător, procuror, judecător financiar, consilier de conturi. În opinia autorului excepției, se îngrădește astfel posibilitatea exercitării profesiei de avocat, fiind încălcate grav dispozițiile constituționale pentru această categorie profesională. Se arată că "cel mult se putea prevedea în lege interdicția avocatului de a pleda în cauzele în care instrumentează soțul, rudele și afinii mai sus menționați".

Tribunalul Bihor - Secția comercială apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât restrângerea prin lege a dreptului de exercitare a profesiei de avocat în anumite circumstanțe apără morala publică, precum și drepturile și libertățile tuturor cetățenilor, care au dreptul la o justiție imparțială și egală pentru toți.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 20 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, cu modificările și completările ulterioare. Alin. (1) al art. 20 a fost modificat ulterior sesizării Curții Constituționale, prin art. I pct. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 159/2008 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 792 din 26 noiembrie 2008, păstrându-se însă soluția legislativă criticată de autorul excepției.

Textul de lege criticat are următorul cuprins: ***"Profesia de avocat nu poate fi exercitată la instanțele, precum și la parchetele de pe lângă acestea, inclusiv la Înalta Curte de Casație și Justiție sau la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, unde soțul avocatului sau ruda ori afinul său până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de judecător sau procuror, indiferent de secția, direcția, serviciul sau biroul în care își desfășoară activitatea."***

În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții legale se invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.

Examinând excepția de neconstituționalitate astfel cum a fost formulată, Curtea constată că dispozițiile legale criticate, în redactarea anterioară sesizării Curții Constituționale prin Încheierea din 8 octombrie 2008, au mai fost supuse controlului instanței de contencios constituțional, prin raportare la aceleași prevederi din Legea fundamentală invocate și în prezenta cauză și față de critici similare.

Printr-o jurisprudență constantă (de exemplu: Decizia nr. 816 din 27 septembrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 715 din 23 octombrie 2007, Decizia nr. 294 din 9 iunie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 614 din 15 iulie 2005, Decizia nr. 166 din 1 aprilie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 434 din 14 mai 2004), Curtea a respins excepția de neconstituționalitate invocată, reținând, în esență, că art. 20 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 nu instituie restrângeri ale exercitării dreptului de a profesa avocatura, ci incompatibilități în exercitarea profesiei de avocat la instanța de judecată sau la parchetul unde soțul, ruda ori afinul până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de magistrat. Aceste incompatibilități constituie măsuri de protecție pentru părți împotriva suspiciunilor privind situații de natură să altereze actul de justiție. Incompatibilitatea reglementată de dispoziția criticată reprezintă o garanție și o măsură de protecție a justițiabililor care recurg la serviciile unui avocat, ale căror interese trebuie asigurate potrivit legii.

Deoarece până în prezent nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe, iar soluția legislativă de principiu reglementată de textul de lege criticat, ca urmare a modificării acestuia, este identică, soluția și considerentele deciziilor mai sus menționate își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

7. DECIZIE nr. 741 din 12 mai 2009 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28 alin. 1, 2 și 3, art. 183 și art. 244 alin. 1 pct. 1 din Codul de procedură civilă, art. 19 alin. (4) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, precum și a

dispozițiilor Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 379 din data de 4 iunie 2009

Obiectul

Prin încheierile din 3 decembrie 2008 și din 27 noiembrie 2008, pronunțate în dosarele nr. 10.962/99/2005 și nr. 24.678/3/2005, Curtea de Apel Iași - Secția civilă și Curtea de Apel București - Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie au sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28 alin. 1, 2 și 3, art. 183 din Codul de procedură civilă și art. 244 alin. 1 pct. 1 din același cod, art. 19 alin. (4) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, a prevederii referitoare la sesizarea Curții Constituționale din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, precum și a dispozițiilor Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, excepții ridicate de Emil Balaure în cauze având ca obiect o acțiune în pretenții, respectiv o obligație de a face.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că prevederile legale criticate contravin dispozițiilor art. 21 alin. (3) din Constituție. Astfel, se arată că prevederile art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992 referitoare la sesizarea Curții Constituționale de către instanța în fața căreia s-a invocat excepția, precum și prevederile art. 28 alin. 1, 2 și 3 din Codul de procedură civilă, care consacră imposibilitatea recuzării membrilor întregii instanțe, îngăduiesc dreptul părților la un proces echitabil. În același sens sunt și prevederile art. 183 și ale art. 244 alin. 1 pct. 1 din Codul de procedură civilă, prin redactarea defectuoasă, respectiv prin instituirea posibilității, iar nu a obligativității judecătorului de a suspenda cursul judecării, în cazul defăimării unui înscris ca fals, respectiv când dezlegarea pricinii atârână, în totul sau în parte, de existența sau neexistența unui drept care face obiectul unei alte judecări.

De asemenea, autorul excepției consideră ca fiind neconstituționale dispozițiile art. 19 alin. (4) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, referitoare la interdicția pentru avocații - foști judecători de a pune concluzii la instanțele unde au funcționat, fiind nemulțumit de exercitarea în concret a profesiei de avocat de o anumită persoană.

În ceea ce privește dispozițiile Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și ale Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară sunt neconstituționale, nu se precizează în ce constă contradictorialitatea cu Legea fundamentală.

Curtea de Apel Iași - Secția civilă arată că dispozițiile art. 28 alin. 1, 2 și 3 din Codul de procedură civilă sunt constituționale, legiuitorul fiind îndreptățit să stabilească măsurile legislative adecvate pentru asigurarea unei bune desfășurări a proceselor și împiedicarea abuzului de drept, fără a restrânge accesul liber la justiție sau dreptul la apărare. De asemenea, arată că sunt constituționale și prevederile art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992, referitoare la sesizarea Curții Constituționale de către instanța în fața căreia s-a invocat excepția, și nu în mod direct, de către părți. Exercitarea oricărui drept procesual nu se poate face decât într-un cadru juridic, stabilit de către legiuitor, cu respectarea unor exigențe de natură a preveni eventualele abuzuri și tergiversarea soluționării cauzelor.

Prevederile art. 183 din Codul de procedură civilă sunt constituționale, legiuitorul lăsând la aprecierea judecătorului oportunitatea suspendării cursului judecării, asigurându-se astfel respectarea dreptului la soluționarea cauzei într-un termen rezonabil, prin împiedicarea tentativelor abuzive de tergiversare a judecării. Sunt constituționale și dispozițiile art. 244 din Codul de procedură civilă, consacrand dreptul, dar și datoria judecătorului de a suspenda judecata numai dacă soluția care s-ar da într-o altă pricină ar fi de natură a influența în mod decisiv soluționarea acțiunii.

În ceea ce privește invocarea excepției de neconstituționalitate prevederilor art. 51 alin. (4) din Legea nr. 51/1995, în opinia instanței de judecată, acestea nu au legătură cu obiectul cauzei.

Curtea de Apel București - Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie apreciază că prevederile legale criticate sunt constituționale.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o respinge***, reținând următoarele: Prevederile legale criticate au următorul cuprins:

- art. 28 alin. 1, 2 și 3 din Codul de procedură civilă: "Nu se pot recuza judecătorii, rude sau afini ai acelorora care stau în judecată ca tutor, curator, consiliu judiciar sau director al unei instituții publice sau societăți comerciale, când aceștia nu au interes personal în judecarea pricinii.

Nu se pot recuza toți judecătorii unei instanțe sau ai unei secții a acesteia.

Pentru aceleași motive de recuzare nu se poate formula o nouă cerere împotriva aceluiași judecător.";

- art. 183 din Codul de procedură civilă: "Dacă partea care defăima înscrisul ca fals arată pe autorul sau complicele falsului, instanța poate suspenda judecata pricinii, înaintând înscrisul procurorului împreună cu procesul-verbal ce se va încheia.";

- art. 244 alin. 1 pct. 1 din Codul de procedură civilă: "Instanța poate suspenda judecata:

1. când dezlegarea pricinii atârână, în totul sau în parte, de existența sau neexistența unui drept care face obiectul unei alte judecăți;"

- art. 19 alin. (4) din Legea nr. 51/1995: "(4) Avocații - foști judecători nu pot pune concluzii la instanțele unde au funcționat, iar foștii procurori și cadre de poliție nu pot acorda asistență juridică la unitatea de urmărire penală la care și-au desfășurat activitatea, timp de 2 ani de la încetarea funcției respective.";

- art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992: "(4) Sesizarea Curții Constituționale se dispune de către instanța în fața căreia s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, printr-o încheiere care va cuprinde punctele de vedere ale părților, opinia instanței asupra excepției, și va fi însoțită de dovezile depuse de părți. Dacă excepția a fost ridicată din oficiu, încheierea trebuie motivată, cuprinzând și susținerile părților, precum și dovezile necesare."

Dispozițiile constituționale invocate în motivarea excepției sunt cuprinse în art. 21 alin. (3) referitor la dreptul părților la un proces echitabil și soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține următoarele:

I. Referitor la critica de neconstituționalitate a prevederilor art. 183 și ale art. 244 alin. 1 pct. 1 din Codul de procedură civilă, Curtea constată că autorul excepției este nemulțumit de modalitatea de redactare a acestor texte de lege, susținând, în esență, că legiuitorul ar fi trebuit să instituie obligativitatea, iar nu posibilitatea judecătorului de a suspenda cursul judecății, în cazul defăimării unui înscris ca fals, respectiv când dezlegarea pricinii atârână, în totul sau în parte, de existența sau neexistența unui drept care face obiectul unei alte judecăți.

Prin urmare, autorul excepției solicită indirect modificarea textului de lege criticat, ceea ce, din perspectiva dispozițiilor art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, potrivit căroră "Curtea Constituțională se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului", apare ca inadmisibil.

II. Autorul excepției mai susține neconstituționalitatea prevederilor art. 19 alin. (4) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, referitoare la interdicția pentru avocații - foști judecători de a pune concluzii la instanțele unde au funcționat, fiind nemulțumit de exercitarea în concret a profesiei de avocat de o anumită persoană.

Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost invocată într-o cauză având ca obiect o acțiune în pretenții, astfel încât excepția invocată nu are legătură cu cauza dedusă judecății. Prin urmare, având în vedere dispozițiile art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, potrivit căroră, Curtea Constituțională nu poate decide decât asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial privind neconstituționalitatea "unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei", Curtea urmează să respingă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 19 alin. (4) din Legea nr. 51/1995 ca inadmisibilă.

III. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a prevederilor Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și ale Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, se constată că aceasta nu este motivată, în sensul cerințelor art. 10 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, potrivit căruia "Sesizările trebuie făcute în formă scrisă și motivate". Încălcarea acestor dispoziții imperative are drept consecință imposibilitatea exercitării controlului de constituționalitate, Curtea neputându-se substitui autorului sesizării, invocând unul sau mai multe motive de neconstituționalitate în locul acestuia, inițiativă care ar echivala cu un control din oficiu, ceea ce este inadmisibil.

IV. Prevederile art. 28 alin. 1, 2 și 3 din Codul de procedură civilă instituie anumite condiții în care se poate face recuzarea judecătorilor unei instanțe ori a unei secții a acesteia, ori în care se poate formula o nouă cerere de recuzare împotriva aceluiași judecător. Prin urmare, textele de lege criticate reprezintă norme de procedură prin intermediul căroră legiuitorul instituie cadrul legal pentru exercitarea dreptului

procedural de recuzare, în deplin acord cu dispozițiile art. 126 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege.

Pe de altă parte, textele de lege criticate realizează o veritabilă protecție a justițiabilului împotriva încercărilor nejustificate de tergiversare a soluționării cauzei, restrângând posibilitățile părților de a solicita suspendarea judecării cauzei doar la acele situații care se justifică rațional.

De altfel, așa cum s-a statuat în jurisprudența Curții Constituționale, liberul acces la justiție semnifică faptul că orice persoană se poate adresa instanțelor judecătorești pentru apărarea drepturilor, a libertăților sau a intereselor sale legitime, iar nu faptul că acest drept nu poate fi supus niciunei condiționări.

În consecință, susținerile autorului excepției referitoare la îngrădirea dreptului constituțional la un proces echitabil, prin imposibilitatea recuzării membrilor întregii instanțe, sunt nefondate.

V. Referitor la susținerea autorului excepției potrivit căreia sesizarea Curții Constituționale de către instanța în fața căreia s-a invocat excepția, iar nu direct de către părți, ar contraveni dreptului constituțional la un proces echitabil, aceasta nu poate fi reținută.

Astfel, Curtea constată că prevederile art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992 sunt norme de procedură pe care instanța care a fost sesizată cu excepția de neconstituționalitate este obligată să le aplice în vederea selectării doar a acelor excepții care, potrivit legii, pot face obiectul controlului de constituționalitate exercitat de Curtea Constituțională, unica autoritate de jurisdicție constituțională. Prin urmare, instanța de judecată se pronunță doar asupra oportunității sesizărilor, cu obligația de a respinge ca inadmisibile pe acelea care nu îndeplinesc condițiile legii, având rolul unui filtru al excepției de neconstituționalitate invocate de părți. Instituind imposibilitatea sesizării Curții Constituționale direct de către părți, legiuitorul a avut în vedere prevenirea eventualelor abuzuri și tergiversarea cauzelor deduse judecării, în deplin acord cu dispozițiile art. 57 din Constituție, potrivit cărora drepturile și libertățile constituționale trebuie exercitate cu bună-credință, fără a încălca drepturile și libertățile celorlalți.

8. DECIZIE nr. 679 din 18 mai 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 20 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - Publicat în Monitorul Oficial cu numărul 409 din data de 18 iunie 2010

Obiectul

Prin Încheierea din data de 5 octombrie 2009, pronunțată în Dosarul nr. 4.342/121/2009, Tribunalul Galați - Secția comercială și de contencios administrativ a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 20 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat. Excepția a fost ridicată de Măriuța Popa într-o cauză de contencios administrativ având ca obiect o acțiune în anulare a unui act administrativ.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că incompatibilitatea reglementată de art. 20 din Legea nr. 51/1995 este justificată numai dacă se referă la interdicția ca un avocat să-și desfășoare activitatea în fața completului de judecată din care face parte soțul avocatului, ruda ori afinul său până la gradul al III - lea inclusiv, dar nu și prin raportare la întreaga instanță de judecată. Prezumția de parțialitate ce stă la baza acestei incompatibilități privește doar magistratul aflat în legătură de rudenie cu avocatul, deci o persoană fizică, dar nu întreaga instanță de judecată, ca instituție. În plus, textul de lege criticat este inutil, deoarece în legislație există suficiente garanții împotriva subiectivismului magistratului, și anume obligația magistratului de a se abține, respectiv dreptul justițiabilului de a cere recuzarea magistratului aflat într-o asemenea stare de incompatibilitate. Acesta este, de altfel, și sensul Deciziei nr. 45/1995 a Curții Constituționale, care a reținut că "înțelesul corect al textului în discuție...înseamnă incompatibilitatea avocatului cu instanța, în configurația completului de judecată din care face parte, ca magistrat, soțul sau ruda sa sau afinul în gradul prevăzut."

Tribunalul Galați - Secția comercială și de contencios administrativ apreciază că prevederile legale criticate sunt constituționale, deoarece nu încalcă exercitarea dreptului la muncă, ci doar instituie anumite incompatibilități ale dreptului de a profesa avocatura, menite să protejeze părțile și să garanteze înfăptuirea actului de justiție.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o respinge***, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art. 20 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, astfel cum au fost modificate și completate prin dispozițiile art. I pct. 18 și 19 din Legea nr. 255/2004 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004. Textul de lege criticat are următorul conținut:

Art. 20:

"(1) Profesia de avocat nu poate fi exercitată la judecătoriile, tribunalele, tribunalele specializate și curțile de apel, precum și la parchetele de pe lângă aceste instanțe, unde soțul avocatului sau ruda ori afinul său până la gradul al III - lea inclusiv îndeplinește funcția de judecător sau procuror.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și avocatului al cărui soț, rudă ori afin până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de judecător la Curtea Constituțională ori funcția de judecător financiar, consilier de conturi sau procuror financiar la instanțele Curții de Conturi.

(3) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, precum și la Direcția Națională Anticorupție.

(4) Dispozițiile alin. (1)-(3) se aplică și avocatului titular, avocatului asociat, avocatului colaborator sau salarizat în cadrul profesiei, care se folosește de forma de organizare profesională ori de raporturile de conlucrare profesională stabilite în condițiile legii în scopul eludării acestor interdicții, sub sancțiunea săvârșirii unei abateri disciplinare grave."

În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, textele de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 41 - "Dreptul la muncă", precum și art. 6 pct. 1 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, art. 11 pct. 11 lit. a) și c) din Convenția eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei, art. 2 din Convenția privind discriminarea în domeniul ocupării forței de muncă și exercitării profesiei și ale art. 1 din Protocolul nr. 12 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, texte referitoare la dreptul la muncă și interzicerea discriminării în acest domeniu.

Analizând excepția, Curtea Constituțională constată că dispozițiile de lege criticate au mai fost examinate prin raportare la aceleași texte constituționale și convenționale invocate și față de critici de neconstituționalitate similare.

Astfel, în cadrul controlului de constituționalitate a priori, Curtea, prin Decizia nr. 45 din 2 mai 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 12 mai 1995, s-a pronunțat cu privire la constituționalitatea unor prevederi din Legea pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (devenită Legea nr. 51/1995) și a reținut că prevederile art. 17 (actualul art. 20) sunt constituționale, deoarece "nu instituie (...) restrângeri ale exercitării dreptului de a profesa avocatura, ci incompatibilități care constituie măsuri de protecție pentru părți și împotriva unor suspiciuni ce ar putea altera actul de justiție, textul legal privește direct avocatul și nu judecătorul, procurorul etc., astfel cum se prevede în codurile de procedură. (...) în procesul civil, spre deosebire de cel penal, incompatibilitatea, care se aplică exclusiv judecătorilor, privește situații ce nu au nicio legătură cu prevederile art. 17 din lege. Sesizarea se referă, în realitate, la instituțiile abținerii și recuzării, reglementate de art. 25-35 din Codul de procedură civilă, care, cu excepția art. 27 pct. 7, se aplică și procurorilor, magistraților-asistenți și grefierilor."

De asemenea, Curtea a examinat constituționalitatea textului de lege criticat și pe calea excepției de neconstituționalitate, pronunțând, în acest sens, Decizia nr. 166 din 1 aprilie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 434 din 14 mai 2004, Decizia nr. 294 din 9 iunie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 614 din 15 iulie 2005, sau Decizia nr. 816 din 27 septembrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 715 din 23 octombrie 2007, prin care, pentru aceleași argumente reținute prin Decizia nr. 45/1995, a respins excepția ca neîntemeiată.

Curtea constată că în cauza de față nu au intervenit elemente noi față de cele examinate în jurisprudența sa în materie, astfel că soluția și considerentele reținute prin deciziile menționate își păstrează valabilitatea și în prezentul dosar.

9. Decizia nr. 1519 din 15 noiembrie 2011 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicată în Monitorul Oficial nr. 67/27.01.2012 ***

Obiectul

Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Marin Măciucă în Dosarul nr. 1.478/1/2007 al Înaltei Curți de Casație și Justiție - Secția penală, într-o cauză penală în care s-a pus problema asigurării asistării sale de către un anumit avocat. Art. 21 alin. (1), așa cum a fost modificat prin Legea nr. 270/2010 avea următorul cuprins: "**(1) Profesia de avocat nu poate fi exercitată la instanțele, precum și la parchetele de pe lângă acestea, inclusiv la Direcția Națională Anticorupție, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Înalta Curte de Casație și Justiție sau la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, unde soțul avocatului sau ruda ori afinul său până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de judecător sau procuror, indiferent de secția, direcția, serviciul sau biroul în care își desfășoară activitatea.**"

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o admite**, reținând următoarele:

1. În ceea ce privește critica referitoare la **încălcarea dreptului la apărare**, Curtea constată că aceasta este întemeiată, prevederile art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 contravenind dispozițiilor art. 24 alin. (2) din Constituție care garantează dreptul părților dintr-un proces de a fi asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu. Curtea observă că dreptul la un avocat ales conferă dreptului la apărare plenitudinea atributelor exercitării sale, în condițiile în care o apărare eficientă nu poate fi realizată decât dacă între parte și avocatul care îi reprezintă interesele există o relație bazată pe încredere deplină, având în vedere faptul că partea urmează să îi încredințeze avocatului informații de natură personală, pe baza cărora acesta va construi o apărare adecvată. De aceea, justițiabilul trebuie să beneficieze de dreptul de a-și alege acel avocat față de care are certitudinea că îi va apăra în mod corespunzător interesele legitime. Legea instituie interdicția exercitării profesiei de avocat la acele instanțe, precum și la parchetele de pe lângă acestea la care soțul avocatului sau ruda ori afinul său până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de judecător sau procuror, indiferent de secția, direcția, serviciul sau biroul în care își desfășoară activitatea, limitând dreptul la apărare al justițiabilului care apelează la serviciile respectivului avocat, contrar prevederilor art. 24 din Constituție care garantează plenar acest drept. Curtea urmează să verifice dacă această restrângere se încadrează în condițiile prevăzute de art. 53 din Constituție, care permite limitarea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți numai atunci când sunt întrunite cumulativ condițiile expres prevăzute de textul constituțional.

Art. 53 din Constituție are următorul conținut:

"(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

(2) Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății."

Prima condiție fixată de textul constituțional, potrivit căreia restrângerea trebuie realizată prin intermediul unei legi, este indiscutabil îndeplinită.

Dintre situațiile enumerate în art. 53 alin. (1) ca susceptibile de a justifica restrângerea se poate reține, în cazul de față, imperativul apărării "drepturilor și a libertăților cetățenilor" cu referire la dreptul la un proces echitabil, care, potrivit art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, implică, în mod necesar, printre altele, și judecarea acestuia de către o instanță imparțială. Sub acest aspect, textul de lege criticat are ca scop crearea premiselor existenței unei instanțe care să prezinte o astfel de caracteristică.

Întrucât cu privire la instanța în componența căreia intră un magistrat care se află într-o relație izvorâtă din căsătorie sau din relații de rudenie ori afinitate există permanent dubiul lipsei de imparțialitate, legiuitorul a apreciat că înlăturarea acestei surse de suspiciune se poate realiza în mod eficient prin interdicția cuprinsă în textul de lege criticat.

Un raționament similar este aplicabil și în ceea ce privește parchetele pe lângă acestea, inclusiv la Direcția Națională Anticorupție, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism în consecință, restrângerea cuprinsă în textul de lege criticat se justifică în vederea asigurării dreptului la un proces echitabil.

Examinând următoarea condiție impusă de prevederile art. 53 din Constituție, referitoare la necesitatea restrângerii într-o societate democratică, instanța de contencios constituțional constată că aceasta nu poate fi considerată îndeplinită, întrucât finalitatea anterior arătată, constând în păstrarea imparțialității magistraților, este pe deplin asigurată prin alte mijloace legale. Astfel, Codul de procedură civilă și cel de procedură penală reglementează instituția abținerii și cea a recuzării judecătorilor și a procurorilor, într-o manieră categorică, aptă să se constituie într-o garanție suficient de puternică pentru asigurarea menținerii imparțialității magistraților: art. 25 din Codul de procedură civilă stabilește în sarcina judecătorului obligația de a se abține de la a judeca în acea cauză în care știe că există un motiv de recuzare în privința sa; art. 27 din același Cod enumera situațiile în care judecătorul poate fi recuzat, la pct. 2 fiind menționată cea în care judecătorul este soț, rudă sau afin în linie directă ori în linie colaterală, până la al patrulea grad inclusiv, cu avocatul [sau mandatarul] unei părți sau dacă este căsătorit cu fratele ori sora soțului acestuia. Potrivit art. 36, aceste dispoziții se aplică în mod corespunzător și în ceea ce privește procurorii.

De asemenea, Codul de procedură penală prevede, la art. 48 alin. (1) lit. f), că este incompatibil de a judeca judecătorul care, în cauza respectivă, este soț, rudă sau afin până la gradul al patrulea inclusiv cu una dintre părți sau cu avocatul ori mandatarul acesteia, aceeași incompatibilitate vizând și procurorii, în virtutea art. 49 alin. (2). Totodată, art. 51 conferă oricăreia dintre părți posibilitatea de a recuza persoana incompatibilă, care nu a făcut declarație de abținere. În plus, atât Codul de procedură civilă, cât și cel de procedură penală reglementează la art. 37, respectiv art. 55 instituția strămutării pricinii la o altă instanță de același grad.

În același sens, Curtea apreciază, de asemenea, că dispozițiile menționate din codurile de procedură civilă și penală referitoare la abținere și recuzare sunt de natură să satisfacă și exigențele cuprinse în Decizia 2006/928/CE a Comisiei din 13 decembrie 2006 de stabilire a unui mecanism de cooperare și verificare a progresului realizat de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 354, din 14 decembrie 2006, referitoare la existența, în toate statele membre, a unui sistem judiciar și administrativ imparțial, independent și eficient, înzestrat cu mijloace suficiente, între altele, pentru a lupta împotriva corupției. Astfel, obiectivul de referință constând în înființarea unei agenții pentru integritate cu responsabilități în domeniul verificării patrimoniului, al incompatibilităților și al conflictelor de interese potențiale, precum și cu capacitatea de a adopta decizii obligatorii care să poată duce la aplicarea unor sancțiuni disuasive nu presupune existența în sistemul normativ național a unor prevederi legale precum cea criticată în cauza de față. Tot astfel, nici obiectivul de referință privitor la garantarea unui proces judiciar mai transparent și mai eficient nu implică în mod necesar instituirea unei interdicții de felul celei vizate de prezenta excepție de neconstituționalitate.

O altă condiție impusă de art. 53 este aceea ca restrângerea să fie proporțională cu situația care a determinat-o. Pentru verificarea îndeplinirii acestei condiții trebuie analizat în ce măsură există un just echilibru între limitarea la care este supus dreptul la apărare și interesul public protejat prin această limitare. Or, sub acest aspect, ținând seama de existența reglementărilor legale mai sus menționate referitoare la abținerea ca obligație a judecătorilor și procurorilor, corelată cu posibilitatea recuzării acestora, Curtea apreciază că interzicerea dreptului avocaților de a pleda la instanțele și parchetele la care soțul sau rudele ori afinii săi funcționează ca judecători, respectiv procurori nu își găsește o justificare rezonabilă prin raportare la interesul apărut, atâta vreme cât, așa cum s-a arătat, menținerea prezumției de imparțialitate a instanței este asigurată prin dispozițiile corespunzătoare din codurile de procedură civilă și penală. Prin urmare, apare ca excesivă restrângerea dreptului la apărare, ca o consecință a interdicției de a exercita profesia la întreaga instanță în cazul în care în cadrul acesteia funcționează un judecător aflat în relație de rudenie sau afinitate cu avocatul ales. Interdicția cuprinsă în textul de lege criticat face abstracție de obligația de abținere care revine judecătorului și procurorului, în detrimentul plenitudinii de exercitare a dreptului la apărare. Mai mult, într-o interpretare teleologică, textul de lege criticat pornește chiar de la premisa neîndeplinirii de către judecător, respectiv procuror a

obligăției menționate. Or, o astfel de concepție legislativă intră în contradicție cu principiile de bază ale eticii și deontologiei magistraților.

Textul art. 53 din Constituție mai prevede că măsura trebuie să fie "aplicabilă în mod nediscriminatoriu". Curtea va analiza această condiție din perspectiva celui asupra căruia poartă interdicția cuprinsă în textul de lege criticat. Astfel, dacă ne raportăm la categoria avocaților afectați de interdicția exercitării profesiei la acea instanță la care soțul, ruda sau afinul său funcționează ca magistrat, se poate constata că măsura este aplicată în mod nediscriminatoriu, afectându-i în mod egal pe toți cei aflați în această situație. Cu toate acestea, măsura are însă ca efect o discriminare evidentă a avocatului care, pentru unicul considerent al relației rezultate din căsătorie, rudenie sau afinitate cu un judecător sau procuror, este pus în imposibilitatea de a-și exercita profesia la întreaga instanță, respectiv la întregul parchet, deși îndeplinește aceleași condiții cerute de lege ca toți ceilalți avocați care sunt abilitați să asigure asistența juridică la acea instanță.

Așadar, restricția prevăzută de art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 aduce atingere însăși existenței dreptului la apărare, acesta neputând fi exercitat în plenitudinea sa.

De altfel, Curtea reține că interdicția instituită prin textul de lege criticat nu reprezintă o incompatibilitate pentru avocați, întrucât incompatibilitățile sunt aferente îndeplinirii unei funcții, nicidecum exercitării unei profesii. În procesele în care asigură asistența judiciară, avocatul are o poziție specială, distinctă de cea a părților din proces, precum și de cea a judecătorului sau a procurorului. Avocatul este un profesionist chemat să susțină apărarea drepturilor substanțiale și procedurale ale părții pe care o reprezintă. Interzicerea exercitării profesiei la instanțele sau parchetele unde soțul avocatului sau ruda ori afinul său până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de judecător sau procuror, indiferent de secția, direcția, serviciul sau biroul în care își desfășoară activitatea, reprezintă o veritabilă sancțiune pentru avocatul respectiv. Imparțialitatea judecătorului și a procurorului nu poate fi asigurată însă printr-o asemenea sancțiune aplicată avocatului.

Așadar, Curtea constată că dispozițiile art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 sunt neconstituționale, contravenind art. 24 alin. (2) coroborat cu art. 53 din Constituție.

Curtea observă că dreptul la un apărător ales este garantat și de art. 6 paragraful 3 lit. c) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, potrivit căruia "orice acuzat are, în special, [...] dreptul să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el [...]". În clarificarea înțelesului acestor dispoziții convenționale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut, în Hotărârea din 23 aprilie 1983, pronunțată în Cauza Pakelli împotriva Germaniei, paragraful 31, că "un acuzat care nu dorește să se apere personal trebuie să aibă posibilitatea de a apela la un avocat ales de el [...]". Această observație a fost reiterată în jurisprudența instanței de la Strasbourg, de exemplu, în Hotărârea din 28 iunie 1984, pronunțată în Cauza Campbell și Fell împotriva Marii Britanii, paragraful 99, sau Hotărârea din 16 iunie 2005, pronunțată în Cauza Balliu împotriva Albaniei, paragraful 32.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut, totodată, și următoarele: "Cu toate acestea și în pofida relațiilor de încredere dintre avocat și client, nu se poate acorda un caracter absolut dreptului garantat de art. 6 paragraful 3 lit. c). Acesta este subordonat obligatoriu unor limitări atunci când instanțele au sarcina de a decide dacă interesele justiției impun numirea unui apărător din oficiu pentru acuzat. La numirea avocatului respectiv, instanțele naționale trebuie inevitabil să țină cont de dorința acuzatului. Cu toate acestea, instanțele pot să nu țină seama de aceasta dacă există motive pertinente și suficiente pentru a considera că interesele justiției o impun". (Hotărârea din 25 septembrie 1992, pronunțată în Cauza Croissant împotriva Germaniei, paragraful 29, Hotărârea din 25 martie 2008, pronunțată în Cauza Vitan împotriva României, paragraful 59, Hotărârea din 8 februarie 2011, pronunțată în Cauza Micu împotriva României, paragraful 103).

Prin urmare, din jurisprudența instanței de la Strasbourg, rezultă că limitările admise de aceasta nu sunt limitări legislative, precum cea cuprinsă în textul de lege ce formează obiectul prezentei excepții de neconstituționalitate, ci sunt limitări de natură judiciară, apărute în cauze concrete, în situații individuale.

De altfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut, de asemenea, că textul art. 6 paragraful 3 lit. c) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu precizează condițiile de exercitare a dreptului fiecărui acuzat de a se apăra prin avocat, lăsând statelor contractante alegerea mijloacelor corespunzătoare ce permit realizarea sa efectivă, Curții de la Strasbourg revenindu-

i sarcina de a examina dacă aceste mijloace sunt compatibile cu exigențele unui proces echitabil (Hotărârea din 24 noiembrie 1993, pronunțată în Cauza Imbrioscia împotriva Elveției, paragraful 38). Consacrând dreptul la un avocat ales al părților dintr-un proces, fără să facă distincție între procesele penale și cele din alte materii, Constituția României instituie, prin art. 24 alin. (2), un standard de protecție mai ridicat decât cel stabilit prin art. 6 paragraful 3 lit. c) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care se referă doar la dreptul persoanelor acuzate de săvârșirea unei fapte penale de a beneficia de dreptul la un avocat ales de acestea. Or, potrivit art. 53 din Convenție, "nicio dispoziție din prezenta convenție nu va fi interpretată ca limitând sau aducând atingere drepturilor omului și libertăților fundamentale care ar putea fi recunoscute conform legilor oricărei părți contractante sau oricărei alte convenții la care această parte contractantă este parte".

2. În ceea ce privește critica referitoare la **încălcare art. 41 alin. (1) din Constituție**, care prevede că dreptul la muncă nu poate fi îngrădit, iar alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă, Curtea constată că nu o poate reține, fiind formulată de o persoană care nu poate justifica un interes în acest sens. Autorul excepției de neconstituționalitate trebuie să demonstreze un interes personal în contestarea constituționalității unui text de lege. Or, din perspectiva nesocotirii dreptului la muncă și la exercitarea liberă a profesiei, autorul prezentei excepții, inculpat într-o cauză penală, nu poate invoca excepția în interesul avocatului său.

3. Curtea observă că **există state europene ale căror legislații nu conțin cu privire la avocați interdicții similare** celei cuprinse în art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995, ci prevăd obligația judecătorului, respectiv a procurorului de a se abține, corelativ cu posibilitatea recuzării în caz contrar. Astfel, de exemplu, în Italia, art. 36 lit. b) din Codul de procedură penală precizează că judecătorul trebuie să se abțină să judece o cauză în care o rudă a sa ori soțul său este avocat, iar art. 51 paragraful 2 din Codul de procedură civilă stabilește că judecătorul trebuie să se abțină dacă el/ea sau soția/soțul sa/său este rudă până la gradul 4 inclusiv cu unul dintre avocați sau una dintre părți. Este de remarcat că nu există nicio interdicție pentru avocat în acest sens cuprinsă în legea italiană a avocaturii, respectiv Decretul-lege nr. 1.578 din 27 noiembrie 1933, modificat prin Decretul-lege nr. 27 din 24 februarie 1997.

Nici în Franța Decretul nr. 91-1.197 din 27 noiembrie 1991 privind profesia de avocat nu instituie vreo interdicție pentru avocat de natura celei cuprinse în art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995. În schimb, art. 668 paragraful 3 din Codul de procedură penală stabilește că judecătorul poate fi recuzat dacă el sau soțul său este rudă cu avocatul uneia dintre părți.

Tot astfel, în Ungaria, art. 13 paragraful 1 lit. c) din Actul nr. 3 din 1952 privind procedura civilă impune judecătorului să se abțină să judece dacă este rudă sau fost soț cu reprezentantul uneia dintre părți. În Actul nr. XI din 1998 privind profesia de avocat nu este menționată însă, sub acest aspect, nicio restricție pentru avocat.

4. Curtea constată că, **în precedent, a respins ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate**, reținând, prin Decizia nr. 294 din 9 iunie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 614 din 15 iulie 2005, că interdicția instituită prin art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 [care, la acea dată, se regăsea la art. 20 alin. (1) din lege] "vizează sfera dreptului de a exercita profesia de avocat de către membrii barourilor, iar nu restrângerea dreptului la apărare al cetățeanului, prevăzut la art. 24 alin. (1) din Constituție."

5. În ceea ce privește **prevederile art. 21 alin. (2), (3) și (4) din Legea nr. 51/1995**, Curtea observă că acestea reprezintă norme explicative și de trimitere la cele ale alin. (1) din aceleași articol, astfel că rămân fără obiect în condițiile admiterii prezentei excepții de neconstituționalitate.

10. DECIZIE nr. 371 din 26 aprilie 2012 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - Publicat în Monitorul Oficial cu numărul 330 din data de 16 mai 2012 * * *

Obiectul

Prin Încheierea din 4 mai 2011, pronunțată în Dosarul nr. 29.942/3/2009, Curtea de Apel București - Secția a VII-a civilă și pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul Mădălin Viorel Zeca, "în calitate de apărător ales al recurentului Ministerul Sănătății," cu ocazia soluționării recursului formulat împotriva Sentinței civile nr. 5.030 din 10 iunie 2010, pronunțată de Tribunalul București - Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale într-o cauză având ca obiect "contestație decizie de concediere - despăgubiri", în contradictoriu cu intimații Antoanela Cătălina Geamăn și Casa de Asigurări de Sănătate a Municipiului București.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că dispozițiile de lege criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 16 alin. (1), art. 26 alin. (1), art. 41 alin. (1) și art. 53. Totodată, prin raportare la art. 20 din Constituție, invocă și o serie de reglementări internaționale.

Instanța de judecată apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o respinge***, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 7 februarie 2011, cu următorul cuprins: "***Profesia de avocat nu poate fi exercitată la instanțele, precum și la parchetele de pe lângă acestea, inclusiv la Direcția Națională Anticorupție, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Înalta Curte de Casație și Justiție sau la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, unde soțul avocatului sau ruda ori afinul său până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de judecător sau procuror, indiferent de secția, direcția, serviciul sau biroul în care își desfășoară activitatea.***"

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, ulterior sesizării sale, prin Decizia nr. 1.519 din 15 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 67 din 27 ianuarie 2012, a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

În aceste condiții, excepția de neconstituționalitate a devenit inadmisibilă, deoarece, potrivit art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, "Nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale".

11. DECIZIE nr. 566 din 29 mai 2012 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 21 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 469 din data de 10 iulie 2012 * * *

Obiectul

Prin Încheierea din 7 septembrie 2011, pronunțată în Dosarul nr. 10.944/302/2010, Curtea de Apel București - Secția a VIII-a Contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 21 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

Excepția a fost ridicată de reclamantul Asociația Magistraților din România într-o cauză având ca obiect excepția de nelegalitate a Ordinului Ministrului Justiției nr. 2.964/C din 22 noiembrie 2007, în contradictoriu cu pârâții Ministerul Justiției și Institutul Național de Magistratură.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că dispozițiile de lege criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 16 alin. (1), art. 20 alin. (2), art. 24 alin. (2), art. 41 alin. (1) și art. 53 alin. (2), precum și Recomandării R (2000) 21 din 25 octombrie 2000 a Comitetului Miniștrilor Consiliului Europei către statele membre privind libertatea exercitării profesiei de avocat. În acest sens, arată, în esență, că dispozițiile de lege criticate "aduc atingere existenței dreptului părții de a alege liber avocatul, precum și dreptului apărătorului de a-și asista și reprezenta clientul în fața tuturor instanțelor", afectând "dreptul la apărare al părții care, având un avocat ales, nu poate beneficia de asistență juridică a acestuia în toate fazele procesului".

Instanța de judecată consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o respinge***, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 21 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al

României, Partea I, nr. 98 din 7 februarie 2011, cu modificările ulterioare, dispoziții care la data sesizării Curții Constituționale aveau următorul cuprins:

"(1) Profesia de avocat nu poate fi exercitată la instanțele, precum și la parchetele de pe lângă acestea, inclusiv la Direcția Națională Anticorupție, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Înalta Curte de Casație și Justiție sau la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, unde soțul avocatului sau ruda ori afinul său până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de judecător sau procuror; indiferent de secția, direcția, serviciul sau biroul în care își desfășoară activitatea.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și avocatului al cărui soț, rudă ori afin până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de judecător la Curtea Constituțională ori funcția de judecător financiar, consilier de conturi sau procuror financiar la instanțele Curții de Conturi."

În opinia autorului excepției, sunt înfrânte prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1) care statuează principiul egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări, art. 24 alin. (2) care consacră dreptul părților de a fi asistate, în tot cursul procesului, de un avocat ales sau numit din oficiu, art. 41 alin. (1) care prevede că dreptul la muncă nu poate fi îngrădit, iar alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă și art. 53 alin. (2) care detaliază condițiile în care poate fi restrâns exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți. Totodată, prin raportare la art. 20 alin. (2) din Constituție, invocă Recomandarea R (2000)21 din 25 octombrie 2000 a Comitetului Miniștrilor Consiliului Europei către statele membre privind libertatea exercitării profesiei de avocat.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că ulterior sesizării sale, reconsiderându-și jurisprudența în materie, pentru aceleași motive de neconstituționalitate invocate și în prezenta cauză, prin Decizia nr. 1.519 din 15 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 67 din 27 ianuarie 2012, cu majoritate de voturi, a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995, statuând că acestea contravin prevederilor constituționale ale art. 24 alin. (2) coroborate cu cele ale art. 53 din Constituție.

Cât privește dispozițiile alin. (2) al art. 21 din Legea nr. 51/1995, prin aceeași decizie, Curtea a constatat că acestea, fiind norme explicative și de trimitere, au rămas fără obiect în condițiile admiterii excepției de neconstituționalitate a alin. (1) al aceluiași articol.

Pentru aceste argumente, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 21 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 a devenit inadmisibilă, conform art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, care stabilește că "Nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale".

12. Decizia nr. 873 din 23 octombrie 2012 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 20 alin. (8) teza întâi din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicată în Monitorul Oficial nr. 849/14.12.2012

Obiectul

Excepția a fost ridicată de domnul Alin-Ion Armega în Dosarul nr. 5.853/325/2011 al Curții de Apel Timișoara - Secția penală, în care s-a ridicat problema dreptului avocatului acestuia de a pune concluzii. Prevederile art. 20 alin. (8) aveau următorul conținut: „Avocații - foști judecători nu pot pune concluzii la instanțele unde au funcționat, iar foștii procurori și cadrele de poliție nu pot acorda asistență juridică la unitatea de urmărire penală la care și-au desfășurat activitatea, timp de 5 ani de la încetarea funcției respective."

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, *Curtea o respinge*, reținând următoarele:

1. Autorul excepției susține că *dreptul său la apărare este nesocotit* prin aceea că avocatul pe care l-a angajat pentru a-l apăra nu poate, ca urmare a interdicției prevăzute de textul de lege criticat, să îl reprezinte în fața unei anumite instanțe din țară, mai exact în fața acelei instanțe la care a funcționat ca judecător anterior admiterii sale în profesia de avocat.

Prin Decizia nr. 1.519 din 15 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 67 din 27 ianuarie 2012, ținând cont de dispozițiile art. 24 alin. (2) din Constituție care garantează dreptul părților dintr-un proces de a fi asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu, Curtea a observat

că dreptul la un avocat ales conferă dreptului la apărare plenitudinea atributelor exercitării sale, adică inclusiv dreptul justițiabilului de a-și alege acel avocat față de care are certitudinea că îi va apăra în mod corespunzător interesele legitime.

Din această perspectivă, prevederile art. 20 alin. (8) teza întâi din Legea nr. 51/1995 care interzic avocaților care au fost judecători să pună concluzii la instanțele unde au funcționat, timp de 5 ani de la încetarea acestei funcții, operează o restrângere a dreptului la apărare consacrat de art. 24 din Legea fundamentală. Curtea urmează să analizeze în ce măsură această limitare îndeplinește condițiile în care art. 53 din Constituție permite restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.

Potrivit art. 53 din Constituție, exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav. Totodată, textul constituțional dispune că restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.

Având în vedere că restrângerea este realizată printr-un text de lege, anume chiar cel criticat în cauza de față, este evident că este îndeplinită prima condiție, potrivit căreia restrângerea se poate face numai printr-o lege.

Art. 53 alin. (1) din Constituție enumeră limitativ situațiile în care este posibilă restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. Similar celor reținute prin Decizia nr. 1.519 din 15 noiembrie 2011, mai sus citată, Curtea observă că, în cauza de față, imperativul apărării "drepturilor și a libertăților cetățenilor", cu referire la dreptul la un proces echitabil, este cel care justifică restrângerea exercițiului dreptului la apărare. Aceasta, deoarece art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale implică, în mod necesar, printre altele, judecarea procesului de către o instanță imparțială. Or, în lipsa interdicției instituite de textul de lege criticat, ar putea exista suspiciunea știrbirii acestui atribut, ca urmare a posibilelor influențe pe care avocatul care a activat ca judecător în cadrul instanței respective le-ar putea exercita asupra foștilor săi colegi, în virtutea relațiilor ce se pot stabili în cadrul unei colectivități între membrii acesteia.

În continuare, Curtea observă că restrângerea dreptului la apărare în situația examinată este, fără îndoială, necesară într-o societate democratică în vederea asigurării dreptului la un proces echitabil, prin intermediul unei instanțe care se bucură de imparțialitate, astfel cum această caracteristică a fost mai sus circumstanțiată.

În ceea ce privește condiția impusă de art. 53 alin. (2) din Constituție în sensul ca restrângerea dreptului să fie proporțională cu situația care a determinat-o, Curtea urmează să analizeze, astfel cum s-a arătat și prin Decizia nr. 1.519 din 15 noiembrie 2011, în ce măsură există un just echilibru între limitarea la care este supus dreptul la apărare și interesul public protejat prin această limitare. În cauza de față, Curtea constată că interdicția cuprinsă în textul de lege criticat își găsește o justificare rezonabilă prin raportare la interesul apărut, respectiv menținerea prezumției de imparțialitate a instanței. De altfel, Curtea observă că interdicția are caracter temporar și o durată rezonabilă, după trecerea unui interval de 5 ani avocatului respectiv fiindu-i permis să pună concluzii în fața instanței în cadrul căreia a activat ca judecător.

Cu privire la condiția prevăzută de textul art. 53 din Constituție potrivit căreia măsura trebuie să fie "aplicată în mod nediscriminatoriu", Curtea constată că restricționarea dreptului de a pune concluzii vizează toți avocații aflați în ipoteza normei criticate, afectându-i în mod egal pe toți cei aflați în această situație.

Prin urmare, din toate acestea rezultă că dispozițiile art. 20 alin. (8) teza întâi din Legea nr. 51/1995 nu aduce atingere substanței dreptului la apărare prevăzut de dispozițiile art. 24 din Constituție.

În același sens, Curtea observă că, de vreme ce avocatul asupra căruia poartă interdicția cuprinsă în textul de lege criticat știa că evoluția procesuală a cauzei în care este angajat presupune asigurarea reprezentării în fața instanței la care legea nu îi permite să pună concluzii pe o perioadă limitată în timp, respectiv 5 ani de la încetarea funcției, acesta ar fi trebuit să acționeze cu simț etic, potrivit normelor deontologice ale profesiei, și să îi comunice clientului său riscul de a intra sub incidența textului de lege criticat în ce privește etapa procesuală desfășurată în fața instanței respective și să îl îndrume, cu bună-

credință, spre soluția angajării unui alt avocat, fie încă de la început, fie doar pentru acea etapă procesuală.

Consecutiv, la momentul la care a încheiat contractul de asistență juridică cu avocatul aflat în postură vizată de prevederile art. 20 alin. (8) teza întâi din Legea nr. 51/1995, autorul excepției ar fi trebuit să fie conștient de faptul că, o dată ajuns în fața acelei instanțe, acesta nu va mai putea să îi asigure în mod plener dreptul la apărare. Or, într-o astfel de situație, nimic nu îl împiedică să își aleagă un alt avocat cu drept de a pune concluzii în fața acelei instanțe, având în vedere că pe tabloul avocaților din România figurează un număr suficient de mare de avocați cu drept de a pleda la toate instanțele și care au experiența necesară pentru a asigura în mod eficient și profesionist apărarea în fața oricărei instanțe din sistemul judecătoresc național. Nici relația de încredere existentă între client și avocat, pe care o invocă autorul excepției, nu justifică persistența acestuia în ideea de a fi asistat de avocatul asupra căruia poartă interdicția criticată. Așadar, preferința exclusivă și inflexibilă pentru un anumit avocat, corelată cu refuzul posibilității de a face o altă alegere, nu constituie o încălcare a dreptului la apărare, în componenta sa referitoare la dreptul de a-și alege avocatul.

Este adevărat că art. 6 paragraful 3 lit. c) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale prevede, printre altele, că orice acuzat are dreptul "să fie asistat de un apărător ales de el". Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut însă că textul convențional menționat nu precizează condițiile de exercitare a dreptului fiecărui acuzat de a se apăra prin avocat, lăsând statelor contractante alegerea mijloacelor corespunzătoare ce permit realizarea sa efectivă, Curtea de la Strasbourg urmând să examineze dacă aceste mijloace sunt compatibile cu exigențele unui proces echitabil (Hotărârea din 24 noiembrie 1993, pronunțată în Cauza Imbroschia împotriva Elveției, paragraful 38).

2. Critica referitoare la **încălcarea art. 41 alin. (1) din Constituție**, care prevede că dreptul la muncă nu poate fi îngrădit, iar alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă, nu poate fi analizată de Curte, fiind formulată de o persoană care nu poate justifica un interes în acest sens. Prin Decizia nr. 1.519 din 15 noiembrie 2011, în soluționarea unei excepții de neconstituționalitate ridicate de clientul unui avocat care, ca urmare a relației sale de rudenie cu un judecător de la Înalta Curte de Casație și Justiție, intra sub incidența art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995, Curtea a statuat că autorul excepției de neconstituționalitate trebuie să demonstreze un interes personal în contestarea constituționalității unui text de lege. În mod analog, în cauza de față Curtea constată că, din perspectiva nesocotirii dreptului la muncă și la exercitarea liberă a profesiei, autorul prezentei excepții, inculpat într-o cauză penală, nu poate invoca excepția în interesul avocatului său.

3. Curtea observă că **și legislațiile altor state instituie interdicții similare** celei cuprinse în art. 20 alin. (8) din Legea nr. 51/1995. Astfel, de exemplu, în Italia, art. 26 alin. 3 din Decretul-lege regal nr. 1.578 din 27 noiembrie 1933, cu modificările și completările ulterioare, prevede că "cei care au fost magistrați în sistemul judiciar nu pot să exercite timp de doi ani profesia de avocat în fața autorităților judiciare la care și-au desfășurat activitatea în ultimii trei ani [anteriori intrării în profesia de avocat]". De asemenea, în Ungaria, art. 7 din Legea nr. XI/1998 privind profesia de avocat stabilește că "Avocatul nu poate pleda timp de 2 ani la instanța, parchetul sau autoritatea investigatoare la care a activat ca judecător, procuror sau agent de investigații anterior intrării sale în baroul de avocați."

4. În fine, Curtea observă că **nu pot fi avute în vedere, mutatis mutandis, considerentele Deciziei nr. 1.519 din 15 noiembrie 2011**, întrucât, în cazul prevederilor art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995, care au fost examinate cu acel prilej, interdicția pentru avocat era absolută, textul de lege analizat stabilind că profesia de avocat nu poate fi exercitată la o anumită instanță, respectiv la instanțele, precum și la parchetele de pe lângă acestea, inclusiv la Direcția Națională Anticorupție, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Înalta Curte de Casație și Justiție sau la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, unde soțul avocatului sau ruda ori afinul său până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de judecător sau procuror. Dispozițiile art. 20 alin. (8) din Legea nr. 51/1995 interzic avocatului fost judecător doar dreptul de a pune concluzii în fața instanței la care a funcționat ca judecător anterior intrării în profesia de avocat.

13. DECIZIE nr. 944 din 13 noiembrie 2012 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 20 alin. (8) teza întâi din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 52 din data de 23 ianuarie 2013

Obiectul

Prin Încheierea din 21 iunie 2012, pronunțată în Dosarul nr. 3.768/40/2011, Curtea de Apel Suceava - Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 20 alin. (8) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Cab Insolv IPURL din Botoșani într-o cauză având ca obiect soluționarea recursului formulat împotriva unei sentințe în care, printre altele, s-a făcut aplicarea dispozițiilor art. 20 alin. (8) teza întâi din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul arată, în esență, că instanța de judecată a aplicat retroactiv prevederile art. 20 alin. (8) din Legea nr. 51/1995, încălcând, în acest fel, dreptul său la apărare. Se arată astfel că termenul de 5 ani în care avocații - foști judecători nu pot depune concluzii la instanțele unde au funcționat, prevăzut în textul criticat, nu este aplicabil apărătorului ales în cauză, acesta dobândind calitatea de avocat sub imperiul vechii reglementări, ce prevedea un termen de 2 ani pentru incompatibilitatea invocată de instanță și ale cărei exigențe le îndeplinea, depunând la dosar înscrisuri doveditoare în acest sens. Se arată că astfel a fost încălcat dreptul la apărare al recurentului, căruia nu i-a fost asigurată posibilitatea de a alege în mod liber un apărător, precum și dreptul avocatului în cauză de a-și exercita în mod liber profesia. Se mai susține că eventualele suspiciuni de imparțialitate ar putea fi înlăturate în astfel de cazuri prin aplicarea normelor procedurale referitoare la abținere, recuzare, strămutare sau chiar răspundere disciplinară a magistraților.

Curtea de Apel Suceava - Secția I civilă opinează că dispozițiile criticate sunt constituționale, fără a arăta însă motivele pe care se întemeiază această opinie.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o respinge***, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie, potrivit încheierii de sesizare, dispozițiile art. 20 alin. (8) din Legea nr. 51/1995. Din analiza excepției de neconstituționalitate Curtea reține însă că, în realitate, autorul critică prevederile art. 20 alin. (8) teza întâi din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 7 februarie 2011, care au următorul cuprins: ***"Avocații - foști judecători nu pot pune concluzii la instanțele unde au funcționat, iar foștii procurori și cadrele de poliție nu pot acorda asistență juridică la unitatea de urmărire penală la care și-au desfășurat activitatea, timp de 5 ani de la încetarea funcției respective."***

Se susține, în esență, că textele criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 24 privind dreptul la apărare.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că s-a mai pronunțat asupra constituționalității prevederilor art. 20 alin. (8) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, prin raportare la aceleași critici de neconstituționalitate, prin Decizia nr. 873 din 23 octombrie 2012 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 849 din 14 decembrie 2012), nepublicată până la data pronunțării prezentei decizii în Monitorul Oficial al României, Partea I, prin care a respins ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate invocată.

14. DECIZIE nr. 75 din 21 februarie 2013 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 20 alin. (8) teza întâi din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 202 din data de 9 aprilie 2013

Obiectul

Prin Sentința nr. 371/CA/2012-P, pronunțată în Dosarul nr. 196/35/CA/2012-P.I., Curtea de Apel Oradea - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 20 alin. (8) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Vasile Surd într-o acțiune în contencios administrativ având ca obiect anularea/modificarea unei decizii a Uniunii Naționale a Barourilor din România.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia precizează că textul de lege criticat limitează dreptul avocatului de a pleda în fața tuturor instanțelor, fiind astfel îngădit dreptul la muncă și libertatea acestuia de a-și alege locul de muncă, prin loc de muncă înțelegându-se nu numai sediul profesional, ci și instanțele de judecată. În opinia sa, interdicția impusă prin textul criticat este o sancțiune aplicată avocaților foști magistrați, introdusă cu exces de putere de inițiatorul legii, nejustificată, excesivă ca durată și discriminatorie, raportat la faptul că prin Decizia nr. 1.519 din 15 noiembrie 2011 au fost declarate neconstituționale dispoziții din Legea nr. 51/1995 care aveau același scop ca și cea în speță criticată, respectiv asigurarea imparțialității instanțelor de judecată. Față de această soluție pronunțată de Curtea Constituțională, cu atât mai mult - arată autorul excepției - dispozițiile art. 20 alin. (8) din Legea nr. 51/1995 sunt neconstituționale, de vreme ce printre cazurile recuzării și abținerii se regăsesc doar relațiile de rudenie, căsătorie și afinitate, nu și relațiile de colegialitate, iar principiul pe care îl apără ambele interdicții este cel al imparțialității. De asemenea, susține că, prin interdicția impusă de textul de lege criticat, se restrâng deopotrivă libertatea părții de a-și alege avocatul și dreptul avocatului de a asista și reprezenta justițiabilii în fața tuturor instanțelor, autorităților și instituțiilor.

Curtea de Apel Oradea - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal apreciază că excepția de neconstituționalitate invocată este neîntemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, *Curtea o respinge*, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie, potrivit încheierii de sesizare, prevederile art. 20 alin. (8) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 7 februarie 2011, care au următoarea redactare: "**Avocații - foști judecători nu pot pune concluzii la instanțele unde au funcționat, iar foștii procurori și cadrele de poliție nu pot acorda asistență juridică la unitatea de urmărire penală la care și-au desfășurat activitatea, timp de 5 ani de la încetarea funcției respective.**"

Din motivarea excepției de neconstituționalitate, Curtea observă că autorul acesteia critică doar prima teză din textul de lege menționat, referitoare la interdicția impusă avocaților care au fost judecători de a pune concluzii la instanțele unde au funcționat, timp de 5 ani de la încetarea acestei funcții. Așadar, Curtea va examina constituționalitatea prevederilor art. 20 alin. (8) teza întâi din Legea nr. 51/1995, având în vedere și faptul că interesul autorului excepției, izvorât din calitatea sa de fost judecător, nu este justificat decât în ceea ce privește teza menționată.

În opinia autorului excepției, sunt nesocotite următoarele dispoziții din Constituție: art. 16 privind egalitatea în drepturi, art. 24 alin. (2) potrivit căruia, în tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu, art. 41 alin. (1) care prevede că dreptul la muncă nu poate fi îngădit, iar alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă și art. 53 referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, prin Decizia nr. 873 din 23 octombrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 849 din 14 decembrie 2012, a respins ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 20 alin. (8) teza întâi din Legea nr. 51/1995, prin raportare la dispozițiile art. 24 din Constituție care garantează dreptul la apărare, apreciind, pentru considerentele acolo expuse, că restrângerea dreptului la apărare realizată prin textul de lege criticat se încadrează în condițiile stabilite de art. 53 din Legea fundamentală. Cele statuate prin decizia menționată își mențin valabilitatea și în prezenta cauză.

Prin aceeași decizie, Curtea a constatat că nu poate examina critica referitoare la încălcarea art. 41 alin. (1) din Constituție, întrucât autorul excepției de neconstituționalitate soluționate cu acel prilej, inculpat într-o cauză penală, nu putea invoca excepția în interesul avocatului său. În cauza de față, însă, Curtea observă că autorul excepției justifică un interes personal în contestarea constituționalității prevederilor art. 20 alin. (8) teza întâi din Legea nr. 51/1995, acesta fiind direct afectat de interdicția instituită prin textul de lege criticat.

Cu privire la acest aspect, Curtea constată că restrângerea dreptului la muncă al avocatului fost judecător, prin interzicerea dreptului de a pune concluzii la instanța unde a funcționat, timp de 5 ani de la încetarea funcției, se înscrie în exigențele impuse de art. 53 din Legea fundamentală. Astfel, restrângerea criticată este prevăzută prin lege și se impune în scopul apărării unui drept fundamental al

cetățenilor, respectiv dreptul la un proces echitabil, judecat în condiții de deplină imparțialitate. Curtea reiterează cele reținute prin Decizia nr. 873 din 23 octombrie 2012 în sensul că, în lipsa interdicției instituite de textul de lege criticat, ar putea apărea suspiciunea știrbirii imparțialității instanței, ca urmare a posibilelor influențe pe care avocatul care a activat ca judecător în cadrul instanței respective le-ar putea exercita asupra foștilor săi colegi, în virtutea relațiilor ce inevitabil se stabilesc, în cadrul unei colectivități, între membrii acesteia, pe parcursul desfășurării raporturilor de serviciu.

În cauza de față, autorul prezentei excepții de neconstituționalitate susține că o asemenea interdicție nu se justifică, deoarece imparțialitatea instanțelor este pe deplin asigurată prin alte mijloace, respectiv prin reglementarea instituției abținerii și recuzării judecătorilor prevăzute în Codul de procedură civilă și cel de procedură penală. În sprijinul acestei afirmații invocă Decizia nr. 1.519 din 15 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 67 din 27 ianuarie 2012, prin care Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 care interzicea avocaților exercitarea dreptului de a pune concluzii la instanțele și parchetele la care soțul sau rudele ori afinii acestora funcționează ca judecători, respectiv procurori. Arată că, de vreme ce printre cazurile recuzării și abținerii se regăsesc doar relațiile de rudenie, căsătorie și afinitate, nu și relațiile de colegialitate, iar principiul pe care îl apără ambele interdicții este cel al imparțialității, cu atât mai mult textul de lege criticat în cauza de față este neconstituțional. Curtea constată că o astfel de afirmație nu este de natură să susțină critica de neconstituționalitate, ci, dimpotrivă, demonstrează că este necesară stabilirea prin lege a interdicției în discuție, tocmai pentru că reprezintă singurul mijloc de evitare a riscului exercitării unei influențe asupra instanței, în lipsa reglementării unui caz de abținere sau de recuzare constând în existența unor relații anterioare de colegialitate între judecătorul cauzei și avocatul fost judecător al aceleiași instanțe.

Totodată, continuând verificarea îndeplinirii condițiilor fixate prin art. 53 din Constituție, Curtea constată că, prin finalitatea urmărită, este evident că restrângerea criticată este necesară în actuala societate românească democratică, pentru îndeplinirea justiției în condiții de natură să consolideze încrederea în sistemul judiciar, prin înlăturarea oricăror posibile incertitudini privitoare la imparțialitatea judecătorilor.

Tot astfel, Curtea apreciază că există un raport de proporționalitate între interdicția cuprinsă în textul de lege criticat și situația care a impus instituirea acesteia. În acest sens, Curtea reține că restrângerea dreptului la muncă al avocaților care au fost judecători prin interdicția de a pune concluzii la instanțele unde au funcționat este temporară, menținându-se doar pe o perioadă limitată de timp, și este aplicabilă doar în ce privește instanța la care avocatul a funcționat ca judecător. Avocatul fost judecător are exercițiul deplin al dreptului de a exercita profesia la orice alte instanțe din țară, urmând ca, după expirarea termenului prevăzut de art. 20 alin. (8) din Legea nr. 51/1995, să aibă posibilitatea neîngrădită de a pune concluzii, inclusiv la instanța la care a operat interdicția criticată. Prin urmare, este îndeplinită și cea din urmă condiție prevăzută de art. 53 din Legea fundamentală potrivit căreia restrângerea poate fi dispusă doar dacă nu aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.

În ce privește intervalul de timp pentru care a fost instituită această interdicție în sarcina avocatului fost judecător, legiuitorul a stabilit durata sa în funcție de anumite realități specifice, fiind apreciată ca rezonabilă în condițiile necesității îndepărtării temerilor referitoare la posibila atingere adusă imparțialității instanței la care respectivul avocat a funcționat anterior ca judecător. De altfel, Curtea reține că, astfel cum s-a statuat și prin Decizia nr. 513 din 20 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 598 din 11 iulie 2006, dreptul la muncă, alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă vizează posibilitatea oricărei persoane de a exercita profesia sau meseria pe care o dorește, dar cu respectarea anumitor condiții stabilite de legiuitor.

15. DECIZIE nr. 83 din 18 februarie 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 6 alin. 2 și 4, art. 281 pct. 1 lit. b2), art. 30 alin. 4, art. 50, art. 51 alin. 2 și 3, art. 52 alin. 6, art. 55 alin. 1, art. 56, art. 63 alin. 2, art. 64, art. 67 alin. 2, art. 69, 78, 132, art. 134 alin. 2, art. 171 alin. 1 și 3, art. 172, 197, art. 209 alin. 4, art. 300 alin. 2, art. 303, 330, 331, art. 332 alin. 1 și 4, art. 336, 337 și art. 508-512 din Codul de procedură penală din 1968, ale Codului de procedură penală din 1968, în ansamblul său, ale art. 242 din Codul penal din 1969, precum și ale Codului penal din 1969, în ansamblul său, ale art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992 privind

organizarea și funcționarea Curții Constituționale, ale art. 20 alin. (8) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, ale art. 15 lit. o) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, ale art. 3, 7 și 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă și ale art. III pct. 1 din Legea nr. 177/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a Codului de procedură civilă și a Codului de procedură penală al României - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 271 din data de 14 aprilie 2014

Obiectul

Prin Încheierea din 12 noiembrie 2012, pronunțată în Dosarul nr. 24.344/245/2008, Judecătoria Satu Mare - Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 62 alin. 2, art. 67 alin. 2, art. 69, art. 331 din Codul de procedură penală și ale art. III pct. 1 din Legea nr. 177/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a Codului de procedură civilă și a Codului de procedură penală al României, excepție ridicată de Emil Balaure într-o cauză având ca obiect stabilirea vinovăției acestuia sub aspectul săvârșirii a 3 infracțiuni de sustragere sau distrugere de înscrisuri prevăzute la art. 242 din Codul penal din 1969.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, în privința prevederilor art. 20 alin. (8) din Legea nr. 51/1995, greșit identificate de autorul excepției ca fiind art. 19 alin. (4) din aceeași lege, se susține că ele permit unui mare număr de foști magistrați să pledeze ca avocați în fața instanțelor la care au activat, încălcând dreptul la apărare și dreptul la un proces echitabil.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, *Curtea o respinge*, reținând următoarele:

Art. 20 (8) Avocații - foști judecători nu pot pune concluzii la instanțele unde au funcționat, iar foștii procurori și cadrele de poliție nu pot acorda asistență juridică la unitatea de urmărire penală la care și-au desfășurat activitatea, timp de 5 ani de la încetarea funcției respective.

Referitor la criticile formulate cu privire la dispozițiile art. 20 alin. (8) din Legea nr. 51/1995, Curtea reține că acestea nu reprezintă veritabile critici de neconstituționalitate, întrucât autorul excepției este nemulțumit de conținutul normelor legale criticate, solicitând modificarea și completarea lor. Or, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, "Curtea Constituțională se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului", motiv pentru care excepția este, din perspectiva acestor critici, inadmisibilă.

C. Decizii privind suspendarea din profesie pentru neplata taxelor

1. DECIZIE nr. 406 din 14 iulie 2005 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 27 lit. c) și ale art. 53 alin. (2) lit. m) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 807 din data de 6 septembrie 2005

Obiectul

Prin Încheierea din 24 februarie 2005, pronunțată în Dosarul nr. 1.573/A/2004, Curtea de Apel Craiova - Secția contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 27 lit. c) și ale art. 53 lit. n) din Legea nr. 51/1995, excepție ridicată de Marin Iovan într-o cauză având ca obiect judecarea cererii autorului excepției de anulare a deciziilor Baroului Dolj și Uniunii Avocaților din România, prin care i-a fost suspendată exercitarea profesiei de avocat.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține, în esență, că dispozițiile art. 27 lit. c) și ale art. 53 lit. n) din Legea nr. 51/1995 încalcă prevederile art. 41 alin. (1) și ale art. 24 alin. (1)

din Constituție, precum și pe cele ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Curtea de Apel Craiova - Secția contencios administrativ și fiscal, formulându-și opinia asupra excepției de neconstituționalitate, conform dispozițiilor art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992, apreciază că prevederile legale criticate "nu au nici o legătură și nici nu reprezintă îngrădiri ale dreptului la apărare prevăzut de art. 24 alin. (1) sau [ale] liberei alegeri a profesiei sau meseriei prevăzute de art. 41 din Constituție".

Potrivit opiniei instanței, "este de principiu că impunerea, prin Legea specială nr. 51/1995 privind exercitarea profesiei de avocat, la plata unor taxe și contribuții pentru exercitarea profesiei în cadrul unui barou are o solidă și indiscutabilă justificare, prin prisma finalității urmărite, aceea de îndeplinire de către fiecare avocat a condițiilor necesare exercitării acestei profesii și care se supune numai legii, statutului și regulilor eticii profesionale".

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum a fost formulat, îl constituie dispozițiile art. 27 lit. c) și ale art. 53 lit. n) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001. Textul art. 53 lit. n), dedus controlului de constituționalitate, a devenit art. 53 alin. (2) lit. m) din Legea nr. 51/1995 în urma modificării aduse Legii nr. 51/1995 prin Legea nr. 255/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004.

În consecință, Curtea urmează să se pronunțe asupra dispozițiilor art. 27 lit. c) și ale art. 53 alin. (2) lit. m) din Legea nr. 51/1995, care au în prezent următorul cuprins:

- **Art. 27: "Calitatea de avocat este suspendată: [...]**

c) în caz de neplată totală sau parțială a taxelor și a contribuțiilor profesionale către barou, către U.N.B.R. și către sistemul propriu de asigurări sociale, timp de 3 luni de la scadența acestora și până la lichidarea integrală a datorilor; [...]."

- **Art. 53: "(2) Consiliul baroului are următoarele atribuții: [...]**

m) suspendă din exercitarea profesiei, pe durata neplătii taxelor, avocatul care nu achită taxele și contribuțiile prevăzute de lege și de statutul profesiei timp de 3 luni de la scadența acestora, dacă a fost avertizat despre neplată și nu s-a conformat obligației; [...]."

Autorul excepției de neconstituționalitate susține că prevederile legale menționate încalcă dispozițiile art. 24 alin. (1) și ale art. 41 alin. (1) din Constituție. Dispozițiile constituționale invocate în susținerea excepției au următorul cuprins:

- Art. 24: "(1) Dreptul la apărare este garantat";

- Art. 41: "(1) Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă."

În susținerea excepției este invocată, astfel cum rezultă din conținutul cererii, și încălcarea dispozițiilor art. 6 pct. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, al căror conținut este următorul:

"1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședințe poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției."

Curtea observă că în acțiunea introductivă la instanță s-a formulat excepția de neconstituționalitate fără să fie motivată, autorul acesteia limitându-se a indica doar textele constituționale și pe cel din Convenție pe care le consideră încălcate.

Analizând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că aceasta este neîntemeiată. Între textele de lege criticate și prevederile constituționale invocate în susținerea excepției nu există vreo incompatibilitate.

Instituirea prin legea care reglementează exercitarea profesiei de avocat a unor obligații pentru cei în cauză, precum și a unor măsuri sancționatorii față de cei ce încalcă regulile prevăzute este întru totul legitimă.

Referitor la invocarea art. 41 din Constituție, Curtea constată că dreptul la muncă prevăzut de textul constituțional nu are legătură cu măsura suspendării din funcție a unui avocat în cazul neîndeplinirii unor obligații prevăzute de lege, deoarece art. 1 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 prevede, referitor la categoria profesională a cărei activitate o reglementează, că "Profesia de avocat este liberă și independentă, cu organizare și funcționare autonome, în condițiile prezentei legi și ale statutului profesiei".

În ceea ce privește susținerea că textele criticate încalcă dreptul la apărare prevăzut de art. 24 din Constituție, Curtea reține că autorul excepției are posibilitatea deplină de a-și exercita acest drept, în condițiile în care s-a adresat instanței pentru anularea deciziei de suspendare, în fața căreia s-a invocat excepția.

Curtea constată, de asemenea, că prevederile legale criticate nu încalcă nici dispozițiile art. 6 pct. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. De altfel, în jurisprudența sa Curtea Europeană a Drepturilor Omului s-a pronunțat asupra unor probleme de drept, relevante și în cauza de față, stabilind de principiu, în urma radierii unui avocat de pe lista avocaților, că un consiliu al Ordinului avocaților are "competența să statueze asupra unei contestații referitoare la un drept". Pe de altă parte, Curtea a stabilit că, "în plus, consiliul Ordinului îndeplinea față de H. o funcție jurisdicțională care se situa în prelungirea atribuțiilor sale în materie disciplinară". (cazul H. contra Belgiei, 1981)

De asemenea, în cazul Albert și Le Compte contra Belgiei, 1983, Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu a avut nimic de obiectat în privința drepturilor Consiliului provincial al Ordinului medicilor din Brabant de a aplica unui medic o suspendare a dreptului de a practica medicina sau radierea din Ordinul medicilor.

2. DECIZIE nr. 1096 din 22 noiembrie 2007 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 53 alin. (2) lit. c) și m) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 850 din data de 11 decembrie 2007

Obiectul

Prin Încheierea din 27 aprilie 2007, pronunțată în Dosarul nr. 16.130/54/2006, Curtea de Apel de Apel Craiova - Secția contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 53 alin. (2) lit. c) și m) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Marin Iovan.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că dispozițiile de lege criticate, contravin prevederilor art. 41 din Constituție, ale art. 8, 10 și 23 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și ale art. 6, 13, 14 și 17 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale, fără a arăta în ce mod.

Curtea de Apel Craiova - Secția contencios administrativ și fiscal apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o respinge***, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 53 alin. (2) lit. c) și m) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, dispoziții modificate prin Legea nr. 255/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004. Textul de lege criticat are următorul conținut: "***Consiliul baroului are următoarele atribuții:[...]***

c) întocmește, modifică și dă publicității tabloul anual al avocaților, membri ai baroului, și îl comunică celor în drept; [...]

m) suspendă din exercitarea profesiei, pe durata neplătii taxelor, avocatul care nu achită taxele și contribuțiile prevăzute de lege și de statutul profesiei timp de 3 luni de la scadența acestora, dacă a fost avertizat despre neplată și nu s-a conformat obligației;"

În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții legale autorul excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 41 referitoare la munca și protecția socială a muncii. De asemenea, se invocă prevederile art. 8, 10 și 23 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și ale art. 6, 13, 14 și 17 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale.

Examinând sesizarea, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 53 alin. (2) lit. m) din Legea nr. 51/1995 a mai fost invocată de același autor în același dosar, cu o motivare asemănătoare.

Astfel, prin Decizia nr. 406 din 14 iulie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 807 din 6 septembrie 2005, Curtea a statuat că instituirea prin legea care reglementează exercitarea profesiei de avocat a unor obligații pentru cei în cauză, precum și a unor măsuri sancționatorii față de cei ce încalcă regulile prevăzute este într-un tot legitimă. Referitor la invocarea art. 41 din Constituție, Curtea a constatat că dreptul la muncă prevăzut de textul constituțional nu are legătură cu măsura suspendării din funcție a unui avocat, în cazul neîndeplinirii unor obligații prevăzute de lege, deoarece art. 1 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 prevede, referitor la categoria profesională a cărei activitate o reglementează, că "Profesia de avocat este liberă și independentă, cu organizare și funcționare autonome, în condițiile prezentei legi și ale statutului profesiei",

Tot cu acel prilej, făcând referire la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, și anume Cauza H. contra Belgiei, 1987, și Cauza Albert și Le Compte contra Belgiei, 1983, Curtea a constatat că prevederile legale criticate nu încalcă nici dispozițiile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În ceea ce privește dispozițiile art. 53 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 51/1995, Curtea constată că acestea prevăd în sarcina consiliul baroului obligația de a întocmi, de a modifica și de a da publicității tabloul anual al avocaților, membri ai baroului, și de a-l comunica celor în drept, fără ca în acest mod să se încalce prevederile art. 41 din Constituție și cele ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Cât privește dispozițiile art. 8, 10 și 23 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și cele ale art. 13, 14 și 17 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale, Curtea constată că acestea nu au incidență în cauza dedusă judecării.

3. DECIZIE nr. 242 din 19 februarie 2009 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 27 lit. c) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 159 din data de 16 martie 2009

Obiectul

Prin Încheierea din 16 octombrie 2008, pronunțată în Dosarul nr. 2.674/2/2008, Curtea de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 27 lit. c) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Iulian Creață într-o cauză având ca obiect anularea deciziei de suspendare a autorului excepției din profesia de avocat.

În motivarea excepției se arată că prevederile legale criticate încalcă art. 49 din Constituție, sancțiunea prevăzută fiind disproporționată față de situația care a determinat-o.

Curtea de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal apreciază excepția de neconstituționalitate ca fiind neîntemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o respinge***, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 27 lit. c) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, cu modificările și completările ulterioare, care are următorul cuprins: ***"Calitatea de avocat este suspendată: [...]"***

c) în caz de neplată totală sau parțială a taxelor și a contribuțiilor profesionale către barou, către U.N.B.R. și către sistemul propriu de asigurări sociale, timp de 3 luni de la scadența acestora și până la lichidarea integrală a datoriilor; [...]"

Autorul excepției susține că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 49, însă din motivarea excepției rezultă că, în realitate, se referă la prevederile art. 53 din Constituție privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale.

Examinând excepția de neconstituționalitate formulată, Curtea reține următoarele:

Prin Decizia nr. 406 din 14 iulie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 807 din 6 septembrie 2005, Curtea, în raport cu o critică similară de neconstituționalitate, a statuat că "între textele de lege criticate și prevederile constituționale invocate în susținerea excepției nu există vreo incompatibilitate.

Instituirea prin legea care reglementează exercitarea profesiei de avocat a unor obligații pentru cei în cauză, precum și a unor măsuri sancționatorii față de cei ce încalcă regulile prevăzute este întru totul legitimă".

Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale, considerentele și soluția deciziei amintite își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză. Distinct de cele statuate în decizia menționată, Curtea reține că suspendarea din profesie a avocatului pentru neplata totală sau parțială a taxelor și a contribuțiilor profesionale este o sancțiune proporțională în raport cu scopul urmărit, și anume executarea obligațiilor profesionale ale avocatului. Astfel, se constată că sancțiunea aplicată avocatului, pe de o parte, este disuasivă, fiind în măsură să îl determine să își modifice ulterior comportamentul și, pe de altă parte, are un caracter temporar. O atare sancțiune are, practic, ca efect obligarea avocatului suspendat să își plătească taxele și contribuțiile profesionale pentru a-și putea relua activitatea avocațială.

Obiter dictum, Curtea reține că, de principiu, invocarea art. 53 din Constituție în susținerea excepțiilor de neconstituționalitate ridicate trebuie să se facă raportat la un drept sau libertate fundamentală pretins a fi încălcată, exigență constituțională pe care autorul excepției nu a respectat-o.

4. DECIZIE nr. 1576 din 7 decembrie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 27 lit. c) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 60 din data de 25 ianuarie 2011

Obiectul

Prin Încheierea din 3 martie 2010, pronunțată în Dosarul nr. 7.792/2/2009, Curtea de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 27 lit. c) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat. Excepția a fost ridicată de Roxana Valentina Ispravnic într-o cauză în contencios administrativ având ca obiect anularea unor decizii ale Uniunii Naționale a Barourilor din România și Baroului București.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că dispozițiile de lege criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 41 alin. (1) și art. 53, precum și prevederilor art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece dispun suspendarea din calitatea de avocat pentru neplata taxelor și contribuțiilor profesionale timp de 3 luni.

Curtea de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 27 lit. c) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, modificată și completată prin Legea nr. 255/2004 pentru modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004, dispoziții care au următoarea redactare:

"Calitatea de avocat este suspendată:

[...]

c) în caz de neplată totală sau parțială a taxelor și a contribuțiilor profesionale către barou, către U.N.B.R. și către sistemul propriu de asigurări sociale, timp de 3 luni de la scadența acestora și până la lichidarea integrală a datoriilor;".

Autorul excepției de neconstituționalitate susține că acest text de lege încalcă prevederile constituționale ale art. 41 alin. (1) potrivit cărora "Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit [...]" și art. 53 referitoare la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, precum și prevederile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale privind dreptul la un proces echitabil.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile de lege menționate au mai fost supuse controlului de constituționalitate pentru critici similare. Astfel, prin Decizia nr. 406/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 807 din 6 septembrie 2005, și Decizia nr. 242/2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 159 din 16 martie 2009, Curtea a statuat că instituirea prin legea care reglementează exercitarea profesiei de avocat a unor obligații pentru cei în cauză, precum și a unor măsuri sancționatorii față de cei ce încalcă regulile prevăzute este întru totul legitimă.

Astfel, Curtea a constatat că dreptul la muncă prevăzut de art. 41 din Constituție nu are legătură cu măsura suspendării din funcție a unui avocat în cazul neîndeplinirii unor obligații prevăzute de lege, deoarece art. 1 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 prevede, referitor la categoria profesională a cărei activitate o reglementează, că "Profesia de avocat este liberă și independentă, cu organizare și funcționare autonome, în condițiile prezentei legi și ale statutului profesiei".

Totodată, Curtea a reținut că suspendarea din profesie a avocatului pentru neplata totală sau parțială a taxelor și a contribuțiilor profesionale este o sancțiune proporțională în raport cu scopul urmărit, și anume executarea obligațiilor profesionale ale avocatului. O atare sancțiune are, practic, ca efect obligarea avocatului suspendat să își plătească taxele și contribuțiile profesionale pentru a-și putea relua activitatea avocațială.

Curtea a constatat, de asemenea, că dispozițiile legale criticate nu încalcă nici dispozițiile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, pentru argumentele acolo reținute.

Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale, considerentele și soluția deciziei amintite își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

5. DECIZIE nr. 237 din 15 martie 2012 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 27 lit. c) și art. 56 alin. (2) lit. m) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 281 din data de 27 aprilie 2012

Obiectul

Prin Încheierea din 2 februarie 2011, pronunțată în Dosarul nr. 3.986/2/2010, Curtea de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 27 lit. c) și art. 53 alin. (2) lit. m) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

Excepția a fost ridicată de Remus Jugănar, reclamant într-o cauză în contencios administrativ având ca obiect anularea unor decizii ale Uniunii Naționale a Barourilor din România și ale Baroului București.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că dispozițiile de lege criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 40 alin. (1), art. 41 alin. (1), art. 45 și art. 53, deoarece dispun suspendarea din calitatea de avocat pentru neplata taxelor și contribuțiilor profesionale timp de trei luni. În acest sens, arată, în esență, că "prin aceste texte de lege se urmărește înregimentarea tuturor avocaților și insuflarea unei stări de temere și nesiguranță că, în cazul neplății acestor taxe, poți fi suspendat din profesie, fiind în imposibilitatea de a-ți mai câștiga pâinea". În continuare, autorul excepției precizează că ar fi fost "de acord cu constituționalitatea acestor texte, în măsura în care ar fi constituit măsuri de avertizare și nu măsuri prohibitive ale dreptului la muncă".

Curtea de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 27 lit. c) și art. 53 alin. (2) lit. m) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, cu modificările și completările ulterioare, dispoziții care aveau următoarea redactare:

- Art. 27 lit. c): "Calitatea de avocat este suspendată: [...] c) în caz de neplată totală sau parțială a taxelor și a contribuțiilor profesionale către barou, către U.N.B.R. și către sistemul propriu de asigurări sociale, timp de 3 luni de la scadența acestora și până la lichidarea integrală a datoriilor;"

- Art. 53 alin. (2) lit. m): "Consiliul baroului are următoarele atribuții: [...] m) suspendă din exercitarea profesiei, pe durata neplății taxelor, avocatul care nu achită taxele și contribuțiile prevăzute de lege și de statutul profesiei timp de 3 luni de la scadența acestora, dacă a fost avertizat despre neplată și nu s-a conformat obligației;"

Ulterior sesizării Curții Constituționale, Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 7 februarie 2011, dându-se textelor de lege o nouă numerotare, astfel că dispozițiile art. 27 lit. c) și cele ale art. 53 alin. (2) lit. m) se regăsesc, identic, în dispozițiile art. 28 lit. c) și art. 56 alin. (2) lit. m) din lege, asupra cărora urmează să se pronunțe instanța constituțională.

Autorul excepției de neconstituționalitate susține că aceste texte de lege încalcă prevederile constituționale ale art. 40 alin. (1) referitoare la dreptul de asociere, ale art. 41 alin. (1) potrivit cărora "Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit", art. 45 privind libertatea economică și ale art. 53 referitoare la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile de lege menționate au mai fost supuse controlului de constituționalitate pentru critici similare. Astfel, prin Decizia nr. 406 din 14 iulie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 807 din 6 septembrie 2005, și prin Decizia nr. 242 din 19 februarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 159 din 16 martie 2009, Curtea a statuat că instituirea prin legea care reglementează exercitarea profesiei de avocat a unor obligații pentru cei în cauză, precum și a unor măsuri sancționatorii față de cei ce încalcă regulile prevăzute este într-un total legitimă.

Astfel, Curtea a constatat că dreptul la muncă prevăzut de art. 41 din Constituție nu are legătură cu măsura suspendării din funcție a unui avocat în cazul neîndeplinirii unor obligații prevăzute de lege, deoarece art. 1 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 prevede, referitor la categoria profesională a cărei activitate o reglementează, că "Profesia de avocat este liberă și independentă, cu organizare și funcționare autonome, în condițiile prezentei legi și ale statutului profesiei".

Totodată, Curtea a reținut că suspendarea din profesie a avocatului pentru neplata totală sau parțială a taxelor și a contribuțiilor profesionale este o sancțiune proporțională în raport cu scopul urmărit, și anume executarea obligațiilor profesionale ale avocatului. O atare sancțiune are, practic, ca efect obligarea avocatului suspendat să își plătească taxele și contribuțiile profesionale pentru a-și putea relua activitatea avocațială.

Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale, considerentele și soluția deciziei amintite își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză. Distinct de cele statuate în deciziile menționate, se reține că, de principiu, invocarea art. 53 din Constituție în susținerea excepțiilor de neconstituționalitate ridicate trebuie să se facă raportat la un drept sau la o libertate fundamentală pretins a fi încălcată, exigență constituțională nerespectată în prezenta cauză.

De altfel, soluția legislativă instituită prin dispozițiile de lege criticate nu constituie o restrângere a exercitării dreptului de a profesa avocatura, ci o garanție legală stabilită în scopul asigurării unui climat de ordine în valorificarea de către titularii a drepturilor și intereselor legitime. Avocatura este un serviciu public, al cărui specific impune necesitatea prevederii, prin lege, a unor condiții de exercitare a acestei profesii. Instituirea, prin legea care reglementează exercitarea profesiei de avocat, a unor obligații pentru cei în cauză, precum și a unor măsuri sancționatorii față de cei ce încalcă regulile prevăzute nu încalcă sub niciun aspect prevederile constituționale invocate.

D. Decizii privind primirea în profesie fără examen

1. DECIZIE Nr. 635 din 10 decembrie 1997 referitoare la exceptia de neconstitutionalitate a dispozitiilor art. 14 alin. 1 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea si exercitarea profesiei de avocat - publicată în Monitorul Oficial nr. 134/02.04.1998 (pronuntata in sedinta publica din data de 10 decembrie 1997)

Obiectul

Curtea de Apel Galati - Sectia comerciala si de contencios administrativ, prin Incheierea din 12 martie 1997, pronuntata in Dosarul nr. 68/1997, a sesizat Curtea Constitutionala cu exceptia de neconstitutionalitate a art. 14 alin. 1 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea si exercitarea profesiei de avocat, invocata de Alecu Petrea.

In motivarea exceptiei se sustine ca dispozitiile atacate contravin prevederilor constitutionale ale art. 1 alin. (3), care proclama libera dezvoltare a personalitatii umane, ale art. 16 alin. (1), privind egalitatea cetatenilor in fata legii si a autoritatilor publice, fara privilegii si fara discriminari, ale art. 38 alin. (1), care reglementeaza dreptul de munca si la libera alegere a profesiei, ale art. 49 alin. (1), care stabilesc conditiile de restrangere a exercitiului unor drepturi sau al unor libertati, precum si ale art. 134 alin. (1) si (2) lit. a), prin care se stipuleaza ca economia Romaniei este economie de piata si ca statul trebuie sa asigure protectia concurentei loiale.

Exprimandu-si opinia, *instanta de judecata apreciaza ca exceptia este neintemeiata*, deoarece "verificarea cunostintelor profesionale si a aptitudinilor unei persoane, cu prilejul angajarii sale intr-o munca, nu constituie o ingradire a dreptului la munca, ci o faza preliminara, de natura a-i crea angajatorului convingerea ca solicitantul corespunde cerintelor functiei pe care urmeaza a o indeplini".

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, *Curtea o respinge*, reținând următoarele:

Art. 14 alin. 1 din Legea nr. 51/1995 prevede ca: "Dreptul de primire in profesie se obtine pe baza unui examen organizat conform prevederilor prezentei legi si statutului profesiei".

Faptul ca, pentru exercitarea unei profesii, fie ea si liberala, se instituie obligativitatea promovarii unui examen nu implica, sub nici o forma, afectarea liberei dezvoltari a personalitatii umane, ca principiu constitutional inscris in art. 1 alin. (3) din Constitutie. Aceasta verificare constituie o modalitate fireasca de cunoastere a gradului de profesionalism al unui candidat la o anumita functie, in vederea optimei ei exercitari. Simpla absolvire a unei institutii de invatamant superior reprezinta numai certificarea unei vocatii pentru ocuparea functiei respective. De altminteri, astfel de verificari sunt cunoscute in multe profesii, nefiind nici pe departe o inovatie a textului criticat din Legea nr. 51/1995.

In legatura cu incalcarea principiului egalitatii in drepturi, consacrat prin prevederile constitutionale ale art. 16 alin. (1), este de retinut ca dispozitiile art. 14 alin. 1 din Legea nr. 51/1995 instituie un mod de selectare a viitorilor avocati, care nu introduce un privilegiu in favoarea unei categorii sociale, dezavantajand pe o alta; dimpotriva, in calitate de candidati, toti cei care doresc sa profeseze avocatura se vor prezenta la examen pe o pozitie absolut egala, neexistand nici o discriminare.

Relativ la art. 38 din Constitutie, care prevede ca dreptul la munca nu poate fi ingradit, iar alegerea profesiei este libera, Curtea retine ca dispozitiile atacate nu reprezinta o restrangere a dreptului invocat, ci un mijloc de selectare, pe criterii profesionale, a specialistilor care urmeaza sa exercite profesia de avocat, in vederea garantarii unor prestatii satisfacatoare.

Cat priveste incalcarea art. 49 din Constitutie, prin care s-a stabilit ca restrangerea exercitiului unor drepturi sau al unor libertati se poate face numai prin lege, se constata ca art. 14 alin. 1 din Legea nr. 51/1995 este menit sa asigure substanta unei corecte exercitari a dreptului de aparare instituit de art. 24 din Constitutie.

In sfarsit, departe de a constitui o incalcare a art. 134 din Constitutie, examenul reprezinta, in fapt, expresia cea mai elocventa a competitivitatii si concurentei economiei de piata, invocata de autorul exceptiei.

2. Decizie Nr. 171 din 10 decembrie 1998 privind excepția de neconstituționalitate a art. 14 alin 2 lit. c) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - pronunțată în ședința publică din data de 10 decembrie 1998

Obiectul

Pe rol, soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 14 alin. 2 lit. c) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, ridicată de Șişu Virgil, recurent - reclamant în Dosarul nr. 75/1998 al Curții Supreme de Justiție - Secția de contencios administrativ.

În motivarea excepției se susține că textul atacat "este neconstituțional în măsura în care se interpretează că judecătorul care a promovat examenul de admitere în magistratură trebuie să susțină și un examen de primire în profesia de avocat, atunci când dorește să exercite această profesie, prin încălcarea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3), ale art. 16 alin. (1), ale art. 20, 49, 51 și 125, precum și a principiilor Declarației Universale a Drepturilor Omului."

Exprimându-și și opinia, **instanța supremă consideră excepția nefondată**, deoarece "nu se încalcă nici un text constituțional, nici vreun principiu de protecție profesională consacrat constituțional.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele:

Art. 14 alin. 2 lit. c) din Legea nr. 51/1995 are următorul conținut: "Poate fi primit în profesie cu scutire de examen:

c) cel care înainte de solicitarea înscrierii în profesia de avocat a fost judecător, procuror sau notar timp de cel puțin 4 ani.

În legătură cu constituționalitatea acestui text, Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 45 din 2 mai 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 12 mai 1995. În această decizie s-a considerat că dispozițiile atacate nu încalcă principiul constituțional al nediscriminării, întrucât nu se regăsesc criteriile nediscriminării stabilite în art. 4 alin. (2) din Constituție.

În speță, autorul excepției solicită Curții să realizeze o interpretare a textului legal și să constate neconstituționalitatea textului invocat, "în măsura în care se înțelege că judecătorul care a promovat examenul de admitere în magistratură, trebuie să mai susțină și examen de primire în profesia de avocat.

În legătură cu această solicitare, este necesar să se aibă în vedere art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, potrivit căruia "În exercitarea controlului, Curtea Constituțională se pronunță numai asupra problemelor de drept, fără a putea modifica sau completa prevederea legală supusă controlului. De asemenea, Curtea Constituțională nu se poate pronunța asupra modului de interpretare și aplicare a legii, ci numai asupra înțelesului său contrar Constituției.

Interpretarea sistematică a art. 14 alin. 1 și 2 din Legea nr. 51/1995 conduce la concluzia că voința legiuitorului a fost aceea de a reglementa primirea în profesie pe baza unui examen, condiție firească, având în vedere importanța activității și scopul optimei sale îndepliniri, iar, în anumite condiții, scutirea de examen, potrivit legii.

Așa cum a decis Curtea Constituțională în Decizia nr. 635 din 10 decembrie 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 134 din 2 aprilie 1998, "Faptul că, pentru exercitarea unei profesii, fie ea și liberală, se instituie obligativitatea promovării unui examen nu implică, sub nici o formă, afectarea liberei dezvoltări a personalității umane, ca principiu constituțional înscris în art. 1 alin. (3) din Constituție. Susținerea și promovarea unor examene de admitere sunt cunoscute în multe profesii, nefiind o inovație a textului criticat de către autorul excepției.

Solicitarea autorului excepției de a se interpreta prevederile art. 14 alin. 2 lit. c) din Legea nr. 51/1995, în sensul echivalării examenului susținut pentru ocuparea altei funcții juridice, privește, în realitate, o omisiune legislativă, care însă nu poate fi rezolvată de Curtea Constituțională, deoarece aceasta nu se poate substitui legiuitorului pozitiv.

În sfârșit, în legătură cu încălcarea principiului egalității în drepturi, prevăzut la art. 16 alin. (1) din Constituție, este de reținut că, prin dispozițiile atacate, legea nu introduce un privilegiu în favoarea unei categorii sociale, dezavantajând pe alta.

3. DECIZIE nr. 724 din 24 octombrie 2006 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 16¹ din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 962 din data de 30 noiembrie 2006

Obiectul

Prin Încheierea din 16 mai 2006, pronunțată în Dosarul nr. 1.723/44/2006, Curtea de Apel Galați - Secția contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 161 din Legea nr. 255/2004 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Lina Nistor. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că art. 161 din Legea nr. 51/1995 contravine dispozițiilor constituționale ale art. 16 alin. (1), ale art. 41 alin. (1) și ale art. 53. Se arată că prevederile legale criticate reprezintă o îngrădire a dreptului la muncă, pe criteriul vârstei, ceea ce este o discriminare de natură a încălca art. 16 alin. (1) din Constituție. Totodată, autorul excepției apreciază că art. 161 din Legea nr. 51/1995 limitează accesul la profesia liberală a avocaturii, fără a avea la bază niciun motiv special, ceea ce încalcă art. 16 alin. (1), art. 41 alin. (1) și art. 53 din Constituție. Autorul excepției invocă în susținerea acesteia și Decizia Curții Constituționale nr. 45 din 2 mai 1995, prin care Curtea a constatat că stabilirea unei incompatibilități între exercitarea profesiei de avocat și calitatea de pensionar pentru limită de vârstă încalcă art. 16 din Constituție, fiind o discriminare în defavoarea pensionarului pentru limită de vârstă.

Deși prin Adresa nr. 6.770 din 4 iulie 2006 Curtea Constituțională a solicitat opinia instanței de judecată cu privire la excepția de neconstituționalitate, Curtea de Apel Galați - Secția contencios administrativ și fiscal nu și-a exprimat opinia.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele:

"Art. 16¹

Persoana care îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru a fi primită în profesia de avocat poate solicita aceasta cu cel puțin 5 ani înainte de împlinirea vârstei standard de pensionare în sistemul de pensii și asigurări sociale din care face parte."

Deși autorul excepției se referă la Legea nr. 255/2004, se observă că aceasta a modificat și completat Legea nr. 51/1995, art. 16¹ fiind introdus de aceasta în Legea nr. 51/1995. Astfel, obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 16¹ din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001.

În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții legale autorul excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 16 alin. (1) referitoare la egalitatea în drepturi, ale art. 41 alin. (1) referitoare la neîngrădirea dreptului la muncă și ale art. 53 referitoare la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că prin Decizia nr. 513 din 20 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 598 din 11 iulie 2006, a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 16¹ din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

Cu acel prilej Curtea a reținut că dispozițiile art. 16¹ din Legea nr. 51/1995 instituie o condiție suplimentară pentru primirea în profesia de avocat, profesie liberală, a persoanelor care au atins o anumită vârstă și care îndeplinesc condițiile prevăzute de lege pentru a fi primite în profesia de avocat, și anume de a solicita aceasta cu cel puțin 5 ani înainte de împlinirea vârstei standard de pensionare în sistemul de pensii și asigurări sociale din care fac parte. Curtea a constatat că această condiție suplimentară are în vedere, în mod exclusiv, un criteriu de vârstă, criteriu care nu poate constitui o justificare obiectivă și rațională cu privire la diferența de tratament juridic la care este supusă o anumită categorie de persoane. În acest context, aplicarea unui astfel de criteriu încalcă principiul egalității consacrat de textul art. 16 alin. (1) din Constituție, chiar dacă art. 4 alin. (2) din Constituție nu include în mod expres vârsta în cadrul principiilor de nediscriminare. De altfel, enumerarea cuprinsă în art. 4 alin. (2) din Constituție are un caracter enunțiativ și nicidecum unul limitativ, având în vedere dispozițiile art. 20 alin. (1) din Constituție, raportate la art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și ale art. 2 pct. 1 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, potrivit cărora exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute să fie asigurată fără nicio discriminare ce ar putea rezulta din "orice altă situație" pe lângă criteriile de nediscriminare expres enumerate. În continuare, Curtea a constatat că, deși instituirea unor condiții pentru primirea în profesia de avocat

reprezintă opțiunea legiuitorului, astfel de condiții nu pot fi impuse cu scopul de a discrimina o anumită categorie de persoane - a persoanelor deja pensionate pentru limită de vârstă sau a celor care au mai puțin de 5 ani până la împlinirea vârstei de pensionare - în raport cu celelalte categorii de persoane, fără a exista vreo justificare rațională și obiectivă.

Potrivit art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, "nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale", astfel încât excepția de neconstituționalitate a art. 16¹ din Legea nr. 51/1995 este inadmisibilă.

Deoarece actul de sesizare al Curții Constituționale este din 16 mai 2006, iar decizia de admitere este din 20 iunie 2006, excepția de neconstituționalitate urmează să fie respinsă ca devenită inadmisibilă.

4. Decizia nr. 513 din 20 iunie 2006 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 16¹ din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat – publicată în Monitorul Oficial nr. 598/11.07.2006 ***

Obiectul

Doamna Lina Nistor, în Dosarul nr. 7.058/2005 al Curții de Apel Bacău - Secția comercială și de contencios administrativ a ridicat excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 16¹ din Legea nr. 51/1995, text introdus prin Legea nr. 255/2004: "Persoana care îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru a fi primită în profesia de avocat poate solicita aceasta cu cel puțin 5 ani înainte de împlinirea vârstei standard de pensionare în sistemul de pensii și asigurări sociale din care face parte".

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o admite**, reținând următoarele:

Critica de neconstituționalitate constă, în esență, în susținerea că prin instituirea unui criteriu de vârstă până la care poate fi introdusă cererea de primire în profesia de avocat se încalcă dispozițiile art. 16 alin. (1), ale art. 41 alin. (1) și ale art. 53 din Constituție.

Curtea constată, astfel cum a stabilit în jurisprudența sa, în acord cu cea a Curții Europene a Drepturilor Omului, că principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite, iar un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice în mod rațional și obiectiv.

Curtea reține că dispozițiile art. 16¹ din Legea nr. 51/1995 instituie o condiție suplimentară pentru primirea în profesia de avocat, profesie liberală, a persoanelor care au atins o anumită vârstă și care îndeplinesc condițiile prevăzute de lege pentru a fi primite în profesia de avocat, și anume de a solicita aceasta cu cel puțin 5 ani înainte de împlinirea vârstei standard de pensionare în sistemul de pensii și asigurări sociale din care fac parte. Curtea constată că această condiție suplimentară are în vedere, în mod exclusiv, un criteriu de vârstă, criteriu care, în cazul de față, nu poate constitui o justificare obiectivă și rațională cu privire la diferența de tratament juridic la care este supusă o anumită categorie de persoane. În acest context, aplicarea unui astfel de criteriu încalcă principiul egalității consacrat de textul art. 16 alin. (1) din Constituție, chiar dacă art. 4 alin. (2) din Constituție nu include în mod expres vârsta în cadrul principiilor de nediscriminare. De altfel, enumerarea cuprinsă în art. 4 alin. (2) din Constituție are un caracter enunțiativ și nicidecum unul limitativ, având în vedere dispozițiile art. 20 alin. (1) din Constituție raportate la art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și ale art. 2 pct. 1 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, potrivit cărora exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute să fie asigurată fără nici o discriminare ce ar putea rezulta din "orice altă situație" pe lângă criteriile de nediscriminare expres enumerate.

Curtea constată că, deși instituirea unor condiții pentru primirea în profesia de avocat reprezintă opțiunea legiuitorului, astfel de condiții nu pot fi impuse cu scopul de a discrimina o anumită categorie de persoane - a persoanelor deja pensionate pentru limită de vârstă sau a celor care au mai puțin de 5 ani până la împlinirea vârstei de pensionare - în raport cu celelalte categorii de persoane, fără a exista vreo justificare rațională și obiectivă. De altfel, în sensul celor de mai sus, Curtea de Justiție a Comunităților Europene, prin Hotărârea din 22 noiembrie 2005, pronunțată în cauza W. Mangold contra R. Helm, referitor la stabilirea unui criteriu de vârstă în materia încheierii contractelor de muncă, a statuat că "o [...] legislație, care reține vârsta muncitorului ca unic criteriu de aplicare a unui contract de muncă cu durată determinată, fără să se fi demonstrat că fixarea unui prag de vârstă [...] este în mod obiectiv

necesară pentru atingerea unui obiectiv de inserție profesională [...], trebuie să fie considerată ca depășind cadrul potrivit și necesar pentru a atinge obiectivul urmărit".

Curtea constată că susținerea autorului excepției în sensul că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile art. 41 alin. (1) din Constituție nu este întemeiată, întrucât dreptul la muncă, alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă vizează posibilitatea oricărei persoane de a exercita profesia sau meseria pe care o dorește, în anumite condiții stabilite de legiuitor, și nu vizează obligația statului de a garanta accesul tuturor persoanelor la toate profesiile. În consecință, neexistând nici o încălcare a dreptului constituțional la muncă, art. 53 din Constituție, invocat în susținerile autorului excepției, nu are incidență în cauză.

5. DECIZIE nr. 751 din 26 octombrie 2006 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 16¹ din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 940 din data de 21 noiembrie 2006 * * *

Obiectul

Prin Încheierea din 5 iunie 2006, pronunțată în Dosarul nr. 1.360/2006, Curtea de Apel Bacău - Secția comercială și de contencios administrativ a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 161 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Ioan Speianu.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că art. 161 din Legea nr. 51/1995 contravine dispozițiilor constituționale ale art. 15, ale art. 16 alin. (1) și (2), ale art. 20, precum și celor ale art. 41 alin. (1). În acest sens, arată că textul de lege criticat reprezintă o îngrădire a dreptului la muncă, pe criteriul vârstei, ceea ce este o discriminare de natură a încălca art. 16 alin. (1) din Constituție. Totodată, autorul excepției apreciază că art. 161 din Legea nr. 51/1995 limitează accesul la profesia liberală a avocaturii, fără a avea la bază nici un motiv special, ceea ce încalcă art. 16 alin. (1), art. 41 alin. (1) și art. 53 din Constituție. Autorul excepției invocă în susținerea acesteia și Decizia Curții Constituționale nr. 45 din 2 mai 1995, prin care Curtea a constatat că stabilirea unei incompatibilități între exercitarea profesiei de avocat și calitatea de pensionar pentru limită de vârstă încalcă art. 16 din Constituție, fiind o discriminare în defavoarea pensionarului pentru limită de vârstă.

Instanța de judecată apreciază că textul de lege criticat este neconstituțional în raport cu prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1) și ale art. 41 alin. (1).

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, *Curtea o respinge*, reținând următoarele:

"Art. 16¹

Persoana care îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru a fi primită în profesia de avocat poate solicita aceasta cu cel puțin 5 ani înainte de împlinirea vârstei standard de pensionare în sistemul de pensii și asigurări sociale din care face parte."

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, *Curtea o respinge*, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 161 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, care au următorul conținut: "Persoana care îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru a fi primită în profesia de avocat poate solicita aceasta cu cel puțin 5 ani înainte de împlinirea vârstei standard de pensionare în sistemul de pensii și asigurări sociale din care face parte."

În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții legale, autorul excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 15, privind universalitatea legii, ale art. 16 alin. (1) și (2), privind egalitatea în drepturi, ale art. 20, referitoare la tratatele internaționale privind drepturile omului, și ale art. 41 alin. (1), referitoare la neîngrădirea dreptului la muncă.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că prin Decizia nr. 513 din 20 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 598 din 11 iulie 2006, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 16¹ din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

Cu acel prilej Curtea a reținut că dispozițiile art. 161 din Legea nr. 51/1995 instituie o condiție suplimentară pentru primirea în profesia de avocat, profesie liberală, a persoanelor care au atins o anumită vârstă și care îndeplinesc condițiile prevăzute de lege pentru a fi primite în profesia de avocat,

și anume de a solicita aceasta cu cel puțin 5 ani înainte de împlinirea vârstei standard de pensionare în sistemul de pensii și asigurări sociale din care fac parte. Curtea a constatat că această condiție suplimentară are în vedere, în mod exclusiv, un criteriu de vârstă, criteriu care nu poate constitui o justificare obiectivă și rațională cu privire la diferența de tratament juridic la care este supusă o anumită categorie de persoane. În acest context aplicarea unui astfel de criteriu încalcă principiul egalității consacrat de textul art. 16 alin. (1) din Constituție, chiar dacă art. 4 alin. (2) din Constituție nu include în mod expres vârsta în cadrul principiilor de nediscriminare. De altfel, enumerarea cuprinsă în art. 4 alin. (2) din Constituție are un caracter enunțiativ și nicidecum unul limitativ, având în vedere dispozițiile art. 20 alin. (1) din Constituție, raportate la art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, și ale art. 2 pct. 1 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, potrivit cărora exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute să fie asigurată fără nici o discriminare ce ar putea rezulta din "orice altă situație" pe lângă criteriile de nediscriminare expres enumerate. În continuare Curtea a constatat că, deși instituirea unor condiții pentru primirea în profesia de avocat reprezintă opțiunea legiuitorului, astfel de condiții nu pot fi impuse cu scopul de a discrimina o anumită categorie de persoane - a persoanelor deja pensionate pentru limită de vârstă sau a celor care au mai puțin de 5 ani până la împlinirea vârstei de pensionare - în raport cu celelalte categorii de persoane, fără a exista vreo justificare rațională și obiectivă.

Potrivit art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, "nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale", astfel încât excepția de neconstituționalitate a art. 161 din Legea nr. 51/1995 este inadmisibilă.

6. DECIZIE nr. 834 din 16 noiembrie 2006 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 16¹ din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 46 din data de 22 ianuarie 2007 * * *

Obiectul

Prin Încheierea din 8 iunie 2006, pronunțată în Dosarul nr. 1.358/44/2006, Curtea de Apel Galați - Secția de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 161 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată din oficiu de instanța de judecată, în cadrul soluționării unei cauze de contencios administrativ având ca obiect soluționarea recursului declarat împotriva sentinței prin care Tribunalul Vrancea - Secția de contencios administrativ și fiscal a respins cererea de obligare a Baroului Vrancea la emiterea unei decizii de primire în profesia de avocat a recurentului Vasile Teodorescu.

În motivarea excepției de neconstituționalitate Curtea de Apel Galați - Secția de contencios administrativ și fiscal, în calitate de autor al excepției, apreciază că prevederile art. 161 din Legea nr. 51/1995 sunt restrictive și discriminatorii, contravenind dispozițiilor art. 41 alin. (1) și celor ale art. 53 din Constituție.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, *Curtea o respinge*, reținând următoarele:

"Art. 16¹

Persoana care îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru a fi primită în profesia de avocat poate solicita aceasta cu cel puțin 5 ani înainte de împlinirea vârstei standard de pensionare în sistemul de pensii și asigurări sociale din care face parte."

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art. 161 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, modificată și completată prin Legea nr. 255/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004. Cuprinsul textului de lege criticat este următorul: "Persoana care îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru a fi primită în profesia de avocat poate solicita aceasta cu cel puțin 5 ani înainte de împlinirea vârstei standard de pensionare în sistemul de pensii și asigurări sociale din care face parte".

În opinia Curții de Apel Galați - Secția de contencios administrativ și fiscal, care a invocat din oficiu excepția de neconstituționalitate, art. 16¹ din Legea nr. 51/1995 contravine dispozițiilor constituționale

ale art. 41 alin. (1) privind dreptul la muncă și celor ale art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că dispozițiile de lege criticate au mai format obiect al controlului de constituționalitate, și prin Decizia nr. 513 din 20 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 598 din 11 iulie 2006, Curtea a constatat neconstituționalitatea acestora. În această situație, operează o cauză de inadmisibilitate, respectiv cea prevăzută la art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, potrivit căruia "nu pot face obiectul excepției prevederi constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale". Întrucât Curtea Constituțională a fost sesizată cu soluționarea prezentei excepții la o dată anterioară publicării amintitei decizii de admitere în Monitorul Oficial al României, Partea I, excepția a devenit inadmisibilă, urmând să fie respinsă ca atare.

7. DECIZIE nr. 875 din 23 octombrie 2012 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 16 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 841 din data de 13 decembrie 2012

Obiectul

Prin Încheierea din 14 februarie 2012, pronunțată în Dosarul nr. 4.051/113/2011, Tribunalul Brăila - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 16 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Gabriela Postelnicu într-o acțiune având ca obiect anularea deciziei prin care Uniunea Națională a Barourilor din România i-a respins plângerea formulată împotriva deciziei Baroului Brăila de respingere a cererii de admitere în avocatură cu scutire de examen. În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că situația creată prin cele două decizii contestate, întemeiate pe textul de lege criticat, îi lezează dreptul de a avea aceleași oportunități profesionale, în egală măsură cu cele ale cetățenilor care au același grad de pregătire profesională, ocupă funcții cu grad de răspundere și complexitate similar funcției ocupate de acesta. Susține că enumerarea, în cuprinsul art. 16 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 51/1995, doar a unei părți dintre funcțiile de specialitate juridică pentru care se permite accesul în avocatură cu scutire de examen reflectă realitatea socioprofesională din anul 1995, anul intrării în vigoare a acesteia. Or, în acord cu legislația europeană, Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești a trecut activitatea executorului judecătoresc în rândul activităților juridice, iar vechimea în această muncă se înscrie ca vechime în specialitate juridică. Arată că, chiar dacă legiuitorul a omis adaptarea conținutului textului de lege criticat la noile realități, interpretarea și aplicarea acestuia nu pot duce la marginalizarea funcției de executor judecătoresc, prin excluderea acesteia din scara valorică a funcțiilor de specialitate juridică.

Tribunalul Brăila - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal apreciază că excepția de neconstituționalitate invocată este întemeiată, întrucât enumerarea limitativă a unor categorii de funcții care puteau beneficia de acces în profesia de avocat cu scutire de examen instituie un criteriu discriminator față de celelalte funcții cu specialitate juridică.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie, potrivit încheierii de sesizare, dispozițiile art. 16 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, care, în forma criticată, aveau următoarea redactare: "**(2) La cerere, poate fi primit în profesie, cu scutire de examen: (...) b) cel care, anterior sau la data primirii în profesia de avocat, a îndeplinit funcția de judecător, procuror, notar, consilier juridic sau jurisconsult timp de cel puțin 10 ani.**"

- Art. 16 din Legea nr. 51/1995 a fost modificat prin art. I pct. 7 din Legea nr. 270/2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 872 din 28 decembrie 2010, eliminându-se complet posibilitatea admiterii în profesia de avocat cu scutire de examen. Ulterior, Legea nr. 51/1995 a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 7 februarie 2011, dându-se textelor o nouă numerotare.

Din actele aflate la dosarul cauzei rezultă că autorul excepției a depus cererea a cărei respingere a generat litigiul în cadrul căruia a fost ridicată excepția sub imperiul Legii nr. 51/1995 în varianta redacțională anterioară modificării menționate. În aceste condiții, urmează să fie analizat de Curtea Constituțională textul de lege în redactarea criticată de autorul excepției, fiind aplicabile prevederile art. 29 alin. (1) din Legea nr. 29/1992 în interpretarea dată de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, potrivit căreia sintagma "în vigoare" din cuprinsul dispozițiilor art. 29 alin. (1) și ale art. 31 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale este constituțională în măsura în care se interpretează în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare.

În opinia autorului excepției este încălcat art. 16 alin. (1) din Constituție care statuează principiul egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că autorul acesteia își exprimă nemulțumirea cu privire la faptul că textul de lege criticat nu include funcția de executor judecătoresc printre cele a căror exercitare timp de 10 ani conferă dreptul de a accede în profesia de avocat cu scutire de examen. Curtea observă, în acest sens, că legiuitorul are deplina competență de a reglementa condițiile ce trebuie îndeplinite pentru accederea în anumite profesii, astfel că lipsa din enumerarea conținută de textul de lege criticat a profesiei de executor judecătoresc reprezintă o manifestare a opțiunii sale suverane, care nu pune probleme de constituționalitate.

Curtea constată că, dintr-o astfel de perspectivă, excepția de neconstituționalitate apare ca inadmisibilă, fiind contrară prevederilor art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, potrivit căreia Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului.

8. DECIZIE nr. 949 din 13 noiembrie 2012 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 16 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat -

Obiectul

Prin Încheierea din 12 iunie 2012, pronunțată în Dosarul nr. 55.721/3/2011, Curtea de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 16 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Gabriela Postelnicu într-o cauză având ca obiect anularea deciziei administrative de respingere a unei cereri de admitere în profesia de avocat, fără examen, și obligarea Baroului Brăila la primirea în profesie, cu scutire de examen, a reclamantei.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autoarea acesteia susține, în esență, că prevederile art. 16 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 51/1995 creează discriminare între judecători, procurori, notari, consilieri juridici și jurisconșulți, pe de o parte, și executori judecătorești, pe de altă parte, excluzând de la dreptul de primire în profesia de avocat, cu scutire de examen, pe cei din urmă, și conferind această facilitate celor dintâi, cu condiția să fi deținut una dintre funcțiile enumerate cel puțin 10 ani. Se arată că profesiile la care textul criticat face referire presupun un grad de pregătire profesională și o complexitate similare celor specifice executorilor judecătorești și că, de altfel, prin Legea nr. 188/2000 activitatea executorilor judecătorești a fost reglementată ca făcând parte din rândul activităților juridice. Pentru aceste motive, se susține că ar fi echitabil ca executorii judecătorești să se bucure de aceleași oportunități profesionale cu cele oferite de legiuitor celorlalte profesii juridice.

Curtea de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, arând că normele criticate sunt caracterizate prin claritate și precizie juridică și nu contravin dispozițiilor constituționale invocate de autorul excepției.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o respinge***, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 16 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, care au următorul cuprins:

- **Art. 16 alin. (2):**

"(2) La cerere, poate fi primit în profesie, cu scutire de examen:

[...]

b) cel care, anterior sau la data primirii în profesia de avocat, a îndeplinit funcția de judecător, procuror, notar, consilier juridic sau jurisconsult timp de cel puțin 10 ani."

Se susține, în esență, că textele criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 16 privind egalitatea în drepturi.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele:

I. Prevederile art. 16 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 51/1995 au fost modificate prin art. I pct. 7 din Legea nr. 270/2010 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 872 din 28 decembrie 2010, dată ce succede celei de 29 noiembrie 2010, la care reclamanta a înregistrat cererea de admitere în profesie în cadrul Baroului Brăila. Ulterior, Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 7 februarie 2011. Soluția legislativă criticată nu se mai regăsește în prezent în cuprinsul prevederilor Legii nr. 51/1995, ca urmare a modificărilor anterior arătate.

Însă, întrucât textele criticate produc efecte în cauză și după ieșirea lor din vigoare, potrivit interpretării date sintagmei "în vigoare" prin Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, Curtea Constituțională urmează să rețină ca obiect al excepției de neconstituționalitate dispozițiile art. 16 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 51/1995 în forma avută anterior acestor modificări.

II. Curtea reține că autoarea excepției critice, de fapt, o omisiune legislativă, fiind nemulțumită de faptul că textul criticat nu enumera funcția de executor judecătoresc printre cele a căror exercitare timp de 10 ani conferă dreptul de a accede la profesia de avocat cu scutire de examen. Or, potrivit prevederilor art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului.

E. Decizii privind protecția avocatului prin mijloacele dreptului penal

1. DECIZIA Nr. 161 din 22 mai 2001 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 207 din Codul penal și ale art. 4 și art. 37 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicată în Monitorul Oficial cu numărul 473 din data de 17 august 2001

Obiectul

Prin Încheierea din 20 septembrie 2000, pronunțată în Dosarul nr. 5.599/2000, Judecătoria Timișoara a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 207 din Codul penal și ale art. 4 și art. 33 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Teofil Haica.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că este neconstituțional să fie admisibilă proba verității în cazul infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute la art. 205 și 206 din Codul penal, infracțiuni săvârșite împotriva unui avocat, în timp ce funcționarii publici, precum și magistrații sunt protejați de lege prin reglementarea infracțiunii de ultraj, prevăzută la art. 239 din Codul penal, pentru care proba verității nu este admisibilă. Totodată autorul excepției arată că protecția acordată avocaților prin dispozițiile art. 4 și ale art. 33 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 dezavantajează corpul avocaților, întrucât, pentru antrenarea răspunderii în cazul infracțiunilor de insultă și calomnie împotriva unui avocat, art. 33 prevede întrunirea cumulativă a condițiilor ca infracțiunea să fie săvârșită "în timpul exercitării profesiei" și "în legătură cu aceasta", ceea ce marchează o altă

deosebire față de funcționarii publici, protejați prin dispozițiile art. 239 din Codul penal, care reglementează infracțiunea de ultraj, în cazul căreia nu este necesară întrunirea cumulativă a celor două condiții. Din acest punct de vedere se consideră că este neconstituțională inegalitatea ocrotirii avocaților în raport cu funcționarii publici și magistrații, constând în "neagravarea răspunderii persoanei care agrează psihic un avocat în timpul când acesta își exercită profesia, dar fapta nu are legătură cu prestația avocațială și, invers, neagravarea răspunderii agresorului pentru fapta comisă în legătură cu modul în care avocatul își exercită profesia dacă, în acel moment, partea vătămată este în timpul liber". Se consideră că prevederile legale criticate încalcă dispozițiile art. 26 alin. (1), art. 30 alin. (6), art. 51 și ale art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție.

Judecătoria Timișoara, exprimându-și opinia, apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o respinge***, reținând următoarele: Excepția de neconstituționalitate, astfel cum a fost formulată, are ca obiect dispozițiile art. 207 din Codul penal și ale art. 4 și art. 33 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 116 din 9 iunie 1995). Ulterior sesizării Curții Legea nr. 51/1995 a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, ca urmare a modificării și completării sale prin Legea nr. 231 din 4 decembrie 2000, astfel încât art. 33 alin. (1) și (2) a devenit art. 37 alin. (1) și (2), păstrându-se însă același conținut.

Dispozițiile ***art. 207 din Codul penal*** au următorul cuprins: "***Proba verității celor afirmate sau imputate este admisibilă, dacă afirmarea sau imputarea a fost săvârșită pentru apărarea unui interes legitim. Fapta cu privire la care s-a făcut proba verității nu constituie infracțiunea de insultă sau calomnie.***"

Dispozițiile Legii nr. 51/1995, criticate ca fiind neconstituționale, au următorul cuprins:

- ***Art. 4: "În exercitarea profesiei și în legătură cu aceasta, avocatul este protejat de lege."***

- ***Art. 37 alin. (1) și (2): "(1) În exercitarea profesiei avocații sunt ocrotiți de lege, fără a putea fi asimilați funcționarului public sau altui salariat.***

(2) Insulta, calomnia ori amenințarea săvârșite împotriva avocatului în timpul exercitării profesiei și în legătură cu aceasta se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă."

Textele constituționale considerate de autorul excepției ca fiind încălcate au următorul cuprins:

- ***Art. 16 alin. (1) și (2): "(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.***

(2) Nimeni nu este mai presus de lege."

- ***Art. 26 alin. (1): "Autoritățile publice respectă și ocrotesc viața intimă, familială și privată."***

- ***Art. 30 alin. (6): "Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine."***

- ***Art. 51: "Respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie."***

Critica de neconstituționalitate formulată de autorul excepției se bazează, în esență, pe susținerea conform căreia protecția legală a avocaților este diferită, inferioară celei pe care legea (și anume art. 239 din Codul penal, care sancționează infracțiunea de ultraj) o asigură funcționarilor publici și magistraților, prin aceasta încălcându-se dispozițiile art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile legale criticate nu contravin prevederilor constituționale cuprinse în art. 16 alin. (1) și (2), referitoare la egalitatea în drepturi a cetățenilor în fața legii și a autorităților publice. Dispozițiile legale invocate nu creează discriminări între cetățeni pe criterii de rasă, naționalitate, origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială, criterii ale egalității în drepturi prevăzute atât la art. 4 alin. (2) din Constituție, cât și la art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Pe de altă parte, Curtea reține că în argumentarea excepției nu se ține seama de statutul complet diferit al funcționarilor publici și al magistraților față de statutul stabilit potrivit Legii nr. 51/1995 pentru avocați, care exercită o profesie liberală și independentă, cu organizare și funcționare autonome. În speță, dispozițiile art. 37 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat exclud, fără echivoc, asimilarea profesiei de avocat, liberă și

independentă, cu cea de funcționar public. În același timp aceste dispoziții legale indică expres sancțiunea aplicabilă în cazul comiterii de infracțiuni împotriva demnității, și anume printr-o normă cu caracter special, derogatorie în raport cu norma juridică generală, de drept comun. În consecință, existența unei reglementări distincte privind protecția legală a celor ce exercită activitatea de avocat, care exclude aplicarea unui regim juridic general, altul decât cel specific profesiei respective, și cu atât mai puțin un regim juridic aplicabil unei alte categorii profesionale, în raport cu care, printr-o prevedere legală expresă, se stabilește că avocații nu sunt asimilați cu funcționarii publici, nu încalcă principiul constituțional al egalității în drepturi.

Referitor la critica de neconstituționalitate privind încălcarea art. 26 alin. (1) din Constituție, prin care se instituie obligația autorităților publice de a respecta și de a ocroti viața intimă, familială și privată, Curtea constată că aceste dispoziții constituționale nu au relevanță în cauză, întrucât în speță nu s-a ridicat problema dacă autoritățile publice își respectă sau nu își respectă această îndatorire. Dimpotrivă, legiuitorul a reglementat protecția juridică a avocaților, iar instanța judecătorească, potrivit temeiului juridic aplicabil în cauză, și anume Legea nr. 51/1995, soluționează un proces având ca obiect infracțiunile de insultă și calomnie.

De asemenea, nici art. 30 alin. (6) din Constituție, care prevede că "Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine", nu are legătură cu cauza, întrucât incriminarea infracțiunilor de insultă și calomnie, precum și reglementarea modului de pedepsire a acestora, în cazul în care sunt săvârșite împotriva avocaților, reprezintă tocmai forme de sancționare a unor comportamente care încalcă limitele libertății de exprimare, prevăzute în textul constituțional respectiv.

Curtea constată ca fiind neîntemeiat și argumentul potrivit căruia prin textele de lege criticate s-ar aduce atingere principiului supremației Constituției și al respectării legilor, deoarece cu privire la textele legale criticate ca fiind neconstituționale nu se poate reține în mod temeinic că ar contraveni unor texte sau principii constituționale.

În ceea ce privește critica de neconstituționalitate referitoare la dispozițiile art. 207 din Codul penal, în jurisprudența Curții Constituționale s-a decis în mod constant că aceste dispoziții sunt constituționale. În acest sens, de exemplu, prin Decizia nr. 134/2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 23 august 2000, s-a reținut că "art. 207 din Codul penal, având titlul marginal «Proba verității», nu reglementează stabilirea vinovăției în cazul infracțiunilor de insultă și calomnie. În realitate, acest text de lege instituie posibilitatea inculpatului de a dovedi veridicitatea afirmațiilor sau imputărilor făcute, acestea constituind un caz special de înlăturare a caracterului penal al faptei, prin lipsa pericolului social, dacă fapta a fost săvârșită pentru apărarea unui interes legitim".

2. DECIZIE nr. 230 din 21 aprilie 2005 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 37¹ din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 495 din data de 13 iunie 2005

Obiectul

Prin Încheierea din 18 noiembrie 2004, pronunțată în Dosarul nr. 8.989/P/2003, Tribunalul Bihor-Oradea - Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 37 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Dumitru Codrean, inculpat, în dosarul menționat, pentru săvârșirea infracțiunii de trafic de influență.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul consideră că textul de lege criticat încalcă dispozițiile art. 21 alin. (3) teza întâi din Constituție, întrucât acesta ar fi trebuit să conțină o prevedere în sensul că se va aplica și proceselor începute înainte de intrarea sa în vigoare. Lipsa acestei prevederi nu asigură un tratament procesual egal și echitabil al inculpaților.

Legea procesual penală are eficiență, în opinia autorului, "numai față de actele procesuale sau procedurale îndeplinite în intervalul dintre intrarea și ieșirea din vigoare a acesteia", însă, excepțional, legea nouă poate să prevadă ultraactivitatea legii vechi ori poate retroactivă. "O normă de procedură penală este activă și de imediată aplicare pentru toate actele procesuale și procedurale care se îndeplinesc în cauze penale atâta timp cât respectiva normă este în vigoare."

Așa fiind, consideră necesară completarea art. 37 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, în sensul menționat mai sus.

Tribunalul Bihor-Oradea - Secția penală apreciază că textul de lege criticat este constituțional în raport cu prevederile art. 21 alin. (3) din Legea fundamentală. Faptul că art. 37, în forma modificată prin Legea nr. 255/2004, nu are incidență în procesele pornite pe baza vechii proceduri nu este de natură să aducă atingere principiului constituțional ce garantează dreptul la un proces echitabil.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie, așa cum rezultă din notele scrise depuse de autorul excepției la instanța de judecată, precum și din cuprinsul încheierii de sesizare, dispozițiile art. 371 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, articol introdus prin art. I pct. 36 din Legea nr. 255/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 23 iunie 2004, care are următorul cuprins:

Art. 37¹: "Urmărirea penală și trimiterea în judecată a avocatului pentru fapte penale săvârșite în exercitarea profesiei sau în legătură cu aceasta se pot face numai cu aprobarea procurorului general al parchetului de pe lângă curtea de apel în a cărei rază de competență s-au săvârșit faptele."

Autorul excepției susține că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile art. 21 alin. (3) teza întâi din Constituție, care au următorul conținut: "Părțile au dreptul la un proces echitabil[...]."

Examinând excepția, Curtea constată că pretinsa neconstituționalitate a textului de lege criticat este determinată, în opinia autorului excepției, de o omisiune, și anume de neprevăderea aplicării acestuia și proceselor începute înainte de intrarea sa în vigoare.

Or, în temeiul art. 61 din Constituție, "Parlamentul este [...] unica autoritate legiuitoare a țării", astfel încât modificarea sau completarea normelor juridice constituie atribuții exclusive ale acestuia.

Ca atare, în temeiul art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, potrivit căruia "Curtea Constituțională se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului", excepția de neconstituționalitate urmează a fi respinsă ca inadmisibilă.

3. DECIZIE nr. 1445 din 4 noiembrie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 37 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 30 din data de 13 ianuarie 2011

Obiectul

Prin Încheierea din 29 martie 2010, pronunțată în Dosarul nr. 1.757/33/2009, Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 37 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Societatea Comercială "Ardealul Invest Impex" - S.R.L. cu sediul social în București, cu ocazia soluționării recursului formulat împotriva Sentinței penale nr. 13 din 1 februarie 2010, pronunțată de Curtea de Apel Cluj - Secția penală și de minori, fără însă să o motiveze.

Instanța de judecată apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 37 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, cu modificările și completările ulterioare, dispoziții care au următorul conținut: "**Avocatul nu răspunde penal pentru susținerile făcute oral sau în scris, în forma adecvată și cu respectarea prevederilor alin. (5), în fața instanțelor de judecată, a organelor de urmărire penală sau a altor organe administrative de jurisdicție și numai dacă aceste susțineri sunt în legătură cu apărarea în acea cauză și sunt necesare stabilirii adevărului.**"

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că aceasta este inadmisibilă, deoarece autorul nu motivează critica de neconstituționalitate, încălcând astfel dispozițiile art. 10 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, potrivit cărora "Sesizările trebuie făcute în formă scrisă și motivate."

F. Decizii privind jurisdicția profesiei

1. DECIZIA Nr. 129 din 1 aprilie 2003 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 31 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 255 din data de 12 aprilie 2003

Obiectul

Prin Încheierea din 19 iunie 2002, pronunțată în Dosarul nr. 3.127/2002, Tribunalul Argeș - Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 31 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, excepție ridicată de Alexandru Lucian.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține, în esență, că dispozițiile legale criticate sunt neconstituționale, întrucât nu prevăd posibilitatea de a se recurge la justiție pentru rezilierea contractului încheiat cu avocatul angajat, care a încasat onorariul fără să își îndeplinească obligația contractuală de a-și presta munca. Textul constituțional invocat de autorul excepției în motivarea acesteia este art. 21, care consacră accesul liber la justiție.

Tribunalul Argeș - Secția civilă apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, "întrucât prevederile art. 31 din Legea nr. 51/1995 nu sunt de natură să aducă nici un fel de atingere drepturilor și libertăților cetățeanului, cu atât mai puțin accesului liber la justiție, prevăzut de art. 21 din Constituție". Totodată, se consideră că "onorariul este normal a fi achitat chiar și în condițiile în care clientul a pierdut în fața instanței, obligația avocatului fiind una de diligență și nu de rezultat, neputând fi angajată răspunderea avocatului în cazul soluționării cauzei nefavorabil clientului său". Pe de altă parte, referitor la condițiile prevăzute de textul de lege criticat privind formularea contestațiilor și reclamațiilor având ca obiect onorariile, instanța apreciază că "este legal să fie soluționate de forurile competente din cadrul baroului, potrivit legii-cadru ce reglementează această activitate, fără să aducă vreo încălcare supremației Constituției, respectiv fără să îngreuească în nici un fel accesul liber la justiție al cetățeanului".

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției îl constituie dispozițiile **art. 31** din Legea nr. 51 din 7 iunie 1995, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, care au următorul cuprins: **"Contestațiile și reclamațiile privind onorariile se soluționează de consiliul baroului. Deciziile consiliului baroului pot fi atacate cu plângere la Comisia permanentă, a cărei soluție este definitivă."** Critica de neconstituționalitate, astfel cum a fost formulată, constă, în esență, în invocarea încălcării dispozițiilor art. 21 din Constituție, potrivit căroră "(1) Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreui exercitarea acestui drept".

Examinând textul de lege criticat pentru neconstituționalitate, Curtea reține că prevederile sale reglementează modalitatea de soluționare a contestațiilor și reclamațiilor privind onorariile de avocat pe cale administrativ-jurisdicțională.

Această procedură prealabilă nu contravine însă dispozițiilor art. 21 din Constituție, cel interesat având acces liber la justiție.

Astfel, în legătură cu legitimitatea constituțională a procedurilor administrativ-jurisdicționale, Curtea Constituțională a stabilit prin Decizia Plenului nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, că "este de competența exclusivă a legiuitorului de a institui asemenea proceduri destinate, în general, să asigure soluționarea mai rapidă a unor categorii de litigii, desconggestionarea instanțelor judecătorești de cauzele ce pot fi rezolvate pe această cale, evitarea cheltuielilor de judecată". Totodată, Curtea a stabilit, prin aceeași decizie, că "existența unor organe administrative de jurisdicție nu poate să ducă la înlăturarea intervenției instanțelor judecătorești, în condițiile stabilite de lege".

Mai mult, Curtea a statuat în Decizia nr. 24 din 4 februarie 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 20 ianuarie 1998, că, inclusiv în situația în care legea nu prevede în mod expres calea de atac împotriva unui act administrativ, cel interesat se poate adresa instanței de contencios administrativ în temeiul Legii nr. 29/1990 și, deci, accesul la justiție nu este împiedicat.

De altfel, dispozițiile legale criticate au mai fost supuse controlului de constituționalitate în cadrul controlului a priori. Astfel, prin Decizia Curții Constituționale nr. 45 din 2 mai 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 15 mai 1995, Curtea a constatat, printre altele, că dispozițiile art. 27 alin. 2 din Legea nr. 51/1995 (având conținut identic cu cel al actualului art. 31 din legea republicată) "sunt constituționale în măsura în care se interpretează în sensul că cei interesați au acces la justiție în condițiile legii".

2. DECIZIA Nr. 34 din 29 ianuarie 2004 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 și ale art. 63 lit. i) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 116 din data de 10 februarie 2004

Obiectul

Prin Încheierea din 29 septembrie 2003, pronunțată în Dosarul nr. 2.093/2003, Judecătoria Sectorului 5 București a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 56 și ale art. 63 lit. i) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Excepția a fost ridicată de reclamantul Cabinetul de Avocatură Corina Dodoiu, în dosarul de mai sus, având drept obiect soluționarea unei cereri prin care se solicită să se constate nulitatea absolută a tablourilor barourilor care compun Uniunea Avocaților din România.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că textele de lege criticate sunt neconstituționale, întrucât oferă posibilitatea sustragerii conduitei profesionale și disciplinare a avocaților controlului exercitat de instanțele judecătorești. Astfel, consiliul baroului și Consiliul Uniunii Avocaților din România sunt investite cu competențe jurisdicționale de înlăptuire a justiției, precum și cu stabilirea normelor de procedură după care se desfășoară judecata prin statut, norme care se completează cu cele din Codul de procedură civilă, aplicabil numai activității instanțelor judecătorești. În opinia autorului, se îngreudește accesul liber la justiție, deoarece textele criticate consacră caracterul definitiv al hotărârilor luate de organele profesiei.

Judecătoria Sectorului 5 București apreciază că excepția de neconstituționalitate este nefondată, întrucât reglementarea de către legiuitor, în mod expres, doar a căilor de atac în cadrul jurisdicției specifice profesiei de avocat nu poate avea în nici un caz semnificația excluderii celor interesați de la liberul acces la justiție, deoarece într-o asemenea ipoteză își va găsi aplicabilitatea art. 4 din Legea nr. 29/1990 (care se referă tocmai la cazul actelor administrativ-jurisdicționale pentru care accesul la instanțele judecătorești nu este asigurat în baza unei dispoziții exprese din legea specială).

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 56 și art. 63 lit. i) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, cu modificările și completările ulterioare, care au următorul conținut:

- **Art. 56: "Avocatul nemulțumit de deciziile decanului le poate ataca la consiliul baroului, iar pe cele date de consiliu, la Consiliul Uniunii Avocaților din România, potrivit legii și statutului";**

- **Art. 63 lit. i): "Consiliul uniunii se întrunește trimestrial și ori de câte ori este nevoie. El are următoarele atribuții:**

[...]

i) anulează hotărârile barourilor pentru nelegalitate;".

Autorul excepției de neconstituționalitate susține că prin dispozițiile legale criticate sunt încălcate prevederile art. 20, art. 21 alin. (1) și (2), art. 123, art. 125 alin. (1), (2) și (3), art. 126 din Constituția României, precum și art. 1, 7, 8, 28 și 29 din Declarația Universală a Drepturilor Omului. După aprobarea Legii de revizuire a Constituției României nr. 429/2003, Constituția a fost republicată în

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 767 din 31 octombrie 2003, dispozițiile constituționale invocate sunt cuprinse în art. 20, 21, 124, 126 și 127, cu următorul conținut:

- Art. 20: "(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.";

- Art. 21: "(1) Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna exercitarea acestui drept.

(3) Părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.

(4) Jurisdicțiile speciale administrative sunt facultative și gratuite.";

- Art. 124: "(1) Justiția se desfășoară în numele legii.

(2) Justiția este unică, imparțială și egală pentru toți.

(3) Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii.";

- Art. 126: "(1) Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege.

(2) Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege.

(3) Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale.

(4) Compunerea haltei Curții de Casație și Justiție și regulile de funcționare a acesteia se stabilesc prin lege organică.

(5) Este interzisă înființarea de instanțe extraordinare. Prin lege organică pot fi înființate instanțe specializate în anumite materii, cu posibilitatea participării, după caz, a unor persoane din afara magistraturii.

(6) Controlul judecătoresc al actelor administrative ale autorităților publice, pe calea contenciosului administrativ, este garantat, cu excepția celor care privesc raporturile cu Parlamentul, precum și a actelor de comandament cu caracter militar. Instanțele de contencios administrativ sunt competente să soluționeze cererile persoanelor vătămate prin ordonanțe sau, după caz, prin dispoziții din ordonanțe declarate neconstituționale. ";

- Art. 127: "Ședințele de judecată sunt publice, afară de cazurile prevăzute de lege.";

- Art. 1 din Declarația Universală a Drepturilor Omului: "Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi. Ele sunt înzestrate cu rațiune și conștiință și trebuie să se comporte unele față de celelalte în spiritul fraternității.";

- Art. 7 din Declarația Universală a Drepturilor Omului: " Toți oamenii sunt egali în fața legii și au dreptul fără deosebire la o protecție egală a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar încălca prezenta Declarație și împotriva oricărei provocări la o astfel de discriminare.";

- Art. 8 din Declarația Universală a Drepturilor Omului: "Orice persoană are dreptul să se adreseze în mod efectiv instanțelor judiciare competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce îi sunt recunoscute prin constituție sau prin lege.";

- Art. 28 din Declarația Universală a Drepturilor Omului: "Fiecare persoană are dreptul să beneficieze, pe plan social și internațional, de existența unei ordini care să permită ca drepturile și libertățile enunțate în prezenta Declarație să-și poată găsi o realizare deplină.";

- Art. 29 din Declarația Universală a Drepturilor Omului:

"1. Individul are îndatoriri față de colectivitate, numai în cadrul acesteia fiind posibilă dezvoltarea liberă și deplină a personalității sale.

2. În exercitarea drepturilor și libertăților sale, fiecare persoană este supusă numai îngrădirilor stabilite de lege în scopul exclusiv al asigurării recunoașterii și respectului drepturilor și libertăților celorlalți și în vederea satisfacerii cerințelor juste ale moralei, ordinii publice și bunăstării generale, într-o societate democratică.

3. Aceste drepturi și libertăți nu vor putea, în nici un caz, să fie exercitate contrar scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite."

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că autorul excepției susține în esență că s-au încălcat dispozițiile constituționale și prevederile conținute în actele normative internaționale invocate, întrucât prin textele legale care formează obiectul excepției s-au instituit atribuții jurisdicționale în favoarea organelor de conducere ale barourilor și ale Uniunii Avocaților din România, împiedicându-se accesul la justiție al avocaților nemulțumiți de măsurile adoptate prin actele de decizie ale acestor organe.

Motivele excepției nu sunt întemeiate, dat fiind că din textele de lege menționate nu rezultă că avocații nemulțumiți de deciziile organelor de conducere ale barourilor și ale Uniunii Avocaților din România nu și-ar putea exercita dreptul de a se adresa instanțelor judecătorești pentru desființarea eventualelor măsuri nelegale luate prin aceste decizii. Instituirea, în legătură cu exercitarea profesiei de avocat, a unei jurisdicții administrative și a unor căi de atac specifice acesteia, nu înlătură posibilitatea celor interesați de a se adresa instanțelor judecătorești, fie în mod direct - ținând seama de prevederile art. 21 alin. (4) din Constituția României, republicată, în conformitate cu care jurisdicțiile speciale administrative sunt facultative - fie după parcurgerea unei trepte speciale sau după epuizarea tuturor căilor de atac instituite în cadrul jurisdicțiilor specifice profesiei de avocat.

În sfârșit, Curtea Constituțională constată că a mai examinat pe calea controlului anterior dispozițiile art. 51 din Legea nr. 51/1995, devenit art. 56 după republicare, prin Decizia nr. 45 din 2 mai 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 12 mai 1995. În considerarea aceluiași raționament, Curtea a respins excepția ca neîntemeiată.

3. DECIZIE nr. 1641 din 10 decembrie 2009 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 109 alin. 2, ale art. 399 alin. 3 din Codul de procedură civilă și ale art. 31 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 26 din data de 13 ianuarie 2010

Obiectul

Prin Încheierea din 27 mai 2009, pronunțată în Dosarul nr. 985/279/2008, Tribunalul Brașov - Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 109 alin. 2, ale art. 399 alin. 3 din Codul de procedură civilă și ale art. 31 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Lalu Edouard Spiro Nicolae într-o cauză având ca obiect soluționarea recursului formulat într-o contestație la executare.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că jurisdicția reglementată de dispozițiile art. 31 din Legea nr. 51/1995 este una administrativă și, prin urmare, facultativă. În aceste condiții, se apreciază că art. 109 alin. 2 coroborat cu art. 399 alin. 3 din Codul de procedură civilă încalcă accesul liber la justiție, întrucât ambele texte fac trimitere indirect la procedura prevăzută de art. 31 din Legea nr. 51/1995, procedură care, la rândul ei, nu poate fi considerată ca fiind o cale specială prevăzută de lege de care contestatorul ar fi trebuit să uzeze în mod obligatoriu.

Tribunalul Brașov - Secția civilă apreciază că excepția de neconstituționalitate ridicată este neîntemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 109 alin. 2, ale art. 399 alin. 3 din Codul de procedură civilă și ale art. 31 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, texte care au următorul cuprins:

- **Art. 109 alin. 2 din Codul de procedură civilă:**

"În cazurile anume prevăzute de lege, sesizarea instanței competente se poate face numai după îndeplinirea unei proceduri prealabile, în condițiile stabilite de acea lege. Dovada îndeplinirii procedurii prealabile se va anexa la cererea de chemare în judecată,"

- **Art. 399 alin. 3 din Codul de procedură civilă:**

"În cazul în care executarea silită se face în temeiul unui titlu executoriu care nu este emis de o instanță judecătorească, se pot invoca în contestația la executare apărări de fond împotriva titlului executoriu, dacă legea nu prevede în acest scop o altă cale de atac";

- Art. 31 din Legea nr. 51/1995:

"Contestațiile și reclamațiile privind onorariile se soluționează de consiliul baroului. Deciziile consiliului baroului pot fi atacate cu plângere la Comisia permanentă, a cărei soluție este definitivă."

Autorul excepției susține că textele legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi și ale art. 21 privind accesul liber la justiție.

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, Curtea reține următoarele:

1. Dispozițiile art. 31 din Legea nr. 51/1995 nu reglementează, astfel cum susține autorul excepției de neconstituționalitate, o jurisdicție administrativă specială. Legea nr. 51/1995 vizează ordinul profesional al avocaților, aceștia având ca structură națională Uniunea Națională a Barourilor din România. În aceste condiții, se reține că procedurile interne specifice acestui ordin profesional nu implică forța de coerciție a statului. Prin urmare, procedura prevăzută de art. 31 din legea menționată nu poate avea caracter administrativ; ea este jurisdicțională prin prisma faptului că dezbaterile sunt guvernate de principiul contradictorialității, însă acest lucru nu o califică, în mod implicit, ca fiind și administrativă, întrucât în raportul juridic ce se naște nu este implicat statul prin autoritățile și instituțiile sale. În consecință, nu se poate reține aplicabilitatea art. 21 alin. (4) din Constituție.

De altfel, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 45 din 2 mai 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 15 mai 1995, a stabilit că această soluție legislativă cuprinsă în momentul de față la art. 31 din Legea nr. 51/1995 este constituțională "În măsura în care se interpretează în sensul că cei interesați au acces la justiție în condițiile legii". Prin urmare, nimic nu împiedică crearea unor proceduri speciale de contestare a actelor juridice emise de către membrii ordinelor profesionale atât timp cât, în cauza de față, soluția dată de comisia permanentă a Uniunii Naționale a Barourilor din România poate fi cenzurată de instanțele de judecată.

Ținându-se cont de cele arătate mai sus, nu este încălcat dreptul autorului excepției de a se adresa instanțelor de judecată.

2. Cu privire la constituționalitatea dispozițiilor art. 399 alin. 3 din Codul de procedură civilă, Curtea s-a pronunțat prin mai multe decizii. Astfel, prin Decizia nr. 935 din 19 decembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2007, Curtea a statuat: "Contestația la executare este destinată să înlăture neregularitățile comise cu prilejul urmăririi silite sau să ofere lămuriri cu privire la înțelesul, întinderea sau aplicarea titlului executoriu ce urmează să fie valorificat. În cadrul soluționării contestației, instanța nu poate examina împrejurări ce vizează fondul cauzei și care sunt de natură să repună în discuție hotărârile ce emană de la organe cu activitate jurisdicțională, în fața cărora au avut loc dezbateri contradictorii, părțile având posibilitatea, cu acel prilej, de a invoca apărărilor de fond necesare. O soluție contrară, sub acest aspect, ar nesocoti principiul autorității de lucru judecat.

Totodată, Curtea observă că hotărârea judecătorească ce constituie titlu executoriu a fost pronunțată în urma unui proces ce s-a desfășurat cu respectarea tuturor garanțiilor privind dreptul la un proces echitabil, inclusiv exercitarea dreptului la apărare, putând fi supusă căilor de atac stabilite de lege."

3. Cu privire la constituționalitatea dispozițiilor art. 109 alin. 2 din Codul de procedură civilă, Curtea s-a pronunțat prin mai multe decizii. Astfel, prin Decizia nr. 96 din 13 februarie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 168 din 9 martie 2007, Curtea a statuat că "din dispoziția criticată rezultă că este vorba de o condiție extrinsecă ce trebuie respectată, și anume că sesizarea instanței competente se face numai după îndeplinirea unei proceduri prealabile, dar nu în toate cazurile, ci numai în acele cazuri în care legea prevede obligativitatea parcurgerii acestei proceduri prealabile.

De asemenea, Curtea reține că prin instituirea procedurii prealabile, ca de altfel în toate cazurile în care legiuitorul a condiționat valorificarea unui drept de exercitarea sa în cadrul unei anumite proceduri, nu s-a urmărit restrângerea accesului liber la justiție, ci, exclusiv, instaurarea unui climat de ordine, indispensabil, în vederea exercitării dreptului constituțional prevăzut de art. 21 din Constituție. Astfel, se previn abuzurile și se asigură protecția drepturilor și intereselor legitime ale celorlalte părți. Reglementarea de către legiuitor, în limitele competenței ce i-a fost conferită prin Constituție, a condițiilor de exercitare a unui drept - subiectiv sau procesual, inclusiv prin instituirea unor proceduri

speciale, nu constituie o restrângere a exercițiului acestuia, ci doar o modalitate eficientă de a preveni exercitarea sa abuzivă, în detrimentul altor titulari de drepturi, în egală măsură ocrotite".

Neintervenind elemente noi de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale, considerentele și soluția deciziilor amintite își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

De altfel, din critica de neconstituționalitate se observă că autorul excepției consideră dispozițiile legale supuse analizei Curții ca fiind neconstituționale prin prisma unei greșeli procedurale pe care a săvârșit-o. Or, nemo auditur propriam turpitudinem allegans.

G. Decizii privind rezolvarea stării de incompatibilitate în termen de 2 luni de la primirea în profesie

1. DECIZIE nr. 219 din 9 mai 2013 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 25 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat_ publicat în Monitorul Oficial cu numărul 362 din data de 18 iunie 2013

Obiectul

Prin Încheierea din 13 noiembrie 2012, pronunțată în Dosarul nr. 474/35/2011, Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 25 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Ovidiu Daniel Galea într-o acțiune în contencios administrativ având ca obiect soluționarea unui recurs prin care Curtea de Apel Oradea - Secția a II-a civilă, contencios administrativ și fiscal a admis în parte acțiunea formulată de autorul excepției în scopul anulării unei hotărâri a Consiliului Baroului Bihor și a unei decizii a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că, impunând persoanei îndreptățite să fie primită în profesia de avocat cu scutire de examen obligația ca în termen de două luni să rezolve starea de incompatibilitate, textul de lege criticat îngreuește dreptul la muncă al solicitantului și dreptul său la liberă inițiativă, iar alegerea profesiei nu mai este liberă. Arată că prevederile de lege supuse controlului de constituționalitate nu oferă nicio garanție pentru respectarea acestui termen de două luni, în condițiile în care formalitățile ce trebuie efectuate în scopul înlăturării stării de incompatibilitate sunt incerte ori imprevizibile, având loc independent de voința solicitantului. Astfel, precizează că, după primirea deciziei de admitere în profesia de avocat, judecătorul solicitant poate adresa Consiliului Superior al Magistraturii cerere de demisie sau de pensionare; hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii va fi trimisă Președintelui României, pentru a emite decretul de eliberare din funcție; decretul urmează să fie publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I. Or, pentru niciuna dintre aceste formalități nu sunt stabilite prin lege termene-limită. Așadar, susține că termenul de două luni impus de art. 25 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 nu poate fi respectat de solicitant, întrucât formalitățile necesare depășesc această durată.

Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția contencios administrativ și fiscal apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens, menționează că dispozițiile art. 25 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 - care, la data introducerii cererii de chemare în judecată, se regăseau la art. 24 alin. (2) din varianta legii anterioară republicării - nu contravin textelor din Legea fundamentală invocate, având în vedere că incompatibilitatea la care se face referire este strict reglementată în contextul reglementărilor vizând primirea în profesia de avocat.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 25 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 7 februarie 2011, care au următoarea redactare: "**(2) În cazurile în care există**

incompatibilitate, decizia de primire în profesie va produce efectele numai de la data încetării stării de incompatibilitate, care trebuie rezolvată în termen de două luni de la emiterea deciziei".

În opinia autorului excepției, sunt încălcate următoarele dispoziții din Constituție: art. 41 alin. (1) care prevede că dreptul la muncă nu poate fi îngrădit, iar alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă, art. 45 care garantează accesul liber al persoanei la o activitate economică, libera inițiativă și exercitarea acestora în condițiile legii și art. 53 referitor la condițiile în care este permisă restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că, potrivit art. 15 din Legea nr. 51/1995, exercitarea profesiei de avocat este incompatibilă cu activitatea salarizată în cadrul altor profesii decât cea de avocat, cu ocupațiile care lezează demnitatea și independența profesiei de avocat sau bunele moravuri, precum și cu exercitarea nemijlocită de fapte materiale de comerț.

Textul de lege criticat în cauza de față se referă la ipoteza în care persoana admisă în profesia de avocat - indiferent că admiterea are loc în urma examenului prevăzut la art. 17 alin. (1) și (2) din legea mai sus menționată sau la cerere, cu scutire de examen, pentru anumite categorii de persoane, așa cum a fost cazul în speță -, se află într-o situație de incompatibilitate, prin suprapunerea, temporară, a calității de avocat cu cea pe care o avea înainte de promovarea examenului de admitere în profesie, respectiv înainte de aprobarea cererii de înscriere cu scutire de examen.

Această din urmă posibilitate de a accede în profesia de avocat era permisă de prevederile art. 16 alin. (2) din Legea nr. 51/1995, fiind, însă, eliminată prin Legea nr. 270/2010 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 872 din 28 decembrie 2010. În virtutea textului de lege menționat, intrarea în profesia de avocat cu scutire de examen era deschisă persoanelor care erau titularele unor diplome de doctor în drept, precum și celor care, până la data primirii în profesia de avocat au îndeplinit funcția de judecător, procuror, notar public, consilier juridic sau jurisconsult timp de cel puțin 10 ani și dacă nu le-a încetat activitatea din motive disciplinare care să le facă nedemne pentru profesia de avocat. În prezent, potrivit art. 17 alin. (1) din Legea nr. 51/1995, primirea în profesie se realizează numai în baza unui examen organizat de Uniunea Națională a Barourilor din România.

Textul de lege criticat în cauza de față instituie regula potrivit căreia, în cazul în care o persoană ce desfășoară o activitate incompatibilă cu cea de avocat, decizia Consiliului baroului de primire în profesie va produce efectele numai de la data încetării stării de incompatibilitate, care trebuie rezolvată în termen de două luni de la emiterea deciziei. Autorul excepției susține că aceste prevederi de lege ar contraveni dispozițiilor art. 41 alin. (1) din Constituție, care prevăd că dreptul la muncă nu poate fi îngrădit, iar alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă, și celor ale art. 45 care garantează accesul liber al persoanei la o activitate economică și libera inițiativă.

În jurisprudența sa, Curtea a statuat că libertatea alegerii profesiei, a meseriei și a locului de muncă nu înseamnă că orice persoană, oricând și în orice condiții, poate exercita profesia sau meseria pe care o dorește. În acest sens, este, de exemplu, Decizia nr. 233 din 25 mai 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 603 din 5 iulie 2004. Tot astfel, prin Decizia nr. 379 din 30 septembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 979 din 25 octombrie 2004, Curtea a constatat că dreptul la muncă, dreptul la libera alegere a profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă și dreptul la protecție socială, consacrate de art. 41 din Constituție, în concordanță cu reglementările din instrumentele juridice internaționale, sunt drepturi fundamentale și generale. Curtea a reținut că acestea nu sunt, însă, drepturi absolute, ci presupun îndeplinirea cerințelor impuse de lege cu privire la exercitarea respectivei profesii, meserii sau ocupații. Concluzia este valabilă și în ce privește prezenta excepție de neconstituționalitate, textul de lege ce formează obiect al acesteia, având rolul de a preveni întrunirea concomitentă de către aceeași persoană a două calități care, prin natura lor, sunt incompatibile - cea de avocat și cea de magistrat - conflictul de interese fiind, într-o asemenea situație, evident. Curtea reține că aspectele învederate de autorul excepției referitoare la imposibilitatea respectării termenului de două luni impus de textul de lege criticat, ca urmare a faptului că, în practică, rezolvarea stării de incompatibilitate presupune parcurgerea unor etape care implică, uneori, un interval de timp mai lung decât cel stipulat de art. 25 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 nu constituie, în sine, un viciu de neconstituționalitate. Stabilirea duratei în care persoana admisă în profesie trebuie să înlăture eventuala stare de incompatibilitate reprezintă o opțiune a legiuitorului, pe care Curtea Constituțională

nu are competența să o cenzureze, de vreme ce nu afectează constituționalitatea textului de lege dedus controlului său.

Curtea nu poate reține nici pretinsa nesocotire a prevederilor art. 45 din Constituție, textul de lege criticat nefiind de natură să împiedice sau să limiteze libera inițiativă, care se poate exercita nestânjenit, în interiorul profesiei de avocat, prin organizarea în diferite forme de asociere profesională sau prin prestarea activității în acele modalități prevăzute de lege pe care avocatul le consideră avantajoase și potrivite specializării sale, în măsura în care acesta îndeplinește exigențele impuse de exercitarea profesiei în limitele stabilite de legea de organizare. Libera inițiativă garantată de art. 45 din Constituție trebuie înțeleasă ca permițând desfășurarea diverselor activități profesionale în condițiile respectării tuturor exigențelor instituite prin legile care organizează exercițiul acestora.

În ce privește raportarea criticii de neconstituționalitate la dispozițiile art. 53 din Legea fundamentală, Curtea observă că, de vreme ce nu a constatat o încălcare a vreunui drept sau a vreunei libertăți fundamentale, nu se pune problema analizării îndeplinirii condițiilor în care textul constituțional amintit permite restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți.

2. DECIZIE nr. 223 din 9 mai 2013 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 25 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 362 din data de 18 iunie 2013

Obiectul

Prin Încheierea din 5 noiembrie 2012, pronunțată în Dosarul nr. 3.022/2/2012, Curtea de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 25 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Ionela Mariana Ghiugan într-o acțiune în contencios administrativ având ca obiect soluționarea cererii de anulare a unei decizii a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România prin care s-a respins contestația formulată de autoarea excepției împotriva hotărârii prin care Consiliul Baroului București a respins ca inadmisibilă cererea de înscriere a acesteia în tabloul avocaților incompatibili, după primirea sa în profesia de avocat.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autoarea acesteia susține că textul de lege criticat este neconstituțional în măsura în care se interpretează că, după primirea în profesia de avocat, persoanele care se găsesc în stare de incompatibilitate nu pot fi înscrise direct în lista avocaților incompatibili. În acest sens, arată că interzicerea exercitării unei profesii pentru care o persoană îndeplinește cerințele prevăzute de lege reprezintă o restrângere a dreptului la muncă garantat de art. 41 din Constituție. Precizează că, pentru a fi în acord cu dispozițiile constituționale, precum și cu cele statuate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, această restrângere trebuie să fie prevăzută de lege, să îndeplinească un scop legitim, să fie necesară într-o societate democratică și să fie proporțională cu scopul urmărit.

Astfel, arată că, deși restrângerea este prevăzută prin lege, totuși efectele acesteia în privința persoanelor care au dobândit dreptul de acces în profesie sunt neclare, deoarece textul de lege criticat nu precizează care sunt consecințele încălcării termenului de două luni în care trebuie rezolvată situația de incompatibilitate. De asemenea, referirea din art. 25 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 la "reînscriserea pe tabloul avocaților cu drept de exercitare a profesiei" a generat interpretări divergente în practica barourilor în ceea ce privește posibilitatea persoanelor care au fost primite în profesie și se află în stare de incompatibilitate de a fi înscrise direct pe tabloul avocaților incompatibili până la data încetării acestei situații.

Precizează că este justificată interdicția magistratului de a presta în același timp activitatea specifică celei de avocat, pentru asigurarea prestigiului și imaginii justiției și pentru evitarea conflictelor de interese, dar, prin esența ei, incompatibilitatea este generată de prestarea efectivă și simultană a două activități. De aceea, susține că restricționarea dreptului la muncă este proporțională cu scopul urmărit numai în măsura în care se împiedică exercitarea în paralel a celor două profesii. În cazul interpretării art. 25 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 în sensul că persoanele primite în profesia de avocat nu pot fi înscrise direct pe tabloul avocaților fără drept de exercitare a profesiei până la încetarea situației de incompatibilitate, efectul este acela de eliminare din profesie și anulare a efectelor deciziei de primire în profesie, ceea ce depășește scopul urmărit prin instituirea incompatibilității. Consideră că ceea ce se

urmărește de fapt printr-o astfel de interpretare permisă de textul de lege criticat este restrângerea unei posibile concurențe în exercitarea profesiei liberale la încetarea stării de incompatibilitate.

În fine, susține că prevederile de lege supuse controlului de constituționalitate sunt discriminatorii, având în vedere jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului care a statuat că diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile, fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Arată, în acest sens, că avocatul care devine incompatibil poate să își păstreze calitatea de membru al corpului profesional respectiv, fiindu-i suspendat doar dreptul de exercitare a profesiei de avocat, în timp ce persoanei primite în profesie i se refuză păstrarea acestei calități în aceleași condiții, pretinzându-i-se, în mod excesiv și nejustificat, să renunțe la funcția deținută, fără a i se da posibilitatea suspendării exclusiv a exercițiului dreptului de a profesa.

Curtea de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal apreciază că interpretarea dată de unele barouri, printre care și Baroul București, textelor de lege criticate, în sensul că persoanele primite în profesia de avocat nu pot fi înscrise direct pe Tabloul avocaților fără drept de exercitare a profesiei, până la încetarea stării de incompatibilitate, duce, în fapt, la anularea efectelor deciziei de primire în profesie, ceea ce excedează cadrului legal și scopului urmărit de legiuitor prin instituirea situației de incompatibilitate. Precizează, totodată, că avocatul care devine incompatibil poate să își păstreze calitatea de membru al baroului respectiv, fiindu-i suspendat doar dreptul exercitării profesiei, în timp ce persoanei primite în profesia de avocat i se refuză păstrarea acestei calități, obligarea acesteia la a renunța la funcția deținută apărând ca fiind excesivă, fără posibilitatea suspendării exercițiului dreptului de a profesa, ceea ce ar putea fi interpretat ca o încălcare a dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Constituție.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o respinge***, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie art. 25 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 7 februarie 2011, care au următoarea redactare:

- Art. 25: "(1) Consiliul baroului emite decizii de trecere pe tabloul avocaților incompatibili, la cerere sau din oficiu, iar reînscirerea pe tabloul avocaților cu drept de exercitare a profesiei se face numai la cerere, după încetarea stării de incompatibilitate.

(2) În cazurile în care există incompatibilitate, decizia de primire în profesie va produce efectele numai de la data încetării stării de incompatibilitate, care trebuie rezolvată în termen de două luni de la emiterea deciziei".

În opinia autorului excepției, astfel cum rezultă din motivarea excepției, sunt încălcate dispozițiile din Legea fundamentală cuprinse la art. 16 alin. (1) care consacră egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări și la art. 41 alin. (1) teza întâi, potrivit căruia dreptul la muncă nu poate fi îngrădit.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, în conformitate cu prevederile art. 15 din Legea nr. 51/1995, exercitarea profesiei de avocat este incompatibilă cu activitatea salarizată în cadrul altor profesii decât cea de avocat, cu ocupațiile care lezează demnitatea și independența profesiei de avocat sau bunele moravuri, precum și cu exercitarea nemijlocită de fapte materiale de comerț.

Potrivit primului alineat al textului de lege criticat în cauza de față, avocații aflați în stare de incompatibilitate sunt trecuți pe tabloul avocaților incompatibili, prin decizie a Consiliului baroului - emisă fie la cerere, fie din oficiu -, urmând ca aceștia să fie reînscrisi, la cerere, pe tabloul avocaților cu drept de exercitare a profesiei, după încetarea stării de incompatibilitate.

Cel de-al doilea alineat al art. 25 din Legea nr. 51/1995 are în vedere cazul persoanelor admise în profesia de avocat care se află într-o situație de incompatibilitate, prin suprapunerea, temporară, a calității de avocat cu cea pe care o avea înainte de promovarea examenului de admitere în profesie sau, după caz, înainte de aprobarea cererii de admitere în profesie cu scutire de examen. Această din urmă posibilitate de a accede în profesia de avocat era permisă de prevederile art. 16 alin. (2) din Legea nr. 51/1995, fiind însă eliminată prin Legea nr. 270/2010 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 872 din 28 decembrie 2010. În virtutea textului de lege menționat, intrarea în

profesia de avocat cu scutire de examen era deschisă persoanelor care erau titularele unei diplome de doctor în drept, precum și celor care, până la data primirii în profesia de avocat, au îndeplinit funcția de judecător, procuror, notar public, consilier juridic sau jurisconsult timp de cel puțin 10 ani și dacă nu le-a încetat activitatea din motive disciplinare care să le facă nedemne pentru profesia de avocat. În prezent, potrivit art. 17 alin. (1) și (2) din Legea nr. 51/1995, primirea în profesie se realizează numai în baza unui examen organizat de Uniunea Națională a Barourilor din România.

Curtea observă că legiuitorul a instituit posibilitatea ca și persoanele care se află ab initio în stare de potențială incompatibilitate să aibă vocația de a dobândi calitatea de avocat, cu respectarea condițiilor legale, după caz, prin promovarea examenului de admitere sau, așa cum prevedea textul de lege abrogat mai sus menționat, cu scutire de examen, incompatibilitatea survenită urmând să fie rezolvată în intervalul de două luni prevăzut de lege. În practică, acest lucru se poate realiza prin renunțarea la funcția care generează starea de incompatibilitate cu profesia de avocat sau prin înscrierea directă în tabelul avocaților fără drept de exercitare a profesiei, legalitatea refuzului de înscriere în tabloul avocaților fără drept de exercitare a profesiei urmând să fie analizat de instanțele de judecată competente.

În cauza de față, autorul deduce neconstituționalitatea textului din modul în care unele barouri au înțeles să interpreteze prevederile de lege supuse controlului, fiind nemulțumit de soluția aleasă de unele dintre acestea, printre care și Baroul București, care au refuzat înscrierea direct pe tabloul avocaților fără drept de exercitare a profesiei a persoanelor admise în profesia de avocat, dar care se află în stare de incompatibilitate și care nu rezolvă în interval de două luni situația ce generează starea de incompatibilitate.

Autorul excepției susține că prevederile art. 25 din Legea nr. 51/1995 sunt neconstituționale în măsura în care se interpretează că, după primirea în profesia de avocat, persoanele care se găsesc în stare de incompatibilitate nu pot fi înscrise în lista avocaților incompatibili. Din această perspectivă, Curtea constată că excepția apare ca inadmisibilă, fiind criticată modalitatea de interpretare și de aplicare concretă, în practică, a textului de lege dedus controlului de constituționalitate, ceea ce excedează atribuțiilor instanței de contencios constituțional.

De altfel, ulterior sesizării Curții Constituționale, Curtea de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, pe rolul căreia s-a aflat procesul în cadrul căruia a fost ridicată excepția de față, a admis cererea de anulare a deciziei Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România prin care s-a respins contestația formulată de autorul excepției împotriva hotărârii prin care Consiliul Baroului București a respins ca inadmisibilă cererea de înscriere a acestuia pe tabloul avocaților incompatibili, după primirea sa în profesia de avocat, cu scutire de examen. Mai mult, instanța a obligat Baroul București să înscrie autorul excepției pe tabloul avocaților incompatibili.

3. Decizia nr. 297 din 22 mai 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 25 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - Publicată în Monitorul Oficial nr. 521/14.07.2014 ***

Obiectul

Excepția a fost ridicată de domnul Asztalos Csaba Ferencs în Dosarul nr. 3.460/2/2013 al Curții de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, cu ocazia soluționării unei contestații împotriva deciziilor emise de Uniunea Națională a Barourilor din România.

Dispozițiile atacate aveau următorul conținut: "art. 25 (2) În cazurile în care există incompatibilitate, decizia de primire în profesie va produce efectele numai de la data încetării stării de incompatibilitate, care trebuie rezolvată în termen de două luni de la emiterea deciziei."

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, *Curtea o admite*, reținând următoarele: Potrivit art. 17 din Legea nr. [51/1995](#), primirea în profesia de avocat se realizează în baza unui examen organizat de Uniunea Națională a Barourilor din România. De asemenea, înainte de modificările survenite prin Legea nr. [270/2010](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 872 din 28 decembrie 2010, potrivit art. 16 din lege, la cerere, putea fi primită în profesie, cu scutire de examen, persoana care era titularul diplomei de doctor în drept sau persoana care a îndeplinit funcția de judecător, procuror, notar public, consilier juridic sau jurisconsult timp de cel puțin 10 ani cu condiția de

a nu-i fi încetat activitatea din motive disciplinare care îl fac nedemn pentru profesia de avocat, acesta fiind și cazul autorului excepției de neconstituționalitate. Totodată, dispozițiile art. 15 și art. 16 din Legea nr. [51/1995](#) reglementează incompatibilitățile și compatibilitățile în exercitarea profesiei de avocat.

Având în vedere cele reținute, Curtea observă că dispozițiile Legii nr. [51/1995](#) dispun în legătură cu două noțiuni diferite, anume primirea în profesia de avocat și exercitarea acestei profesii, fără ca acestea să se suprapună. Astfel, dacă primirea în profesia de avocat presupune promovarea examenului de primire în profesie (sau emiterea de către Consiliul Baroului a unei hotărâri de primire în profesie în cazul scutirii de examen) și emiterea deciziei consiliului baroului în acest sens, exercitarea profesiei de avocat presupune desfășurarea efectivă a activității de avocat prin modalitățile prevăzute la art. 3 din Legea nr. [51/1995](#).

În continuare, din interpretarea sistematică a dispozițiilor art. 15 și a celor ale art. 25 alin. (1) din Legea nr. [51/1995](#), Curtea reține că, în cazul avocaturii, starea de incompatibilitate nu intervine prin simplul fapt al ocupării simultane a două funcții, ci, în cazul acestei profesii, relevantă în stabilirea stării de incompatibilitate este exercitarea simultană și efectivă a acelor funcții/atribuții.

Această concluzie se desprinde și din faptul că pentru avocații a căror incompatibilitate intervine după primirea în profesie, Consiliul Baroului, la cerere sau din oficiu, emite decizii de trecere a acestora pe tabloul avocaților incompatibili (cu posibilitatea reînscriserii pe tabloul avocaților cu drept de exercitare a profesiei după încetarea stării de incompatibilitate), fără a le fi influențată în vreun fel apartenența la această profesie.

Prin urmare, Curtea observă că, deși, în cazul avocaturii incompatibilitatea este indisolubil legată de exercitarea efectivă a acestei profesii, efectul constatării stării de incompatibilitate este diferit în funcție de momentul în care aceasta intervine. Astfel, dacă incompatibilitatea intervine după primirea în profesie, ca efect al constatării acestei stări, astfel cum s-a arătat, persoanele în cauză sunt trecute pe tabloul avocaților incompatibililor, în vreme ce în cazul în care starea de incompatibilitate este chiar efectul primirii în profesia de avocat, persoana nerenunțând la funcția deținută anterior, în termen de două luni de la emiterea deciziei de primire în profesie, ca efect al constatării acestei stări persoanei în cauză i se aplică o veritabilă sancțiune, cea a excluderii din profesie.

Așa fiind, Curtea observă că pentru persoane aflate în situații analoge - persoane primite în profesie de avocat care se află într-o stare de incompatibilitate - se instituie un tratament juridic diferit.

Pentru a constata dacă în cauză a fost încălcat principiul egalității în drepturi, Curtea urmează să realizeze o analiză structurată pe două paliere. Astfel, Curtea apreciază că, pentru început, trebuie stabilit dacă scopul urmărit este unul legitim, iar, dacă acest criteriu este îndeplinit, trebuie, în continuare, analizat dacă există un raport de proporționalitate rezonabil între scopul urmărit și mijloacele utilizate pentru atingerea acestuia.

Aplicând aceste criterii cauzei de față, Curtea reține că scopul urmărit de legiuitor este acela de a crea o independență efectivă a avocaților în exercitarea profesiei lor, prin evitarea existenței unor influențe de natură să creeze suspiciuni referitoare la desfășurarea corectă a actului de justiție, ceea ce reprezintă un scop legitim.

Referitor la existența unui raport de proporționalitate rezonabil între scopul urmărit și mijloacele utilizate pentru atingerea acestuia, Curtea reține că, în esență, principiul proporționalității impune ca mijloacele utilizate să rămână în limitele a ceea ce este adecvat și necesar pentru atingerea scopului avut în vedere. De asemenea, Curtea consideră că în evaluarea proporționalității este relevant dacă obiectivul urmărit ar putea fi îndeplinit prin mijloace mai puțin discriminatorii decât cele folosite.

Curtea apreciază că scopul urmărit putea fi atins prin trecerea, din oficiu sau la cerere, a avocaților aflați în stare de incompatibilitate la data primirii în profesie pe tabloul avocaților incompatibili, astfel cum, de altfel, se întâmplă cu acei avocați a căror stare de incompatibilitate survine după primirea în profesie.

Astfel, Curtea constată că, prin instituirea, în cazul primei categorii de avocați, a obligației încetării stării de incompatibilitate în termen de două luni de la emiterea deciziei de primire în profesie, cu consecința, în cazul neîndeplinirii acestei obligații, a excluderii din profesie, constituie o veritabilă sancțiune, care depășește limitele a ceea ce este adecvat și necesar pentru atingerea scopului avut în vedere.

Având în vedere cele de mai sus, Curtea constată că, deși se circumscrie unui obiectiv legitim, mijloacele utilizate nu sunt proporționale cu scopul urmărit, contravenind astfel principiului nediscriminării consacrat de prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1).

4. DECIZIE nr. 551 din 15 octombrie 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 25 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 854 din data de 24 noiembrie 2014 * * *

Obiectul

Prin Încheierea din 2 aprilie 2014, pronunțată în Dosarul nr. 22.660/3/2013, Tribunalul București - Secția a II-a de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 25 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Viorica Olariu într-o cauză având ca obiect o cerere prin care se solicită anularea unor acte administrative, respectiv a unor decizii emise de Uniunea Națională a Barourilor din România prin care s-a respins cererea sa de înscriere în Tabloul avocaților incompatibili.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autoarea acesteia arată că, în temeiul art. 16 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 51/1995 [în forma anterioară republicării], a fost primită în profesia de avocat cu scutire de examen, având în vedere vechimea în funcția de judecător. Astfel, a dobândit calitatea de avocat și vocația de a fi înscrisă în unul dintre cele patru tablouri ale avocaților (Tabloul avocaților cu drept de exercitare a profesiei, Tabloul avocaților incompatibili, Tabloul avocaților stagiați și Tabloul avocaților străini), fiindu-i însă respinsă cererea de înscriere în Tabloul avocaților incompatibili. În acest context, consideră că dispozițiile criticate sunt neconstituționale, deoarece nu există nicio dispoziție care să prevadă că după primirea în profesia de avocat, care este o profesie liberală, persoana ce a dobândit calitatea de avocat trebuie să exercite profesia de avocat într-un anumit termen, pentru a putea fi înscrisă în unul dintre tablourile menționate. Exercitarea profesiei de avocat este o chestiune opțională, iar termenul de două luni în care ar trebui rezolvată incompatibilitatea este un termen arbitrar ca durată și aduce atingere egalității în drepturi și principiului universalității, fiind totodată contrar art. 41 din Constituție.

Tribunalul București - Secția a II-a de contencios administrativ și fiscal opinează în sensul că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, sens în care arată că decizia de primire în profesie își produce efectele numai de la data încetării stării de incompatibilitate, care trebuie rezolvată în termen de două luni de la emiterea deciziei.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 25 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 7 februarie 2011, care au următorul cuprins: "**(2) În cazurile în care există incompatibilitate, decizia de primire în profesie va produce efectele numai de la data încetării stării de incompatibilitate, care trebuie rezolvată în termen de două luni de la emiterea deciziei.**"

În susținerea neconstituționalității acestor prevederi legale sunt invocate dispozițiile constituționale ale art. 15 - Universalitatea, art. 16 - Egalitatea în drepturi și art. 41 - Munca și protecția socială a muncii. De asemenea, sunt menționate prevederile art. 14 - Interzicerea discriminării și art. 17 - Interzicerea abuzului de drept din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și cele ale art. 15 - Libertatea de alegere a ocupației și dreptul la muncă și art. 23 - Egalitatea între femei și bărbați din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că, ulterior sesizării sale, prevederile criticate au mai fost supuse controlului de constituționalitate în raport cu critici și dispoziții constituționale similare, sens în care este **Decizia nr. 297 din 22 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 521 din 14 iulie 2014**. Prin această decizie, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că sintagma "**care trebuie rezolvată în termenul de două luni de la emiterea deciziei**" prevăzută în art. 25 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat este neconstituțională.

Constatându-se neconstituționalitatea sintagmei menționate, din perspectiva criticilor formulate devin aplicabile dispozițiile art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, potrivit căroră "Nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale".

Prin urmare, reținând că acest caz de inadmisibilitate a excepției de neconstituționalitate a intervenit între momentul sesizării Curții Constituționale și momentul pronunțării instanței de contencios constituțional asupra excepției de neconstituționalitate, aceasta urmează a fi respinsă ca devenită inadmisibilă.

H. Decizii privind limitarea dreptului avocatului de a pune concluzii

1. DECIZIE Nr. 256 din 17 iunie 1997 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 19 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat și ale art. 63 din Statutul profesiei de avocat - pronunțată în ședința publică din data de 17 iunie 1997.

Obiectul

Excepția privind neconstituționalitatea art. 19 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat și ale art. 63 din Statutul profesiei de avocat, invocată de reclamantul Iulian Capatana în Dosarul nr. 1.450/1996 al Curții de Apel București - Secția contencios administrativ.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, *Curtea o respinge*, reținând următoarele:

Art. 19

Avocatul stagiar poate pune concluzii numai la judecătoria.

Avocatul definitiv are dreptul să pună concluzii la tribunale, ca instanțe de fond, după 2 ani de la definitivare, la tribunale, ca instanțe de recurs, și la curțile de apel, după 3 ani de la definitivare, și la Curtea Supremă de Justiție, la Curtea de Conturi sau la Curtea Constituțională, după 8 ani de la definitivare.

Potrivit art. 144 lit. c) din Constituție și art. 23 din Legea nr. 47/1992, Curtea Constituțională este competentă să soluționeze excepția invocată cu privire la art. 19 din Legea nr. 51/1995, fiind legal sesizată.

În esență, excepția de neconstituționalitate se întemeiază pe o presupusă discriminare între avocații stagiași și chiar cei definitivi, care pot pune concluzii la instanțele superioare, după îndeplinirea unor condiții de vechime în profesie, și avocații cu vechime.

Din examinarea textelor constituționale invocate de autorul excepției și a prevederilor art. 19 din Legea nr. 51/1995 rezultă că nu ne aflăm în prezența unor abateri de la dispozițiile legii fundamentale, care consacră egalitatea cetățenilor, dreptul la apărare, dreptul la muncă și dreptul la liberă alegere a profesiei.

Atât doctrina, cât și în jurisprudența constituțională se subliniază constant că principiul egalității nu presupune uniformitate, deci că toate situațiile să fie tratate în același fel, astfel că la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal, iar la situații diferite poate exista un tratament diferit. Principiul egalității nu se opune ca o lege să stabilească reguli diferite în raport cu persoane care se află în situații diferite, astfel că, sub acest aspect, dispozițiile art. 19 din Legea nr. 51/1995 nu contravin prevederilor constituționale ale art. 16 din Constituție.

referitor la critica ce vizează încălcarea dreptului la apărare, prevăzut la art. 24 din Constituție, se constată că ea nu este fondată, deoarece, prin textul art. 19 din Legea nr. 51/1995, acest drept nu este încălcat, el fiind o garanție a unei repstatii corespunzătoare gradului diferit de dificultate al cauzelor aflate pe rolul instanțelor superioare, care impune, pe lângă cunoștințele teoretice dobândite în facultate, și cunoștințele practice, acumulate numai printr-o anumită vechime în exercitarea profesiei de avocat.

Cu privire la critica referitoare la încălcarea dreptului la muncă și la liberă alegere a profesiei se reține că nici aceasta nu poate fi primită.

Potrivit art. 38 din Constituție dreptul la munca nu poate fi ingradit, pe de o parte, iar alegerea profesiei și a locului de munca sunt libere, pe de alta parte. Condițiile prevăzute de dispozițiile art. 19 din Legea nr. 51/1995 reprezintă o opțiune a legiuitorului, care nu poate fi considerată ca neconstituțională. Perioada de stagiu în avocatură, prevăzută de art. 15 din lege, este privită ca o fază premergătoare intrării în profesie, iar cerințele de vechime, stabilite de art. 19, urmăresc să asigure exercitarea dreptului la apărare, în condiții de competență, responsabilitate profesională și experiență practică, raportate la gradul ierarhic al instanțelor și la complexitatea cauzelor, astfel ca este firesc ca ele să implice anumite restrângeri care nu pot fi privite ca o ingradire a dreptului la munca, ci ca măsuri de protecție atât a intereselor justitabiliilor, cât și ale avocatului. De altfel în art. 49 alin. (1) din Constituție se prevede că exercitiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns prin lege, dacă aceasta se impune, între altele, pentru apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor. Astfel de condiții restrictive sunt înscrise în legi, din aceleași considerente, și pentru judecători sau procurori. Cât privește durata vechimii prevăzute de lege, este de atributul exclusiv al Parlamentului să o hotărască. Se constată, de altfel, că o primă reducere s-a produs ca urmare a Decretului-lege nr. 90/1990, iar o altă reducere, astfel cum rezultă din susținerile ambelor părți, a fost propusă în acest an.

Prin încheierea de sesizare Curtea a fost investită și cu soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispoziției art. 63 din Statutul profesiei de avocat. În legătură cu competența de soluționare a excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești este de reținut că art. 144 lit. c) din Constituție se referă doar la controlul constituționalității "legilor și ordonanțelor", dispoziție preluată și în art. 23 alin. (1) din Legea nr. 47/1992. Așa fiind, soluționarea excepției de neconstituționalitate privind alte acte normative nu este de competența Curții Constituționale.

2. DECIZIE Nr. 606 din 9 decembrie 1997 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 19 din Legea nr. [51/1995](#) pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat și ale art. 63 din Statutul profesiei de avocat - pronunțată în ședința publică din data de 9 decembrie 1997

Obiectul

Pe rol pronunțarea asupra recursului declarat de Iulian Capatana împotriva Deciziei Curții Constituționale nr. 256 din 17 iunie 1997.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, *Curtea o respinge*, reținând următoarele:

Art. 19

Avocatul stagiatar poate pune concluzii numai la judecătoria.

Avocatul definitiv are dreptul să pună concluzii la tribunale, ca instanțe de fond, după 2 ani de la definitivare, la tribunale, ca instanțe de recurs, și la curțile de apel, după 3 ani de la definitivare, și la Curtea Supremă de Justiție, la Curtea de Conturi sau la Curtea Constituțională, după 8 ani de la definitivare.

Cu privire la critica adusă de recurent privind inegalitatea de tratament dintre avocații stagiari și consilierii juridici se constată că aceasta nu este întemeiată, statutul juridic al jurisconsultului fiind diferit de cel al avocatului, deoarece, în timp ce avocatură este o profesie, jurisconsultul are calitatea de angajat în baza unui contract de muncă.

Cât privește referirea la art. 19 din Legea nr. 51/1995, text care ar crea o inegalitate între avocați, din examinarea acestei prevederi rezultă că este vorba despre vechime în avocatură ca o condiție de a pune concluzii în fața instanțelor judecătorești superioare; or, condiții diferențiate de vechime sunt prevăzute și pentru judecători în ceea ce privește încadrarea lor la diferite instanțe - inclusiv la Curtea Supremă de Justiție și la Curtea Constituțională - fără ca prin aceasta să se încalce principiul egalității în cadrul aceleiași profesii.

De asemenea, nu este întemeiată nici critica potrivit căreia, întrucât unii avocați, având o vechime mai mică în profesie, nu pot pune concluzii în fața anumitor instanțe, se încalcă dreptul la apărare al justitabiliilor. Dimpotrivă, o asemenea măsură legală constituie o garanție a dreptului la apărare, întrucât astfel justitabilul are dreptul să-și aleagă avocatul, ținând seama de consecințele pe care legea le leagă de gradul de experiență ce rezultă din vechimea în profesie.

Referitor la celelalte critici aduse deciziei de fond, așa cum s-a aratat, ele sunt o reinterare a motivelor invocate în susținerea excepției, asupra cărora Curtea s-a pronunțat, reținând că dispozițiile art. 19 din Legea nr. 51/1995 sunt constituționale.

I. Decizii privind legalitatea exercitării dreptului de a adopta Statutul profesiei de avocat

1. DECIZIA Nr. 301 din 12 noiembrie 2002 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (1) și ale art. 63 lit. b) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 105 din data de 19 februarie 2003

Obiectul

Prin Încheierea din 9 aprilie 2002, pronunțată în Dosarul nr. 156/2002, Curtea de Apel București - Secția contencios administrativ a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (1) și ale art. 63 lit. b) din Legea nr. 51/1995, republicată, excepție ridicată de Constantin Nicolae.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că "prin art. 1 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 se acordă putere de lege unui regulament de organizare a profesiei (denumit impropriu statut), în condițiile în care, pentru a avea forță juridică, un statut trebuie să fie adoptat printr-o lege și nu de către o structură a unei autorități publice cum este Uniunea Avocaților din România prin Consiliul său, potrivit art. 63 lit. b) din lege". În consecință, se apreciază a fi încălcate prevederile art. 16 alin. (1), art. 20, art. 22 alin. (1) și (2), art. 38 alin. (1), ale art. 49 și 51 din Constituție.

Curtea de Apel București - Secția contencios administrativ consideră excepția ca fiind neîntemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 1 alin. (1) și ale art. 63 lit. b) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001), dispoziții care au următorul conținut:

- **Art. 1 alin. (1): "Profesia de avocat este liberă și independentă, cu organizare și funcționare autonome, în condițiile prezentei legi și ale statutului profesiei.";**

- **Art. 63 lit. b): "Consiliul uniunii se întrunește trimestrial și ori de câte ori este nevoie. El are următoarele atribuții: [...]**

b) dezbate, adoptă și modifică statutul profesiei."

Potrivit criticii de neconstituționalitate, aceste texte de lege încalcă prevederile Constituției, cuprinse în art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi, art. 20 alin. (1) referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, art. 22 alin. (1) și (2) privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, art. 38 alin. (1) privind munca și protecția socială a muncii, art. 49 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți și în art. 51 privind respectarea Constituției și a legilor.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea Constituțională constată că asupra constituționalității prevederilor art. 1 și 58 (devenit art. 63 ca urmare a republicării Legii nr. 51/1995) s-a mai pronunțat prin Decizia nr. 146 din 7 octombrie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 628 din 23 decembrie 1999, cu prilejul soluționării unei excepții în care s-a invocat, ca și în prezentul dosar, încălcarea art. 38 și 51 din Constituție. Prin decizia menționată Curtea Constituțională a reținut, în esență, că textele constituționale invocate ca fiind încălcate nu au "nici o concludență în demonstrarea neconstituționalității legii".

Totodată, Curtea constată că dispozițiile legale criticate nu contravin prevederilor constituționale cuprinse în art. 16 alin. (1) referitoare la egalitatea în drepturi a cetățenilor în fața legii și a autorităților publice. Dispozițiile legale invocate nu creează discriminări între cetățeni pe criterii de rasă, naționalitate, origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau

de origine socială, criteriile ale egalității în drepturi prevăzute atât la art. 4 alin. (2) din Constituție, cât și la art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Referitor la susținerea că dispozițiile atacate contravin prevederilor art. 20 alin. (1), art. 22 alin. (1) și (2) și ale art. 49 din Constituție, Curtea constată că acestea nu au legătură cu dispozițiile legale a căror neconstituționalitate a fost invocată.

În sfârșit, faptul că prin lege se dă posibilitatea reglementării prin statut a unor aspecte care țin de organizarea profesiei de avocat nu este de natură a atrage neconstituționalitatea dispozițiilor legale criticate. Concordanța dintre lege și un act normativ cu forță juridică inferioară, adoptat în temeiul acesteia, este o problemă de aplicare a legii, și nu de neconstituționalitate, fiind de competența instanței de judecată.

2. DECIZIA Nr. 44 din 4 februarie 2003 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (1) și ale art. 63 lit. b) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 161 din data de 13 martie 2003

Obiectul

Prin Încheierea din 16 aprilie 2002, pronunțată în Dosarul nr. 260/2002, Curtea de Apel București - Secția de contencios administrativ a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (1) și ale art. 63 lit. b) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Excepția a fost ridicată de Maria Morariu cu ocazia soluționării unei acțiuni în contencios administrativ formulate în contradictoriu cu Uniunea Avocaților din România.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că dispozițiile art. 1 alin. (1) și ale art. 63 lit. b) din Legea nr. 51/1995, republicată, contravin prevederilor constituționale ale art. 16, 20, 22, 38 și 51. În esență, autorul excepției arată că textele de lege criticate "acordă competență unei autorități publice ca, printr-o structură a sa, Consiliul Uniunii Avocaților din România, să adopte norme cu putere de lege", precum Statutul profesiei de avocat. În acest sens, se invocă art. 28 alin. (9) din statut care, dând "posibilitatea Uniunii Avocaților din România să aprecieze cine poate fi primit în avocatură fără examen [...]", îngrădește dreptul la muncă și la alegerea locului de muncă, consfințit de art. 38 din Constituție.

Curtea de Apel București - Secția de contencios administrativ apreciază că textele de lege criticate nu contravin prevederilor constituționale invocate. Astfel, se arată că "statutul se dezbate, adoptă și modifică de către Consiliul Uniunii Avocaților din România, conform atribuțiilor pe care acest organ le are în baza legii", și, în consecință, prevederile legale atacate nu încalcă dreptul la muncă, drept garantat prin Constituție.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 1 alin. (1) și ale art. 63 lit. b) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, modificată și completată ulterior prin Legea nr. 489/2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 578 din 5 august 2002.

Aceste texte de lege au următoarea redactare:

- **Art. 1 alin. (1): "Profesia de avocat este liberă și independentă, cu organizare și funcționare autonome, în condițiile prezentei legi și ale statutului profesiei."**

- **Art. 63 lit. b): "Consiliul uniunii se întrunește trimestrial și ori de câte ori este nevoie. El are următoarele atribuții: [...]**

b) dezbate, adoptă și modifică statutul profesiei;"

În susținerea neconstituționalității acestor texte de lege, autorul excepției invocă încălcarea următoarelor prevederi constituționale:

- Art. 16: "(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege.

(3) Funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate de persoanele care au numai cetățenia română și domiciliul în țară."

- Art. 20: "(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale.";

- Art. 22: "(1) Dreptul la viață, precum și dreptul la integritate fizică și psihică ale persoanei sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi supus torturii și nici unui fel de pedeapsă sau de tratament inuman sau degradant.

(3) Pedeapsa cu moartea este interzisă.";

- Art. 38: "(1) Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei și alegerea locului de muncă sunt libere.

(2) Salariații au dreptul la protecția socială a muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repausul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice.

(3) Durata normală a zilei de lucru este, în medie, de cel mult 8 ore. [...]";

- Art. 51: "Respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie."

Dispozițiile art. 1 și ale art. 58, devenit art. 63 ca urmare a republicării Legii nr. 51/1995, au mai fost supuse controlului Curții Constituționale, care, prin Decizia nr. 146 din 7 octombrie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 628 din 23 decembrie 1999, a reținut, în esență, că prevederile constituționale ale art. 38 și 51 nu au "nici o concludență în demonstrarea neconstituționalității legii".

Examinând excepția de neconstituționalitate ce formează obiectul prezentului dosar, Curtea constată că, în concepția legiuitorului, avocatura este un serviciu public, care este organizat și funcționează pe baza unei legi speciale, iar profesia de avocat poate fi exercitată de un corp profesional selectat și funcționând după reguli stabilite de lege. Statutul profesiei de avocat a fost adoptat, în baza art. 63 din Legea nr. 51/1995, de Consiliul Uniunii Avocaților, fără ca aceasta să contravină prevederilor constituționale invocate. Această opțiune a legiuitorului nu poate fi considerată ca neconstituțională, având în vedere că scopul ei este asigurarea unei asistențe juridice calificate, iar normele în baza cărora funcționează nu contravin principiilor constituționale. Faptul că accesul la profesia de avocat este condiționat de satisfacerea anumitor cerințe nu poate fi privit ca o îngrădire a dreptului la muncă sau a alegerii libere a profesiei.

Cât privește raportarea dispozițiilor legale criticate la celelalte prevederi constituționale menționate, Curtea observă că este lipsită de relevanță pentru susținerea excepției de neconstituționalitate.

J. Decizii privind excluderea din profesie a avocaților stagiați

1. DECIZIE nr. 345 din 24 septembrie 2013 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 18 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 668 din data de 31 octombrie 2013

Obiectul

Prin Încheierea din 27 martie 2013, pronunțată în Dosarul nr. 8.908/2/2012, Curtea de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 18 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

Excepția a fost ridicată de Marina Brehoiu într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cereri privind anularea unei hotărâri, precum și a unor decizii ale Consiliului Baroului București, respectiv ale Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autoarea acesteia susține următoarele:

- Prevederile art. 18 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 stabilesc faptul că avocatul stagiar respins de 3 ori la examenul de definitivare va fi exclus din profesie. Însă, prin art. 308 alin. (2) și (3) din Statutul profesiei de avocat, Legea nr. 51/1995 se modifică și se completează în sensul că avocatul stagiar declarat respins sau care nu s-a prezentat la examenul de definitivare, precum și cei care nu au promovat examenul de absolvire a Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților sunt înscriși din oficiu în următoarea sesiune a examenului de definitivare/absolvire a Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților, iar avocatul stagiar respins sau care nu s-a prezentat la 3 sesiuni ale examenului de definitivare/absolvire a Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților va fi exclus din profesie. Prin aceste dispoziții din Statutul profesiei de avocat nu numai că se modifică prevederile legale, ci se și completează, or, o lege, fie ordinară sau organică, se modifică de către Parlament.

- Prevederile din Statutul profesiei de avocat lasă loc la interpretări, făcând o diferențiere între examenul de definitivare și examenul de absolvire a Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților, care nu este prevăzută de lege, or, legislația trebuie să fie clară, predictibilă, unitară și coerentă și, totodată, se impune limitarea posibilităților de modificare a normelor juridice.

Curtea de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens arată că, pe de o parte, reglementarea prin legea specială a unui caz de excludere din profesia de avocat, în condițiile în care această situație nu a fost reglementată într-un alt mod în Constituție, nu este de natură a aduce atingere supremației acesteia, iar, pe de altă parte, problema ridicată de autoarea excepției de neconstituționalitate este una legată de executarea dispozițiilor legale, prin adoptarea Statutului, respectiv de interpretare și aplicare, aspect ce excedează controlului de constituționalitate.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o respinge***, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 18 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 7 februarie 2011, care are următorul cuprins: "**(6) Avocatul stagiar respins de trei ori la examenul de definitivare va fi exclus din profesie.**"

În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții legale sunt invocate prevederile constituționale ale art. 1 alin. (4) referitor la principiul separației și echilibrului puterilor și alin. (5) potrivit căruia, "În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie".

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele:

1. Din examinarea dispozițiilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat referitoare la dobândirea calității de avocat, Curtea reține că primirea în profesia de avocat se realizează numai în baza unui examen organizat de Uniunea Națională a Barourilor din România, iar la începutul exercitării profesiei avocatul efectuează în mod obligatoriu un stagiu de pregătire profesională cu durata de 2 ani, timp în care are calitatea de avocat stagiar, cu excepțiile prevăzute de lege.

După efectuarea stagiului, avocatul stagiar va susține examenul de definitivare [art. 18 alin. (5) din lege], iar avocatul stagiar respins de 3 ori la examenul de definitivare va fi exclus din profesie [art. 18 alin. (6) din lege].

Potrivit art. 18 alin. (2), condițiile efectuării stagiului, drepturile și obligațiile avocatului stagiar, ale avocatului îndrumător, precum și ale baroului față de aceștia sunt reglementate prin statutul profesiei.

Calitatea de avocat definitiv se dobândește în baza unui examen organizat de Uniunea Națională a Barourilor din România, anual și la nivel național, potrivit Legii nr. 51/1995 și Statutului profesiei de avocat sau prin promovarea examenului de absolvire a Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților, în condițiile prevăzute de Statutul profesiei de avocat, potrivit art. 20 alin. (1) din lege.

2. Din motivarea autoarei excepției de neconstituționalitate reiese că aceasta este nemulțumită, în principal, de modul de interpretare și aplicare a prevederilor art. 18 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, prin prisma în care aceste prevederi legale au fost dezvoltate, în temeiul art. 18 alin. (2) din lege, în Statutul profesiei de avocat, aprobat prin Hotărârea Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 64/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 898 din 19 decembrie 2011, precum și de deciziile și hotărârile Consiliului Baroului

București, respectiv ale Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România, emise în temeiul acestor acte normative.

În aceste condiții, Curtea reține că aspectele invocate în susținerea excepției de neconstituționalitate sunt probleme care vizează interpretarea și aplicarea prevederilor legale, or, soluționarea unor asemenea aspecte ține de competența instanțelor de judecată.

2. DECIZIE nr. 72 din 11 februarie 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 18 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 338 din data de 8 mai 2014

Obiectul

Prin Încheierea din 9 septembrie 2013, pronunțată în Dosarul nr. 18.624/3/2013, Tribunalul București - Secția a IX-a de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 18 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Mariana Dumitriu într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cereri privind anularea unui act administrativ, respectiv a unei hotărâri prin care a fost exclusă din profesia de avocat.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autoarea acesteia susține, în esență, că prevederile criticate sunt contrare art. 1 alin. (5) din Constituție, neîntreținând criteriile de precizie, claritate și previzibilitate impuse cu valoare de principiu în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, întrucât nu este prevăzută procedura pe care trebuie să o urmeze "organele de conducere ale profesiei" pentru a aplica măsura excluderii, respectiv: nu este precizat în cât timp de la respingerea candidatului la cele trei examinări se poate adopta această măsură a excluderii, nu stabilește modul prin care se poate constata incidența sa într-un anumit caz etc.

Prin modul concret de aplicare a măsurii prevăzute la art. 18 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 în cauza de față, respectiv a excluderii din profesie ca urmare a respingerii de trei ori la examenul de definitivare, fără a se efectua o cercetare prealabilă și fără a se acorda dreptul la apărare celui propus pentru excludere din profesie, pentru a se putea aprecia asupra legalității și temeiniciei acesteia, se încalcă dreptul la apărare.

Tribunalul București - Secția a IX-a de contencios administrativ și fiscal apreciază că dispozițiile criticate nu sunt contrare prevederilor constituționale invocate, întrucât sancțiunea ce intervine în cazul nepromovării de către avocatul stagiar a trei examene de definitivare, aceea a excluderii din profesie, nu încalcă tratatele internaționale privind drepturile omului la care statul român este parte și nici dreptul la apărare.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 18 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 7 februarie 2011, care are următorul cuprins:

"(6) Avocatul stagiar respins de trei ori la examenul de definitivare va fi exclus din profesie."

În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, acest text de lege contravine prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (5) potrivit cărora, "În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie" și art. 24 privind dreptul la apărare. De asemenea, este menționat art. 6 privind dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale prin prisma art. 20 din Constituția României.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele:

I. Asupra constituționalității prevederilor art. 18 alin. (6) din Legea nr. 51/1995, raportat la critici și prevederi constituționale similare, Curtea Constituțională s-a mai pronunțat, sens în care este Decizia nr. 345 din 24 septembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 668 din 31 octombrie 2013.

Cu acel prilej, Curtea a reținut că, din examinarea dispozițiilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat referitoare la dobândirea calității de avocat, primirea în profesia de avocat se realizează numai în baza unui examen organizat de Uniunea Națională a Barourilor din România, iar la începutul exercitării profesiei avocatul efectuează în mod obligatoriu un stagiu de

pregătire profesională cu durată de 2 ani, timp în care are calitatea de avocat stagiar, cu excepțiile prevăzute de lege.

După efectuarea stagiului, avocatul stagiar va susține examenul de definitivare [art. 18 alin. (5) din Legea nr. 51/1995], iar avocatul stagiar respins de 3 ori la examenul de definitivare va fi exclus din profesie [art. 18 alin. (6) din Legea nr. 51/1995].

Potrivit art. 18 alin. (2) din Legea nr. 51/1995, condițiile efectuării stagiului, drepturile și obligațiile avocatului stagiar, ale avocatului îndrumător, precum și ale baroului față de aceștia sunt reglementate prin statutul profesiei.

Calitatea de avocat definitiv se dobândește în baza unui examen organizat de Uniunea Națională a Barourilor din România, anual și la nivel național, potrivit Legii nr. 51/1995 și Statutului profesiei de avocat sau prin promovarea examenului de absolvire a Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților, în condițiile prevăzute de Statutul profesiei de avocat, potrivit art. 20 alin. (1) din Legea nr. 51/1995.

II. Din motivarea autoarei excepției de neconstituționalitate, reiese că aceasta este nemulțumită, pe de o parte, de modul de interpretare și aplicare a prevederilor art. 18 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, precum și de deciziile emise, în temeiul acestor dispoziții, în cauza de față. Pe de altă parte, consideră că îi este încălcat dreptul constituțional la apărare, precum și dreptul la un proces echitabil prevăzut ca atare de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale prin prisma art. 20 din Constituția României.

1. În ceea ce privește criticile referitoare la modul de interpretare și aplicare a prevederilor art. 18 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, Curtea observă că autoarea excepției de neconstituționalitate este nemulțumită, pe de o parte, de conținutul normelor criticate, respectiv de faptul că acestea nu sunt dezvoltate în sensul dorit de aceasta, iar, pe de altă parte, de interpretarea și aplicarea prevederilor legale la speța dedusă judecătii. Or, astfel cum a reținut constant instanța de contencios constituțional, legiferarea este atributul exclusiv al puterii legislative, iar celelalte aspecte sunt probleme ce țin exclusiv de competența instanțelor de judecată.

2. Curtea reține că Legea nr. 51/1995 stabilește cadrul general pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, iar potrivit art. 60 alin. (2), Uniunea Națională a Barourilor din România este persoană juridică de interes public, legiuitorul lăsând în sarcina acesteia, prin structurile și organele de conducere, să adopte statutul profesiei, "în conformitate cu prevederile prezentei legi" [art. 64 alin. (1) lit. d)], precum și hotărâri în interesul profesiei "cu respectarea legii" [art. 66 lit. s)]. În acest sens este Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 64/2011 privind adoptarea Statutului profesiei de avocat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 898 din 19 decembrie 2011. Astfel, în Statutul profesiei de avocat sunt dezvoltate și prevederile art. 18 alin. (3) din Legea nr. 51/1995, criticate în cauza de față. Art. 308 din Statutul profesiei de avocat prevede ca "(1) La sfârșitul perioadei de stagiul, avocatul este obligat să susțină examenul de definitivare. (2) Avocatul stagiar declarat respins sau care nu s-a prezentat la examenul de definitivare, precum și cel care nu a promovat examenul de absolvire a I.N.P.P.A. sunt înscriși din oficiu în următoarea sesiune a examenului de definitivare/absolvire a I.N.P.P.A. (3) Avocatul stagiar respins sau care nu s-a prezentat la 3 sesiuni ale examenului de definitivare/absolvire a I.N.P.P.A. va fi exclus din profesie."

Așadar, Statutul profesiei de avocat este un act administrativ normativ, emis în vederea organizării și executării în concret a legii, în virtutea căruia iau naștere, se modifică sau se sting raporturi juridice. Ca atare, este supus controlului de legalitate, pe calea contenciosului administrativ, în conformitate cu normele de principiu prevăzute la art. 126 alin. (6) din Constituție. Același regim îl urmează și deciziile și hotărârile adoptate de structurile și organele de conducere stabilite prin Legea nr. 51/1995, care sunt acte asimilate actelor administrative.

Raportat strict la susținerea autoarei prezentei excepții de neconstituționalitate referitor la pretinsa încălcare a dreptului la apărare, "prin modul concret de aplicare a măsurii prevăzute în cazul excluderii din profesie ca urmare a respingerii de trei ori la examenul de definitivare", se constată că această critică nu poate fi reținută, întrucât, chiar dacă nu se prevede în mod expres în legea specială, persoana aflată în ipoteza normei criticate se poate adresa, potrivit regulilor de drept comun, instanțelor judecătorești pentru a stabili legalitatea și temeinicia modului în care a fost exclusă din profesie, aspect care reiese chiar din prezenta cauză.

Ca atare, autoarea excepției de neconstituționalitate are la îndemână toate garanțiile procedurale și procesuale referitoare la căile de atac prevăzute de dispozițiile constituționale și convenționale pentru a contesta actele prin care a fost exclusă din profesie, putând să își formuleze apărările pe care le consideră necesare.

K. Decizie privind exercitarea profesiei de către avocații străini

1. DECIZIA Nr. 58 din 6 februarie 2003 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 17 alin. 1 din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, ale art. 215 alin. 3 din Codul penal și ale art. 7 alin. (4) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 194 din data de 26 martie 2003

Obiectul

Prin Încheierea din 4 septembrie 2002, pronunțată în Dosarul nr. 404/2000, Curtea de Apel Târgu Mureș - Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 17 alin. 1 din Legea nr. 92/1992, ale art. 215 alin. 3 din Codul penal și ale art. 7 alin. (4) din Legea nr. 51/1995. Excepția a fost ridicată de Dorin Andronic, inculpat apelant în dosarul menționat.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că dispozițiile art. 17 alin. 1 din Legea nr. 92/1992 sunt contrare prevederilor art. 11 și 20 din Constituție, cu referire la dispozițiile art. 6 pct. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, privitoare la dreptul la un proces echitabil. Se afirmă că un singur judecător nu poate asigura și garanta imparțialitatea judecării unei cauze, iar ca argument se invocă existența unui proiect de lege pentru organizarea judecătorească care prevede că, în primă instanță, cauzele urmează să fie judecate de complete formate din doi judecători.

Dispozițiile art. 215 alin. 3 din Codul penal sunt considerate de autorul excepției ca fiind în contradicție cu prevederile art. 11, 20, art. 23 alin. (9) și ale art. 134 alin. (2) lit. a) din Legea fundamentală. Se arată în acest sens că textul de lege criticat "încalcă libertatea comerțului, libertatea contractuală și în același timp statuează o sancțiune penală în condițiile în care eroarea contractuală nu poate fi sancționată decât cu sancțiunea civilă a nulității". De asemenea, se susține că "sancțiunea penală a erorii contractuale contravine și art. 1 din Protocolul nr. 4 adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care statuează imposibilitatea sancțiunilor penale în materia obligațiilor contractuale".

Referitor la dispozițiile art. 7 alin. (4) din Legea nr. 51/1995, autorul excepției susține că acestea încalcă prevederile art. 16 din Constituție, referitoare la egalitatea în drepturi, și pe cele ale art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la interzicerea discriminării. Se apreciază că dispozițiile legale criticate reglementează un statut privilegiat pentru avocații străini în exercitarea activităților profesionale de asistență și reprezentare juridică, față de alte categorii de juriști ce exercită activități profesionale în România, permițând avocaților străini să-și exercite activitățile profesionale prin forme specifice de exercitare a acestor activități, înființate în străinătate, respectiv societăți de exercițiu liberal al activităților de consultanță, asistență și reprezentare juridică tip societate cu răspundere limitată sau societate pe acțiuni.

Curtea de Apel Târgu Mureș - Secția penală consideră excepția neîntemeiată. În ceea ce privește dispozițiile art. 17 alin. 1 din Legea nr. 92/1992, se arată că acestea nu pot fi considerate neconstituționale, deoarece Legea nr. 92/1992, fiind o lege organică, stabilește componența completului de judecată investit cu soluționarea cauzelor cu grad sporit de dificultate, principiile ce trebuie să guverneze activitatea de judecată desfășurată de către un magistrat judecător, conduita pe care trebuie să o aibă acesta la soluționarea cauzelor ce îi sunt repartizate. Referitor la prevederile art. 215 alin. 3 din Codul penal, instanța arată că prin Decizia nr. 58 din 23 martie 2000 Curtea Constituțională a constatat că acestea nu contravin prevederilor constituționale. Cât privește dispozițiile art. 7 alin. (4) din Legea nr.

51/1995, instanța consideră că acestea se armonizează cu restul dispozițiilor cuprinse în acest act normativ și că ele sunt constituționale.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, *Curtea o respinge*, reținând următoarele: Obiectul excepției îl constituie dispozițiile art. 17 alin. 1 din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, care privesc compunerea completului la judecarea cauzei în primă instanță, ale art. 215 alin. 3 din Codul penal, referitoare la înșelăciunea în convenții, și ale art. 7 alin. (4) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, modificată și completată prin Legea nr. 489/2002, referitoare la exercitarea profesiei de către avocați străini. Textele legale criticate au următorul conținut:

- **Art. 17 alin. 1 din Legea nr. 92/1992:** "*Cauzele date, potrivit legii, în competența de primă instanță a judecătorilor, tribunalelor și curților de apel se judecă de un singur judecător.*";

- **Art. 215 alin. 3 din Codul penal:** "*Inducerea sau menținerea în eroare a unei persoane cu prilejul încheierii sau executării unui contract, săvârșită în așa fel încât, fără această eroare, cel înșelat nu ar fi încheiat sau executat contractul în condițiile stipulate, se sancționează cu pedeapsa prevăzută în alineatele precedente, după distincțiile acolo arătate.*";

- **Art. 7 alin. (4) din Legea nr. 51/1995 (introdus prin Legea nr. 489/2002):** "*În cazul tuturor formelor de exercitare a profesiei de către avocații străini se pot utiliza denumirea și numele formei de exercitare a profesiei din țară sau din străinătate, în condițiile prezentului articol.*"

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că aceasta este neîntemeiată, deoarece nici una dintre dispozițiile legale criticate nu aduce atingere prevederilor constituționale sau actelor internaționale invocate de autorul excepției.

I. O primă critică de neconstituționalitate vizează dispozițiile art. 17 alin. 1 din Legea nr. 92/1992, privitoare la judecarea în complet format dintr-un singur judecător. Sub acest aspect, se consideră că textul legal criticat este contrar prevederilor art. 11 și 20 din Constituție, cu referire la prevederile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, privitoare la dreptul la un proces echitabil. Se susține că un complet de un singur judecător nu poate asigura o judecată imparțială și se invocă un proiect de lege care prevede judecata în complete de doi judecători, ca o recunoaștere a neconstituționalității textului criticat.

Curtea constată că susținerile autorului excepției sunt neîntemeiate, deoarece, potrivit dispozițiilor art. 125 alin. (3) din Constituție, stabilirea competenței și procedura de judecată sunt atributul exclusiv al autorității legiuitoare, iar în conformitate cu prevederile constituționale ale art. 123 alin. (2), judecătorii sunt independenți și se supun numai legii. În aplicarea dispozițiilor constituționale, Legea nr. 92/1992 stabilește componența completului de judecată și conduita pe care trebuie să o aibă acesta la soluționarea cauzelor ce îi sunt repartizate.

Totodată, este de observat că dispozițiile art. 6 pct. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, invocat de autorul excepției, nu cuprind cerința ca instanța care judecă litigiile în primă instanță să aibă în compunere un anumit număr de judecători, ci lasă libertate autorității legiuitoare naționale să instituie acea instanță independentă și imparțială, care să asigure judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzelor.

Sub aspectul imparțialității, atât Legea fundamentală, cât și Legea nr. 92/1992 prevăd dreptul și obligația judecătorilor de a se supune numai legii, activitatea de judecată desfășurându-se, potrivit legii, strict în limitele cadrului legal.

În speță, dacă autorul excepției s-ar fi îndoit de imparțialitatea judecătorului în prima instanță, ar fi avut la dispoziție mijloacele de apărare prevăzute de lege.

Invocarea, în motivarea excepției, a existenței unui proiect de lege pentru organizarea judecătorească, prin care nu se admite judecarea în complet format dintr-un singur judecător, nu este relevantă, neavând nici o concludență pentru soluționarea acesteia.

II. Cea de a doua critică de neconstituționalitate privește dispozițiile art. 215 alin. 3 din Codul penal, despre care autorul excepției susține că ar fi contrare art. 11, 20, art. 23 alin. (9) și art. 134 alin. (2) lit. a) din Constituție, precum și art. 1 din Protocolul nr. 4 adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care interzic privarea de libertate pentru datorii.

Analizând susținerile formulate, Curtea constată că acestea sunt neîntemeiate, deoarece textul de lege criticat nu sancționează neplata datoriei, astfel cum arată autorul excepției, ci escrocheria practică la încheierea sau executarea unui contract, ca atentat la bunurile persoanei prin amăgire, infracțiune prevăzută în toate legislațiile penale. De altfel, Curtea Constituțională s-a mai pronunțat asupra excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 215 alin. 3 din Codul penal, prin Decizia nr. 58 din 23 martie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 228 din 23 mai 2000, respingând excepția ca neîntemeiată.

III. În sfârșit, o ultimă critică de neconstituționalitate privește dispozițiile art. 7 alin. (4) din Legea nr. 51/1995, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 489/2002, referitoare la condițiile de exercitare a profesiei de avocat. În opinia autorului excepției, aceste dispoziții sunt contrare prevederilor art. 16 din Constituție, referitoare la egalitatea în drepturi, și ale art. 14 din Convenție, referitoare la interzicerea discriminării. Se motivează că aceste dispoziții creează un statut privilegiat pentru avocații străini care exercită profesia în România.

Aceste critici nu pot fi reținute. Completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat s-a făcut după studierea legislației similare din celelalte state europene, a celorlalte dispoziții legale în domeniul drepturilor omului și al dreptului muncii. Nu se poate afirma că legea ar admite practicarea avocaturii de către persoane care nu au calitatea de avocat. Faptul că autorul excepției înființase, în anul 1991, în temeiul Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, cu modificările ulterioare, o societate care avea ca obiect, printre altele, acordarea de consultanță juridică, nu îl absolvă de răspundere pentru nerespectarea Legii nr. 51/1995.

L. Diverse

1. DECIZIA Nr. 97 din 29 iunie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 și ale art. 76 alin. 3 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, a dispozițiilor Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru și a dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr. 32/1995 privind timbrul judiciar - pronunțată în ședința publică din data de 29 iunie 1999.

Obiectul

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 și ale art. 76 alin. 3 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, a dispozițiilor Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru și a dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr. 32/1995 privind timbrul judiciar, excepție ridicată de Dan Cristian Ionescu în Dosarul nr. 1.224/1998 al Curții de Apel București - Secția de contencios administrativ.

În motivarea excepției autorul acesteia consideră că dispozițiile art. 5 și ale art. 76 alin. 3 din Legea nr. 51/1995 contravin prevederilor art. 37 și 38 din Constituție privind dreptul la muncă, dreptul la asociere profesională, precum și dreptul de alegere a profesiei și a locului de muncă.

În ceea ce privește dispozițiile Legii nr. 146/1997 și ale Ordonanței Guvernului nr. 32/1995, consideră că acestea contravin prevederilor art. 21 din Constituție.

Exprimându-și opinia, instanța apreciază excepția ca fiind neîntemeiată, întrucât avocatul "poate schimba forma de exercitare a profesiei cu înștiințarea baroului din care face parte", iar în ceea ce privește taxele prevăzute de Legea nr. 146/1997 și cele prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 32/1995, acestea se constituie ca venituri la buget, din care o cotă-parte se repartizează justiției.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, *Curtea o respinge*, reținând următoarele:

Art. 5 din Legea nr. 51/1995, a cărei constituționalitate este contestată de autorul excepției, prevede, în esență, că profesia de avocat se exercită, la alegere, în cabinete individuale, cabinete asociate sau în societăți civile profesionale. Art. 76 alin. 3 din aceeași lege a prevăzut, cu caracter tranzitoriu, posibilitatea exercitării profesiei de avocat și în cadrul birourilor de avocați prevăzute de Decretul-

lege nr. 90/1990 pentru o perioadă de cel mult 3 ani de la data intrării în vigoare a Legii nr. 51/1995, acest termen expirând la data de 8 iunie 1998. În speța aflată pentru soluționare în fața Curții de Apel București, autorul excepției solicitase o hotărâre care să îi îngăduie să își exercite în continuare profesia de avocat în cadrul unui asemenea birou și după această dată.

Cu privire la excepția ridicată Curtea constată următoarele:

Prin Decizia nr. 45/1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 12 mai 1995, Curtea s-a pronunțat în cadrul controlului prealabil prevăzut la art. 144 lit. a) din Constituție cu privire la constituționalitatea dispozițiilor art. 5 și ale art. 76 alin. 3 din Legea nr. 51/1995, stabilind că aceste texte sunt constituționale. Argumentul autorilor obiecției de neconstituționalitate are în vedere încălcarea dispozițiilor art. 37 din Constituție, față de care Curtea a constatat că aceste dispoziții nu contravin textului constituțional sus-menționat. De aceea, avându-se în vedere că nu au intervenit elemente noi care să justifice schimbarea soluției pronunțate în această decizie, urmează ca excepția privind dispozițiile art. 5 și ale art. 76 alin. 3 din cauza de față să fie respinsă.

În ceea ce privește concordanța cu dispozițiile art. 38 din Constituție, așa cum își motivează excepția autorul acesteia în cauza de față, Curtea constată că Legea nr. 51/1995 nu numai că nu îngreșește posibilitatea avocaților de a se asocia spre a-și exercita profesia, dar stabilește forme multiple de organizare a acestei activități: cabinete individuale, cabinete asociate, societăți civile-profesionale. Art. 76 alin. 3 din lege cuprinde o dispoziție tranzitorie, de natură să faciliteze trecerea la noile modalități organizatorice stabilite la art. 5 din lege, fără a contraveni vreunei dispoziții constituționale. Așadar, și sub acest aspect excepția de neconstituționalitate urmează să fie respinsă.

În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 146/1997 și a dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr. 32/1995, se constată că asupra constituționalității unor prevederi legale, prin care s-au stabilit taxe de timbru pentru introducerea unor cereri în justiție, Curtea Constituțională a statuat, în mod constant, că accesul la justiție nu presupune gratuitatea, întrucât justiția este un serviciu public ale cărui costuri sunt suportate de la buget. La rândul său, timbrul judiciar nu poate avea altă semnificație și nu poate determina alte consecințe decât cele ale taxei de timbru. În acest sens sunt deciziile: nr. 7 din 2 martie 1993, rămasă definitivă prin Decizia nr. 39 din 7 iulie 1993, ambele publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 179 din 27 iulie 1993, și nr. 18 din 29 ianuarie 1997, rămasă definitivă prin Decizia nr. 164 din 4 iunie 1997, ambele publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 148 din 10 iulie 1997.

Deoarece în raport cu situația de fapt din cauză nu au intervenit elemente noi, care să justifice reconsiderarea jurisprudenței Curții, excepția de neconstituționalitate urmează să fie respinsă.

2. DECIZIE nr. 311 din 8 iulie 2004 referitoare la excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 51/1995 pentru organizare și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 221/2000 privind pensiile și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 452/2001

Obiectul

Prin încheierea din 31 martie 2004, pronunțată în Dosarul nr. 68/C/2004, Tribunalul Vrancea - Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 221/2000 privind pensiile și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 452/2001. Excepția a fost ridicată de Cabinetul de avocat Corina Dodoiu din Focșani într-o cauză civilă prin care se solicită constatarea nulității absolute a obligației de plată a cotei de 10% din încasări, datorate cu titlu de taxe și contribuții.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că Legea nr. 51/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 221/2000 încalcă prevederile constituționale ale art. 34, referitoare la ocrotirea sănătății și organizarea sistemului de asigurări sociale, precum și pe cele ale art. 41, privind măsurile de protecție socială și concediul plătit. În acest sens se arată că actele normative criticate nu stabilesc cuantumul taxelor și contribuțiilor pentru exercitarea profesiei de avocat și nici cuantumul contribuțiilor pentru fondul Casei de Asigurări a

Avocaților. Așa fiind, consideră că taxa anuală de 10% din venitul brut realizat de avocații definitiv, percepută de Casa de Asigurări a Avocaților "ca organ care colectează fondurile pentru acordarea pensiilor și ajutoarelor sociale cuvenite acestora, stabilit prin art. 75-78 din Legea nr. 51/1995", este "stabilită în mod arbitrar" prin acte interne ale unor organe nelegal constituite, după criteriile care au în vedere "acoperirea nevoilor curente de plată ale casei și nu asigurarea drepturilor constituționale prevăzute în art. 34 și 41 din Constituția României".

Tribunalul Vrancea - Secția civilă apreciază că excepția de neconstituționalitate ridicată este neîntemeiată, în acest sens, se arată că, într-adevăr, Legea nr. 51/1995 nu stabilește cuantumul taxelor și al contribuțiilor datorate pentru formarea bugetului baroului, al Casei de Asigurări a Avocaților și al Uniunii Avocaților din România, dar el este stabilit în mod legal de organele lor de conducere, în temeiul art. 1 din legea criticată, care prevede că profesia de avocat este liberă și independentă, cu organizare și funcționare autonome.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, *Curtea o respinge*, reținând următoarele:

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, cu modificările și completările ulterioare, precum și cele ale **Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 221/2000 privind pensiile și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 610 din 28 noiembrie 2000, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 452/2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 413 din 25 iulie 2001.

În opinia autorului excepției de neconstituționalitate prevederile acestor acte normative încalcă dispozițiile art. 34 și 41 din Constituție, republicată, care au următorul conținut:

- Art. 34: "(1) Dreptul la ocrotirea sănătății este garantat.

(2) Statul este obligat să ia măsuri pentru asigurarea igienei și a sănătății publice.

(3) Organizarea asistenței medicale și a sistemului de asigurări sociale pentru boală, accidente, maternitate și recuperare, controlul exercitării profesiilor medicale și a activităților paramedicale, precum și alte măsuri de protecție a sănătății fizice și mentale a persoanei se stabilesc potrivit legii";

- Art. 41: "(1) Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă.

(2) Salariații au dreptul la măsuri de protecție socială. Acestea privesc securitatea și sănătatea salariaților, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim brut pe țară, repausul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții deosebite sau speciale, formarea profesională, precum și alte situații specifice, stabilite prin lege.

(3) Durata normală a zilei de lucru este, în medie, de cel mult 8 ore.

(4) La muncă egală, femeile au salariu egal cu bărbații.

(5) Dreptul la negocieri colective în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sunt garantate."

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, Curtea reține că aceasta a fost ridicată într-o cauză având ca obiect constatarea nulității absolute a obligațiilor de plată către baroul de avocați, a cotei de 10% din încasări și alte contribuții cu titlu de taxe și contribuții, care condiționează exercitarea profesiei de avocat. În esență, criticile formulate constau în susținerea potrivit căreia cuantumul acestor taxe, calculat din venitul brut anual, este stabilit în mod arbitrar, "prin acte interne ale unor organe nelegal constituite", în scopul acoperirii nevoilor curente de plată ale Casei de Asigurări a Avocaților. Așa fiind, sub acest aspect autorul excepției consideră că atât Legea nr. 51/1995, cât și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 221/2000 sunt contrare prevederilor art. 34 și 41 din Constituție, republicată.

În legătură cu textele din Constituție, invocate ca fiind încălcate, Curtea constată că acestea nu au incidență în cauză, întrucât ele nu conțin dispoziții referitoare la pensii și alte drepturi de asigurări sociale. Astfel, prevederile constituționale ale art. 34 privesc "Dreptul la ocrotirea sănătății", iar cele ale art. 41 se referă la "Munca și protecția socială a muncii".

Curtea Constituțională constată că și susținerile potrivit cărora cuantumul taxelor și contribuțiilor datorate de avocații definitiv este stabilit în mod arbitrar prin acte interne ale unor organe nelegal constituite, sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse. Astfel, art. 1 alin. (1) din Legea nr. 51/1995,

republicată, stabilește că "Profesia de avocat este liberă și independentă, cu organizare și funcționare autonome, în condițiile prezentei legi și ale statutului profesiei", avocatul având obligația, conform prevederilor art. 42 din aceeași lege, "[...] să achite cu regularitate taxele și contribuțiile stabilite pentru formarea bugetului baroului, bugetului Uniunii Avocaților din România și bugetului Casei de Asigurări a Avocaților." În legătură cu dreptul la pensie și alte drepturi de asigurări sociale ale avocatului, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 221/2000, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 452/2001, dispune că acesta se exercită printr-un sistem unic, propriu și autonom care este organizat și funcționează pe baza principiilor autonomiei, solidarității, obligativității, contributivității, descentralizării și al repartiției, în condițiile prevăzute de Legea nr. 51/1995, republicată, și de Statutul Casei de Asigurări a Avocaților. Acest sistem este gestionat de Casa de Asigurări a Avocaților din România, ca instituție autonomă de interes public cu personalitate juridică, cu statut de organizare și funcționare aprobat de Consiliul Uniunii Avocaților din România. Tot Consiliul Uniunii Avocaților din România stabilește, așa cum prevede art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 221/2000, nivelul contribuției minime obligatorii datorate de avocații înscriși în tablourile barourilor cu drept de exercitare a profesiei potrivit nevoilor curente și de perspectivă ale Casei de Asigurări a Avocaților. Așadar, din coroborarea dispozițiilor legale menționate rezultă cu claritate că nivelul contribuției este stabilit de organul abilitat pentru aceasta, în condițiile legii, iar nu așa cum susține autorul excepției, "în mod arbitrar, prin acte interne ale unor organe nelegal constituite".

3. Decizia nr. 109 din 9 februarie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. [159/2008](#) privind modificarea și completarea Legii nr. [51/1995](#) pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat - publicată în Monitorul Oficial nr. 175/18.03.2010 ***

Obiectul

Prin Încheierea din 17 martie 2009, pronunțată în Dosarul nr. 166/36/2009, Curtea de Apel Constanța - Secția comercială, maritimă și fluvială, contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a ***dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 159/2008*** privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, care a fost ridicată de George Dan Gogu într-o cauză având ca obiect soluționarea unei acțiuni în contencios administrativ prin care s-a solicitat anularea dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 159/2008, ***în afara celor de la pct. 30 referitoare la asistența judiciară***, în contradictoriu cu Guvernul României.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, ***Curtea o admite***, reținând următoarele:

Autorul excepției susține că dispozițiile acestei ordonanțe de urgență contravin prevederilor constituționale ale art. 32 alin. (1), art. 53, art. 73 alin. (3) lit. h), art. 61 și art. 115 alin. (4).

Potrivit art. 115 alin. (4) din Constituție, "Guvernul poate adopta ordonanțe de urgență numai în situații extraordinare a căror reglementare nu poate fi amânată, având obligația de a motiva urgența în cuprinsul acestora." Conform acestui text constituțional, Guvernul poate adopta o ordonanță de urgență numai dacă următoarele condiții sunt întrunite cumulativ: existența unei situații extraordinare, reglementarea acesteia să nu poată fi amânată și urgența să fie motivată în cuprinsul ordonanței. Curtea observă că elementele cuprinse în nota de fundamentare nu sunt de natură să justifice adoptarea ordonanței de urgență, în condițiile stabilite de art. 115 alin. (4) din Constituție.

Astfel, în raport cu obiectul criticii de neconstituționalitate formulate, Curtea reține că, în preambulul ordonanței de urgență supuse controlului, caracterul de urgență este determinat de oportunitatea, rațiunea și utilitatea reglementării, fără a se evidenția însă existența unei situații extraordinare a cărei reglementare nu poate fi amânată. Carențele în motivarea unei asemenea situații impun concluzia că adoptarea reglementării în cauză, pe calea unei ordonanțe de urgență, nu îndeplinește exigențele impuse de textul constituțional menționat. Având în vedere argumentele expuse, Curtea reține că nerespectarea normelor constituționale ale art. 115 alin. (4) atrage și înfrângerea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (5), potrivit cărora: "în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie." Neconstituționalitatea extrinsecă astfel reținută lipsește de utilitate examinarea celorlalte critici cu finalitate similară, formulate prin excepția de neconstituționalitate.

4. DECIZIE nr. 927 din 6 iulie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 6, raportat la art. IV alin. (1) pct. 7 și pct. 26 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 159/2008 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, precum și art. 12 alin. (2) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative - publicat în Monitorul Oficial cu numărul 556 din data de 6 august 2010 * * *

Obiectul

Prin Încheierea din 19 octombrie 2009, pronunțată în Dosarul nr. 1.925/102/2009, Tribunalul Mureș - Secția contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 6, raportat la art. IV alin. (1) pct. 7 și pct. 26 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 159/2008 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, precum și ale art. 11 alin. (2) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative.

Excepția a fost ridicată de Petre Uzun într-o cauză având ca obiect soluționarea unei acțiuni în contencios administrativ, în contradictoriu cu Baroul Mureș.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 159/2008 contravin prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3)-(5), art. 11, art. 15 alin. (1), art. 20, art. 41 alin. (1), art. 53, art. 61 alin. (1) și art. 115 alin. (4) și (6), iar dispozițiile art. 11 alin. (2) din Legea nr. 24/2000 încalcă prevederile constituționale ale art. 1 alin. (3)-(5), art. 15 alin. (1), art. 61, 67, 78, art. 102 alin. (1) și art. 115 alin. (5) teza întâi.

Instanța de judecată consideră că excepția de neconstituționalitate este întemeiată.

Motivarea și Soluția

Examinând excepția de neconstituționalitate ridicată, **Curtea o respinge**, reținând următoarele: Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. I pct. 6, raportat la art. IV alin. (1) pct. 7 și pct. 26 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 159/2008 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 792 din 26 noiembrie 2008, precum și dispozițiile art. 11 alin. (2) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 777 din 25 august 2004, care devine art. 12 alin. (2) în urma republicării acestei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, având următorul conținut: "Ordonanțele de urgență ale Guvernului intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, sub condiția depunerii lor prealabile la Camera competentă să fie sesizată, dacă în cuprinsul lor nu este prevăzută o dată ulterioară."

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, ulterior sesizării sale, **a declarat neconstituțională Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 159/2008, prin Decizia nr. 109 din 9 februarie 2010**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 175 din 18 martie 2010, pentru motivele acolo reținute. Astfel, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 6, raportat la art. IV alin. (1) pct. 7 și pct. 26 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 159/2008 a devenit inadmisibilă.

În aceste condiții, nici critica de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 alin. (2) din Legea nr. 24/2000 nu poate fi reținută.